

Daniel Defoe

**ÎNTÂAMPLĂRILE
FERICITE ȘI
NEFERICITE
ALE VESTITEI MOLL
FLANDERS**

Numele meu adevărat este atât de bine cunoscut în registrele și

catastifele din Newgate și Old Bailey și, în locurile acelea, se mai află încă mărturii atât de importante în legătură cu viața mea particulară, încât nu vă așteptați să-mi aștern numele pe hârtie sau să vorbesc despre familia mea. Lucrurile vor fi poate mai bine cunoscute după ce voi muri, acum însă nu le-aș da pentru nimic în lume în vileag, nu, nici chiar dacă ar veni o amnistie generală pentru toți răufăcătorii și toate crimele.

Deoarece însă câțiva dintre tovarășii mei cei mai păcătoși, care acum nu-mi mai pot face nici un rău (căci au părăsit lumea asta cu ajutorul scării și al frânghiei, așa cum adesea mă așteptam s-o părăsesc și eu) mă cunoșteau pe numele de Moll Flanders, îmi veți îngădui să-l port, până când voi îndrăzni să mărturisesc cine am fost și cine sunt.

Am aflat că într-una din țările vecine cu noi nu știu dacă în Franța sau în altă parte dacă un criminal osândit la moarte, la galere, sau la deportare, lasă în urmă copii rămași fără sprijin din pricina confiscării bunurilor părintești, aceștia sunt, din porunca regelui, dați în grija cârmuirii și adăpostiți în niște clădiri numite orfeline, unde sunt crescuți, îmbrăcați, hrăniți, învățați iar, când le vine timpul să plece, dați la meserii sau în slujbe, ca să fie în stare să se întrețină prin muncă cinstită și cuviincioasă.

Dacă așa ar fi fost obiceiul și la noi, nu mi-ar fi fost hărăzit să rămân pe drumuri ca o biată fată necăjită, fără căpătâi, fără prieteni, fără haine, fără ajutor, fără un om pe lume care să mă ocrotească; în felul ăsta însă, nu numai c-am fost lăsată pradă celei mai mari răstriaș, încă înainte de a înțelege ce-i cu mine sau cum să ies din impas, dar și azvârlită într-o viață de rușine, a cărei desfășurare firească m-a făcut să mă pierd repede cu trup și cu suflet.

Asta, fiindcă la noi lucrurile se întâmplă altfel. Mama mea fusese osândită pentru un furt atât de mărunț, încât nici nu face să-l pomenesc anume împrumutase trei bucăți de olandă fină de la un pânzar oarecare din Cheapside. Împrejurările furtului sunt prea multe ca să le repet și apoi le-am auzit spuse în atâtea feluri, că nici nu mai știu care-i povestea adevărată.

Oricum ar fi fost, toți se potrivesc când spun că maică-mea s-a apărât arătându-și pântecul și, când s-a văzut că-i însărcinată, pedeapsa s-a amânat cu vreo șapte luni, după care cum se zice, a fost readusă la prima

judecată, i s-a făcut hatârul de a fi deportată la plantații, iar eu, care aveam vreo șase luni, am fost lăsată, după cum vă puteți închipui, pe mâini rele.

Toate astea sunt prea apropiate de primele clipe ale vieții mele ca să pot istorisi despre mine altceva decât lucruri auzite; ajunge să amintesc însă că m-am născut într-un loc atât de păcătos, încât nu s-a găsit nici o parohie care să mă hrănească în primii ani ai copilăriei și nu știu, zău, cum de-am scăpat cu zile atâta știu din auzite că o rudă de-a mamei m-a scos de acolo, dar pe socoteala sau cu sprijinul cui, habar n-am.

Primul lucru de care-mi pot aminti sau pe care l-am aflat despre mine este că am rătăcit într-o bandă de oameni dintre cei care sunt numiți țigani sau faraoni, dar cred că n-am stat decât puțină vreme printre aceștia, pentru că nu mi-au schimbat culoarea pielii, cum fac ei de obicei cu copiii pe care-i fură, n-aș ști însă să spun nici cum m-am pripășit pe acolo și nici cum am scăpat.

Țiganii m-au lepădat la Colchester, în Essex și parcă mi-amintesc că eu i-am părăsit (adică m-am ascuns și n-am vrut să pornesc mai departe), dar n-aș fi în stare să dau amănunte în privința asta. Atât mi-amintesc că, fiind culeasă de niște slujbași ai parohiei din Colchester, am povestit c-am venit în oraș cu țiganii, că n-am vrut să mă mai țin după ei, că ei m-au lepădat, dar că nu știu încotro au apucat-o, pare-se că, deși s-au făcut cercetări prin ținut, nu li s-a mai dat de urmă.

Eram acum în situația de a primi ajutor; căci deși, după lege, nu trebuia să cad în sarcina vreunei parohii dintr-o parte sau alta a orașului totuși, fiindcă povestea mea ajunsese să fie cunoscută și fiindcă eram prea mică pentru a fi bună la vreo muncă n-aveam mai mult de trei ani mila i-a împins pe magistrații orașului să se îngrijească de mine, așa că am ajuns și eu una din ocrotitele lor, și încă într-atâta de parc-aș fi fost născută în locurile acelea.

A fost norocul meu că, în grija lor pentru mine, m-au dat în seama unei doici, cum i se spune, care era într-adevăr săracă, dar o dusesse mai bine pe vremuri și acum trăia din ce câștiga de pe urma unor copii de teapa mea, pe care-i creștea asigurându-le cele trebuincioase, până la o anumită vârstă, când copiii își puteau găsi o slujbă și agonisi singuri pâinea.

Femeia asta ținea și o mică școală, unde-i învăța pe copii să citească și să lucreze și, cum spuneam, deoarece înainte dusesse o viață mai aleasă, creștea copiii cu pricepere și cu multă trageră de inimă.

Important e că-i creștea cu frica lui Dumnezeu, fiindcă ea însăși era o femeie foarte cumpătată și pioasă, în al doilea rând, bună gospodină și curată și în al treilea rând, bine crescută și cu purtări frumoase. Așa încât, lăsând la o parte mâncarea care era simplă, locuința care era sărăcăcioasă și hainele care erau grosolane, eram crescuți cu atâta distincție, de parc-am fi fost la o școală de dans.

Am stat acolo până am împlinit opt ani, când am aflat cu groază că magistrații (parcă așa li se spunea) au poruncit să-mi găsesc slujbă. Oriunde m-aș fi dus, mare lucru nu eram în stare să fac, poate doar să alerg după comisioane sau să fac muncă de roabă pe lângă o bucătăreasă și mi se vorbea atât de des despre asta, încât mă înspăimântasem rău de tot. Deși eram atât de mică, aveam o sfântă groază de serviciu cum se spunea. I-am arătat doicii că aș putea să-mi agonisesc traiul, fără să intru în serviciu, dacă ar vrea ea, căci mă învățase să cos și să torc lână din cea aspră care alcătuiește negoțul cel mai de seamă al orașului și i-am făgăduit că, dacă mă ține mai departe, voi lucra pentru ea și încă din răspuțeri.

Aproape în fiecare zi îi făgăduiam că am să muncesc pe rupe într-un cuvânt, nu făceam toată vremea decât să lucrez și să plâng, ceea ce o necăjea atât de mult pe biata femeie care era tare de ispravă și mă și iubea, încât până la urmă a început să-și pună la inimă necazul meu.

Așa că, într-o bună zi, a intrat în odaia unde copiii sărmani lucrau laolaltă și s-a așezat, nu la locul ei obișnuit de profesoară, ci lângă mine, ca și cum și-ar fi pus în gând să mă observe ca să vadă cum mă descurc. Coseam ceva ce-mi dăduse ea, parcă mi-amintesc că însemnam niște cămăși; și, după câțeva vreme, femeia începu să-mi vorbească.

— Copil prost ce ești, zice, mereu plângi (plângeam și atunci). De ce, mă rog?

— Fiindcă vor să mă ia de aici, zic eu, și să mă trimită la un serviciu și eu nu mă pricep la gospodărie.

— Bine, fetițo, spune ea, chiar dacă nu te pricepi la gospodărie, ai să înveți cu timpul și doar n-o să te pună la treburi grele de la început.

— Ba da, spun eu, și dacă n-o să mă descurc, au să mă bată până și slujnicele ca să fac treburi grele, și eu sunt o fetiță mică și nu mă pricep. Și iar m-am pornit pe plâns până ce nici n-am putut să mai vorbesc.

Cu inima ei de mamă, doica era atât de mișcată, încât a hotărât să nu mă lase încă la serviciu; m-a îndemnat să nu mai plâng, făgăduindu-mi că o să vorbească cu domnul primar și încredințându-mă că nu voi intra în serviciu decât după ce voi crește mai mare.

Dar vedeți că nici asta nu mă mulțumea, fiindcă numai gândul de a intra în serviciu mă înspăimânta în așa hal, încât dacă femeia m-ar fi încredințat că nu voi pleca de la ea până la douăzeci de ani, tot la fel ar fi fost, aș fi plâns toată vremea, numai de teamă că, până la urmă, tot o să se întâmple.

Când a văzut că nu mă potolesc, a început să se supere.

— Ce-ai vrea? îmi spunea. Nu ți-am făgăduit că nu te duci la serviciu până nu mai crești puțin?

— Da, făcui eu, dar atunci tot o să trebuiască să mă duc.

— Ce-o mai fi și asta, a înnebunit fata? Ce! Nu cumva vrei să te faci cucoană?

— Ba da, am spus eu, și iar m-am pornit pe plâns, până când plânsul s-a făcut bocet.

Vă închipuiți că bătrânica a început să râdă de mine.

— Zău, spunea ea, luându-mă în râs, vrei să te faci cucoană? Și cum ai să faci ca s-ajungi? Cum? Mișcând din vârful degetelor?

— Da, am spus eu cu nevinovăție.

— Păi cât poți câștiga pe zi din ce lucrezi? mă întrebă.

— Trei penny, dacă torc, și patru cu cusutul.

— Ei, sărmană cucoană, spuse ea râzând din nou, ce-ai să faci numai cu atât?

— O să mă întrețin, am zis eu, dacă mă lăsați să locuiesc cu dumneavoastră. Și am rostit cuvintele acestea cu glas atât de nenorocit și de rugător, încât inima femeii s-a muiat, după cum mi-a mărturisit-o chiar ea, odată, mai târziu.

— Dar, mi-a spus, asta nu-ți ajunge și pentru mâncare și pentru haine;

și apoi, cine vrei să cumpere haine pentru micuța doamnă? Și-mi zâmbea tot timpul.

— Atunci o să lucrez mai mult, am spus eu, și o să vă dau dumneavoastră tot.

— Sărmană copilă! N-o să-ți ajungă. De-abia o să fie destul pentru hrană.

— Atunci, n-am nevoie de hrană, am spus eu din nou cu nevinovăție. Lăsați-mă numai să stau cu dumneavoastră.

— Cum, vrei să trăiești fără hrană? m-a întrebat ea.

— Da, am răspuns eu ca un copil ce eram, puteți fi sigură c-așa o să fac, și iar am plâns cu năduf.

Nu urmăream nici un scop, vedeți și dumneavoastră că vorbele veneau de la sine; dar se îmbinau cu atâta nevinovăție și cu atâta patimă, încât n-a trecut mult și biata ființă cu suflet de mamă s-a pornit și ea pe plâns și, până la urmă, hohotea la fel de tare ca mine. La sfârșit, m-a luat de mână și m-a scos din odaia unde învățam.

— Hai, mi-a spus, n-ai să intri în serviciu; ai să rămâi cu mine, și asta m-a potolit pentru câțva timp.

Ducându-se, nu mult după aceea, să-l vadă pe primar, doica i-a spus povestea mea. El a fost atât de încântat, când a auzit-o, încât și-a chemat nevasta și pe cele două fete s-o asculte și puteți să vă-nchipuiți cum s-au veselit cu toții pe seama mea.

Nici o săptămână n-a trecut și, într-o bună zi, vine doamna primăreasă cu fetele s-o vadă pe bătrâna mea doică și să-i viziteze școala și copiii. După ce s-au uitat puțin în jurul lor, spune primăreasa către doică:

— Ei, doamnă... ia spune-mi, te rog, care-i fetița care vrea să ajungă cucoană?

Eu am auzit-o când a spus așa și mi s-a făcut tare frică, deși nici eu nu știam de ce dar doamna primăreasă s-a apropiat de mine și mi-a spus:

— Ia zi, domnișoară, la ce lucrezi?

Cuvântul "domnișoară" nu prea îl auzisem îi școala noastră și mă întrebam ce nume nenorocit o mai fi și ăsta; totuși, m-am ridicat în picioare, m-am înclinat, iar ea mi-i luat lucrul din mână, s-a uitat la el și a spus că e foarte frumos; pe urmă s-a uitat la mâinile mele.

— S-ar putea să iasă o cucoană din ea, după câte înțeleg eu, a spus zău că are mâini de cucoană.

Grozav mi-au plăcut vorbele astea; dar doamna primăreasă nu s-a oprit aici, ci a vârât mâna în buzunar, mi-a dat un șiling și m-a îndemnat să-mi văd de treabă și să învăț să lucrez bine, fiindcă, după părerea ei, s-ar putea să ajung cucoană.

În tot timpul acesta, buna și bătrâna mea doică, doamna primăreasă și toți ceilalți nici nu înțelegeau măcar ce voiam, fiindcă pentru ei cuvântul cucoană însemna un lucru, iar pentru mine cu totul altceva căci vai! tot ce înțelegeam eu spunând că vreau să fiu cucoană era să pot lucra pentru mine și să câștig de ajuns ca să mă întrețin, fără a fi nevoită să caut o slujbă, pe când ei credeau că vreau să trăiesc pe picior mare și mai știu eu ce.

Și așa, după ce s-a dus doamna primăreasă, au intrat în odaie cele două fete ale ei, au întrebat unde e cucoana și au vorbit mult cu mine, iar eu le răspundeam în felul meu nevinovat dar de câte ori mă întrebau dacă eram hotărâtă să fiu cucoană, răspundeam: da. Până la urmă m-au întrebat ce este o cucoană? Asta m-a încurcat tare. Totuși, am răspuns prin propozițiuni negative, spunând că o cucoană e o persoană care nu se duce la slujbă, ci își vede de casă s-au arătat foarte încântate și le-a plăcut, pesemne, pălăvrăgeala mea, căci mi-au dat și ele niște bani.

Cât despre banii aceștia, îi dădui toți stăpânei mele, doica, după cum îi spuneam eu, făgăduindu-i că va căpăta tot ce voi avea, la fel ca și acum, și atunci când voi fi cucoană. Tot auzindu-mă vorbind așa, bătrâna începu să înțeleagă ce voiam să spun prin cuvântul cucoană și că el nu însemna mai mult decât putința de a-mi câștiga pâinea prin munca mea. Până la urmă, m-a întrebat dacă așa este.

I-am spus că da și am stăruit, arătându-i că a face așa, înseamnă să fii cucoană: fiindcă, îi explicam eu, știu una din astea și am numit o femeie care repara dantelă și spăla bonetele brodate ale cucoanelor. Ea, spusei eu, e cucoană, și i se spune "doamnă".

— Sărmană copilă, făcu bătrâna mea doică, nu e greu să ajungi curând o cucoană de soiul ăsta, cu nume prost și doi copii din flori.

Eu n-am înțeles nimic din vorbele ei, dar i-am răspuns:

— Sunt sigură că i se spune "doamnă" și nu se duce la slujbă și nici treabă în casă nu face. Și am stăruit că e cucoană i că vreau s-ajung ca ea.

Cucoanele au aflat despre cuvintele mele și iar s-au înveselit și, una, două, fetele domnului primar veneau să mă vadă și întrebau unde e cuconița, lucru de care eu eram tare mândră. Uneori domnișoarele, care veneau des, mai aduceau pe câte cineva cu ele, așa încât eram cunoscută prin tot orașul.

Împlinisem aproape zece ani și începeam să arăt ca o femeiușcă, fiindcă eram tare serioasă și cu purtări alese, și auzind adesea cucoanele spunând că sunt drăguță și că voi fi foarte frumoasă, vă închipuiți că mă umflam în pene. Totuși, mândria asta încă n-avea urmări proaste asupra mea; numai că, primind adesea bani și dându-i pe toți bătrânei mele doici care era atât de cumsecade, încât îi puneam deoparte pentru mine și-mi cumpăra bonețele, albituri și mănuși, umblam foarte curățică. Și chiar în vremea când eram îmbrăcată în zdrențe, tot îmi plăcea să fiu curată, încât mi le spălam și le clăteam singură. Dar, cum spuneam, ori de câte ori primeam bani, buna mea doică îi cheltuia cinstit pentru mine și spunea regulat cucoanelor că lucrul ăsta sau ăla a fost cumpărat din banii lor și atunci ele îmi dădeau și mai mulți. În cele din urmă însă, tot am fost chemată de magistrați, ca să intru în slujbă. Numai că, între timp, ajunsesem o lucrătoare atât de bună și cucoanele erau atât de drăguțe cu mine, încât nici nu mai aveam nevoie de slujbă, căci mă simțeam în stare să câștig singură banii de care avea nevoie doica mea ca să mă întrețină. Așa încât femeia le-a spus că, dacă i se îngăduie, e gata s-o țină pe cuconiță cum mi se spunea pe lângă ea, ca ajutor la creșterea copiilor, ajutor pe care eram în stare să îi dau, căci eram îndemânică, măcar că eram atât de tânără.

Dar bunătatea cucoanelor nu s-a oprit aici, fiindcă de cum înțeleseseră că nu mai sunt întreținută de oraș, ca mai înainte, au început să-mi dea bani și mai des iar pe măsură ce creșteam, mi-aduceau de lucru, ca, de pildă, lenjerie de cusut, dantelă de reparat, bonete de potrivit și nu numai că mă plăteau pentru ce făceam, dar îmi și arătau cum să lucrez.

Iată că ajunsesem o cucoană, așa cum înțelegeam eu cuvântul, căci

nici nu împlinisem bine doisprezece ani și nu numai că-mi făceam singură rost de îmbrăcăminte, dar îi plăteam doicii întreținerea mea și mai aveam și bani de buzunar.

Cucoanele îmi dădeau adesea haine de-ale lor sau de-ale copiilor, cio-rapi, fuste, rochii, una un lucru, alta altul. Și aceste daruri, doica le gospo-dărea ca o mamă și mi le păstra, silindu-mă să le cârlesc și să le folosesc cu cât mai multă socoteală, căci era o gospodină desăvârșită.

Până la urmă, una dintre cucoane m-a îndrăgit atât de tare, încât a vrut să mă ia acasă la ea, să stau cu fetele ei, pentru o lună.

Deși era un lucru foarte frumos din partea ei, totuși, după cum i-a spus bătrâna, dacă nu era hotărâtă să mă păstreze pentru totdeauna, putea să-mi facă mai mult rău decât bine.

— Da, spuse cucoana, ai dreptate. Atunci o iau la mine numai pentru o săptămână, ca să văd cum se împacă fetele mele cu ea și cum mă împac eu cu firea ei și pe urmă îți spun eu ce o să fie. Și, dacă între timp, vine cineva s-o vadă, cum se întâmplă de obicei, spune c-ai trimis-o până la mine.

Lucrurile erau destul de bine chibzuite și m-am dus la casa cucoanei, unde m-am simțit atât de bine printre domnișoare și ele atât de bine cu mine, încât nu mi-a fost ușor să plec, mai ales că nu voiau să-mi dea drumul.

Totuși, am plecat și-am mai trăit aproape un an cu bătrâna cea cumse-cade, căreia ajunsesem să-i fiu de mare ajutor, căci împlinisem aproape paisprezece ani, eram înaltă pentru vârsta mea și arătam ca o femeiușcă; dar în casa cucoanei prinsesem gust de viață aleasă și, în vechea mea locuință, nu mă mai simțeam la largul meu ca înainte. Mă gândeam că într-adevăr ar fi minunat să fiu cucoană, căci acum aveam altă părere decât înainte despre ceea ce înseamnă să fii cucoană și, fiindcă gândeam că ar fi minunat să fiu cucoană, îmi și plăcea să mă aflu printre cucoane și, prin urmare, tânjeam să mă întorc înapoi.

Aveam vreo paisprezece ani și trei luni când buna mea doică ar trebui să-i spun mamă căzu la pat și se prăpădi. Starea mea era jalnică, fiindcă așa cum familia unui sărac se împrășteie de îndată ce omul e băgat în

groapă, tot așa de îndată ce au îngropat-o pe sărmana femeie, copiii au și fost duși de epitropii parohiei. Se sfârșise cu școala și externii n-aveau altceva de făcut decât să stea și să aștepte până vor fi trimiși într-alt loc. Cât despre moștenirea bătrânei, o fiică de-a ei, o femeie măritată, a venit și a luat totul. Și în timp ce se cărau lucrurile, oamenii nu găseau ceva mai bun de făcut decât să mă ia în râs, spunând că micuța doamnă poate să se instaleze pe cont propriu, dacă are chef.

Îmi ieșisem aproape din minți de spaimă și nu știam ce să fac; căci eram, ca să zic așa, scoasă din casă și azvârlită în lumea largă și, ceea ce era mai rău, îi încredințasem bătrânei aceleia de ispravă douăzeci și doi de șilingi, adică toată averea micuței doamne; dar când i-am cerut fiicei ei să mi-i dea, m-a ocărât și mi-a spus că pe ea toate astea n-o privesc.

E drept că buna bătrână îi vorbise fiică-si de ei și-i spusese că-i pusese în cutare loc și că erau banii copilului, ba mă și chemase o dată sau de două ori ca să mi-i dea, dar din nefericire nu eram pe acolo și când m-am întors, ea nu mai era în stare să-mi vorbească. Totuși, până la urmă, fiică-sa s-a arătat cinstită și mi i-a înapoiat, deși la început m-a chinuit atâta din pricina lor.

Acum eram într-adevăr o cucoană săracă și, chiar în noaptea aceea, trebuia să fiu azvârlită în lumea largă; căci fiica răposatei cărase tot ce se afla în casă și eu n-aveam unde să mă adăpostesc și nici măcar un codru de pâine din care să mănânc. Se pare însă că unor vecini li s-a făcut milă și-au înștiințat-o pe cucoana în casa căreia locuisem ea a trimis îndată o slujnică după mine, iar eu m-am dus cu boccelele și, fiți siguri, cu bucurie în suflet. Spaima prin care trecusem mă zguduise atât de rău încât acum nu mai doream să fiu cucoană, ci eram mulțumită să fiu slujnică și încă orice fel de slujnică ar fi socotit ei de cuviință să facă din mine.

Dar mărinimoasa mea stăpână avea gânduri mai bune în ce mă privea. Și spun mărinimoasă, pentru că o întrecea în toate pe bătrâna cea cumsecade pe lângă care trăisem înainte, așa cum o întrecea și în avere; spun în toate, în afară de cinste. Trebuie să amintesc în toate împrejurările că, deși cucoana aceasta era foarte dreaptă, totuși prima mea gazdă, așa sărmană cum era, era cum nu se poate mai cinstită.

Nici nu apucasem bine să ajung, cum am spus, la cucoana cea bună și

prima doamnă, adică primăreasa, și-a și trimis fetele să vadă ce-i cu mine și mai era o familie ce-mi arătase interes în vremea când mi se spunea micuța doamnă, care a trimis de asemenea să mă caute, așa încât nu eram lăsată în plata Domnului. Ba mai mult, unii, mai ales primăreasa, erau tare supărați că mă luaseră ceilalți fiindcă, după cum spunea ea, eram de drept a ei, fiindcă ea fusese prima care mă luase în seamă. Dar cei care mă opriseră în casa lor n-au vrut să mă lase să plec cât despre mine, nici că aș fi putut nimeri mai bine decât nimerisem.

Și-am stat în casa asta până pe la șaptesprezece-optsprezece ani și am avut parte de o educație cum nu se poate închipui mai bună. Cucoana aducea în casă profesori care-i învățau fetele să danseze, să vorbească franțuzește, să scrie, precum și alții care le învățau muzica, iar eu, fiind mereu prin preajmă, învățam la fel de repede ca ele; și, deși profesorii nu erau tocmiți să mă învețe pe mine, totuși am prins, prin imitație și punând întrebări, tot ce prindeau ele prin învățătură și îndrumare așa încât, în scurtă vreme, am învățat dansul și franceza la fel de bine ca ele, iar de cântat cântam cu mult mai bine, fiindcă aveam o voce mai bună decât a vreuneia din ele. N-a fost așa ușor să învăț a cânta la harpă sau spinetă, fiindcă n-aveam vreun instrument al meu pe care să mă exersezi, iar de ale fetelor mă apropiam numai când ele le lăsau în părăsire; totuși am învățat destul de bine, iar cu timpul, domnișoarele au căpătat două instrumente, adică fiecare câte o harpă și o spinetă, și m-au învățat chiar ele. Cât despre dans, cu greu m-ar fi putut opri să învăț dansuri țărănești, fiindcă mereu aveau nevoie de mine ca să fim perechi, iar pe de altă parte, ele erau la fel de dornice să-mi predea tot ce învățaseră ele, cum eram și eu să prind tot ce puteam.

În felul acesta, am avut parte, cum spuneam, de toate binefacerile unei educații pe care aș fi primit-o desigur, dacă aș fi fost și eu o domnișoară deopotrivă celor în mijlocul cărora trăiam. Și, în unele privințe, eram mai norocoasă decât domnișoarele mele, deși ele îmi erau superioare, fiindcă eu eram înzestrată de natură cu daruri pe care, cu toată averea lor, ele nu și le puteau însuși. Mai întâi, pare-se că eram mai frumoasă decât oricare dintre ele în al doilea rând, eram mai bine făcută în

al treilea rând, cântam mai bine, vreau să spun aveam un glas mai bun; spunând acestea, îngăduiți-mi să vă asigur că nu vorbesc cu înfumurare, ci redau părerea tuturor celor care cunoșteau familia.

Trebuie să spun însă că nu eram lipsită de deșertăciunea obișnuită sexului femeiesc căci, fiind socotită foarte drăguță sau, dacă vreți, de o mare frumusețe, știam că e așa și aveam despre mine o părere la fel de bună ca și a celorlalți îmi plăcea mai ales să aud lumea spunându-mi lucrurile astea, ceea ce se întâmpla adesea și-mi făcea mare bucurie.

Până aici povestea mea s-a desfășurat neted și, în tot acest răstimp al vieții mele, mi se dusesse faima nu numai fiindcă trăiam într-o familie de oameni cumsecade, o familie cunoscută și respectată peste tot pentru virtutea și cumpătarea ei și pentru alte însușiri de preț, dar și pentru că aveam cu adevărat firea unei fete foarte cuminți, modeste, virtuoză, așa cum și fusesem până atunci. De altfel, nici n-avusesem prilejul de a mă gândi la alte alea sau de a ști ce înseamnă o ispită păcătoasă.

Dar tocmai lucrurile de care eram atât de mândră aveau să mă ducă la pierzanie sau, mai bine zis, deșertăciunea mea a fost de vină. Doamna în casa căreia locuiam avea doi fii, tineri nespun de înzestrați și cu purtări alese și spre nenorocirea mea mă împăcam bine cu amândoi, dar ei s-au purtat cu mine în mod cu totul felurit.

Cel mai vârstnic era un tânăr vesel, care știa să petreacă la fel de bine la oraș ca și la țară și, deși destul de ușuratic pentru a se deda la fapte rele, avea totuși destulă judecată pentru a nu-și plăti prea scump plăcerile. Începu cu afurisita de momeală cu care prinzi de obicei femeile, anume observând, ori de câte ori se ivea prilejul, cât eram de drăguță cum spunea el cât de plăcută, de bine făcută și câte și mai câte. Era atât de priceput în treaba asta, de parc-ar fi fost tot atât de meșter la prins femei în laț cum era la prins prepelițe; se prefăcea anume că spune toate astea surorilor lui, când eu nu eram de față, deși știa că nu sunt atât de departe, încât să nu poată fi sigur că-l aud. Surorile lui îi răspundeau în șoaptă: "Pst, frățioare, te aude; e doar în odaia alăturată". Atunci el le asculta, vorbea mai încet și recunoștea că greșise, ca și cum până atunci n-ar fi știut. Pe urmă, ca dintr-o uitare, iar vorbea tare, iar eu, care eram atât de încântată să-l aud, firește că trăgeam cu urechea ori de câte ori puteam.

După ce și-a înfipt astfel momeala în undiță și a găsit cu ușurință mijlocul să mi-o întindă în cale, a început să joace cu cărțile pe masă; încât într-o zi, trecând prin odaia surorii lui, în timp ce mă aflam acolo, se îndreptă spre mine cu un aer bucuros:

— Ei, coniță Betty, mi-a spus, ce mai faci? Nu-ți ard obrazii, coniță Betty?

Eu m-am înclinat și am roșit, dar n-am răspuns nimic.

— Ce-ți vine să vorbești așa, frate? Întrebă domnișoara.

— Păi, răspunse el, de o jumătate de oră tot despre ea am vorbit în salonul de jos.

— Bine, dar de vreme ce n-ai spus nimic rău, de asta sunt sigură, i-a răspuns soră-sa, nu importă ce ați vorbit.

— Te cred, zise el, că n-am spus lucruri rele pe socoteala ei, dimpotrivă, am spus o mulțime de lucruri bune, o mulțime de lucruri frumoase, poți fi încredințată; am spus, mai ales, că e cea mai frumoasă fată din Colchester și că, în oraș, au și început bărbații să închine în sănătatea ei.

— Mă mir de tine, frate, că vorbești așa, spuse soră-sa. Lui Betty nu-i lipsește decât un singur lucru, dar e ca și cum i-ar lipsi toate, fiindcă acum femeile nu sunt la preț pe piață. Chiar dacă o fată e frumoasă, de neam bun, binecrescută, deșteaptă, chibzuită, are purtări frumoase, e modestă și tot ce vrei, e ca și cum n-ar fi nimic, dacă n-are bani; mai bine n-ar avea nici una din toate însușirile astea astăzi numai banii sunt de folos unei femei, iar bărbații țin toate cărțile în mână.

Fratele mai mic, care era de față, a strigat:

— Taci, surioară, prea ai luat-o repede. Eu fac excepție de la regula ta. Te încredințez că, dacă găsesc o femeie atât de desăvârșită ca cea despre care vorbești, nu-mi bat capul după bani.

— Sigur, făcu soră-sa, dar ai să ai tu grijă să nu-ți placă una fără bani.

— Asta nu se știe, spuse fratele ei.

— Dar, surioară, se amestecă iute fratele cel mare, de ce atâta tăraiboi pentru avere? Ți-or fi lipsind ție multe altele, dar de avere nu duci lipsă.

— Te înțeleg, frate, răspunse înțepată domnișoara, vrei să spui că am

bani, dar duc lipsă de frumusețe; numai că în timpurile noastre, banii sunt totul, așa încât află că stau mai bine decât semenele mele.

— Sigur, spuse cel mai tânăr, dar totuși semenele tale ar putea fi pe picior de egalitate cu tine, pentru că frumusețea vrăjește adesea pe un bărbat, în ciuda banilor și, când se întâmplă ca servitoarea să fie mai frumoasă decât stăpâna, se prea poate să încheie un târg la fel de bun ca aceasta, ba chiar să se plimbe în caleașcă înaintea ei.

M-am gândit că e momentul să mă retrag și așa am și făcut, dar nu m-am dus atât de departe încât să nu aud până la capăt convorbirea lor, care era plină de lucruri plăcute la adresa mea. Toate cele auzite îmi sporeau mândria, dar, după cum am descoperit curând, nu erau de natură să sporească și bunăvoința familiei față de mine, fiindcă fratele cel mic și sora s-au luat rău la harță din cauza mea și mi-am dat seama curând cât o dureau pe față lucrurile usturătoare, pe care i le spusese el atunci, după purtarea ei față de mine, purtare foarte nedreaptă, la urma urmelor, fiindcă mie nu-mi trecuse niciodată prin minte vreun gând în legătură cu fratele ei mai tânăr, așa cum bănuia ea. Desigur fratele ei mai mare spusese chipurile în glumă, în felul lui învăluit și arogant, o mulțime de povești, pe care eu avusesem nesăbuința să le iau în serios, ba chiar îmi făcusem speranțe în legătură cu lucruri despre care ar fi trebuit să-mi închipui că lui nici nu-i trecuseră prin cap.

Într-o zi, a urcat în goană scările spre odaia unde de obicei stăteau și lucrau surorile lui; le-a strigat, înainte de a păși pragul, așa cum obișnuia el, iar eu care eram înăuntru singură, am ieșit în ușă și i-am spus:

— Domnule, domnișoarele nu sunt aici; s-au dus jos, în grădină, să se plimbe.

În clipa în care eu am făcut un pas înainte ca să-i spun aceste cuvinte, el tocmai ajunsese în ușă și m-a strâns în brațe, ca din întâmplare.

— Vai, cuconiță Betty, mi-a spus, aici erai? Cu atât mai bine. Mai mult cu dumneata țineam să vorbesc decât cu ele.

Și, fiindcă eram în brațele lui, m-a sărutat de vreo trei-patru ori. Eu m-am zbatut să scap, dar destul de moale, iar el mă ținea strâns și mă tot săruta, până și-a pierdut răsufarea. Atunci s-a așezat și mi-a spus:

— Dragă Betty, sunt îndrăgostit de tine.

Trebuie să mărturisesc că vorbele lui mi-au aprins sângele am simțit cum îmi năvălește în inimă și eram tare tulburată. După aceea, mi-a mai repetat de câteva ori cuvintele acelea, anume că era îndrăgostit de mine, iar inima mea răspundea limpede ca și cum aș fi rostit cu vorba cât mă încânta acest lucru. Ba, mai mult, de câte ori el spunea: "Sunt îndrăgostit de tine", roșeața din obrajii mei îi răspundea: "Tare-aș vrea să fie așa, domnule".

Totuși, atunci, nu s-a întâmplat nimic. Fusesem luată prin surprindere și curând mi-am venit în fire. El a stat mai multă vreme cu mine, dar uitându-se, din întâmplare, pe fereastră și văzând că surorile lui se întorc din grădină, și-a luat rămas bun, m-a sărutat din nou, mi-a zis că are gânduri serioase, că foarte curând o să-mi mai spună el multe alte lucruri și a plecat nespus de încântat. Și, dacă n-aș fi avut ghinion, dreptatea ar fi fost de partea mea, dar din nenorocire cuconița Betty lua totul în serios, iar dumnealui ba.

Din clipa aceea, gândurile mele o luară razna și pot să recunosc, fără să mint, că-mi ieșisem din fire la gândul că un domn ca el îmi vorbise despre dragoste și-mi spusese că sunt o făptură atât de încântătoare. Erau vorbe pe care nu știam cum să le iau, mi se urcaseră de-a binelea la cap. E adevărat că eram cum nu se poate mai mândră din cauza lor dar, neștiind cât era de păcătoasă lumea în care trăiam, gândul că virtutea mea se afla în joc nici nu-mi trecea prin minte. Dacă tânărul meu stăpân mi-ar fi făcut, din prima dată, propuneri, ar fi obținut orice de la mine; dar el nu și-a dat seama cât de prielnic îi era acel moment, ceea ce a fost, atunci, o fericire pentru mine.

N-a trecut mult și el a găsit din nou prilejul să mă prindă singură și aproape în același fel ca și rândul trecut. De fapt, se vedea că de data aceasta lucrurile fuseseră puse la cale, deși eu n-aveam nici o vină. S-a întâmplat așa: domnișoarele se duseseră într-o vizită cu mama lor; mezinul era în oraș; cât despre tatăl lor, era plecat la Londra de o săptămână. Mă pândise atât de bine, încât știa unde mă aflu, deși eu habar n-aveam că el e în casă. A suit scările în goană și, văzând că lucrez, a intrat în odaie de-a dreptul; și numai ce începe, ca și în rândul trecut, să mă ia în brațe și să mă

sărute aproape un sfert de oră fără întrerupere.

Eram în odaia surorii lui mai mici și, pesemne fiindcă nu era nimeni acasă, în afară de servitoarea care stătea jos, a fost mai îndrăzneț. Pe scurt, a început să devină stăruitor. I-oi fi părut o pradă prea ușoară pentru că, atâta timp cât m-a ținut doar în brațe sărutându-mă, nu m-am împotrivit de loc. Adevărul e că-mi plăcea prea mult ca să mă împotrivesc.

Ei dar când a obosit cu treaba asta, ne-am așezat și el a început să-mi vorbească. Mi-a zis că e vrăjit de mine, că nu va afla odihnă până n-o să-mi spună cât de îndrăgostit este, că dacă-l voi iubi și eu și-l voi face fericit, voi fi salvarea vieții lui și multe lucruri frumoase de felul acesta. Eu i-am răspuns cu vorbe puține, dar nu era greu de văzut că sunt o proastă și nu înțeleg de fel ce vrea el.

Pe urmă, a început să se plimbe prin odaie și, după ce m-a luat de mână, m-am plimbat și eu alături de el; dar curând, folosindu-se de momentul potrivit, m-a aruncat pe pat și a început să mă sărute cu furie ca să fiu dreaptă cu el, nu s-a arătat însă grosolan de loc, ci m-a sărutat numai timp îndelungat. Deodată i s-a părut că aude pe cineva urcând scara, astfel că s-a ridicat de pe pat și m-a ridicat și pe mine, tot vorbindu-mi mereu despre dragostea lui. Dar mi-a spus că era un sentiment cinstit și că n-avea gânduri rele în ceea ce mă privește apoi mi-a pus cinci guinee în mână și a coborât.

Banii m-au pus în încurcătură mai mare decât cuvintele de dragoste și m-a apucat o exaltare, de nu știam nici pe ce lume mă aflu. Stăruie asupra acestui lucru, pentru ca, în cazul când povestea mea va ajunge să fie citită de o făptură tânără și nevinovată, s-o ajute să se păzească de nenorocirile ce pândesc o prea timpurie conștiință a propriei frumuseți. Când o fată tânără ajunge să se creadă frumoasă, nu se îndoiește de sinceritatea nici unui bărbat care-i spune că s-a îndrăgostit de ea fiindcă dacă se crede destul de încântătoare pentru a-l cuceri, e firesc să aștepte urmările farmecelor ei.

Închipuirea tânărului domn se aprinse cum se aprinsese și deșertăciunea mea și, ca și cum omul și-ar fi dat seama că-a scăpat o ocazie și ar fi regretat că nu s-a folosit de ea, s-a întors peste vreo jumătate de oră și a început din nou să mă îmbie ca mai înainte, numai că, de data asta, cu mai

puține menajamente.

Și, mai întâi, de cum a intrat în odaie, s-a întors și a încuiat ușa.

— Coniță Betty, mi-a spus, adineauri mi s-a părut că urcă cineva scara, dar a fost doar o părere; totuși, a adăugat, dacă mă găsește cineva în odaie cu dumneata, n-o să mă mai găsească sărutându-te.

I-am spus că nu știu cine ar putea să urce scara, fiindcă nu era nimeni acasă în afară de bucătăreasă și cealaltă slujnică, iar ele nu urcau niciodată.

— Bine, draga mea, mi-a spus el; oricum e bine să fim siguri.

S-a așezat și a început să vorbească. Acum, deși eram încă înfierbântată de prima lui vizită și nu prea vorbeam, totuși parcă-mi vâra el cuvintele în gură, povestindu-mi ce nebunește mă iubea și că, deși nu putea face nimic până ce nu era stăpân pe averea lui, totuși era hotărât, de îndată ce va fi în stare, să mă fericească și pe el de asemenea; adică să se căsătorească cu mine și alte lucruri din astea, a căror țintă, eu, sărmană proastă, n-o înțelegeam. Și mă purtam, de parcă n-ar fi existat altă dragoste, în afară de cea care duce la căsătorie. Și chiar dacă mi-ar fi vorbit despre dragostea aceea, n-aveam nici temeiul și nici puterea să spun nu dar încă nu ajunsesem atât de departe.

N-am stat multă vreme așa când, deodată, el s-a ridicat și, înăbușindu-mă cu sărutările lui, m-a aruncat din nou pe pat; dar, de data asta, a mers mai departe decât îmi dă voie buna-cuviință să amintesc e drept că nu mi-ar fi stat în puteri să-l resping în clipa aceea, chiar dacă și-ar fi îngăduit cu mult mai mult decât și-a îngăduit.

Totuși, deși a mers destul de departe, n-a ajuns până la ceea ce se numește ultimele consecințe, la care, ca să fiu dreaptă cu el, nici n-a încercat să ajungă. Dar această jertfă i-a servit drept scuză pentru toate libertățile pe care avea să și le ia față de mine în ocaziile următoare. După toate acestea, a mai stat puțin cu mine, mi-a pus aproape un pumn întreg de galbeni în mână și mi-a făcut mii de jurăminte în legătură cu patima lui, spunând că mă iubește mai mult decât pe orice femeie din lume.

N-o să vi se pară curios că de-abia acum am căzut pe gânduri, dar vai! nu cu destulă chibzuință. Aveam o rezervă fără margini de deșertăciune și

mândrie și numai o foarte mică rezervă de virtute. Uneori, ce-i drept, îmi închipuiam eu cam ce voia stăpânul meu cel tânăr de la mine, dar nu mă gândeam decât la cuvintele lui frumoase și la aur; dacă avea sau nu de gând să se însoare cu mine, mi se părea o treabă fără însemnătate și nici nu-mi trecea prin minte să-mi găsesc scuze ca să mă dau bătută, până când nu mi-a făcut el o propunere în lege, dar despre aceasta veți afla îndată.

Și așa, am apucat-o pe drumul pierzaniei, fără pic de pă sare și pot sluji drept exemplu grăitor tuturor fetelor tinere a căror deșertăciune e mai tare decât virtutea. Lucrurile s-au petrecut cum nu se poate mai prosteste de ambele părți. Dacă eu m-aș fi purtat cum se cuvenea, dacă m-aș fi împotrivit așa cum cerea virtutea și cinstea, el fie că ar fi renunțat la atac, neavând temei de a mai spera să-și ducă planul la îndeplinire, fie că mi-ar fi făcut propuneri frumoase și cinstite de căsătorie. Și, în acest caz, chiar dacă el ar fi fost învinuit, nimeni n-ar fi putut să mă învinuiască pe mine. Pe scurt, dacă m-ar fi cunoscut și ar fi știut ce ușor va căpăta fleacul pe care-l urmărea, nu și-ar mai fi bătut capul, ci mi-ar fi dat patru sau cinci guinee, și s-ar fi culcat cu mine de prima dată când ar fi venit din nou. Pe de altă parte, dacă eu i-aș fi cunoscut gândurile și dac-aș fi știut cât de greu credea el că sunt de cucerit, aș fi putut să-i pun eu condiții și, chiar dacă nu m-aș fi lăsat biruită în vederea unei căsătorii grabnice, aș fi putut s-o fac pentru a fi întreținută până la căsătorie și tot aș fi obținut ce voiam; căci era nespus de bogat, lăsând la o parte ceea ce mai spera să moștenească; dar eu părăsisem cu totul astfel de gânduri și eram stăpânită doar de trufia frumuseții mele și de mândria de a fi iubită de un domn ca el. Cât despre banii de aur, petreceam ceasuri întregi uitându-mă la ei. Îi număram de mii de ori pe zi. Nici cea mai deșartă făptură n-a fost vreodată atât de prinsă în mrejele unei minciuni cum eram eu, fără să mă gândesc la ce mă așteaptă și cât de aproape e pierzania și cred, într-adevăr, că mai degrabă doream acea pierzanie, decât că mă osteneam să mă feresc de ea.

Între timp, mă arătam totuși destul de șireată ca să nu dau loc la nici o bănuială în familie, cu privire la legăturile mele. În public de-abia dacă mă uitam la el, de-abia dacă îi răspundeam când îmi vorbea. Aveam totuși, când și când, câte o mică întâlnire, ca să schimbăm o vorbă sau două și,

din când în când, și câte o sărutare, dar prilejul potrivit pentru fapta păcătoasă nu-l găsisem, cu atât mai mult cu cât el o lua mai pe ocolite decât ar fi fost nevoie. Și deoarece cucerirea mea i se părea lucru anevoios, așa a și fost pentru el.

Dar diavolul fiind un ispititor neobosit nu dă niciodată greș, când e vorba să găsească un prilej pentru ca păcătoșenia la care te îndeamnă să se înfăptuiască. Într-o seară, când mă aflam în grădină cu surorile lui mai mici și cu el, a găsit mijlocul să-mi strecoare un bilețel, în care-mi scria că a doua zi va cere de față cu toți să fiu lăsată să-i fac un comision și că pe drum ne vom întâlni.

Zis și făcut. După masă, mi-a spus cu gravitate de față cu surorile lui:

— Conița Betty, trebuie să-ți cer un hatâr.

— Despre ce e vorba? a întrebat mezina.

— Surioară, a spus el serios, dacă nu te poți lipsi astăzi de conița Betty, poate rămâne pe oricând, altă dată.

Dar ele au spus că se pot lipsi de mine fără greutate, iar mezina și-a cerut scuze.

— Trebuie să o înștiințezi însă pe conița Betty despre ce e vorba, a spus sora mai mare. Dacă ai cu ea vreo treabă personală, despre care noi nu trebuie să știm, n-ai decât s-o chemi afară. Uite-o.

— Ce vrei să spui, draga mea? a întrebat dumnealui cu asprime. Doresc doar să se ducă până în High Street (și a arătat un pieptar de cămașă), până la cutare prăvălie.

A început să le toarne o poveste lungă cu niște gulere elegante despre al căror preț întrebuse, spunând că vrea să mă trimită pe mine să cumpăr un guler pentru pieptarul pe care-l arătase și că, dacă negustorii nu sunt mulțumiți cu cât le dădeam eu pentru gulere, să ofer un șiling mai mult, dar mai întâi să mă tocmesc. Și, după aceea, a mai născocit câteva comisioane și a mai descoperit niște mici treburi pentru mine, ca să fie sigur că pot lipsi mai multă vreme.

După ce mi-a dat de îndeplinit comisioanele astea, le-a spus o poveste lungă despre o vizită pe care trebuia s-o facă el, într-o familie cunoscută, și unde mai avea să fie cutare și cutare domn, și le-a poftit foarte ceremonios

pe surorile lui să-l însoțească, dar ele s-au scuzat tot atât de ceremonios, fiindcă așteptau vizite în după-amiaza aceea în treacăt fie-mi îngăduit să spun, toate astea le potrivise el anume.

Și uite că nici nu sfârșise bine cu vorba și servitorul lui urcă scările ca să-i spună că trăsura lui *Sir W. H.* s-a oprit la poartă. El coboară scările în goană și se întoarce îndată.

— Vai! spune cu glas tare, s-a dus toată bucuria. *Sir W.H.* a trimis trăsura după mine, fiindcă dorește să-mi vorbească. Se pare că *Sir W. H.* era un domn care locuia la o depărtare de trei mile și cu care el se înțelesese să-i trimită caleașca pentru o treabă anume, poruncind-o pentru ora trei, când și sosise.

A cerut numaidecât cea mai bună perucă, pălăria și sabia și, dând ordin valetului să se ducă în celălalt loc și să ceară scuze în numele lui cu alte cuvinte, a găsit un pretext ca scape de servitor se pregătea să se suie în caleașcă. În momentul când a ieșit pe ușă, s-a oprit o clipă și, vorbindu-mi cu mare seriozitate despre treaba pe care mi-o dăduse, a găsit prilejul să-mi șoptească:

— Vino după mine, draga mea, cât poți mai curând.

Eu n-am răspuns nimic, dar am făcut o reverență, ca și cum aș fi încuviințat cele spuse de el cu glas tare. După vreun sfert de oră, am plecat și eu. Nu mi-am schimbat rochia mi-am pus doar un capișon și un voal, mi-am luat un evantai și o pereche de mănuși în buzunar așa încât nimeni din casă n-avea nici o bănuială. El mă aștepta într-o ulicioară dosnică, pe unde știa că trebuie să trec, iar vizitiul știa încotro să mâne caii, anume spre un loc numit Mile End, unde stătea un om de încredere al stăpânului meu și unde trăsura s-a oprit, așa încât am avut toate înlesnirile din lume pentru a ne păcătoși cum nu se poate mai rău.

Când am rămas singuri, a început să-mi vorbească foarte serios, spunându-mi că nu mă adusese acolo ca să mă înșele; ca pasiunea pentru mine nu-i îngăduia să mă amăgească că era hotărât să mă ia de nevastă, de îndată ce va pune mâna pe avere; că, între timp, dacă îi îndeplinesc dorința, mă va întreține în toată cinstea și m-a asigurat în fel și chip despre sinceritatea și dragostea lui pentru mine, spunând că n-o să mă părăsească niciodată și, ca să zic așa, a făcut de o mie de ori mai multe pregătiri decât

ar fi fost nevoie.

Totuși, fiindcă mă îndemna să vorbesc, i-am spus că n-aveam de ce să pun la îndoială sinceritatea iubirii lui după atâtea asigurări, dar că... și aci m-am oprit, ca și cum l-aș fi lăsat pe el să ghicească restul.

— Dar ce e, draga mea? m-a întrebat el. Ghicesc ce vrei să spui: ce se întâmplă dacă rămâi însărcinată? Nu-i așa? Ei bine, dacă se întâmplă una ca asta, a spus, am să am grijă de tine și am să vă întrețin pe amândoi. Și ca să vezi că nu glumesc, zice, uite ceva serios. Și, spunând vorbele astea, a scos din buzunar o pungă de mătase cu o sută de guinee înăuntru și mi-a dat-o. Și-am să-ți dau una la fel, în fiecare an, până când am să te iau de nevastă.

Când am zărit punga, m-am schimbat de câteva ori la față și, tulburată de înflăcărarea cu care-mi făcea propunerea, n-am mai putut scoate o vorbă, iar el și-a dat seama fără greutate de ceea ce se întâmplă cu mine; așa încât eu am băgat punga în sân și nu m-am mai împotrivit, ci l-am lăsat să facă ce a vrut și de câte ori a vrut. Și așa pierzania mea s-a înfăptuit dintr-o dată, căci, din ziua aceea, fiind lipsită de orice virtute și cuviință, nu mai aveam nimic prețios care să mă ajute să câștig fie binecuvântarea lui Dumnezeu, fie mila oamenilor.

Dar lucrurile nu s-au oprit aci. M-am întors în oraș, am făcut comisionul pe care mi-l încredințase el și m-am înapoiat acasă, mai-nainte de-a da cuiva de gândit că am stat prea mult. Cât despre stăpânul meu, el a rămas până noaptea târziu și nu s-a iscat nici urmă de bănuială în familie, nici în ceea ce-l privea pe el, nici pe mine.

Apoi, s-au ivit nenumărate prilejuri ca să repetăm nelegiuirea, mai ales acasă, când mama lui și domnișoarele erau plecate în vizită, prilejuri pe care el le pândeă cu multă grijă ca nu cumva să le piardă. Știa totdeauna dinainte când plecau și nu dădea greș în a mă găsi singură și fără primejdie de a fi surprinși. Așa încât ne-am înfruptat cu prisosință din plăcerile noastre păcătoase, vreme de jumătate de an, și, spre marea mea mulțumire, n-am rămas însărcinată.

Dar, după mai puțin de jumătate de an, s-a întâmplat că i-am căzut cu tronc mezinului despre care am pomenit la începutul povestirii. Și, găsin-

du-mă singură în grădină, într-o seară, îmi toarnă și el aceeași poveste, mă asigură cu cuvinte sincere că e îndrăgostit de mine și, pe scurt, îmi propune frumos și cinstit să mă ia de nevastă.

Eram atât de încurcată cum nu mi se mai întâmplase să fiu vreodată. M-am împotrivit cu îndărătnicie propunerii și am început să născocesc argumente. I-am arătat nepotrivirea acestei căsătorii, i-am vorbit despre felul cum aş fi primită în familia lui, despre nerecunoştiinţa de care aş da dovada faţă de tatăl şi mama lui, care mă luaseră cu mărinimie în casa lor, când mă aflasem într-o stare de plâns pe scurt, am făcut tot ce am putut ca să-i mut gândul, numai adevărul nu i l-am spus, care fireşte ar fi pus capăt stăruinţelor lui, dar de care eu nu îndrăzneam să pomenesc.

S-a întâmplat însă un lucru la care într-adevăr nu mă aşteptam şi care m-a uluit căci tânărul, sincer şi deschis cum era, nu se gândea decât la lucruri cinstite şi, ştiindu-se nevinovat, n-a avut atâta grijă să-şi ascundă slăbiciunea pentru conişta Betty cum avusese fratele său. Aşa încât, deşi n-a spus nimănui despre cele ce-mi vorbise, totuşi a arătat destul pentru ca surorile lui să-şi dea seama că mă iubeşte şi mama lui de asemenea, iar ele, măcar că mie nu-mi arătară că ştiu, i-au arătat în schimb lui şi curând am văzut că purtarea lor e alta faţă de mine decât fusese înainte.

Eu am zărit norul, deşi nu prevedeam furtuna. Mi-era uşor, cum spun, să-mi dau seama că purtarea lor faţă de mine se schimbă pe zi ce trece şi devine tot mai aspră, până când, într-o bună zi, am fost înştiinţată că ar fi de dorit să plec curând.

Vestea nu m-a îngrijorat, sigură fiind că nu voi rămâne pe drumuri, cu atât mai mult cu cât aveam motive să mă aştept în orice zi la o sarcină şi ştiam că atunci tot voi fi silită să plec, fără să crâcnesc.

După câţva timp, stăpânul cel tânăr a găsit prilejul să-mi spună că familia prinsese de veste despre slăbiciunea lui pentru mine. Zicea că nu mă învinuieşte, fiindcă ştie foarte bine cum ieşise totul la iveală. Mi-a spus că de vină era felul lui de a vorbi, căci nu făcuse o taină din stima ce-mi purta, aşa cum ar fi putut să facă, asta fiindcă socotea că, dacă eu primesc să fiu nevasta lui, momentul e prielnic să împărtăşească deschis familiei că mă iubeşte şi că are de gând să se căsătorească cu mine. E drept, zicea, că tatăl şi mama lui ar fi putut fi împotriva şi s-ar fi putut purta urât cu mine,

dar el avea acum mijloace de trai, căci studiase dreptul și nu-l înspăimânta gândul că va trebui să mă întrețină. Pe scurt, așa cum credea că eu nu mă voi rușina de el, era și el hotărât să nu se rușineze de mine, ba chiar s-ar fi disprețuit, dacă n-ar fi recunoscut de pe acum pe aceea pe care avea de gând s-o recunoască drept soție. Și, prin urmare, n-aveam altceva de făcut decât să-i dau mâna, fiindcă de restul răspunde el.

Mă aflam într-o situație cu adevărat îngrozitoare și de-abia acum mă căiam din toată inima pentru ușurința de care dădusem dovadă față de fratele mai mare; asta nu din pricina vreunei tresăriri a conștiinței, căci eram străină de astfel de lucruri, dar nu mă împăcam cu gândul să fiu târfă pentru un frate și nevastă pentru celălalt. Mi-am adus aminte că fratele cel mare îmi făgăduise și el să mă ia de nevastă, când va intra în stăpânirea averii, dar mi-aminteam acum de un lucru la care mă gândisem adesea, anume că nici o vorbă nu mai pomenise, după ce mă cucerise ca amantă. Deși, după cum am spus, mă gândisem și până acum adesea la asta, totuși lucrul nu mă tulburase de fel, fiindcă după cum dragostea lui pentru mine nu părea să scadă, tot așa nu scădea nici mărinimia lui. E drept că m-a rugat, din bună-cuviință, să nu cheltuiesc nici un ban pe îmbrăcăminte și să nu mă împopoțonez, fiindcă nu era nevoie să stârnesc invidie în familie, unde fiecare știa că n-aveam cum s-ajung la lux pe calea obișnuită, ci doar cu ajutorul vreunei legături tainice, căreia ei i-ar fi dat numaidecât de urmă.

Mă aflam acum la mare strâmtoare și nu știam ce să fac. Cel mai greu lucru era următorul: fratele cel tânăr nu numai că devenise mai stăruitor, dar nu se mai ascundea. Intra în odaia surorii sau mamei lui, se așeza și începea să-mi spună verzi și uscate, chiar de față cu ele; așa încât toată familia vorbea despre asta. Maică-sa ajunsese să-l dojenească, iar față de mine purtarea celor din casă se schimbaseră de-a binelea. Ba, maică-sa scăpase o vorbă, cum că ar vrea să mă scoată din rândul familiei, ceea ce, spus pe șleau, însemna să mă dea afară pe ușă. Eram sigură că fratele cel mare trebuia să fi aflat taina, atât doar că el putea să-și închipuie (fiindcă altcineva n-avea cum să se gândească la asta) că fratele cel tânăr nu-mi făcuse nici o propunere; dându-mi cu ușurință seama că lucrurile vor merge mai departe, am înțeles că trebuie cu orice preț să-i vorbesc fratelui mai

mare, sau să-mi vorbească el mie nu știam însă dacă e mai bine să deschid eu vorba sau să las lucrurile așa, până ce o va deschide el.

După ce am chibzuit serios, fiindcă începusem să privesc lucrurile cu mare seriozitate, așa cum nu făcusem niciodată până acum, m-am hotărât să deschid eu vorba; și n-a trecut mult până s-a ivit prilejul, căci a doua zi fratele cel mic a plecat la Londra, după treburi, iar restul familiei fiind în vizită, așa cum se întâmpla și înainte și chiar foarte des, fratele cel mare a venit, după obicei, să petreacă un ceas, două, cu conita Betty.

N-a durat mult și și-a dat seama că e ceva schimbat în comportarea mea, fiindcă eram mai stânjenită cu el și mai puțin voioasă ca de obicei și, mai ales, fiindcă plânsesem nu i-a trebuit mult ca să observe toate astea și m-a întrebat drăgăstos ce mi se întâmplase și dacă mă supăra ceva. Eu aș fi amânat convorbirea, dac-aș fi putut, dar lucrurile nu se mai puteau ascunde. Așa încât, după ce m-am lăsat greu, deși doream din toată inima să dau totul la iveală, i-am spus că într-adevăr mă supăra ceva, ceva greu de ascuns, și, totuși, ceva ce nu știam cum să-i spun că era un lucru care nu numai că mă mira, dar chiar mă pune în mare încurcătură și că nu știam ce cale s-apuc, decât dacă ar voi el să mă îndrume. El mi-a spus, cu multă dragoste că, orice-ar fi, să nu mă las doborâtă, fiindcă el mă va apăra împotriva lumii întregi.

Atunci l-am luat pe ocolite și i-am spus temerile mele că stăpânele au aflat câte ceva despre legătura noastră fiindcă era lesne de văzut că purtarea lor față de mine se schimbase simțitor; că se întâmpla adesea să-mi găsească pricină, ba câteodată mă și certau, deși nu le dădeam prilejul că, în timp ce înainte dormeam totdeauna în odaia surorii celei mari, în ultima vreme dormeam singură sau cu una dintre slujnice; că trăsesem cu urechea și că le auzisem vorbind de câteva ori foarte urât despre mine dar, ceea ce îndreptățea toate bănuielile mele, era mărturisirea uneia dintre slujnice care-mi spusese că, după cum auzise ea, aveau de gând să mă dea afară, fiindcă nu era cuminte să mai rămân în casa lor.

El a zâmbit când a auzit toate astea, iar eu l-am întrebat cum poate să ia lucrurile atât de ușor, când știe doar că, dacă se descoperă ceva, s-a sfârșit cu mine și nici lui n-o să-i facă bine, măcar că n-o să-l doboare ca pe mine. L-am învinuit, spunându-i că nu se deosebește de restul bărbaților

care, atunci când viața unei femei atârână de ei, își bat adesea joc de ea sau o consideră ca pe un nimic, socotind distrugerea celei din care au făcut ce au voit drept un fleac.

Când a văzut că mă aprind și vorbesc serios, și-a schimbat numaidecât purtarea; mi-a spus că-i pare rău că am o astfel de părere despre el, că nu-mi dăduse nici cel mai mic prilej să gândesc așa, că fusese la fel de grijuliu pentru bunul meu nume ca și pentru al lui, că era sigur că legătura noastră fusese tăinuită cu atâta iscusință încât nimeni din familie n-avea nici urmă de bănuială; că dacă zâmbește când îi spun ce gândesc, lucrul se datorește tocmai siguranței dobândite în ultimul timp că nici urmă de bănuială nu există cu privire la înțelegerea dintre noi și că, în clipa în care-mi va spune câte motive are să fie liniștit, voi zâmbi ca și el, fiindcă desigur voi fi mulțumită.

— E o taină pe care n-o pot pricepe, am spus eu; cum să fiu mulțumită, când vor să mă dea afară? Fiindcă, dacă legătura dintre noi nu s-a descope-rit, nu știu ce altceva am făcut care ar fi putut să schimbe purtarea celor din familie, mai înainte atât de drăgăstoși cu mine, de parc-aș fi fost copilul lor.

— E drept, fetițo, a spus el, că oamenii sunt cam îngrijorați din pricina ta, dar că ar bănuî cât de cât ce se întâmplă de fapt între mine și tine e atât de departe de adevăr, încât ei îl bănuiesc pe fratele meu Robin; mai mult, sunt încredințați de-a binelea că e în dragoste cu tine; neghiobul le-a băgat-o chiar el în cap, fiindcă toată ziua se face de râs pălăvrăgind. Îți mărturisesc că-l învinuiesc pentru asta, fiindcă vede doar că-i jignește pe cei din casă și-i face să se poarte urât cu tine. Dar pe mine lucrul mă mulțumește, pentru că-mi dă asigurarea că bănuiala nici gând să cadă asupra mea și nădăjduiesc că și tu ești mulțumită.

— Da, ai dreptate, într-un fel, am zis eu, dar nu despre asta e vorba și nu ăsta-i lucrul principal care mă supără, cu toate că și asta m-a necăjit.

— Dar atunci, ce e? a întrebat el.

La aceste cuvinte, am izbucnit în lacrimi și n-am mai fost în stare să spun nimic. El se silea cât putea să mă potolească și stăruia să afle despre ce este vorba. În cele din urmă, i-am răspuns că socotesc cu cale să-i spun,

fiindcă are dreptul să știe; că, în afară de asta, aveam și nevoie de îndrumarea lui, căci eram atât de încurcată, încât nu știam cum s-o scot la capăt. Și i-am istorisit toată povestea. I-am spus ce nehibzuit se arătase fratele lui, dând totul în vileag fiindcă dac-ar fi păstrat taina, aș fi putut să-l refuz de-a dreptul, fără să-i dau nici un motiv și el ar fi încetat pe dată dar mai întâi avusese deșertăciunea să creadă că eu nu-l voi respinge și, în al doilea rând, își luase libertatea de a-și împărtăși planul întregii familii.

I-am spus cât de tare mă împotravisem și cât de sincere și cinstite fuseseră propunerile lui.

— Dar, am zis, situația mea va fi de două ori mai grea; fiindcă dacă familia mi-o ia în nume de rău acum, când el dorește să mă aibă, o să mi-o ia și mai mult în nume de rău, când va afla că l-am respins se va spune că motivul nu poate fi altul decât că sunt măritată cu altcineva, căci altminteri cum aș refuza o căsătorie atât de strălucită pentru o biată fată ca mine.

Cuvintele mele l-au mirat foarte mult. Mi-a spus că într-adevăr e greu să ies din încurcătura asta și nici el nu știe cum am s-o scot la capăt, dar că o să se gândească și-o să-mi spună rândul viitor când ne-om întâlni la ce hotărâre a ajuns între timp însă mă ruga să nu-mi dau consimțământul fratelui său, dar nici să nu-l refuz de-a dreptul, ci să-l mai duc câtva timp cu vorba.

Parcă am tresărit, când l-am auzit spunând să nu-mi dau consimțământul. I-am spus că știe prea bine că n-am nici un consimțământ de dat; căci el făgăduise să mă ia de soție și că, prin urmare, eram legată de el; că toată vremea îmi spusese că sunt soția lui, iar eu mă socoteam ca atare, întocmai ca și cum cununia ar fi avut loc, fiindcă doar mă îndemnase tot timpul cu gura lui să mă numesc a sa nevastă.

— Bine, draga mea, mi-a spus, nu te frământa acum, fiindcă dacă nu-ți sunt soț, voi fi ca un soț pentru tine; și nu te lăsa tulburată de gândurile astea, ci lasă-mă să cercetez povestea și, rândul viitor când ne întâlnim, voi fi în stare să-ți spun mai multe.

Cu vorbele astea m-a mai potolit, dar mi s-a părut că a cam căzut pe gânduri și, măcar că s-a purtat foarte drăguț cu mine și m-a sărutat de mii de ori, ba mi-a dat și bani, s-a mulțumit totuși numai cu atât în timpul cât a mai stat la mine, adică vreme de peste două ore, ceea ce m-a mirat, ținând

seama cum se întâmplau lucrurile înainte și ce prilej bun aveau acum.

Frate-său nu s-a înapoiat din Londra vreme de cinci sau șase zile și au mai trecut două zile, după întoarcerea lui, până când cel mare a găsit momentul nimerit să-i vorbească; dar prinzându-l singur, într-o zi, i-a vorbit în mare taină și, chiar în seara aceea, a găsit mijlocul (căci am avut o mare discuție împreună) să-mi repete toată convorbirea, care, după câte îmi amintesc, a decurs cam așa. Cel mare i-a spus mezinului că, de când acesta plecase la Londra, umblau zvonuri ciudate, cum că ar fi în dragoste cu conia Betty.

— Ei, și ce-i cu asta? i-a răspuns fratele ăl mic, cam supărat. Ce-i privește pe ceilalți?

— Nu-i chiar așa, a spus cel mare. Nu fi supărat, Robin; eu nu zic că mă privește, dar văd că pe ceilalți îi privește și că s-au purtat urât cu sărmana fată, lucru care mă doare de parcă mi l-ar fi făcut mie.

— Ce înțelegi prin *ceilalți*? a întrebat Robin.

— Păi, mama și fetele, a spus cel mare. Acum ascultă-mă, a vorbit el mai departe, ai gânduri serioase? O iubești într-adevăr pe fată?

— Dacă e vorba așa, i-a răspuns "Robin, o să-ți vorbesc deschis. O iubesc mai mult ca pe orice altă femeie din lume și o să fie a mea, orice-ar zice și ar face ceilalți. Sper că fata n-o să mă respingă.

M-a lovit în inimă când mi-a spus toate astea, fiindcă deși era firesc să creadă că nu-l voi respinge, totuși în cugetul meu știam că trebuie și-mi dădeam seama că fiind silită să fac așa, mă așteaptă distrugerea. Știam însă că e de datoria mea să nu spun asta, în clipa aceea, așa încât i-am întrerupt povestirea cu cuvintele:

— Așa? Își închipuie că nu pot să-l resping? O să vadă el că totuși pot să-l resping.

— Stai, draga mea, a spus el, lasă-mă să-ți istorisesc până la capăt cum a decurs convorbirea între noi și apoi ai să spui care ți-este voința.

Pe urmă a vorbit mai departe și mi-a spus că el a răspuns astfel fratelui său:

— Dar, frate, știi doar că ea n-are nici o lețcaie și că tu poți alege între mai multe femei cu avere frumușică.

— Nu mă interesează, a spus Robin. O iubesc pe fata asta și n-am de gând să mă însor ca să fac plăcere buzunarului, ci ca să-mi fac mie plăcere.

— Și așa, draga mea, a adăugat fratele cel mare, nu-i chip să i te împotrivești.

— Ba da, am spus eu, pot să mă împotrivesc; acum am învățat să spun nu, deși înainte nu știam; și dacă primul domn din țară m-ar cere în căsătorie, i-aș spune din toată inima: nu.

— Bine, draga mea, a spus el, dar ce poți să-i răspunzi? Știi doar, după cum și spuneai adineauri, că el o să-ți pună o mulțime de întrebări și toată casa o să se mire de răspunsul tău.

— Păi, am răspuns eu zâmbind, pot să închid gura tuturor dintr-o singură lovitură, spunându-i și lui și celorlalți că m-am și măritat cu fratele lui mai mare.

A zâmbit ușor, când a auzit aceste cuvinte, dar am văzut că a tresărit și nu era în stare să-și ascundă tulburarea. Totuși, mi-a răspuns:

— Deși, într-un anumit sens, s-ar putea să fie adevărat, totuși bănuiesc că glumești, când spui c-ai să le răspunzi așa; ar fi nepotrivit în multe privințe.

— Nu, nu, am întors-o eu, voind să-i fiu pe plac, n-am de gând să dau taina în vileag, fără voia ta.

— Dar ce-ai să le poți spune, zice el, când ei au să te găsească hotărâtă să nu primești o căsătorie atât de ispititoare pentru tine, la prima vedere?

— Păi, am zis eu, crezi c-o să-mi pierd capul? Mai întâi, nu sunt datoare să le dau socoteală; în al doilea rând, n-am decât să le spun că sunt măritată și gata și așa i-am închis și lui gura, fiindcă, după asta, nu mai are nici un rost să-mi pună vreo întrebare.

— Da, a spus el, dar cu toții or să te cicălească și, dacă-l respingi cu hotărâre, au să se supere și au să și intre la bănuială pe deasupra.

— Ei și, am spus eu, ce pot să fac? Ce-ai vrea să fac? Doar ți-am cerut sfatul și ți-am spus totul, tocmai fiindcă mă aflu la strâmtoare.

— Dragă mea, mi-a zis el, fii sigură că m-am gândit mult și, cu toate că sfatul meu e dureros și pentru mine și poate să-ți pară ciudat la prima vedere, totuși, chibzuind bine, cred că nu există cale mai bună pentru tine

decât să-l lași să meargă mai departe și, dacă vezi că e cinstit și serios, să te măriți cu el.

La cuvintele astea m-am uitat îngrozită la el, m-am făcut palidă ca o moartă și eram gata să cad de pe scaun. El a tresărit și m-a întrebat cu glas tare:

— Draga mea, ce-i cu tine? Ce te-a apucat? Ce-ai de gând? și alte lucruri de felul ăsta.

Și tot scuturându-mă și strigându-mă pe nume, m-a făcut să-mi vin un pic în fire, măcar că a trecut timp până mi-am revenit și că, vreme de câteva minute, n-am putut scoate o vorbă.

După ce mi-am venit în simțiri, a început din nou.

— Draga mea, mi-a zis, te rog să privești totul cu seriozitate. Doar vezi bine care e purtarea familiei și, dacă în loc de frate-meu ar fi vorba de mine, ar turba cu toții de-a binelea. După câte înțeleg eu, asta ar însemna să ne pierdem amândoi!

— Ei! am făcut eu cu năduf, va să zică praf se alege din făgăduielile și jurămintele tale, fiindcă familia e împotriva? Nu te-am prevenit eu de atâtea ori? Dar ai privit lucrurile cu ușurință, ca și cum ai fi fost deasupra lor și ele n-ar fi cântărit pentru tine, și uite unde am ajuns acum. Unde ți-e credința și cinstea, dragostea, temeinicia făgăduielilor?

El a vorbit liniștit mai departe, cu toate imputările mele și zău că nu-l cruțam. În cele din urmă, mi-a răspuns:

— Draga mea, până acum nu mi-am călcat niciodată cuvântul față de tine ți-am spus că te voi lua de nevastă, când voi avea averea mea, dar vezi doar că tata e un om zdravăn și sănătos și mai poate trăi încă treizeci de ani de aci înainte, fără să fie mai bătrân decât atâția alții din oraș; și nici tu nu mi-ai cerut să mă însor cu tine înainte de moartea lui, fiindcă ai știut că asta ar însemna ruina mea; cât despre rest, nu ți-am rămas dator cu nimic.

Nu puteam să găsesc nici un neadevăr în vorbele lui.

— Dar atunci, i-am spus, cum poți să mă îndemni la un lucru atât de groaznic, să mă îndemni să te părăsesc, atâta vreme cât tu nu m-ai părăsit? Crezi că în ceea ce mă privește nu există dragoste și credință,

atunci când la tine a existat atâta? Nu ți-am răspuns cu aceleași simțăminte? Nu ți-am dovedit sinceritatea iubirii mele? Oare jertfirea cinstei și modestiei mele nu vădește destul că sunt atașată de tine cu legături prea puternice pentru a fi rupte?

— Dar vezi, draga mea, că acum ai prilej să te căpătuiești și să poți să te arăți cu cinste în lume iar amintirea celor ce s-au petrecut între noi poate fi învăluită în tăcere veșnică, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat ai să te bucuri totdeauna de dragostea mea sinceră, numai că ea va fi curată și nu va aduce nici cea mai mică știrbire fratelui meu vei fi scumpa mea soră, așa cum ești acum scumpa mea... și aici s-a oprit.

— Scumpa ta târfă, am întregit eu, așa ai vrut să spui și mai bine ai fi spus-o dar te înțeleg. Totuși, doresc să-ți amintești câte discuții ai avut cu mine și câtă osteneală ți-ai dat ca să mă faci să cred că sunt o femeie cinstită că sunt ca și nevasta ta și că ceea ce s-a petrecut între noi a fost de fapt o căsătorie, la fel ca și cum am fi fost cununați în public de pastorul parohiei. Știi doar că astea au fost cuvintele tale.

Îmi dădeam seama că prea îl strâng cu ușa, dar am dres-o în ceea ce a urmat. El a rămas încremenit câțeva vreme și n-a spus nimic, iar eu i-am dat-o înainte cam așa:

— Îmi faci o mare nedreptate, am zis, gândind că m-am lăsat înduplecată de făgăduielile tale, fără să-ți port o iubire ce nu poate fi pusă la îndoială, nici zdruncinată de orice s-ar întâmpla mai apoi. Dacă gândești lucruri atât de jignitoare despre mine, trebuie să te întreb ce motiv ți-am dat să crezi așa? Pe urmă, dacă m-am lăsat târâtă de dragostea mea și am crezut că sunt, de fapt, nevasta ta, vrei să-mi dezminți credința și să mă numesc târfa sau amanta ta, ceea ce este cam același lucru? Vrei să mă predai fratelui tău? Poți să predai dragostea mea? Poți să-mi poruncești să încetez să te iubesc pe tine și să-l iubesc pe el? Crezi că-mi stă în putință să fac un asemenea schimb la poruncă? Nu, domnule, am spus, fii sigur că e cu neputință, și oricum te-ai fi schimbat tu, eu îți voi rămâne credincioasă și dac-am ajuns până aici, află că mi-e mai ușor să fiu târfa ta decât nevasta fratelui tău.

Mi s-a părut că vorbele astea din urmă i-au plăcut și l-au mișcat. Mi-a spus că el este tot cel dinainte; că n-a fost necredincios nici uneia dintre

făgăduielile date, dar că atâtea lucruri îngrozitoare îi apăreau înaintea ochilor în legătură cu povestea mea, încât se gândise la fratele său ca la o izbăvire. Se mai gândise că asta n-ar însemna o despărțire deplină între noi, ci că ne vom putea iubi ca doi prieteni până la capătul zilelor și poate chiar cu mai multă mulțumire decât am fi găsit în situația în care ne aflăm acum. Mă îndemnă să nu mă tem că va da taina în vileag, căci dacă lucrurile s-ar descoperi, ne aștepta nenorocirea pe amândoi că numai o întrebare mai avea să-mi pună cu privire la ceva ce ar fi putut să stea în calea acestui plan și, dacă răspunsul e cel așteptat, crede că asta e singurul drum pe care trebuie să-l urmez.

Am ghicit numaidecât întrebarea, anume dacă nu sunt însărcinată. Cât despre asta, i-am spus că nu trebuie să se neliniștească, fiindcă nu eram însărcinată.

— Atunci, draga mea, mi-a spus, nu avem timp acum să mai lungim vorba. Gândește-te la ce ți-am spus; eu nu pot avea altă părere decât că asta-i calea cea mai bună pentru tine.

Și cu asta și-a luat rămas bun și încă în mare grabă, fiindcă mama și surorile lui sunaseră la poartă, tocmai în clipa când el se ridicase să plece.

M-a lăsat cu gândurile răvășite la culme; și-a dat seama și el de asta a doua zi și în restul săptămânii, dar n-a avut prilej să vină la mine, până în duminica următoare, când eu, simțindu-mă prost, nu m-am dus la biserică, iar el a născocit un pretext ca să stea acasă.

Și iarăși am stat singuri o oră și jumătate și iar am depănat aceleași discuții, până când, la urmă, l-am întrebat cu năduf ce părere poate să aibă el despre cuviința mea, dacă-și închipuie că-mi poate trece măcar prin minte să mă culc cu doi frați și l-am încredințat că una ca asta nu se va întâmpla niciodată. Am adăugat că, chiar de mi-ar propune să nu ne mai vedem niciodată, lucru decât care numai moartea poate fi mai groaznic, eu tot n-aș putea să nutresc un gând atât de umilitor pentru mine și atât de josnic pentru el și, prin urmare, l-am implorat, dacă i-a mai rămas o fărâma de respect sau de dragoste pentru mine, să nu-mi mai vorbească despre asta sau, de nu, să-și scoată sabia din teacă și să mă ucidă. A rămas mirat de încăpățânarea mea, cum o numea el; mi-a spus că sunt crudă și cu mine

și cu el, că se abătuse asupra noastră o pacoste pe care nimeni n-o căutase, că el nu vede altă ieșire pentru amândoi și că, prin urmare, mă socotește cu atât mai crudă. Și a adăugat, cu o răceală neobișnuită, că nemaigăsind nimic de spus în legătură cu asta, nu vede ce-am mai avea de vorbit, și s-a ridicat să plece. M-am ridicat și eu, prefăcându-mă la fel de nepăsătoare, dar când s-a apropiat ca să-mi dea un sărut care semăna a sărut de despărțire, am izbucnit într-un plâns atât de desperat, încât de aș fi vrut să vorbesc, tot n-aș fi putut și, strângându-i doar mâna, am încercat să-mi iau rămas bun, plângând în hohote sfâșietoare.

El era vădit mișcat, așa încât s-a așezat din nou și a început să mă ia cu binișorul, dar tot mă mai îboldea să fac ceea ce-mi propusese îmi repeta mereu că dacă refuz, el va avea totuși grijă de mine, lăsându-mă să înțeleg însă limpede că mă va respinge ca amantă adică în ceea ce era principal. Își făcea o chestiune de onoare din a nu se culca cu femeia care, după câte știa el, ar putea să devină, cândva, soția fratelui său.

Pierderea curtezanului nu mă întrista atât de mult cum mă întrista pierderea lui ca om, fiindcă într-adevăr îl iubeam ca o nebună; și apoi pierdeam orice nădejde de a-l avea vreodată ca bărbat, mi se năruiau toate speranțele. Toate la un loc îmi răvășeau mintea atât de tare, încât, în scurt timp, tot frământându-mă cu gândurile, m-am îmbolnăvit și atâta timp au durat fierbințele, încât nimeni din familie nu mai credea că voi scăpa cu viață.

Eram peste măsură de abătută și adesea aiuram; dar ceea ce mă doborâ cel mai mult era teama ca nu cumva să scap vreo vorbă care să-i aducă lui vreo neplăcere, atunci când nu eram cu mintea întreagă. Era dureros pentru mine chiar să-l și văd, precum era pentru el să mă vadă pe mine, căci mă iubea într-adevăr cu patimă; dar nu mai aveam încotro nu mai era pic de dorință, nici dintr-o parte, nici din alta.

Am zăcut în pat aproape cinci săptămâni și, deși după trei săptămâni fierbințeala a scăzut, totuși a revenit de câteva ori după aceea; iar doctorii au spus de vreo două sau trei ori că nu mai e nimic de făcut și că natura și boala trebuie lăsate să se lupte singure. După ce au trecut cinci săptămâni, starea mea s-a îmbunătățit, dar eram atât de slăbită și de schimbată, iar vindecarea mergea atât de încet, încât doctorii se temeau să nu dau în

oftică. Și, ceea ce mă supăra cel mai rău, își dădeau cu părerea că aveam ceva pe suflet, că mă tulbura ceva, pe scurt, că eram îndrăgostită. Atunci cei din casă s-au pus cu toții pe capul meu, silindu-mă să spun dacă sunt sau nu îndrăgostită și de cine; dar firește am tăgăduit c-aș fi îndrăgostită.

Din pricina asta s-a iscat într-o bună zi, la prânz, o ciorovăială în legătură cu mine, de s-a aprins toată familia. Erau cu toții la masă, în afară de tată cât despre mine, zăceam bolnavă, în odaia mea. La începutul discuției, cucoana cea bătrână, care-mi trimisese de mâncare, a pus-o pe slujnică să mă întrebe dacă mai vreau ceva fata s-a întors spunând că nu mâncasem nici jumătate din ceea ce mi se dăduse.

— Sărmana fată! a zis doamna cea bătrână. Mă tem că n-o să-și mai vină în fire.

— Păi, a spus fratele cel mare, cum să-și vină în fire conیța Betty? Se zice că-i îndrăgostită.

— Nu cred nimic din toate astea, a spus cucoana cea bătrână.

— Nu știu nici eu ce să spun, a luat vorba fata cea mare prea s-a făcut mare vâlvă despre frumusețea și farmecul ei și câte și mai câte. Ba încă în auzul ei, de i s-a sucit fetei capul și cine știe ce închipuiri se pot isca în mintea ei după toate astea? În ceea ce mă privește, nu știu ce să cred.

— Dar, surioaro, trebuie să recunoști că e foarte frumoasă, a spus fratele cel mare.

— Da, ba chiar cu mult mai frumoasă decât tine, surioaro, a spus Robin, și mai ales asta te ustură.

— Bine, dar nu despre asta e vorba, a răspuns soră-sa fata e destul de frumoasă și-o știe; nu mai trebuie să i se și spună ca să i se suie la cap.

— Aici nu era vorba dacă i s-a suit la cap, ci dacă e îndrăgostită o fi îndrăgostită de ea însăși; așa par să creadă surorile mele.

— Aș vrea să fie îndrăgostită de mine, a spus Robin. I-aș lua boala cu mâna într-o clipă.

— Ce vrei să spui, fiule? a întrebat cucoana cea bătrână. Cum poți să spui una ca asta?

— Păi, doamnă, a spus Robin cu toată sinceritatea, crezi c-aș lăsa-o pe sărmana fată să se prăpădească din dragoste și încă pentru mine, care

sunt aici, la-ndemână?

— Rușine, frate, a spus sora cea mică, cum îți vine să vorbești așa? Ești în stare să te însori cu o ființă care n-are o lețcaie?

— Iartă-mă, fetițo, a spus Robin, frumusețea-i un dar și voia bună e altul măcar de ai avea jumătate cât ea din amândouă. Și cu asta i-a închis gura.

— Mi se pare, a spus sora cea mare, că dacă Betty nu e îndrăgostită, frate-meu, în schimb, este. Mă mir că nu i-a mărturisit lui Betty; garantez că n-ar zice *nu*.

— Cele care cedează când li se propune, a spus Robin, sunt cu un pas înaintea celor cărora nu li s-a propus niciodată să cedeze și cu doi pași înaintea celor care cedează înainte de li s-a propus; ăsta-i un răspuns pentru tine, scumpă soră.

Soră-sa și-a ieșit din pepeni, s-a înfuriat rău și a spus că toate astea arătau că e timpul să fie dată afară din casă fetișcana asta, adică eu și, fiindcă nu era momentul potrivit s-a dea afară atunci, nădăjduia că tatăl și mama ei se vor gândi la asta, de îndată ce se va putea.

Robin a răspuns că stăpânul și stăpâna familiei n-aveau nevoie să fie dăscăliți de o ființă cu așa puțină judecată ca soră-sa cea mare.

Lucrurile au mers mult mai departe; fata a început să ocărăscă, Robin să-și bată joc și s-o ia peste picior, iar biata Betty a pierdut mult de pe urma certei. Când mi s-a povestit, am plâns cu foc, iar doamna cea bătrână s-a urcat până la mine, fiindcă îi spusese cineva ce îndurerată eram de treaba asta. M-am văietat, spunând că-i nedrept ca doctorii să mă judece astfel, fără nici un temei; și că era cu atât mai nedrept cu cât cunoșteau situația mea în casă nădăjduiam, am spus, că nu făcusem nimic pentru a micșora stima familiei față de mine sau pentru a da prilej acelei ciondăneli între fiii și fiicele ei și că mai bine m-aș gândi la sicriu decât la dragoste; o mai rugam să nu-și schimbe în rău părerea despre mine din pricina greșelilor altora, ci numai alor mele.

Ea a înțeles câtă dreptate aveam, dar mi-a spus că, deoarece se iscase război din pricina mea și fiindcă fiu-său cel mic trăncănea atâta, mă roagă să am încredere în ea și să-i răspund cu sinceritate la o singură întrebare. I-am spus că voi răspunde deschis și cu toată sinceritatea. Ei bine, în-

trebarea era dacă exista ceva între fiul ei Robert și mine. I-am răspuns cu toate asigurările de sinceritate de care mă simțeam în stare și nu mi-a fost greu că nu exista nimic, nici nu fusese vreodată i-am spus că domnul Robert flecărise și glumise, după cum știa și ea că îi era felul, iar eu socoteam cuvintele lui așa cum îmi închipui că le socotea și el, drept o vorbire zăpăcită și zănatică, lipsită de orice temei; și am asigurat-o că nu era nici urmă din ceea ce bănuia ea între noi doi; că cei care au lăsat să se înțeleagă că ar fi mi-au făcut un mare rău și nici domnul Robert nu mi-a făcut un serviciu.

Bătrâna s-a arătat pe deplin mulțumită, m-a sărutat, mi-a vorbit draguț și m-a poftit să-mi văd de sănătate, să am grijă să nu duc lipsă de nimic și pe urmă a plecat. Dar când a coborât, l-a găsit pe băiat încăierându-se cu surorile lui fetele erau supărate, ba chiar furioase, fiindcă el le dădea peste nas că-s urâte, că n-au avut niciodată curtezani, că nu li s-au făcut propuneri, că trebuiau să fie îndrăznețe și să propună ele mai întâi și câte și mai câte. Ba le și compara în zeflema cu conia Betty. Ce frumușică, ce cumsecade era ea, ce mult mai bine ca ele cânta și dansa, ce mult mai arătoasă era și nu-i scăpa nici o răutate, care putea să le supere. Mama lor ajunsese jos în toiul certei și, ca să-i potolească, le povesti discuția pe care o avusese cu mine și cum îi răspunsesem eu că nu era nimic între domnul Robert și mine.

— Aici se înșală, zice Robert, fiindcă dacă n-ar exista atâtea lucruri între noi, am fi mai apropiați decât suntem. I-am spus c-o iubesc din toată inima, zice, dar n-am putut s-o fac pe fetișcana aia să înțeleagă că vorbesc serios.

— Nici nu văd cum ai putea, a spus maică-sa. Nici un om în toate mințile n-o să te creadă că ești serios, când e vorba de o fată săracă, a cărei situație o cunoști prea bine. Dar rogu-te, fiule, a mai adăugat ea, de vreme ce n-ai putut s-o faci pe ea să creadă că ești serios, ce trebuie să credem noi despre toate astea? Fiindcă ai luat-o razna în așa hal, încât nimeni nu știe dacă vorbești serios sau în glumă și deoarece văd că fata, după propria ta mărturisire, a spus adevărul, te-aș ruga să faci și tu la fel și să-mi răspunzi cu seriozitate, așa încât să mă pot încrede în răspunsul tău:

e ceva în toate astea sau ba? Vorbești serios sau nu? Ți-ai pierdut mințile sau nu? E o problemă care atârnă greu. Te rog să ne liniștești.

— Pe legea mea, doamnă, a spus Robin, n-are rost să despicăm firu-n patru sau să mai spunem minciuni. Sunt tot atât de serios ca și un om care așteaptă să fie spânzurat. Dacă cuconița Betty ar spune că mă iubește și că vrea să mă ia de bărbat, aș lua-o mâine dimineață pe nepusă masă și aș spune: "Ce-i în mână nu-i minciună", asta în loc să-mi mănânc gustarea de dimineață.

— Acestea fiind zise, a spus maică-sa, am pierdut un fiu. Vorbea cu glas de jale, ca un om tare întristat.

— Sper că nu, doamnă, a spus Robin, nici un om nu-i pierdut când l-a găsit o nevastă bună.

— Dar, copilule, a spus doamna cea bătrână, Betty e o cerșetoare.

— Cu atât mai multă nevoie are de pomană, a spus Robin. O scot de sub oblăduirea parohiei și o să cerșim împreună.

— Nu se glumește cu lucruri din astea, a spus mama.

— Nu glumesc, doamnă, a răspuns Robin, o să venim să cerșim iertarea dumitale și binecuvântarea dumitale și a tatii.

— Vorbești aiurea, a spus mama. Dacă o iei în serios, ești pierdut.

— Mă tem că nu, spune el, fiindcă mi-e într-adevăr teamă că ea nu mă vrea. După toate palavrele jignitoare ale surorilor mele, cred că n-o să fiu niciodată în stare s-o conving.

— Frumoasă poveste. Dar n-avea frică, nu și-a ieșit ea din minți. Conița Betty nu-i proastă, a spus sora mai mică. Crezi că știe să spună nu mai bine ca alții?

— Nu, deșteaptă domnișoară, a spus Robin. Conița Betty nu-i proastă, dar se poate ca domnișoara Betty să-și fi dat cuvântul altuia și atunci ce ne facem?

— La asta, a răspuns sora cea mare, n-avem nimic de spus. Dar cine poate fi? Nu iese niciodată din casă, tot unul dintre voi trebuie să fie.

— Eu nu mai am nimic de adăugat, a spus Robin. Pe mine m-ați cercetat destul, e rândul lui frate-meu. Dacă trebuie să fie unul dintre noi doi, apucați-vă de el.

Pe fratele cel mare asta l-a lovit din plin și l-a făcut să creadă că Robin

descoperise ceva. Totuși s-a stăpânit și nu s-a arătat tulburat.

— Vă rog, a spus, nu începeți să născociți povești și pe seama mea. Vă previn că eu nu mă ocup cu marfă din asta, n-am nimic cu vreo conică Betty din parohie și cu asta s-a ridicat și a șters-o.

— Mă încumet să răspund eu pentru fratele meu, a spus sora cea mare. El cunoaște lumea mai bine.

Cu asta discuția s-a sfârșit, dar de pe urma ei fratele cel mare a rămas cu totul nedumerit. A ajuns la convingerea că mezinul descoperise totul și a început să se întrebe dacă n-aveam și eu un amestec în treaba asta, dar cu toate șiretlicurile lui, n-a izbutit să ajungă până la mine. Până la urmă, de atâta nedumerire, a deznădăjduit de-a binelea și s-a hotărât să mă vadă, fie ce-o fi. De aceea, a potrivit lucrurile în așa fel, încât, într-o zi, după prânz, a pândit-o pe soră-sa mai mare până ce a văzut-o urcând scările și s-a luat după ea.

— Ia ascultă, surioară, i-a spus, unde-i femeia aia bolnavă? Nu-i chip s-o vadă omul?

— Ba da, i-a răspuns soră-sa, cred că e chip; dar lasă-mă să intru eu mai întâi și-ți spun pe urmă dacă se poate.

Fata a venit în fugă până la ușa mea, m-a vestit și îndată l-a chemat și pe el.

— Frate, poți intra, dacă vrei.

El a intrat, dându-și mai departe ifose:

— Ei, a spus din ușă, unde-i femeia bolnavă și îndrăgostită? Ce mai faci, conică Betty?

Eu dădui să mă ridic din scaun, dar eram atât de slabă că n-am izbutit văzu și el, văzu și soră-sa și ea îmi spuse:

— Lasă, nu te osteni să te ridici frate-meu n-are nevoie de ceremonii, mai ales acum că ești atât de slabă.

— Nu, nu, conică Betty, stai liniștită, îmi spuse el.

Și s-a așezat pe un scaun lângă al meu, arătând foarte vesel.

A vorbit vrute și nevrute cu soră-sa și cu mine, bătând câmpii în fel și chip, când despre una, când despre alta, tocmai ca s-o zăpăcească pe fată și, nici una, nici două se întorcea la vechea poveste:

— Biataconiță Betty, spunea, e trist să fii îndrăgostit; uite cum te-ai topit.

La urmă, am spus și eu câteva cuvinte:

— Mă bucur că vă văd atât de voios, domnule, am zis, dar cred că doctorul ar fi putut să găsească ceva mai bun de făcut decât să-și ia pacienții în bătaie de joc. Cunosc prea bine zicala ca să-l fi lăsat să vină la mine, dacă n-aș fi avut altă boală.

— Ce zicală? a întrebat el. Cumva: "Când amori-i în joc, doctoru-i un dobitoc." N-o fi asta, conia Betty?

Eu am zâmbit și n-am răspuns nimic.

— Nu, nu, a spus el, urmările au dovedit că e vorba de dragoste, căci se pare că doctorul nu ți-a fost de mare ajutor; te refaci încet, după câte am auzit. Am o bănuială că aici se ascunde ceva, conia Betty, am bănuiala că ai o boală ce nu se vindecă. Am zâmbit și am spus:

— Zău, domnule, că boala mea nu-i din astea.

Am flecărit multă vreme despre lucruri dintr-acestea și altele la fel de lipsite de noimă. La un moment dat, el m-a rugat să le cânt ceva, iar eu am zâmbit, spunând că pentru mine s-a sfârșit cu cântatul. Atunci el m-a întrebat dacă vreau să-mi cânte ceva din fluier soră-sa a zis că nu crede să fie bine pentru capul meu.

Eu m-am înclinat și am spus:

— Vă rog, domnișoară, lăsați-l. Tare-mi place fluierul.

Atunci soră-sa a zis:

— Bine, frate.

El a scos cheia biroului lui:

— Draga mea, i-a spus, mie mi-e tare lene, du-te și adă-mi fluierul îl găsești în cutare sertar — și i-a spus un loc, unde era sigur că nu se află, pentru ca ea să zăbovească mai mult.

De îndată ce fata a coborât, el mi-a istorisit toată povestea: ce a spus frate-său despre mine, amestecul lui în treaba asta, motivul pentru care potrivise această vizită. L-am încredințat că nu deschisese gura nici față de frate-său, nici față de alții. I-am vorbit despre încurcătura groaznică în care mă aflam și am adăugat că dragostea mea pentru el și propunerea pe care mi-o făcuse să uit de ea și s-o îndrept spre un altul mă doborâseră că

doream de o mie de ori mai bine să mor decât să mă însănătoșesc și să reîncep lupta împotriva acelorași greutăți ca și înainte. Am adăugat că, după cum prevăd, voi fi nevoită să părăsesc casa, de îndată ce mă voi însănătoși; cât despre măritișul cu frate-său, după cele întâmplute între noi doi numai gândul la acesta mă îngrozea și poate fi sigur că nici n-o să mai dau ochi cu frate-său, ca să discut povestea asta; că dacă el vrea să-și calce toate legămintele, jurămintele și făgăduințele, n-are decât, e o treabă care îl privește pe el și conștiința lui, dar nu va putea spune niciodată că eu, care m-am lăsat convinsă să mă numesc soția lui și care i-am dat lui îngăduința de a mă trata ca pe o soție, nu i-am fost credincioasă, așa cum se cuvine să fie o soție, oricum s-ar fi purtat el cu mine.

Era gata să-mi răspundă și apucase să spună că-i pare rău că nu mă poate convinge și mai voia să zică și altele, dar a auzit-o, și am auzit-o și eu, pe soră-sa care se apropia; totuși eu am mai apucat să-i răspund că nu mă va convinge nimeni niciodată să iubesc pe un om și să mă căsătoresc cu frate-său. El a clătinat din cap și-a spus:

— Atunci sunt pierdut, dar în clipa aceea, soră-sa a intrat în odaie, spunând că nu găsește fluierul.

— Ei, făcu el voios, nu mai merge cu lenea.

S-a ridicat, s-a dus să caute fluierul, dar s-a întors fără el; nu că nu l-ar fi găsit, dar nu-i era mintea la cântat, și apoi comisionul după care o trimisese pe soră-sa fusese de fapt îndeplinit, dar în alt fel căci el voia doar să vorbească cu mine, ceea ce făcuse, dar nu spre mulțumirea lui.

Eu însă eram mulțumită că-i spusese ceea ce avusesem de spus, fără opreliște și cu sinceritatea pe care am redat-o și deși lucrul n-a avut urmarea dorită de mine, adică nu l-a legat pe el mai tare, totuși l-a împiedicat să mă părăsească fără să-și păteze prin asta onoarea de-a binelea și să renunțe la cuvântul lui de gentleman, cuvânt pe care și-l dăduse de atâtea ori când îmi făgăduise să nu mă părăsească niciodată, ci să mă ia de soție, de îndată ce se va căpătui.

N-au trecut multe săptămâni și iată-mă din nou pe picioare dar eram tot tristă și singuratică, ceea ce uimea întreaga familie, în afară de cel care cunoștea pricina stării mele; totuși a durat mult până când el a băgat de

seamă, iar eu, tot atât de silnică la vorbă ca și el, mă purtam respectuos, fără să încerc vreodată a spune vreun cuvânt care să țintească ceva și așa au mers lucrurile vreo șaisprezece sau șaptesprezece săptămâni; astfel încât, după cum mă așteptam în fiecare zi să fiu dată afară, căci oamenii nu mă mai sufereau, dintr-un alt motiv decât cel adevărat și pentru care eu n-aveam nici o vină, nu mai speram nimic altceva de la domnul cu pricina, cu toate jurămintele lui solemne, decât doar să fiu părăsită și alungată.

În cele din urmă, am deschis chiar eu discuția în legătură cu plecarea; căci stând într-o zi serios de vorbă cu stăpâna despre situația mea și spunându-i că boala îmi lăsase o descurajare care-mi apăsa sufletul, bătrâna doamnă spuse:

— Mă tem, Betty, că ceea ce ți-am spus despre fiu-meu a avut înrăurire asupra ta și că de aceea ești tristă; rogu-te, dacă nu ți-e cu supărare, vrei să-mi spui și mie cum stau lucrurile între voi doi? Fiindcă de câte ori îi vorbesc lui Robin despre asta, îmi răspunde luându-mă în zeflema și bătându-și joc.

— Păi, să vă spun adevărul, doamnă, am răspuns eu. Lucrurile nu prea stau cum aş dori eu și am de gând să nu v-ascund nimic, orice mi s-ar întâmpla după aceea. Domnul Robert m-a cerut de câteva ori de soție, lucru cu totul neașteptat pentru mine, ținând seama de situația mea nenorocită dar m-am împotrivit mereu și poate cu cuvinte mai hotărâte decât mi-ar fi șezut mie bine, având în vedere respectul pe care-l dătez oricărui vlăstar din familia dumneavoastră fiindcă, vedeți, doamnă, nu pot merge atât de departe, încât să-mi uit îndatoririle față de dumneavoastră și față de întreaga familie și să consimt la un lucru despre care știu că trebuie să vă fie neplăcut. Așa încât i-am răspuns hotărât domnului Robert că nici prin gând nu-mi trece vina ca asta, dacă n-am încuviințarea dumneavoastră și pe a tatălui său de asemenea, față de care am o datorie de recunoștință neștersă.

— Așa să fie oare, conică Betty? a întrebat bătrâna doamnă. Înseamnă că ai fost mult mai dreaptă cu noi decât am fost noi cu tine fiindcă noi te-am privit cu toții ca pe o ademenitoare a fiului nostru, ba, de teamă, voiam chiar să-ți propunem să pleci dar nu-ți pomenisem încă de asta, fiindcă mă temeam să nu te mâhnesc prea mult și să nu te doboare boala

iarăși căci să știi că noi te respectăm, deși nu atât de mult încât să te lăsăm să ne pierzi băiatul; dar dacă lucrurile stau așa cum spui, te-am nedreptățit foarte tare.

— Cât despre adevărul spuselor mele, doamnă, am zis, întrebați-l chiar pe fiul dumneavoastră. Dacă e drept cu mine, vă va spune povestea întocmai cum v-am spus-o și eu.

Și bătrâna doamnă s-a dus la fetele ei și le-a spus toată povestea, așa cum i-am spus-o și eu, și puteți fi siguri că s-au mirat, așa cum mi-am și închipuit c-o să se întâmple. Una a zis că nu s-ar fi gândit niciodată la asta, alta că Robin e un neghiob, a treia că nu crede nici o iotă din ce-am spus eu și că garantează că Robin va povesti cu totul altceva. Dar bătrâna doamnă, care-și băgase în cap să dea de miezul lucrurilor înainte ca eu să am prilejul de a-l înștiința pe fiu-său despre cele petrecute, s-a hotărât să vorbească pe loc cu băiatul, și a trimis după el, căci tânărul plecase în oraș la un avocat și, de îndată ce i-au trimis vorbă, s-a și întors.

Când băiatul s-a arătat în fața lor, căci erau toate împreună, bătrâna doamnă i-a spus:

— Stai jos, Robin. Am să-ți vorbesc ceva.

— Cu plăcere, doamnă, a spus Robin cu un aer voios. Nădăjduiesc că e vorba de o nevastă bună, căci sunt foarte încurcat în această privință.

— Cum se poate? a întrebat maică-sa. Doar ai spus că ești hotărât s-o iei pe conیța Betty?

— Sigur, doamnă, a spus Robin, dar a oprit cineva strigările.

— A oprit strigările! Cine să fie?

— Chiar conیța Betty, a răspuns Robin.

— Cum se poate? zice maică-sa. Prin urmare ai cerut-o?

— Sigur că da, doamnă, zice Robin. De cinci ori i-am propus să-mi fie nevastă după lege, de când s-a îmbolnăvit, dar mă dau învins. Fetișcana e atât de îndărătnică, încât nu vrea să capituleze și pace; nu vrea să se dea bătută decât în condiții pe care eu, într-adevăr, nu pot să i le ofer.

— Lămurește-mă, zice mama, fiindcă sunt tare mirată. Nu te înțeleg. Nădăjduiesc că glumești.

— De ce, doamnă, zice el, lucrurile sunt destul de limpezi pentru mine,

totul se explică. Spune că nu mă vrea nu-i destul de lămurit? Cred că e simplu și destul de aspru.

— Bine, zice maică-sa, dar ai pomenit despre condiții pe care nu poți să i le oferi ce vrea, o rentă? După cum e zestrea, așa e și renta; ce-ți aduce ea?

— Ei, cât despre zestre, spune Robin, ea e destul de bogată. În privința asta sunt mulțumit, dar vorba e că nu pot face față condițiilor ei și ea e neînduplecată; nu mă vrea dacă nu i le îndeplinesc.

Aici s-au amestecat în vorbă și surorile.

— Doamnă, a spus cea de a doua, nu e chip să vorbești serios cu el; nu-ți dă un răspuns fără ocolișuri la nici o întrebare. Lasă-l în plata Domnului și sa nu mai vorbim despre asta, doar știi cum s-o scoți din calea lui.

Robin s-a înfierbântat când a auzit ce aspră e soră-sa, și a domolit-o numai decăt.

— Există două feluri de oameni, doamna, a spus el, întorcându-se spre maică-sa, cu care nu te poți împăca: înțelepții și neghiobii. E cam greu pentru mine să am de-a face cu amândouă soiurile în același timp.

Atunci a intrat în vorbă mezina.

— Trebuie într-adevăr să trecem drept neghioabe în ochii fratelui nostru, a spus ea, dacă-l credem că a cerut-o serios de nevastă pe conia Betty și că ea l-a respins.

— "Răspunde și nu răspunde", zice Solomon, i-a răspuns Robin. Când fratele vostru spune că a cerut-o nu mai puțin decât de cinci ori și că ea l-a respins cu tărie, pare-mi-se că o soră mai mică nu trebuie să pună la îndoială cele spuse, atunci când mama ei le crede.

— Vezi că maică-mea n-a înțeles, a spus sora cea mică.

— E o deosebire, a răspuns Robin, între a mă ruga să vă lămuresc și a spune că mama nu crede.

— Bine, fiule, a spus bătrâna doamnă, atunci dezvăluie-ne, dacă vrei, taina cu privire la acele condiții greu de împlinit.

— Sigur, doamnă, spuse Robin, aș fi făcut-o și până acum, dacă pisăloagele astea nu m-ar fi cicălit cu întreruperile. Condițiile sunt că trebuie să vă conving, pe tata și pe dumneata, să vă dați consimțământul,

fără de care ea nu mai vrea să discute cu mine despre acest lucru sunt condiții pe care, cum spuneam, bănuiesc că nu voi fi niciodată în stare să i le ofer. Trag nădejdea că pătimașele mele surori au primit răspuns și că vor roși puțin.

Acest răspuns le-a mirat pe toate, deși pe mamă nu chiar atât de tare, din pricina celor ce-i spuseseam eu. Cât despre fete, au amuțit de-a binelea. Dar mama a spus cu oarecare patimă:

— Am mai auzit despre asta, dar nu-mi venea să cred; dacă însă așa stau lucrurile, am nedreptățit-o cu toții pe Betty, iar ea s-a purtat mai bine decât m-aș fi așteptat.

— Ba, dacă-i așa, a spus sora mai mare, s-a purtat de-a dreptul frumos.

— Mărturisesc, spuse mama, că ea n-are nici o vină, dacă el a fost atât de neghiob, încât să se îndrăgostească de ea dar un astfel de răspuns din partea ei dovedește mai mult respect față de noi decât am cuvinte să spun și am s-o prețuiesc pentru asta, cât mi-o fi dat să am de-a face cu ea.

— Dar eu nicidecum, dacă nu-ți dai consimțământul, zise Robin.

— Am să mă mai gândesc, a spus maică-sa. Fii sigur că dacă n-ar exista alte opreliști, purtarea ei ar cântări greu în convingerea mea.

— Aș dori să fie hotărâtoare, a spus Robin, și dacă ai fi la fel de grijulie în ce privește mulțumirea mea, cum ești în ce privește averea mea, ai consimți curând.

— Ia spune, Robin, a întrebat maică-sa din nou, chiar vorbești serios? Ți-ar surâde s-o iei de nevastă?

— Zău, mamă, a spus Robin, cred că e greu de înțeles dacă mă întrebi iarăși. Nu-ți pot spune că o s-o iau de nevastă, fiindcă nu pot hotărî eu cu privire la lucrul ăsta; vezi doar că n-o pot lua fără consimțământul vostru. Dar ceea ce pot spune cu seriozitate e că nu voi lua niciodată pe alta, atâta vreme cât îmi stă în putință s-o iau pe ea. Betty sau nici o altă femeie, ăsta-i cuvântul meu și care din două se va întâmpla e în puterea inimii dumitale să hotărască, doamnă, cu condiția ca drăgălașele mele surori să n-aibă cuvânt.

Toate acestea erau îngrozitoare pentru mine, fiindcă mama începea să

se dea bătută, iar Robin o tot îmboldea. Pe de altă parte, bătrâna doamnă s-a sfătuit cu băiatul cel mare, care a întrebuințat toate argumentele din lume ca s-o convingă să consimtă, amintind de iubirea pătimasă a fratelui său pentru mine, de respectul meu generos față de familie, dovedit atunci când am refuzat să mă căpățuiesc din motive delicate de onoare, și mii de alte lucruri. Cât despre tatăl lor, el era înfundat până peste cap în treburi și chestiuni de bani; venea rar pe acasă, era cu gândul numai la afacerile lui și lăsa tot restul pe seama nevestei.

Vă închipuiți ușor că acum, când buba se spărsese, cum credeau ei, nu mai era atât de greu sau de primejdios ca înainte pentru fratele cel mare, pe care nimeni nu-l bănuia de nimic, să pătrundă până la mine; ba chiar maică-sa îl îndemna să vorbească cu conia Betty, adică tocmai ceea ce dorea el.

— Cine știe, fiule, poate că vezi tu mai departe decât mine și-ți dai seama dacă fata a dat dovadă chiar de atâta hotărâre, cum spune Robin.

El atâta aștepta și, prefăcându-se că primește să-mi vorbească numai de dragul maică-si, a pus-o să mă aducă la ea în iatac acolo, doamna mi-a spus că fiu-său are de vorbit cu mine, la cererea ei, și pe urmă ne-a lăsat singuri și a închis ușa după ea.

El a venit spre mine, m-a luat în brațe și m-a sărutat foarte drăgăstos; dar mi-a spus c-am ajuns la un moment de răscruce, când trebuie să hotărâsc dacă vreau să fiu fericită sau nenorocită pentru tot restul vieții, că dacă nu mă voi supune dorinței lui, vom fi pierduți amândoi. Pe urmă mi-a povestit toată istoria, cum spunea el, dintre Robin, maică-sa, surorile lui și el, așa cum v-am povestit-o și eu mai înainte.

— Și acum, fetiço, mi-a zis, gândește-te ce înseamnă să te căsătorești cu un gentleman de familie bună, în împrejurări prielnice, cu consimțământul întregii familii și să te bucuri de tot ceea ce îți poate oferi lumea; și, pe de altă parte, ce înseamnă să duci viața obscură a unei femei care și-a pierdut bunul nume căci, deși voi rămâne în taină prietenul tău cât voi trăi, totuși fiind mereu bănuț, te vei teme să mă vezi, iar eu mă voi teme să te recunosc.

Nu-mi dădu răgaz să-i răspund și vorbi mai departe:

— Ceea ce s-a întâmplat între noi, fetiço, poate fi îngropat și uitat,

atâta vreme cât suntem amândoi înțeleși în privința asta. Îți voi fi totdeauna prieten credincios, fără să râvnesc a mă mai apropia de tine, din clipa când vei deveni sora mea, și vom culege toate roadele unei prietenii cinstite, fără să ne imputăm că am călcat greșit. Te rog să te gândești la asta și să nu stai în calea propriei tale salvări și bunăstări; și ca semn că sunt sincer, adăugă el, iată cinci sute de lire drept despăgubire pentru purtarea mea față de tine, pe care o vom privi ca pe una din nebuniile vieții noastre și de care sper că ne vom căi.

Toate astea le-a spus în cuvinte mult mai mișcătoare decât pot eu să întrebuițez, ceea ce vă puteți ușor închipui de vreme ce m-a ținut de vorbă mai mult de o oră și jumătate a găsit răspuns la toate împotrivirile mele și și-a întărit vorbirea cu toate argumentele pe care le pot născoci mintea și iscusința omenească.

N-aș zice, totuși, că vreunul din cuvintele lui m-a mișcat destul de tare ca să mă facă să mă răzgândesc, până când, în cele din urmă, mi-a declarat fără ocol că dacă refuz, trebuie să adauge cu părere de rău că niciodată nu va mai fi între noi ce a fost până atunci; că deși mă iubește la fel ca și înainte și-i sunt la fel de dragă, totuși virtutea nu l-a părăsit până într-atât, încât să se culce cu o femeie căreia fratele lui îi face curte cu gândul s-o ia de nevastă; că dacă, la despărțire, primește de la mine un refuz în această chestiune, să nu mă mir, chiar dacă-mi va da mai departe ajutor ca să-și îndeplinească făgăduiala de a mă întreține, că nu-și va mai îngădui să mă vadă și că, de altfel, nici nu mă pot aștepta la așa ceva.

Am ascultat partea asta din urmă dând semne de mirare și tulburare și a trebuit să mă încordez ca să nu cad jos, fiindcă într-adevăr îl iubeam ca o nebună; el însă a văzut tulburarea mea și m-a implorat să mă gândesc serios, asigurându-mă că ăsta e singurul mijloc de a ne păstra afecțiunea reciprocă; că, în noua situație, ne vom putea iubi prietenește cu pasiune nemărginită și cu o dragoste curată de rude, eliberați de propriile noastre remușcări și de bănuielile altora; că el va recunoaște totdeauna că-mi datorește mie fericirea lui; că-mi va rămâne până la sfârșitul vieții îndatorat și-mi va plăti datoria câtă vreme va avea suflare. Pe scurt, m-a făcut să șovăi; îmi închipuiam în înfățișări vii primejdiile acestui drum, primejdii pe

care le sporea gândul că voi fi azvârlită în lumea largă ca o târfă fără căpătâi fiindcă de fapt asta eram, și poate chiar aveam să fiu dată în vileag ca atare cu bani puțini, fără prieteni, fără să cunosc pe nimeni în toată lumea, dincolo de orașul acesta unde n-aș fi putut să stau. Toate astea mă înfricoșau la culme, iar el avea grijă, de fiecare dată, să-mi arate lucrurile în culorile cele mai groaznice. Pe de altă parte, se pricepea să-mi zugrăvească și viața lesnicioasă, plăcută, care mă aștepta.

A găsit răspuns la tot ce-i spuneam despre dragostea și făgăduielile trecute, amintindu-mi nevoia în fața căreia ne aflam acum de a lua alte hotărâri; cât despre legământul de a mă lua în căsătorie, împrejurările îl dezlegaseră de el, căci se ivise posibilitatea pentru mine de a deveni soția fratelui său, înainte de timpul la care se refereau toate făgăduielile lui.

Într-un cuvânt, pot spune că m-a convins, împotriva tuturor convingerilor mele mi-a dăruit toate argumentele și-am început să văd o primejdie pe care n-o întrezărisem înainte, anume aceea de a fi părăsită de amândoi, de a rămâne singură pe lume, lăsată de capul meu.

Acest gând și stăruința lui m-au îndemnat, până la urmă, să primesc, deși cu atâta silă, încât se vedea cât de colo că aveam să mă duc la cununie ca ursul la joc. Mă mai temeam întrucâtva ca nu cumva noul meu soț, care, în treacăt fie spus, nu-mi era drag de fel, să fie destul de priceput pentru a-mi cere socoteală, când ne-om culca prima oară împreună; dar frate-său mai mare, nu știu dacă cu bună știre sau nu, a avut grijă să-l îmbete bine înainte de culcare, așa încât, în prima noapte, am avut plăcerea unui tovarăș de pat beat. N-aș ști să spun cum a făcut fratele cel mare, dar, până la urmă, m-am încredințat că el a pus totul la cale pentru ca mezinul să nu-și dea seama de deosebirea dintre o fată și o femeie măritată; și într-adevăr, omul n-a avut niciodată nici o bănuială și nici nu și-a frământat vreodată creierii cu istoria asta.

Aci trebuie să mă întorc puțin înapoi de unde am lăsat povestea. După ce fratele cel mare m-a pus astfel la cale, următorul pas era s-o pună la cale și pe maică-sa, și nu s-a lăsat până n-a făcut-o să primească, să nu se mai împotrivescă, ba chiar să nu-l înștiințeze pe tată, altfel decât printr-o scrisoare trimisă prin poștă; ea a încuviințat așadar o cununie tainică, rămânând să se descurce după aceea cu bărbatu-său.

Pe urmă, fiul cel mare s-a dat bine pe lângă frate-său, arătându-i ce serviciu îi făcuse și lăudându-se că o înduplecase pe maică-sa să primească, lucru care, deși adevărat, nu era un serviciu făcut lui frate-său, ci sie însuși dar, priceput cum era la înșelătorie, s-a ales cu mulțumiri prietenești, fiindcă-și aruncase târfa în brațele lui frate-său și încă în calitate de nevastă. Într-atât li se pare oamenilor de firesc să se lepede de cinste și dreptate, ba chiar de credință, numai ca să se știe în siguranță.

Acum trebuie să mă întorc la Robin, cum îi spuneam noi, care după ce căpătase încuviințarea mamei sale, așa cum am mai spus, a venit la mine plin de vestea cea mare și mi-a istorisit toată povestea cu o bună-credință atât de izbitoare, încât mărturisesc că mă durea gândul că sunt folosită drept unealtă la înșelarea unui om atât de cinstit. Dar n-aveam încotro el mă voia cu orice preț și nu era de datoria mea să-i spun că fusesem târfa lui frate-său, deși un alt mijloc de a-l îndepărta nu cunoșteam. Și, încetul cu încetul, m-am obișnuit cu gândul și iată-ne cununați.

Cuviința mă împiedică să dezvălui tainele patului nupțial, dar nici că mi s-ar fi putut întâmpla ceva mai prielnic decât, cum spuneam mai înainte, să am parte de un soț atât de afumat când s-a culcat, încât dimineața nu-și mai amintea dacă se atinsese sau nu de mine, iar eu am fost nevoită să-i spun că da, deși adevărul e că nu se atinsese, dar voiam să fiu sigură că omul n-o să se mai sinchisească de nimic.

Amănuntele cu privire la viața familiei și a mea în următorii cinci ani pe care i-am trăit cu bărbatul meu au prea puțin legătură cu povestea de față amintesc doar că am avut doi copii de la el și că, după cinci ani, omul a murit. Fusesse într-adevăr un soț foarte bun pentru mine și trăisem o viață frumoasă împreună; dar fiindcă nu primise mare lucru de la părinți și nu agonisise mult în timpul scurt pe care l-am petrecut cu el, nu prea stăteam eu pe roze acum și nici n-aș putea spune că m-am pricopsit cu mare lucru de pe urma căsătoriei. Păstrasem, ce e drept, scrisoarea prin care fratele cel mare făgăduia să-mi plătească 500 lire, în schimbul consimțământului meu de a mă mărita cu mezinul, și adăugând asta la ceea ce-mi rămăsese din banii pe care mi-i dăduse tot el mai înainte și la încă o dată pe atâția bani rămași de la bărbatu-meu, însemna că eram văduvă cu vreo 1200 de

lire în buzunar.

Din fericire, părinții soțului meu m-au scăpat de grija celor doi copii și cu atât s-au ales oamenii aceia de la cona Betty.

Mărturisesc că n-am fost îndurerată așa cum s-ar fi convenit la moartea bărbatului meu nici n-aș putea spune că-l iubisem vreodată așa cum ar fi trebuit sau că-l răsplătisem pentru purtarea lui frumoasă față de mine, căci era un om drăgăstos, plăcut, de treabă, așa cum și-ar fi putut dori orice femeie; dar frate-său fiindu-mi mereu sub ochi, cel puțin câtă vreme am locuit laolaltă, era pentru mine o ispită neîntreruptă și n-am fost o dată în pat cu bărbatu-meu, fără să mă doresc în brațele lui frate-său. Măcar că acesta nu mi-a arătat nici o atenție deosebită după ce m-am măritat, ci se purta așa cum trebuie să se poarte un frate, totuși mie mi-era cu neputință să-i răspund printr-o purtare de același fel: pe scurt, mă făceam vinovată, în fiecare zi, în gând, de adulter și incest, ceea ce, fără îndoială, e o nelegiuire la fel de mare ca și în faptă.

Înainte de moartea bărbatului meu, fratele lui mai mare s-a însurat și, fiindcă noi ne mutasem la Londra, bătrâna doamnă ne-a scris să venim ca să fim de față la cununie. Bărbatul meu s-a dus, dar eu am pretins că nu mă simt bine și am rămas acasă căci nu puteam îndura să-l văd dăruindu-se altei femei, deși știam că n-o să mai fie niciodată al meu.

Și acum eram, cum am spus mai înainte, de capul meu în lume. Tânără încă și frumoasă, după spusele oamenilor și după cum vă asigur că mă socoteam și eu, și cu o avere frumușică în buzunar, aveam o înaltă părere despre mine. Mi-au făcut curte câțiva negustori cu vază și unul mai ales, cu multă stăruință, un pânzar, în casa căruia m-am dus să locuiesc după moartea soțului meu; căci o cunoșteam pe sora pânzarului. Aci aveam libertatea și prilejul să mă distrez și să mă arăt în lumea care-mi plăcea, fiindcă sora proprietarului era una dintre făpturile cele mai zănatice și mai vesele, și nu chiar atât de stăpână pe virtutea ei, cum îmi închipuisem eu la început. Ea m-a introdus într-o societate de zăpăciți, ba chiar a adus acasă câțiva bărbați, față de care se simțea îndatorată, pentru a le arăta nostima văduvioară. Și, fiindcă vâlva și prostia fac casă bună împreună, eram alintată cum nu se poate mai tare aveam o droaie de admiratori, dintre cei care-și spun amorezi, dar nici unul dintre ei nu mi-a făcut vreo propunere

cinstită. Cât despre scopul lor, înțelegeam eu prea bine ce vor, ca să mă las prinsă în cursă. Cu mine lucrurile stăteau altfel; aveam bani în buzunar și deci n-aveam nimic să le spun. Mă lăsasem eu o dată prinsă cu înșelăciunea care se numește dragoste, dar jocul se sfârșise; acum voiam măritiș sau nimic, să mă mărit bine sau de loc.

Firește că-mi plăcea societatea celor veseli și cu duh și stăteam adesea de vorbă cu oameni din aceștia și cu alții; dar uitându-mă bine, am descoperit că oamenii cei mai strălucitori urmăresc scopurile cele mai neinteresante, adică neinteresante față de ceea ce urmăream eu. Pe de altă parte, cei care veneau cu propuneri serioase erau cei mai plictisitori și cei mai neplăcuți din lume. N-aveam nimic împotriva negustorilor, dar așa fi dorit, zău așa, un negustor care să arate a domn; așa încât, dacă soțului meu i-ar fi trecut prin minte să mă ducă la curte sau la teatru, să fie în stare să poarte o spadă și să arate cât de cât ca un gentleman și nu ca unul care mai păstrează pe haină urmele șorțului și pe perucă urma pălăriei, unul care parcă e agățat de sabie când pune sabie și căruia îi citești meseria pe mutră.

Ei, dar până la urmă am descoperit această făptură cu două chipuri, acest animal de apă și de uscat care se numește negustorul-gentleman și ca o binemeritată pedeapsă dată nebuniei mele, m-am prins în cursa, pe care, ca să zic așa, mi-o întinsesem singură.

Și asta era tot un pânzar, căci deși prietena mea dusesse tratative cu frate-său pentru mine, totuși când s-a ajuns la o adică, s-a văzut că omul vrea o amantă, iar eu țineam morțiș la părerea că o femeie care are destui bani ca să devină nevastă nu trebuie să se lase întreținută ca amantă.

Și astfel trufia, nu principiile, banii, nu virtutea m-au păstrat cinstită; deși după cum s-a dovedit, mai bine m-aș fi lăsat vândută de prietena mea lui frate-său, decât să mă vând singură, așa cum am făcut, unui negustor, care era pungaș, gentleman, prăvăliaș și cerșetor, toate împreună.

Dar pasiunea mea pentru gentlemenii mă îndemnă să mă ruinez în chip mai grosolan decât se ruina se vreodată o femeie; fiindcă noul meu soț, dând deodată de bani-buluc, s-a pus pe niște cheltuieli atât de nebunești, încât tot ce aveam amândoi împreună nu putea să dureze mai mult decât

un an.

Vreme de un sfert de an s-a arătat foarte îndrăgostit de mine și, de pe urma dragostei lui, m-am ales cu plăcerea de a-mi vedea o mare parte din bani cheltuiți de dragul meu.

— Vrei, draga mea, zice într-o zi, să facem o plimbare de o săptămână, prin ținut?

— Bine, dragul meu, zic eu, dar încotro vrei s-o luăm?

— Mi-e totuna, zice, dar parcă mi-ar plăcea să fiu domn timp de o săptămână. Să mergem la Oxford, zice.

— Cum să mergem? întreb eu. Eu nu știu să călăresc și e prea departe ca să luăm o caleașcă.

— Prea departe! zice el. Nicăieri nu-i prea departe pentru o caleașcă cu șase cai. Dacă te duc eu, ai să călătorești ca o ducesă.

— Hm, am făcut eu, dragul meu, asta-i o trăsnaie: dar dacă ai tu chef, nu-mi pasă.

Am hotărât ziua; am comandat o caleașca eleganta, cai foarte buni, un vizitiu, un poștalion și doi lachei în livrele frumoase, un gentleman călare și un paj cu pană la pălărie pe alt cal. Lui, servitorii îi spuneau *milord*, iar eu eram *înălțimea-sa contesa* și așa am călătorit până la Oxford și a fost o călătorie foarte plăcută, fiindcă, să fiu dreaptă cu el, nici un cerșetor din lume nu se pricepea mai bine decât bărbatul meu să facă pe lordul. Am văzut toate lucrurile rare din Oxford, am stat de vorbă cu vreo doi sau trei dascăli de colegii, despre un nepot, lăsat în grija înălțimii-sale, lordul, pe care voiam să-l dăm la universitate, rugându-l pe fiecare în parte să-i fie tutore. Ne-am distrat prostindu-i pe câțiva studenți, cu speranța că vor deveni cel puțin capelani ai lordului și că vor purta brâu episcopal; și așa, după ce am trăit ca niște oameni de seamă, măcar în ceea ce privește cheltuielile, ne-am dus spre Northampton, și, pe scurt, după ce am bătut drumurile vreo douăsprezece zile, ne-am înapoiat acasă, ușurați de 93 de lire.

Deșertăciunea e perfecțiunea filfizonilor. Bărbatu-meu era desăvârșit în felul cum nu ținea seamă de nici o cheltuială. Și, fiindcă povestea lui puteți fi siguri că nu cântărește prea greu, ajunge să vă spun că, în răstimp de vreo doi ani și un sfert, a dat faliment; a fost arestat, dus la închisoarea

datornicilor fiindcă se încurcase într-un proces prea costisitor ca să poată depune garanție, și a trimis după mine.

Eu nu m-am mirat, fiindcă de mult prevăzusem că totul se va duce de răpă și avusesem grijă, pe cât îmi fusese cu putință, să-mi pun câte ceva deoparte pentru sufletul meu dar atunci când a trimis după mine, omul s-a purtat mai bine decât m-aș fi așteptat. Mi-a spus fără înconjur că fusese un neghiob și se lăsase luat prin surprindere, lucru pe care l-ar fi putut împiedica; acum prevedea că nu se va mai reface și, de aceea, mă ruga să mă duc acasă și, în timpul nopții, să scot din casă ce e de valoare și să pun totul la loc sigur; după aceea, mi-a spus că dacă pot scoate din prăvălie marfă de 100 sau 200 de lire, s-o fac.

— Numai, zice, să nu mă înștiințezi nici despre ce scoți, nici unde duci lucrurile cât despre mine, zice, sunt hotărât să ies de aici și să-mi iau valea; și dacă nu mai auzi niciodată de mine, draga mea, zice, îți doresc numai bine; îmi pare doar rău pentru neajunsurile pe care ți le-am pricinuit.

Mi-a mai spus câteva lucruri într-adevăr foarte frumoase la despărțire; căci vă spuneam doar că era un gentleman și ăsta a fost tot profitul cu care m-am ales de pe urma însușirilor lui, anume că s-a purtat foarte frumos până la urmă, numai că a cheltuit tot ce aveam și m-a făcut să-i jefuiesc pe creditorii ca să am din ce trăi.

Totuși, vă închipuiți că am făcut cum m-a învățat el; și, după ce mi-am luat rămas bun, nu l-am mai văzut, fiindcă a izbutit să evadeze din casa ipistatului în noaptea aceea sau în următoarea; cum, nu știu, pentru că n-a fost chip să aflu mai mult decât că s-a întors acasă la trei dimineața, a pus de i s-a transportat marfa la Monetărie și a tras obloanele prăvăliei și, după ce a strâns câți bani a putut, a trecut în Franța, de unde am primit una sau două scrisori de la el și atâta tot.

N-am dat ochii cu el când s-a întors acasă, fiindcă după ce mi-a dat poruncile amintite mai sus, eu m-am grăbit cât am putut, iar pe acasă nu mai aveam nici o treabă, mai ales că mă temeam de creditorii; cu atât mai mult cu cât, alcătuindu-se o comisie de faliment curând după aceea, aș fi putut: fi arestată cu mandat de la comisar. Bărbatul meu însă, desperat cum era, după ce a scăpat de la ipistat, făcându-și vânt de pe acoperișul

casei pe acoperișul altei clădiri și sărind de acolo, de la o înălțime de aproape două caturi, de n-a lipsit, mult să-și frângă gâtul, a ajuns acasă și și-a luat marfa, înainte să vină creditorii și să pună mâna pe ea; adică înainte să se formeze comisia și să se trimită slujbașii care să ia totul în primire.

Bărbatul meu s-a purtat atât de elegant cu mine, fiindcă, repet, avea multe trăsături de gentleman. În prima scrisoare, pe care mi-a scris-o, m-a înștiințat unde amanetase pentru 30 de lire douăzeci de bucăți de olandă fină care valorau 90 și a băgat în plic chitanța, ca să le pot scoate după ce voi plăti banii, ceea ce am și făcut, căpătând, la un moment dat, peste 100 de lire pe ele, fiindcă am avut răgaz să le tai și să le vând cu bucata prin familii, pe măsură ce se ivea ocazia.

Totuși, cu toți banii aceștia și cei pe care-i pusesem mai înainte la loc sigur, mi-am dat seama, făcându-mi socotelile, că lucrurile se schimbaseră, iar averea mea se împuținase rău; căci, punând la socoteală olanda și un pachet de mătăsuri fine, pe care-l luasem dinainte, și ceva tacâmuri și alte câteva lucruri, mi-am dat seama că anevoie pot aduna 500 de lire; mă afluam, de altfel, într-o situație ciudată, fiindcă deși n-aveam copii (avusesem unul cu pânzarul-gentleman, dar îl îngropasem), eram totuși o văduvă fantomă; aveam bărbat și totuși n-aveam și nu puteam să mă gândesc la alt măritiș, deși știam bine că bărbatu-meu n-o să mai calce pe pământul Angliei, nici dac-ar mai trăi cincizeci de ani de acum încolo. Astfel, cum vă spuneam, nu mă puteam mărita, orice fel de propuneri mi s-ar fi făcut, și n-aveam un prieten cu care să mă sfătuiesc în situația mea, adică un prieten căruia să mă fi putut destăinui căci dacă ar fi prins de veste comisarii unde mă aflu, ar fi pus mâna pe mine și tot ce agonisiseam mi-ar fi fost luat.

Din pricina acestor temeri, primul lucru la care m-am gândit a fost să mă fac nevăzută pentru cei ce mă cunoșteau și să-mi iau alt nume. Zis și făcut. M-am dus în cartierul Monetăriei, mi-am luat locuință într-un loc foarte retras, m-am îmbrăcat ca o văduvă și mi-am spus doamna Flanders.

Aici m-am ascuns și, măcar că noile mele cunoștințe nu știau nimic despre mine, m-am trezit curând cu oameni mulți în jurul meu și, fie că femeile nu-s prea numeroase prin locurile acelea, fie că acolo, în mijlocul

mizeriei, mai mult ca în alte locuri, e nevoie de mângâiere, fapt e că mi-a fost dat să descopăr în scurtă vreme că o femeie plăcută e la mare preț printre fiii durerii și că oameni ce nu erau în stare să plătească unui creditor o jumătate de coroană dintr-o liră și se îndatorau ca să prânzească la "Taurul" găseau totuși bani ca să ofere o masă unei femei care le plăcea.

Totuși, mă țineam încă tare, măcar că începeam să semăn cu iubita lordului Rochester, căreia deși îi plăcea tovărășia lordului nu-i îngăduia acestuia mai mult, cu alte cuvinte mă alegeam cu faima unei târfe, dar eram lipsită de bucuriile ei; așa stând lucrurile, plictisită și de locuință și de tovărășie, am început să mă gândesc la mutare.

Mă bântuiau într-adevăr gânduri ciudate, când vedeam oameni puși în împrejurări dintre cele mai încurcate, oameni mai mult decât ruinați, ale căror familii cunoșteau doar teroare din partea lor și milă din partea altora, ostenindu-se, atâta vreme cât le mai rămânea un *penny* și chiar când nu le mai rămânea, să-și înece necazul în ticăloșie. Tot silindu-se să uite trecutul, tocmai acum când ar fi fost potrivit să și-l amintească, se cufundau în nelegiuiri, adunau motive de căință și păcătuiau mai departe, în chip de leac pentru păcatele trecute.

Dar nu-mi șade mie bine să țin predici, măcar că oamenii aceia erau prea păcătoși chiar și pentru mine. Era ceva înspăimântător și fără de rost în felul cum păcătuiau, pentru că se lăsau doborâți de o putere ce-i depășea; nu numai că făptuiau lucruri împotriva conștiinței lor, dar chiar și împotriva naturii și nimic nu era mai ușor decât să-ți dai seama că suspinele le vor întrerupe cântecele, că paloarea și spaima le vor năpădi frunțile, în ciuda zâmbetelor lor căznite; ba uneori, căința izbucnea în cuvinte, mai ales după ce azvârleau banii pe un chef dezgustător sau pe o îmbrățișare păcătoasă. I-am văzut privind în jur, i-am auzit suspinând adânc și strigând: "Câine ce sunt! Totuși, beau în sănătatea ta, scumpa mea Betty!" adică a nevestei cinstite, care poate n-avea o jumătate de coroană în buzunar pentru ea și pentru cei trei-patru copii.

A doua zi de dimineață, erau iarăși pocăiți și uneori venea biata nevestă plângând, cu vești despre creditori sau despre cum a fost azvârlită în stradă împreună cu copiii sau altă știre îngrozitoare; și asta sporește

remușcările; dar, după ce omul se gândește și-și frământă mintea, până simte că înnebunește, lipsit cum e de principii care să-l sprijine, negăsind mângâiere nici în el, nici deasupra lui, ci nevăzând decât întunerice de jur împrejur, caută alinare tot în băutură și destrăbălare. Și fiindcă nimerește în tovărășia unor oameni de aceeași teapă, se ticăloșește mai departe și astfel, cu fiecare zi, mai coboară o treaptă pe calea propriei lui nimiciri.

Eu nu eram destul de păcătoasă pentru o astfel de tovărășie. Dimpotrivă, mă gândeam foarte serios la ce aveam de făcut, la situația mea și la drumul pe care trebuia să-l apuc. Știam că n-aveam prieteni, nu, nici un prieten, nici o rubedenie în lumea întreagă, și puținul pe care-l aveam se topea văzând cu ochii, iar după ce s-a dus totul, n-am mai văzut decât mizerie și foame înaintea mea. Cu gândurile acestea, cum spuneam, și cutremurată de grozăvia locului în care mă aflam, m-am hotărât să plec.

Cunoscusem o femeie liniștită, de soi bun, văduvă ca și mine, dar într-o situație ceva mai bună. Bărbatu-său fusese căpitan de vas și avusese nenorocirea să sufere un naufragiu la întoarcerea din Indiile Apusene. Paguba îl doborâse într-atât, încât deși scăpase cu viață atunci, omul se prăpădise după aceea de inimă rea, iar nevastă-sa fusese nevoită să se adăpostească la Monetărie de teama creditorilor. Curând însă, cu ajutorul prietenilor, se mai îndreptaseră lucrurile și acum era din nou liberă. Când a priceput că eu îmi aflasem acolo o ascunzătoare, fără a fi fost urmărită în mod special și și-a dat seama că ne potriveam, căci pe amândouă ne îngrozeau și locul și localnicii, m-a poftit la casa ei, până când voi fi în stare să-mi află vreun rost, după placul inimii; și tot timpul mă asigura că, zece la unu, se va ivi în cartierul unde locuia ea vreun căpitan cumsecade de corabie care să mă placă și să-mi facă curte.

Am primit și am stat cu ea jumătate de an și așa fi locuit mai multă vreme, dacă în răstimpul ăsta nu i s-ar fi întâmplat ei ceea ce-mi prezisese mie, adică n-ar fi făcut o partidă bună. Dar în timp ce altora norocul le surâdea, al meu părea pe ducă; căci n-am găsit nimic decât vreo doi-trei șefi de echipaj sau alții de teapa lor. Cât despre comandanți, erau îndeobște de două feluri: 1) dintre cei cu situație bună, adică având un vas bun și hotărâți să nu încheie decât căsătorii bănoase; 2) dintre cei fără slujbă, cărora o nevastă trebuia să le înlesnească să capete un vas; căutau

adică (1) o nevastă cu ceva bani, care să le permită să dețină o bună parte din vas și să încurajeze și alți cumpărători; sau (2) o nevastă care dacă n-ar fi avut bani, ar fi avut cel puțin prieteni interesați în navigație, gata să-l ajute pe tânăr să pună mâna pe un vas bun; și cum eu nu puteam fi nici una, nici alta, se părea că voi lâncezi multă vreme.

De pe urma experienței, m-am ales curând cu încredințarea că lucrurile se schimbaseră cât privește măritișul, că aci căsătoria era legată de planuri bine chibzuite, interese, afaceri și că dragostea n-avea ce căuta, sau prea puțin, în toată treaba asta. Mi-am dat seama că, așa cum spunea cumnată-mea din Colchester, frumusețea, duhul, manierele, bunul simț, blândețea, bunele purtări, educația, virtutea, evlavia sau orice alte înzestrări fie ele trupești sau sufletești n-aveau trecere; că numai banul face femeia plăcută; că bărbații își aleg într-adevăr amantele după pofta inimii și de aceea o târfă trebuie să fie frumoasă, bine făcută, cu chip atrăgător și purtări plăcute; cât privește însă o nevastă, nici o schilodire nu supără închipuirea, nici un cusur nu înspăimântă judecata banii sunt totul; e bine ca bucata să nu fie nici strâmbă, nici hidoasă, dar banii au fost de când lumea plăcuți, oricum ar fi fost femeia.

Pe de altă parte, cum piața era prielnică bărbaților, mi-am dat seama că femeile pierduseră dreptul de a spune nu; că-i făceai acum un hatâr unei femei dacă-i făceai propuneri și dacă o domnișoară avea trufia de a se preface că refuză, a doua oară nu mai avea prilej să refuze și cu atât mai puțin să câștige pasul pierdut și să primească ceea ce păruse că respinge. Bărbații aveau atâta alegere peste tot, încât starea femeilor era de plâns ele parcă cerșeau la toate ușile, iar bărbatul, dacă din întâmplare era respins într-o casă, era sigur că va fi primit în cea de alături.

Afară de asta, am băgat de seamă că un bărbat nu se rușinează să spună pe față că se duce la vânătoare de zestre, cum zic ei, chiar când n-are o lețcaie în buzunar care să-l îndreptățească să ceară sau să merite zestre; și lucrurile au ajuns atât de departe, încât unei femei aproape că nu i se mai îngăduie să se intereseze de caracterul sau averea omului care a cerut-o. Am găsit o pildă chiar la o domnișoară, vecină cu mine, cu care mă împrietenisem bine îi făcea curte un căpitan tânăr și, deși fata avea o avere

de aproape două mii de lire, când a îndrăznit să întrebe prin vecini despre caracterul, purtările și mijloacele de trai ale tânărului, acesta i-a luat-o în nume de rău și, la vizita următoare, a înștiințat-o că n-o s-o mai supere cu vizitele lui. O cunoșteam pe fată, când am auzit de asta. M-am dus s-o văd; cu acest prilej, ea mi-a vorbit deschis și și-a vărsat focul fără opreliște. Mi-am dat îndată seama că, deși se socotea nedreptățită, totuși nu era destul de tare ca să se supere pe el; era foarte mâhnită că-l pierduse și, mai ales, că o alta, cu mai puțină avere, îl cucerise.

Eu i-am dat curaj față de o asemenea josnicie, cum o numeam eu; i-am spus că oricât aș fi de decăzută, aș disprețui un bărbat care ar crede că trebuie să-l iau numai după propria lui recomandatie; i-am mai spus că, de vreme ce are o avere frumoasă, nu e nevoită să se plece în fața acestor vremuri nenorocite; ajunge că bărbații ne pot jigni pe noi, cele cu bani puțini; dacă până și ea îndură o astfel de figură, fără să se supere, își va pierde pentru totdeauna prețul; i-am mai spus că unei femei nu-i lipsește prilejul de a se răzbuna pe un bărbat care s-a purtat urât cu ea și că un om ca ăsta poate fi umilit în fel și chip; dacă n-ar fi așa, femeile ar fi într-adevăr cele mai nenorocite făpturi din lume.

Fetei i-a făcut plăcere vorbirea mea și mi-a spus cu seriozitate că ar fi foarte bucuroasă să-l facă să simtă supărarea ei, fie aducându-l înapoi la ea, fie mândrindu-se cu o răzbunare cât se poate de publică.

I-am spus că, dacă-mi urmează sfatul, o s-o învăț cum să-și îndeplinească ambele dorințe; i-am făgăduit că-i voi aduce bărbatul la ușă și că omul o să se roage să fie lăsat să intre în casă. Ea a zâmbit și mi-a dat să înțeleg că, dacă îi va bate la ușă, supărarea ei nu era atât de mare, încât să-l lase multă vreme afară.

Totuși a primit cu bunăvoință sfaturile mele; i-am spus că primul lucru la care trebuie să gândească e să-și facă ei însăși dreptate, anume fiindcă el împrăștiase zvon printre cucoane că o părăsise și că plăcerea de a refuza fusese a lui, ea să aibă grijă să împrășteie vorba printre femei și prilejul se va ivi curând că luase informații despre el și descoperise că nu e omul drept care se dădea.

— Lasă-le să afle, domnișoară, zic eu, că nu e omul la care te așteptai și că te-ai gândit că e mai cuminte să n-ai de-a face cu el; spune-le c-ai

auzit că are o fire păcătoasă, că se laudă cu femeile de care și-a bătut joc de nenumărate ori și, mai cu seamă, că e un desfrânat. Ultimul lucru nu era lipsit de o fărâmbă de adevăr, dar nu mi s-a părut că, din cauza asta, fata îl place mai puțin.

Încercarea i-a surâs și s-a și pus pe treabă, căutând mijloace de a pune planul în aplicare. Nu i-a fost greu să-și spună povestea câtorva dintre tovarășele ei de pălăvrăgeală, fiindcă în partea aceea a orașului, oriunde te duci, te întâmpină bârfa de la masa de ceai. Și, fiindcă se știa că o cunosc pe fată, mi se cerea și mie adesea părerea, iar eu îi întăream spusele cu exagerările trebuitoare și descriam caracterul tânărului în cele mai negre culori; iar în chip de informație secretă, mai adăugam un lucru despre care bârfitoarele nu știau nimic, anume că o ducea greu, că avea nevoie de bani pentru interesele lui cu proprietarii vasului pe care-l comanda că partea lui nu era achitată și că dacă nu scotea repede banii, proprietarii aveau să-l arunce de pe corabie, iar secundul lui avea să ia probabil comanda, fiindcă era gata să cumpere partea pe care urma s-o ia căpitanul.

Mai adăugam, fiindcă eram furioasă de-a binelea împotriva ticălosului, cum îi spuneam eu, că auzisem un zvon cum că ar avea o nevastă în viață la Plymouth, și alta în Indiile Apusene, lucru care nu părea foarte neobișnuit pentru soiul acesta de bărbat.

Treaba a mers după dorința inimii noastre, pentru că, în curând, fata din vecini, căreia tatăl și mama îi hotărau soarta și-i administrau averea, a fost încuiată în casă, iar tânărului i s-a interzis să mai vină. Iată că, de data asta, femeia a avut curajul să spună nu, oricât ar părea de ciudat; și oriunde încerca tânărul, i se imputa trufia, fiindcă nu îngăduia fetelor să se informeze despre caracterul lui și câte și mai câte.

Între timp, omul începu să-și dea seama de greșeala lui, și văzând că toate femeile de pe malul ăsta au luat foc, a trecut dincolo de Ratcliff și a pătruns în casele câtorva doamne de acolo; dar deși fetele de acolo erau și ele, după obiceiul zilei, dornice de măritiş, totuși într-atât îl persecuta ghinionul, încât l-a urmărit și dincolo de apă, și deși omul ar fi putut să găsească neveste destule, totuși n-a izbutit să prindă pe nici una dintre femeile cu avere și el doar asta căuta.

Dar asta nu-i totul; fata a mai născocit ceva cu multă iscusință. A găsit un tânăr, o rudă de-a ei, care s-o viziteze de două sau de trei ori pe săptămână, într-o caleașcă foarte elegantă cu lachei în livrele, iar doi oameni puși de ea și cu mine ne-am pornit să răspândim zvonul că tânărul îi face curte; că e un gentleman cu un venit de o mie de lire pe an, că s-a îndrăgostit de ea, iar ea are de gând să se mute la mătușă-sa, în oraș, pentru că nu-i vine la îndemână tânărului să vină cu caleașca la Rotherhithe, unde străzile sunt atât de înguste și de anevoioase.

Zvonul a prins numaidecât. Peste tot, în societate, lumea râdea de căpitan, de-i venea omului să se spânzure; a încercat în fel și chip să se întoarcă la fată, a început să-i scrie cele mai pasionate scrisori din lume pe scurt, după multe osteneli, a căpătat îngăduința să vină din nou la ea, numai, cum spunea el, ca să-și dreagă reputația.

La această primă întâlnire, fata a avut parte de o răzbunare deplină; i-a spus că se întreabă drept cine o ia, când își închipuie că va încheia cu fiecare un contract atât de însemnat cum e cel de căsătorie, fără să ia mai întâi informații; că dacă el își închipuie că ea se va mărita cu unul care o ia de sus și că se află în aceeași situație ca și vecinele ei, cu alte cuvinte că e gata să se mărite cu primul creștin, se înșală într-un cuvânt, i-a spus că el are un caracter prost sau că e foarte prost văzut prin vecini și că, dacă nu e în stare să limpezească unele lucruri neplăcute pentru ea, nu mai are nimic de vorbit cu el și-i face plăcerea de a-l înștiința că nu se teme să spună *nu* lui sau oricărui alt bărbat.

După asta i-a spus ceea ce aflate despre caracterul lui sau, mai bine zis, stârnise ea însăși cu ajutorul meu: că nu și-a plătit partea din corabia pe care o comanda și despre care spunea că-i a lui, că proprietarii au de gând să-i ia comanda și să-l pună pe secund în locul lui; că purtările lui iscaseră scandal că i se imputau lucruri în legătură cu cutare și cutare femeie că are o nevastă la Plymouth și alta în Indiile Apusene; și, pe urmă, l-a întrebat dacă nu crede că ea are destule motive să-l respingă, în caz că lucrurile nu se lămuresc, și să stăruie a primi satisfacție în chestiuni atât de importante.

El era atât de zăpăcit de cuvintele ei, încât n-a răspuns o vorbă, iar ea, văzându-l în încurcătură, a început să creadă că totul e adevărat, deși știa

că ea însăși scornise aceste povești.

După câțva timp, omul și-a venit în fire și, de atunci încolo, a fost cel mai umil, modest și de treabă pretendent.

Fata l-a mai întrebat dacă el o socotește ajunsă la așa ananghie încât să îndure astfel de purtări și dacă nu-și dă seama că ea n-are nevoie de cei care-și închipuie că pot merge mai departe, în ceea ce o privește, decât ajunsesse el asta era aluzie la tânărul, care din porunca ei, se prefăcea că-i trage clopotele.

Cu astfel de șiretlicuri l-a adus la supunere în fapte și în purtări față de hotărârile ei, fiindcă omul era dornic s-o mulțumească. l-a adus de aceea dovezi de netăgăduit că-și plătise partea lui de corabie; i-a adus certificate de la proprietari cum că povestea despre intenția lor de a-l da jos de la comanda vasului e falsă și neîntemeiată; pe scurt purtarea lui de acum se deosebea ca de la cer la pământ de cea dinainte.

Și așa am convins-o că, în ceea ce privește căsătoria, bărbații sunt biruitori față de femei, numai fiindcă-și închipuie că au o alegere mare și că femeile se câștigă ușor. Asta se datorește lipsei de curaj a femeilor în a-și păstra pozițiile, fiindcă după cum spune lordul Rochester:

*"Nicicând nu-i o femeie atât de rău înfrântă,
Încât să n-aibă parte de-o răzbunare cruntă."*

După toate astea, fata și-a jucat rolul atât de bine, încât deși era hotărâtă să-l păstreze pe tânăr, cucerirea lui fiind principalul punct al programului ei, totuși a făcut în așa fel încât câștigarea ei să-i pară lui cel mai greu lucru din lume. A izbutit asta nu printr-o purtare trufașă și reținută, ci printr-o politică înțeleaptă, jucând de fapt jocul lui; căci, după ce el o luase de sus, arătând că chestiunile privind caracterul nu-l ating, ea tocmai din asta a făcut motivul certei și, silindu-l pe el să se supună oricărei cercetări în ce privește treburile lui, i-a închis drumul spre orice amestec în treburile ei.

Acum el nu cerea altceva decât s-o ia de nevastă. Cât despre avere, ea i-a spus deschis că, de vreme ce el îi cunoaște situația, era drept să i-o

cunoască și ea pe a lui; și, deși el nu-i cunoscuse situația decât din auzite, totuși după ce-i tot cântase fetei despre pasiunea lui, tot ce-i putea cere acum era ca ea să-i potolească dorința cea mare și alte fleacuri din astea cum obișnuiesc să spună îndrăgostiții adică să ceară mâna ei. Pe scurt, nu și-a mai îngăduit s-o întrebe despre avere, iar ea s-a folosit de împrejurare pentru a-și da averea în grija unor împuterniciți ai săi, scoțând-o astfel, fără ca el să știe nimic, din mâinile lui, iar pe el l-a făcut să se mulțumească cu ce a rămas.

E drept că și așa îi rămânea fetei destul, fiindcă avea 1400 de lire bani lichizi, pe care i-a dat lui; iar restul l-a scos la iveală după câțva timp, ca pe un mic profit de-al ei, picat din cer și pe care el avea să-l considere un plocon, fiindcă deși banii nu erau ai lui, îl scuteau de cheltuielile ei personale; trebuie să adaug că, datorită acestor purtări, tânărul a devenit nu numai și mai umil în stăruințele sale de a o câștiga ca soție, ci, după ce a câștigat-o, a fost un soț cum nu se poate mai prevenitor. Nu pot decât să amintesc doamnelor cât de tare se coboară ele față de rangul de soție, care și așa, fie-mi îngăduit să spun fără părtinire, e destul de umil. Spun că se coboară cu mult sub situația lor obișnuită și-și pregătesc singure jignirile, fiindcă îngăduie să fie insultate de bărbați înainte de căsătorie, lucru care mărturisesc că nu văd pentru ce trebuie să se întâmple.

Povestea asta va arăta, prin urmare, femeilor că foloasele nu sunt toate de partea cealaltă, cum cred bărbații. Deși s-ar putea să fie adevărat că bărbații au alegere prea mare printre noi și că se găsesc femei care se dezonoarează, prin ieftinătatea lor și prin ușurința cu care se ajunge la ele, totuși dacă bărbații vor femei dintre cele care merită să fie cucerite, vor vedea că ele sunt cum nu se poate mai greu de obținut, iar cele care sunt altfel au adesea cusururi mari. Astfel de femei mai degrabă îndeamnă bărbații care s-au ales cu ele către femei greu de cucerit, decât îi încurajează să caute mai departe succese ușoare și să se aștepte la femei de aceeași teapă care să răspundă la cea dintâi chemare.

Nimic nu e mai sigur decât că o femeie are totdeauna de câștigat de pe urma bărbaților, când nu se pierde cu firea și-l lasă pe așa-zisul îndrăgostit să vadă că ei nu-i place să fie jignită și că nu se teme să spună nu. Bărbații ne insultă mereu, vorbindu-ne despre mulțimea femeilor și

spunând că războaiele, marea, comerțul și alte întâmplări au răpit atâția bărbați, încât nu mai e nici o potriveală între numărul bărbaților și al femeilor; eu însă sunt departe de a recunoaște că numărul femeilor e atât de mare și al bărbaților atât de mic, iar dacă vreți să spun bărbaților adevărul, n-au decât să afle că acest ghinion al femeilor e o mare rușine pentru bărbați, fiindcă se trage de aici: trăim vremuri atât de păcătoase și neamul bărbătesc e atât de desfrânat, încât, pe scurt, numărul bărbaților cu care poate avea de-a face o femeie cinstită e foarte mic, într-adevăr, și numai ici-colo mai găsești câte un bărbat potrivit pentru o femeie așezată.

Dar urmarea chiar și a acestui fapt nu poate fi decât că o femeie trebuie să fie mai năzuroasă, fiindcă altfel cum o să cunoaștem firea adevărată a bărbatului care ne face propuneri? Să spui că tocmai cu acest prilej o femeie trebuie să fie mai îngăduitoare înseamnă să susții că trebuie să ne aventurăm noi cele dintâi, tocmai pentru că primejdia e foarte mare, ceea ce n-are nici o noimă.

Dimpotrivă, femeile au de zeci de mii de ori mai multe motive să fie prevăzătoare și să se lase greu, cu cât primejdia de a fi înșelate e mai mare; și dacă femeile s-ar arăta mai cu luare-aminte, ar descoperi pe dată orice minciună; căci, ce mai vorbă lungă, sunt puțini bărbați în zilele noastre a căror viață dovedește caracter și, dacă femeia ar cerceta cât de puțin, și-ar da seama numaidecât despre ce fel de bărbat este vorba și la nevoie s-ar descotorosi de el. Cât despre femeile care nu socotesc că liniștea lor merită un pic de chibzuială și care, nerăbdătoare să scape de starea lor de azi, se aruncă în căsătorie ca un cal în bătălie, nu pot să le spun decât că, dintre toți oamenii nesăbuiți de pe lume, soiul ăsta de femei are cea mai mare nevoie de ajutorul cerului și că seamănă cu oamenii care-și pun averea la o loterie unde, dintr-o sută de mii de numere, numai unul e câștigător.

Nici un om cu bun-simț nu prețuiește o femeie mai puțin, pentru că nu s-a dat biruită la primul atac sau fiindcă nu-i primește propunerea până nu cercetează care îi este firea și caracterul; dimpotrivă, dacă n-ar face astfel, așa cum stau lucrurile acum cu bărbații, el ar trebui s-o socotească cea mai neisprăvită făptură; pe scurt, ar trebui să aibă dispreț pentru mintea ei,

știind că, deși numai o singură dată în viață dai cu zarul, ea își aruncă în joc viața dintr-o lovitură și face din căsătorie, ca din moarte, o săritură în beznă.

Tare mi-ar plăcea să văd seminția femeiască ceva mai cumpătată în această privință, fiindcă pe acest tărâm socotesc că, în timpurile astea, suferim noi cel mai mult; totul se trage de la lipsa de curaj, de la teama de a rămâne nemăritate, teama de starea îngrozitoare de fată bătrână. Asta-i, cum ziceam, cursa în care cade femeia. Dar dacă femeile ar sfârși o dată cu teama asta și ar ști să se poarte, ar scăpa mai ușor de ce li-e frică, rămânând pe poziție într-o împrejurare atât de hotărâtoare pentru fericirea lor, mai degrabă decât primejduindu-se, așa cum fac și chiar dacă nu s-ar mărita atât de repede, s-ar despăgubi măritându-se la adăpost de neplăceri. Cea care s-a ales cu un bărbat rău se mărită totdeauna prea devreme și cea care se alege cu unul bun nu se mărită niciodată prea târziu într-un cuvânt, nu există femeie, în afară de cele schiloade și de cele care și-au pierdut bunul nume, care, dacă știe cum să se poarte, să nu se mărite bine odată și odată; dar dacă se pripește, zece mii la una că e pierdută.

Dar ajung acum la situația mea care, în timpul acesta, era destul de delicată. În împrejurările în care mă aflam, un bărbat bun era lucrul cel mai trebuincios din lume pentru mine, dar îmi dădui în curând seama că pentru a-l căpăta calea cea mai bună nu era s-o las ieftin și să primesc orice. Curând a ieșit la iveală că văduva n-are avere și asta era singurul rău ce se putea spune despre mine, fiindcă eram binecrescută, frumoasă, deșteaptă, modestă și plăcută toate însușirile astea, cu care eu îmi împodobesc pe bună dreptate sau nu caracterul, n-au totuși legătură cu povestea mea. Spuneam doar că ele nu înseamnă nimic, fără gologani. Pe scurt, zicea lumea, văduva n-are bani.

Am hotărât, de aceea, că e nevoie să-mi schimb situația, să mă arăt în alte locuri, ba chiar, dacă se poate, să-mi schimb numele.

Am împărtășit gândurile acestea bunei mele prietene, nevasta căpitanului, pe care o slujisem cu atâta credință, când cu căsătoria ei, și care era și ea acum gata să mă ajute în aceeași măsură. Nu m-am rușinat să-i spun totul deschis; rezervele îmi scăzuseră fiindcă, după ultima

afacere, nu mai aveam decât 540 de lire și o parte apucasem să și risipesc; totuși îmi rămâneau vreo 460 de lire, multe haine luxoase, un ceas de aur și ceva bijuterii, e drept nu dintre cele de mare preț, și vreo 30 sau 40 de lire în pânzeturi, de care nu mă atinsesem.

Scumpa și credincioasa mea prietenă, nevasta căpitanului, era atât de mișcată de serviciile pe care i le făcusem în împrejurarea amintită mai înainte, încât nu numai că mi-a fost prietenă statornică, dar, cunoscându-mi situația, îmi făcea adesea daruri, când îi treceau bani prin mână, daruri cu care mă puteam întreține de-a binelea, fără să fiu nevoită să cheltuiesc din ce era al meu. Până la urmă, mi-a făcut însă o propunere nefericită; anume, ținând seama, cum spuneam mai înainte, că bărbații nu se rușinează să facă pe oamenii cu stare pentru a câștiga o femeie cu avere, e foarte potrivit să le răspundem în limba lor și, dacă se poate, să-i înșelăm pe înșelători.

Pe scurt, soția căpitanului mi-a vârât în cap planul acesta și mi-a spus că, dacă mă las călăuzită de ea, cu siguranță că mă voi alege cu un bărbat bogat, fără a-i da prilej să-mi impute vreodată lipsa mea de avere. I-am răspuns că mă las cu totul în voia ei și că nu voi deschide gura să vorbesc și nici nu voi face vreun pas decât sub îndrumarea ei, nădăjduind că mă va scoate ea cu obrazul curat din încurcăturile în care mă va băga, lucru pentru care ea a spus că răspunde.

Primul pas la care m-a îndemnat a fost să-i spun verișoară și să mă mut la țară, în casa unei rude de-a ei spre care m-a îndreptat și unde și-a adus și bărbatul să mă viziteze; și tot numindu-mă verișoară, a potrivit lucrurile în așa fel, încât ea și soțul ei au ajuns să mă poștească stăruitor să vin la oraș și să stau în casa lor, căci acum aveau cu totul altă locuință decât cea dinainte. În al doilea rând, i-a povestit lui bărbatu-său că am o avere de cel puțin 1500 de lire și că, după toate semnele, voi avea mai mult.

Era de ajuns să-i spună una ca asta lui bărbatu-său; eu nu mai aveam nevoie să fac nimic. Trebuia doar să stau liniștită și să aștept norocul, fiindcă începuse să umble zvonul prin vecini că văduvioara care locuia la căpitanul X, e o mină de aur, că are cel puțin 1500 de lire și poate chiar mai

mult, de vreme ce așa a zis căpitanul; și ori de câte ori era întrebat, căpitanul răspundea fără șovăială că-i așa, deși habar n-avea de nimic în afacerea asta, în afară de ceea ce-i spusese nevastă-sa; și nu socotea că face vreun rău, pentru că era încredințat că lucrurile stau așa. Cu o astfel de reputație de bogăție, m-am văzut blagoslovită cu admiratori berechet (aveam de unde să aleg), cel puțin așa-și ziceau ei, ceea ce în treacăt fie spus, întărește cuvintele mele de mai sus. Așa stând lucrurile, eu, care trebuia să joc fin, n-aveam nimic altceva de făcut decât să nimeresc între toți pe omul cel mai potrivit scopului meu; cu alte cuvinte, omul în stare să se ia după zvonurile de bogăție, fără să intre în prea multe amănunte; dacă nu izbuteam asta, nu făceam nimic, fiindcă situația mea nu prea îngăduia cercetări amănunțite.

Nu mi-a fost greu să dibui omul, judecându-l după felul cum îmi făcea curte. L-am lăsat să-i dea înaintea cu declarațiile că mă iubește mai mult ca orice pe lume; că dacă-l fericesc, asta-i ajunge, vorbe despre care știam că se întemeiază pe presupunerea că sunt foarte bogată, măcar că eu nu-i suflasem un cuvânt despre averea mea.

Ăsta mi-era omul, dar trebuia să-l pun zdravăn la încercare; era singurul mijloc de a mă asigura, pentru că dacă nu se arăta la înălțime, știam că s-a zis cu mine, așa cum știam că, dacă mă ia de nevastă, s-a zis cu el; și dacă nu făceam eu nazuri în legătură cu averea lui, era sigur că o să înceapă el să facă în legătură cu a mea. Prin urmare, mai întâi, mă prefăcui că mă îndoiesc de sinceritatea lui; îi spuneam că cine știe, poate-mi face curte de dragul banilor. El mi-a tăiat vorba cu o ploaie de declarații, cum spuneam mai sus, dar eu tot mă prefăceam că mă îndoiesc.

Într-o bună dimineață, își scoate inelul cu diamant și scrie pe geamul odăii mele versul:

Te iubesc numai pe tine.

Eu citesc, îi cer să-mi împrumute inelul și scriu dedesubt:

Așa spune orice-ndrăgostit.

El ia din nou inelul și mai scrie un vers:

Virtutea singură-i avere.

Eu i-l iau iarăși și scriu dedesubt:

Banii-s virtute, aurul destin.

S-a roșit ca para focului când a văzut că țintesc bine și, cu un soi de mânie în glas, mi-a zis că mă va birui și a scris așa:

Banii ți-i disprețuiesc și totuși te iubesc.

Am mizat totul pe ultima carte, după cum veți vedea îndată, și-am scris cu curaj, sub ultimul lui vers:

Săracă sunt; să văd acum cât ești de dragăstos.

Pentru mine acesta era tristul adevăr; n-aș putea spune dacă m-a crezut sau ba atunci îmi închipuiam că nu crede. Totuși s-a repezit la mine, m-a luat în brațe și, sărutându-mă înflăcărat și cu cea mai neînchipuită patimă, m-a ținut strâns și pe urmă a cerut până și cerneală, fiindcă spunea că n-are răbdare să aștepte să ne scriem pe sticlă. A scos o bucată de hârtie și a început din nou să scrie:

A mea să fii, deși săracă.

Am luat pana și am răspuns numaidecât:

În taină sperî că am mințit.

El mi-a spus că nu-i frumos ce scriu, fiindcă sunt nedreaptă și-i silesc să mă contrazică, ceea ce nu se potrivește cu bunele maniere și, de vreme

ce, încetul cu încetul, l-am îndemnat spre mâzgăleli poetice, mă roagă să nu-l silesc să se oprească. Și a scris mai departe:

Să nu vorbim decât despre iubire.

Iar eu am scris:

Iubește îndeajuns acea ce nu urăște.

El a luat cuvintele astea drept o dovadă de bunăvoință și a depus armele, adică pana. Spun că le-a socotit o dovadă de bunăvoință și zău că așa ar fi trebuit să le socotească, dac-ar fi știut totul. Totuși le-a luat așa cum doream eu, care voiam să-l fac să creadă că sunt gata să merg mai departe cu el ceea ce și voiam, fiindcă era omul cel mai cumsecade pe care-l întâlnisem vreodată; și de multe ori m-am gândit că trebuie să fii de două ori criminal ca să înșeli un astfel de om dar nevoia, care mă îndemna să mă căpățuiesc, era poruncitoare. Desigur că dragostea lui pentru mine și firea lui de om cumsecade, deși mă îndemnau să nu mă port urât cu el, îmi arătau totuși fără putință de îndoială că el va primi dezamăgirea mai ușor decât unul violent din fire, care n-ar fi putut să mă atragă decât tocmai prin acele patimi ce nenorocesc femeile.

În afară de asta, deși glumisem (așa își închipuia el) de atâtea ori cu privire la sărăcia mea, totuși când avea să descopere că totul fusese adevărat, orice drum spre protestări avea să-i fie închis, având în vedere că, în glumă sau serios, omul se arătase gata să mă ia fără să se uite la zestre și că, în glumă sau serios, eu îl prevenisem că sunt foarte săracă așa încât, într-un cuvânt, oricum ar fi fost, îl aveam în mână; și deși mai târziu ar fi putut spune că a fost păcălit, totuși niciodată n-ar fi putut spune că eu fusesem aceea care-l păcălisem.

După întâmplarea asta, se ținea scai de mine, iar eu, dându-mi seama că nu e primejdie să-l pierd, am făcut pe nepăsătoarea cu el, mai mult chiar decât ar fi fost cuminte; dar prevedeam că această nepăsare îmi va fi de mare folos, când voi ajunge să-i mărturisesc adevărul; și făceam totul cu atât mai mare chibzuială, cu cât îmi dădeam seama că el înțelege din

purtarea mea fie că am bani mai mulți, fie că am judecată mai multă, și că nu-mi place să risc.

Într-o zi, mi-am luat inima în dinți și i-am spus că, deși îmi făcuse declarații de adevărat îndrăgostit, făgăduindu-mi că mă va lua fără să facă cercetări în privința averii mele, iar eu eram gata să-i răspund pe măsura făgăduielii sale și deci să fac, pe cât îmi îngăduia înțelepciunea, cât mai puține cercetări cu privire la averea lui, totuși nădăjduiam că-mi va îngădui să-i pun câteva întrebări, la care el va răspunde sau nu va răspunde, după cum va crede de cuviință; una din întrebări privea felul cum vom trăi și locul unde vom sta, fiindcă auzisem că are o mare plantație în Virginia și i-am spus că nu-mi surâde să mă mut acolo.

Întrebarea mea l-a făcut să-mi dea de bunăvoie amănunte în legătură cu treburile lui și să-mi spună sincer și deschis tot ce-l privea, iar eu am înțeles că era om cu trecere în lume, dar că cea mai mare parte a averii lui era alcătuită din trei plantații, pe care le avea în Virginia și care-i aduceau venitul frumușel de 300 de lire pe an; ba poate că dacă ar fi trăit acolo, i-ar fi adus de patru ori mai mult. "Foarte bine", mi-am spus eu, "n-ai decât să mă duci acolo când poțestești, măcar că eu n-o să te îndemn dinainte."

Am făcut haz de cum o să arate el în Virginia; dar mi-am dat seama că e gata să facă tot ce doresc eu, așa încât am schimbat vorba. I-am spus că am temei să nu doresc a trăi acolo; fiindcă dacă plantațiile lui s-ar ridica până la așa preț, eu nu m-aș potrivi la avere cu un gentleman având un venit de 1200 de lire pe an, cât zicea el că va produce moșia lui.

El mi-a răspuns că nici nu-i pasă de averea mea; îmi spusese doar de la bun început că nu-l interesează și era hotărât să se țină de cuvânt; dar orice ar fi, mă încredința că nu-mi va cere niciodată să plec în Virginia cu el și nici nu se va duce acolo fără mine, decât la dorința mea.

Vă închipuiți că toate astea erau pe placul meu și zău că lucrurile nu s-ar fi putut brodi mai bine. Am continuat deci jocul, dovedind acea nepăsare de care el se mira adesea, și amintesc lucrul acesta mai ales ca să fac din nou femeile să înțeleagă că numai lipsa lor de îndrăzneală a coborât într-atâta prețul seminției femeiești și pricinuiește tratamentul prost de care au parte femeile; dacă femeile ar risca din când în când să

piardă câte un pretendent neghiob, dintre cei cu fumuri, cu siguranță că ar fi mai rar jignite și mai des curtate. Chiar dacă i-aș fi dezvăluit starea averii mele și i-aș fi spus că n-aveam nici măcar 500 de lire, când el se aștepta la 1500, totuși îl prinsesem atât de bine în plasă și-l făcusem să joace atâta, încât aveam mulțumirea să cred că mă va lua în orice condiții așa s-a și întâmplat și când a aflat adevărul a fost mai puțin mirat decât aș fi crezut, pentru că, neputându-mă învinui cât de puțin pe mine, care păstrasem până la sfârșit un aer nepăsător, n-avea ce spune decât că se așteptase la mai mult, dar chiar dac-ar fi fost și mai puțin, tot nu s-ar fi căit de târgul încheiat; atât doar că n-ar fi fost în stare să mă țină atât de bine cum ar fi dorit.

Pe scurt, ne-am luat și credeți-mă că pentru mine a fost o căsătorie fericită; căci era bărbatul cel mai de treabă de care a avut parte vreodată o femeie, numai că nu stătea chiar așa de bine cum îmi închipuiam, după cum, pe de altă parte, nici el nu s-a ales cu cât se aștepta.

După căsătorie, șovăiam să-i aduc mica mea avere, și să-i arăt că n-am mai mult; dar mă simțeam datoră s-o fac, așa încât într-o zi, când eram singuri, am găsit cu cale să deschid eu vorba.

— Dragul meu, zic, suntem căsătoriți de două săptămâni; nu crezi că e momentul să afli dacă ai luat o femeie cu ceva avere sau una fără nimic?

— Oricând crezi de cuviință, draga mea, zice el. Sunt mulțumit c-am luat o femeie pe care o iubesc; nu te-am supărat, zice, cu prea multe cercetări.

— E adevărat, i-am răspuns, dar vezi că e o încurcătură din care nu știu cum să ies.

— Ce încurcătură, draga mea? zice el.

— Păi, zic eu, e cam greu pentru mâne și mai greu încă pentru tine. Am aflat că te-a înștiințat căpitanul (adică bărbatul prietenei mele) cum că sunt mai bogată decât am pretins vreodată că sunt, și te rog să mă crezi că nu eu l-am pus să spună așa.

— Da, face el, poate că mi-o fi spus căpitanul dar ce-i cu asta? Dacă n-ai atât cât a spus el, vina e a lui, dar tu nu mi-ai spus niciodată care ți-e averea, așa încât nu te pot învinui, chiar dacă n-ai nici o lețcaie.

— E atât de adevărat ce spui, zic eu, și atât de mărinimos, încât gândul

că am avere puțină e de două ori întristător pentru mine.

— Cu cât ai mai puțin, draga mea, zice el, cu atât mai rău pentru amândoi dar nădăjduiesc că mâhnirea ta nu are nimic de-a face cu teama că nu mă voi purta frumos cu tine pentru că n-ai zestre. Nu, n-avea grijă dacă n-ai nimic, spune-mi deschis aş putea spune căpitanului că m-a înşelat, dar niciodată n-o să spun că m-ai înşelat tu, fiindcă nu mi-ai dat oare să înţeleg că eşti săracă? Şi-ar fi trebuit să mă aştept să fii.

— Dragul meu, zic eu, mă bucur că nu sunt de vină c-ai fost înşelat înainte de căsătorie. Dacă te-oi înşela de aci înainte, va fi cum nu se poate mai rău; e, din păcate, adevărat că sunt săracă, dar nici aşa încât să n-am o leţcaie şi scoţând câteva hârtii, i-am dat vreo 160 de lire. Ține ceva, dragul meu, i-am spus, şi află că asta nu-i tot.

Cu vorbele mele dinainte îl făcusem aproape să nu se mai aştepte ia nimic, aşa încât banii aceştia, deşi puţini, au fost de două ori bineveniţi a recunoscut că e mai mult decât se aştepta fiindcă, după cele spuse de mine, nici nu se îndoia că hainele mele elegante, ceasul de aur şi un inel sau două cu diamante îmi alcătuiau toată averea.

L-am lăsat să se bucure timp de două sau trei zile de cele 160 de lire şi, pe urmă, într-o zi, când am ieşit în oraş, i-am mai adus un mic dar de 100 de lire în aur, ca şi cum m-aş fi dus anume ca să scot banii aceştia. I-am dat, spunându-i:

— Iată un pic de zestre.

După încă o săptămână, i-am mai dat 180 de lire şi vreo 60 în pânzeturi, despre care l-am făcut să creadă că fusesem nevoită să le primesc o dată cu cele 100 de lire în aur, în schimbul unei datorii de 600 de lire, din care nu scosesem mai mult decât cinci şilingi pe liră şi asta cu greutate.

— Şi acum, dragul meu, zic, îmi pare rău, dar trebuie să ştii că ți-am dat toată averea mea. Am adăugat că, dacă omul căruia îi împrumutasem 600 de lire nu m-ar fi înşelat, aş fi fost o femeie cu 1000 de lire, dar şi aşa cum stăteau lucrurile, fusesem credincioasă cuvântului meu, nepăstrându-mi nimic şi chiar dacă aş fi avut mai mult, totul ar fi fost al lui.

El s-a simţit atât de îndatorat, când a văzut cum mă port, şi atât de

încântat de sumă fiindcă trecuse printr-o spaimă zdravănă, la gândul că n-o să se aleagă cu nimic încât primi totul cu recunoștință. Și așa am ieșit cu obrazul curat, deși mințisem, și am trecut drept bogată fără să am bani, după ce mulțumită acestei înșelăciuni mă alesesem cu un bărbat; un pas care, în treacăt fie spus, e, după părerea mea, unul dintre cele mai primejdioase pe care poate să-l facă o femeie și de pe urma căruia se poate alege cu un tratament groaznic după măritiș.

Bărbatu-meu, ca să fiu dreaptă cu el, era un om cu inimă de aur, dar nu era prost și văzând că venitul lui nu se potrivește cu felul de viață pe care și-l propusese, dacă i-aș fi adus zestrea așteptată și, cam dezamăgit de profitul plantațiilor din Virginia, mi-a împărtășit de multe ori gândul de a porni într-acolo și a se statornici pe pământul lui și adesea îmi zugrăvea în culori frumoase viața de acolo, spunând cât e de ieftină, de îmbelșugată, de plăcută și multe altele.

Eu am început să înțeleg încotro bate și, într-o dimineață, l-am luat fără ocolișuri și i-am spus că pricep ce urmărește; i-am spus că deoarece moșia lui nu aduce mare profit din cauza depărtării, în comparație cu ce ar aduce dacă el ar sta acolo, înțeleg dorința lui de a se muta pe meleagurile acelea; că știindu-l dezamăgit de soția lui și cu speranțele înșelate, nu pot face altceva pentru a-l despăgubi decât să-i spun că sunt bucuroasă să plec în Virginia, ca să trăiesc cu el acolo.

El a răspuns propunerii mele cu mii de drăgălășenii. Mi-a mărturisit că, deși fusese dezamăgit în așteptările lui în ceea ce privește averea, nu fusese dezamăgit cât privește nevasta, că mai mult nici nu poate cere unei neveste, dar că propunerea mea era atât de frumoasă, încât nu găsea cuvinte să-mi mulțumească.

Ca să nu mai lungesc vorba, ne-am înțeles să plecăm. Mi-a spus că are acolo o casă foarte bună, bine mobilată, în care trăiește maică-sa împreună cu o soră și că alte rubedenii nu mai are; că de îndată ce el va ajunge în Virginia, ele se vor muta în altă casă, care era a maică-si pe viață și a lui după moartea ei, așa încât casa va fi numai a mea și într-adevăr lucrurile erau chiar cum spunea el.

Am încărcat pe bordul vasului cu care am plecat multă mobilă de bună calitate pentru casa noastră, stocuri de pânzărie și alte lucruri

trebuincioase, de asemeni un transport de marfă pentru vânzare și am pornit.

N-are rost să vă istorisesc cum a decurs călătoria, care a fost lungă și plină de primejdii; n-am ținut jurnal nici cu, nici bărbatu-meu. Tot ce pot să vă spun e că, după o traversare îngrozitoare, după ce am trecut de două ori prin înspăimântătoare furtuni și o dată printr-o spaimă și mai cumplită, pricinuită de un pirat care a urcat pe puntea corăbiei și ne-a jefuit de aproape toate proviziile și, ceea ce ar fi pus capac la toate, îl luase și pe bărbatu-meu, dar mi l-a lăsat în urma rugăminților mele cum spun, după toate întâmplările astea groaznice, am debarcat la York River în Virginia și, ajunși pe plantația noastră, am fost primiți de mama soțului meu, cu cea mai mare duioșie și dragoste.

Am trăit cu toții laolaltă, căci soacră-mea, la rugămințile mele, a rămas mai departe în casă. Era o mamă prea cumsecade ca să ne despărțim de ea. La început, bărbatu-meu a fost așa cum îl știam, iar eu mă socoteam cea mai fericită făptură în viață, când o întâmplare ciudată și surprinzătoare a pus, cât ai clipi din ochi, capăt acestei fericiri și m-a adus în starea cea mai nenorocită ce se poate închipui.

Mama era o bătrână pot să-i spun așa, căci fiu-său trecuse de treizeci de ani foarte veselă și de ispravă. Era, cum spun, foarte plăcută în societate și mă distra, când era numai cu mine, istorisindu-mi nenumărate povești, fie din țara unde locuiam acum, fie de aiurea.

Printre altele, mi-a povestit că cea mai mare parte a locuitorilor din colonia aceea ajunseseră acolo, venind din Anglia în împrejurări foarte grele; că erau, în general, de două feluri: fie aduși de stăpânii corăbiilor pentru a fi vânduți ca servitori, fie deportați, după ce fuseseră descoperiți vinovați de fapte ce se pedepsesc cu moartea.

— Când ajung aici, zice, nu facem nici o deosebire între ei; plantatorii îi cumpără și ei lucrează de-a valma la câmp, până li se împlinește timpul. Când și-au ispășit pedeapsa, zice, sunt încurajați să devină și ei plantatori; cârmuirea le dă un anumit număr de acri, iar ei se apucă să desțelenească pământul și pe urmă cultivă tutun sau grâu, pentru folosința lor; și cum negustorii le dau pe credit unelte și cele trebuincioase înainte de recoltă,

oamenii plantează în fiecare an ceva mai mult decât în anul trecut și astfel își cumpără tot ce le trebuie cu ajutorul recoltei următoare. Și așa, fetițo, zice ea, mulți pușcăriași din Newgate ajung aici oameni mari, și avem printre noi câțiva judecători de pace, ofițeri de gardă civică și magistrați de orașe, care au fost pe vremuri însemnați cu fierul înroșit în palmă.

Tocmai ajunsese la această parte a istorisirii, când s-a oprit, din pricină că nici ea nu era străină de povestea asta. Mi-a mărturisit apoi, cu multă voie bună, că făcea parte dintre locuitorii ce-și datorau obârșia celei de a doua categorii; că fiindcă se întrecuse cu gluma într-o anume împrejurare și ajunsese criminală, fusese și ea îmbarcată.

— Iată și semnul, fetițo, mi-a spus, arătându-mi o mână albă și frumoasă, dar cu palma însemnată, așa cum se întâmplă în astfel de cazuri.

Povestea asta m-a mișcat mult, dar mama a spus zâmbindu-mi:

— Nu trebuie să socotești lucrul ăsta ciudat, fata mea; câțiva dintre cei mai aleși oameni din țară sunt însemnați în palmă și nu le e rușine să mărturisească asta. De pildă, primarul, zice, a fost un vestit pungaș de buzunare judecătorul Ba..r a fost spărgător de prăvălii și amândoi au fost arși cu fierul roșu în palmă; și-aș mai putea să-ți numesc mulți ca ei.

Am mai avut discuții de acest fel și ea mi-a dat nenumărate exemple. După câțeva vreme, într-o zi când îmi depăna povestea unui deportat sosit doar de vreo două-trei săptămâni, am rugat-o, cu glas tainic, să-mi spună câte ceva din povestea ei; ea mi-a istorisit în chipul cel mai deschis și mai simplu cum picase, în tinerețe, printre oameni deocheați, fiindcă maică-sa o trimitea adesea să ducă de mâncare unei rude închise la Newgate, care, fiind ținută în foame și mizerie și osândită pe urmă la moarte, a fost păsuită numai spunând că-i însărcinată. Femeia s-a prăpădit totuși mai târziu în temniță.

Aici soacră-mea a început o descriere lungă a obiceiurilor păcătoase din locul acela blestemat.

— Și bagă de seamă, fetițo, zice, poate că tu nu știi mare lucru sau poate nici n-ai auzit vreodată vorbindu-se despre asta; dar află, zice, și aici o știe toată lumea, că numai închisoarea Newgate face mai mulți hoți și pungași decât toate cluburile și societățile de ticăloși din țară; e un loc blestemat, a mai zis, de unde se trage jumătate din colonia asta.

Și a mers mai departe cu povestea ei, istorisind atât și cu atâtea amănunte, încât am început să mă simt foarte prost; și când a ajuns la o întâmplare unde a trebuit să-și spună numele, am crezut că voi cădea jos. Ea își dădu seama că sunt tulburată și mă întrebă dacă nu mă simt bine și ce mă doare. I-am răspuns că eram atât de mișcată de povestea tristă pe care mi-o istorisise, încât mă simțeam copleșită și o rugam să nu-mi mai vorbească despre asta.

— De ce, draga mea, m-a întrebat ea cu bunăvoință, de ce trebuie să te tulbure asemenea lucruri? Toate astea s-au întâmplat cu mult înainte de vremea ta, și pe mine, acum, nu mă mai tulbură de fel; ba chiar privesc îndărăt la ele cu oarecare mulțumire, căci datorită lor am ajuns în locurile astea.

Pe urmă, mi-a spus cum s-a pripășit într-o familie de oameni de treabă, unde s-a purtat bine, iar la moartea stăpânei, stăpânul a luat-o pe ea de nevastă și de la el l-a avut pe soțul meu și pe soră-sa. Apoi, străduindu-se și gospodărind bine, după moartea soțului său a adus îmbunătățiri plantației de a făcut-o să arate cum arată acum, așa încât cea mai mare parte a averii se datora ei și nu soțului, căci de șaisprezece ani era văduvă.

Partea asta a istoriei am ascultat-o neatentă, fiindcă voiam morțiș să mă retrag și să las frâu liber durerii; judece oricine care mi-a fost groaza, când am înțeles că femeia asta era nici mai mult, nici mai puțin decât mama mea, că aveam doi copii și eram însărcinată cu al treilea de la fratele meu și mă culcam cu el în fiecare seară.

Eram acum cea mai nefericită femeie din lume. Doamne, totul ar fi fost (bine, dacă n-aș fi auzit niciodată povestea asta; că doar n-ar fi fost nici o crimă să mă culc cu soțul meu, dacă n-aș fi știut cine este.

Mintea îmi era apăsată de o asemenea povară, încât nu mai puteam să adorm; n-avea nici un rost să dau totul la iveală, dar nici nu era cu putință să ascund adevărul, ba chiar eram sigură că voi vorbi în somn și că, vrând-nevrând, tot îl va afla bărbatul meu din gura mea. Dacă mă trădam, pe bărbatul meu îl pierdeam sigur, căci prea era om bun și cinstit ca să mai rămână bărbatu-meu, după ce va fi aflat că-i fusesem soră. Așa încât eram în cea mai mare încurcătură.

Las în seama fiecărui om să judece greutățile care-mi stăteau în cale. Eram departe, nespus de departe de țara mea, și să mă întorc era de neînchipuit. Trăiam foarte bine, dar în împrejurări ce nu puteau fi îndurate. Dacă m-aș fi destăinuit mamei mele, ar fi fost greu s-o conving în ce privește amănuntele și apoi, n-aveam dovezi. Pe de altă parte, dacă ea mă întreba și intra la bănuială, eram pierdută, căci numai pomenirea unor astfel de lucruri m-ar fi despărțit pe dată de soțul meu, fără s-o câștig nici pe maică-mea, nici pe el, așa încât mă zbăteam între uimire și nesiguranță.

Între timp însă, deoarece nu mai aveam nici o îndoială, trăiam cu bună știință în incest și curvie, sub înfățișarea unei neveste cinstite; și măcar că nu mă tulbura prea tare gândul că păcătuiesc, totuși fapta avea ceva potrivnic naturii în ea, așa încât simțeam silă față de bărbatul meu. Totuși, chibzuind bine lucrurile, am hotărât că trebuie neapărat să ascund totul și să nu destăinuiesc nimic nici mamei, nici soțului meu. Și așa am mai trăit trei ani, apăsată de o povară pe care cu greu v-o puteți închipui.

În timpul ăsta, maică-mea îmi spunea adesea povești vechi despre aventurile ei de pe vremuri, care, oricum, nu-mi făceau plăcere; căci, deși nu-mi spunea deschis, eu înțelegeam din vorbele ei și făcând legătură cu cele auzite de la primii mei tutori, că, în tinerețe, mama fusese o hoasă și o târfă; cred însă cu tărie că se căise din toată inima pentru amândouă păcatele și că acum era o femeie foarte cucernică, credincioasă, cumpătată.

Ei, dar oricum ar fi fost viața ei, e sigur că a mea mă apăsa rău; căci trăiam, cum am spus, în cea mai păcătoasă curvie și, fiindcă nu mă puteam aștepta să iasă nimic bun din toate astea, lucrurile nici nu s-au sfârșit cu bine, acea bunăstare înșelătoare prefăcându-se în mizerie și ruină. A mai trecut, ce e drept, timp până am ajuns aici, dar totul mergea pe dos, și ceea ce era mai prost, bărbatu-meu s-a schimbat în chip ciudat, devenind arțăgos, gelos și urâcios, iar eu, pe măsură ce purtarea lui se făcea mai neînțeleasă și mai nedreaptă, îl răbdam tot mai puțin. Lucrurile au ajuns atât de departe și ne dușmăneam atât de tare, încât i-am cerut să-și îndeplinească o făgăduială dată mie de bunăvoie când promisem să plec cu el din Anglia, anume că dacă nu mi-o plăcea să trăiesc aici, să ne întoarcem în Anglia oricând oi vrea, prevenindu-l însă cu un an înainte și lăsându-l

să-și orânduiască treburile.

Prin urmare, i-am cerut să-și îndeplinească făgăduiala, dar trebuie să mărturisesc că nu i-am cerut-o în cuvintele cele mai îndatoritoare; eu repetam mereu că el se poartă urât cu mine, că eu sunt departe de prietenii mei și nu pot să-mi fac dreptate, că e gelos fără temei, căci purtarea mea e fără prihană, iar el nu-mi poate găsi pricină drept care plecarea în Anglia o să înlăture orice prilej de supărare între noi.

Am stăruit cu atâta hotărâre, încât n-a avut încotro și a trebuit să aleagă între a-și ține cuvântul sau a și-l călca, măcar că, iscusit și meșter la lucruri din astea cum era, a folosit-o pe maică-sa și pe alții pentru a mă face să-mi schimb gândul. Adevărul era însă că temeiul acestei hotărâri sălășluia în inima mea și, tocmai pentru că inima mea se înstrăinase de el, ostenele lui erau zadarnice. Mă dezgusta gândul de a dormi în același pat cu el și mă prefăceam de mii de ori bolnavă sau supărată ca să-l împiedic să se atingă de mine, căci nimic nu mă îngrozea mai mult decât teama de a rămâne din nou însărcinată, lucru ce putea fi împiedicat sau cel puțin amânat prin plecarea mea în Anglia.

Totuși, în cele din urmă, l-am scos în așa hal din fire, încât l-am făcut să ia o hotărâre pripită și nenorocită, anume să nu mă lase să plec în Anglia; fiindcă deși îmi făgăduise, era un lucru nechibzuit, de pe urma căruia el avea să rămână ruinat, cu familia împrăștiată, fără rost pe lume; prin urmare, zicea el, nu trebuia să-i cer una ca asta și nici o nevastă din lume, care ține la familia ei și la bunăstarea bărbatului, n-ar stăruî într-o asemenea treabă.

Iar eram doborâtă deși, chibzuind în liniște și văzându-l pe bărbatul meu așa cum era de fapt, un om harnic, grijuliu și care habar n-avea de situația mea nenorocită, nu puteam decât să recunosc că propunerea mea era cu totul lipsită de noimă și că nici o femeie căreia îi stătea la inimă binele familiei ei n-ar fi dorit una ca asta.

Numai că nemulțumirile mele erau de alt soi; nu-l mai priveam ca pe un soț, ci ca pe o rudă apropiată, ca pe fiul mamei mele, și eram hotărâtă să scap într-un fel sau altul de el, dar cum — încă nu știam.

Gurile rele spun despre noi femeile că, dacă ne intră ceva în cap, nu-i

chip să ne muți gândul; pe scurt, nici o clipă nu încetam să chibzuiesc mijloacele de a obține călătoria și am ajuns până acolo încât, în cele din urmă, i-am propus bărbatului meu să plec fără el. Asta l-a scos cumplit din fire și omul mă învinuia nu numai de a fi o nevastă rea, ci și o mamă potrivnică firii și mă întreba cum puteam să mă gândesc fără a mă îngrozi să-i las pe cei doi copii (căci unul se prăpădise) fără mamă și să nu-i mai văd niciodată. E drept că, dacă totul ar fi mers cum trebuie, n-aș fi făcut una ca asta, dar acum dorința mea era să nu-i mai văd niciodată nici pe ei, nici pe bărbatu-meu; cât despre învinuirea de a fi potrivnică firii, știam ce să-mi răspund mie însămi în privința asta, căci doar întreaga mea legătură cu el era cât se poate de potrivnică firii.

Totuși n-a fost chip s-o scot la capăt cu bărbatu-meu; nu voia în ruptul capului nici să mă însoțească, nici să mă lase să plec fără el și nu-mi stătea în puteri s-o pornesc fără încuviințarea lui, după cum știe oricine care cunoaște constituția acestei țări.

Au fost multe certuri în familie din pricina asta și începuseră să se întetească rău fiindcă din pricina înstrăinării mele, nu-mi mai măsuram cuvintele și uneori scăpam vorbe care-l scoteau pe el din minți; pe scurt, m-am străduit cât am putut să ajungem la despărțire, lucru pe care-l doream mai mult ca orice.

El mi-a luat purtarea în nume de rău, ceea ce era și cazul, fiindcă, până la urmă, n-am mai vrut nici să împart patul cu el și, cum gândul rupturii mă făcea, cu orice prilej, să săr peste cal, omul a ajuns să-mi spună o dată că mă crede nebună și că, dacă nu mă schimb, mă pune sub supraveghere; cu alte cuvinte, mă bagă într-o casă de nebuni. I-am răspuns c-o să descopere cât sunt de departe de nebunie și că nu stă nici în puterea lui, nici a altui ticălos, să mă ucidă. Mărturisesc totuși că gândul de a fi pusă într-o casă de nebuni mă înspăimânta de-a binelea, asta luându-mi dintr-o dată puțința de a da la iveală adevărul, căci atunci nimeni n-ar fi crezut o vorbă din toată povestea.

Gândul ăsta m-a împins la hotărârea de a da totul pe față orice s-ar întâmpla pe urmă; dar cum să fac și cui să spun mi se păreau greutăți de neînvins, până când a izbucnit o altă ceartă între mine și bărbatu-meu, care a întins coarda atât de tare, încât gata eram să-i arunc totul în față; și deși

m-am străduit să n-ajung la amănunte, totuși am vorbit destul ca să-l neliniștesc la culme și, până la urmă, am turnat toată povestea.

El a început, întrebându-mă calm de ce sunt atât de hotărâtă să plec în Anglia; eu m-am apărat și, fiindcă o vorbă răstită o aduce pe următoarea, cum se întâmplă de obicei în certurile de familie, mi-a spus că nu mă port cu el ca și cum ar fi bărbatu-meu și nu vorbesc despre copiii mei ca o mamă; pe scurt, că nu merit să fiu tratată ca o nevastă; că mă luase cu frumosul, că-mi explicase cu toată bunăvoința și liniștea pe care e dator s-o arate un bărbat și un creștin, dar că-i răspunsesem urâcios, că-l tratasem ca pe un câine nu ca pe un om, și că mă purtam cu el de parc-ar fi fost străinul cel mai vrednic de dispreț, iar nu bărbatul meu; că deși îi era urât să folosească violența, socotea că acum era nevoit s-o facă și că pe viitor se vedea silit să ia măsuri care să mă oblighe să-mi fac datoria.

Mie mi se aprinsese rău sângele și nici că se putea să arate cineva mai scos din minți. I-am spus că disprețuiam deopotrivă mijloacele lui blânde cât și pe cele tari; că în ce privește plecarea mea în Anglia, eram hotărâtă să plec, întâmplă-se ce s-o întâmpla; cât despre faptul că nu-l tratez ca pe un bărbat și că nu mă port ca o mamă față de copiii mei, s-ar putea să fie mai mult adevăr în asta decât își închipuie el acum; dar că socoteam cu cale să-i spun doar atât că nici el nu-mi era bărbat legiuit, nici ei copii legiuți și că aveam motive să nu-i socotesc pe nici unul dintre ei altfel decât cum îi socoteam.

Mărturisesc că m-a cuprins mila de el în timp ce-i vorbeam așa, fiindcă s-a făcut galben ca un mort și a amuțit, de parcă l-ar fi lovit trăsnetul, ba chiar o dată sau de două ori mi s-a părut c-o să-și piardă cunoștința; pe scurt, vorbele mele i-au provocat o criză care semăna a apoplexie; a început să tremure, broboane de sudoare îi alunecau pe obraji, deși era rece ca gheața, așa încât a trebuit să caut ceva care să-l aducă în simțiri. Când și-a venit în fire, i s-a făcut greață și a început să verse, încât a trebuit, puțin după aceea, să-l băgăm în pat, iar a doua zi dimineață avea fierbințeli grozave.

Dar totul a trecut și omul s-a însănătoșit, deși încet, iar când i-a fost un pic mai bine, mi-a spus că-l rănisem de moarte cu vorbele mele și că numai

un lucru voia să mă întrebe, înainte de a-mi cere o explicație. Eu l-am întrerupt, spunându-i că-mi pare rău că mersesem atât de departe, acum când vedeam în ce stare de tulburare îl aduseseră vorbele mele, dar că-l rugam să nu-mi pomenească de explicații, pentru că asta nu putea decât să înrăutățească lucrurile.

Cuvintele mele i-au sporit nerăbdarea și l-au nedumerit dincolo de orice măsură; fiindcă acum i se trezea bănuiala că e la mijloc o taină care încă nu fusese dezvăluită, dar nu putea să ghicească câtuși de puțin despre ce e vorba; prin mintea lui umbla gândul că aveam, și un alt soț în viață, dar eu l-am asigurat că nici pomeneală de așa ceva nu putea fi. Într-adevăr, celălalt bărbat al meu era mort de-a binelea pentru mine și-mi spusese doar să-l socotesc ca atare așa încât, în privința asta, eram cu desăvârșire liniștită.

Îmi dădeam seama acum că lucrurile ajunseseră prea departe ca să mai pot ascunde ceva, și chiar bărbatu-meu mi-a dat, spre marea mea mulțumire, prilejul de a mă ușura de taină. Și-a bătut capul cu mine trei sau patru săptămâni, dar fără rost, ca să afle doar dacă rostisem cuvintele acelea numai ca să-l scot din minți sau dacă era vreo fărâmbă de adevăr în ele. Dar eu mă țineam tare și nu voiam să lămuresc nimic, dacă nu consimțea mai întâi să plec în Anglia, ceea ce, zicea el, n-o să îngăduie cât o trăi; pe de altă parte, eu îi spuneam că stă în puterea mea să-l fac să vrea când mi-o place mie, ba mai mult, să-l fac să mă roage să plec; și asta-i ațâța curiozitatea și-l făcea cicălitor la culme.

În cele din urmă, îi povestește maică-si toată istoria și o pune pe ea să scoată totul de la mine, treabă pentru care femeia și-a pus în joc toată dibăcia. Dar eu i-am închis gura, în doi timpi și trei mișcări, spunându-i că întreaga taină sălășluiește în ea, că dacă ascundeam ceva, asta se datora respectului ce i-l datoram ei, că pe scurt, nu puteam spune mai mult și, prin urmare, o imploram să nu stăruie.

Ea a amuțit când a prins încotro bat, neștiind ce să spună și ce să creadă; dar, înlăturând bănuiala și socotind totul o politică de-a mea, m-a cicălit mai departe de dragul fiului ei și ca să dreagă, chipurile, ruptura dintre noi doi. Cât despre asta, i-am zis eu, gândul ei e bun, dar e cu neputință să se întâmple așa; căci dacă i-aș dezvălui adevărul, pe care ea

dorea să-l afle, ar recunoaște ea însăși că e cu neputință și ar înceta să dorească una ca asta. În cele din urmă însă, parcă m-am lăsat biruită de cicălelile ei și i-am spus că îndrăznesc să-i împărtășesc o taină de cea mai mare însemnătate, după cum va vedea și ea numaidecât, dar că primesc s-o încredințez inimii ei, numai dacă se leagă solemn să nu-i spună nimic fiului ei fără consimțământul meu.

A durat mult până mi-a făgăduit, dar a primit mai degrabă asta decât să nu afle taina cea mare și, după multe pregătiri, m-am apucat de i-am depănat toată povestea. Mai întâi i-am spus că are o mare vină în ruptura nefericită dintre fiul ei și mine, căci îmi istorisise povestea ei și-mi dezvăluise numele pe care-l purta la Londra, iar că mirarea pe care o citise atunci pe chipul meu de acolo venea. După aceea i-am spus povestea mea și numele meu adevărat, asigurând-o și prin alte semne, pe care nu le putea tăgădui, că nu eram alta, că nu eram nici mai mult nici mai puțin decât copilul ei fiica ei, născută din trupul ei la Newgate; aceea care în pânțele stându-i o scăpase de spânzurătoare și pe care ea o lăsase în mâinile cutăruia și cutăruia, când fusese deportată.

E cu neputință să redau uimirea care o cuprinse; nu prea avea poftă să creadă povestea sau să-și amintească amănuntele: căci prevăzu îndată în ce încurcătură va intra toată familia; dar totul se potrivea atât de minunat cu lucrurile pe care mi le istorisise dânsa, lucruri pe care, dacă nu mi le-ar fi spus, poate că acum ar fi fost încântată să le fi tăgăduit, încât i-am închis gura, iar ea n-a avut altceva de făcut decât să mă cuprindă în brațe, să mă sărute și să plângă cu foc, fără să scoată multă vreme un cuvânt. În cele din urmă, a izbucnit:

— Nefericită copilă! a zis, ce întâmplare nenorocită te-a putut aduce aci? Și încă în brațele fiului meu! Nenorocito, zice, păi suntem cu toții pierduți! Căsătorită chiar cu fratele tău! Trei copii dintre care doi în viață, toți din aceeași carne și același sânge! Fiul și fiica mea să se culce împreună ca soț și soție! Ce încurcătură, ce sminteală! Nefericită familie! Ce-o să se întâmple cu noi? Ce-o să se spună? Ce-i de făcut?

Și-așa a vorbit multă vreme; iar eu n-aveam putere să vorbesc și chiar de-aș fi avut, nu știam ce să spun, caci fiecare vorbă îmi rănea sufletul. Și

cu această uluire în cuget ne-am despărțit după prima convorbire, și maică-mea era încă mai uimită decât mine, fiindcă pentru dânsa lucrurile erau mai noi. Totuși mi-a făgăduit încă o dată că nu-i va spune nimic fiului ei, înainte să mai stăm noi două de vorbă.

Vă închipuiți că n-a durat mult până la o nouă convorbire despre același subiect de data asta, ca și cum ar fi vrut să uite povestea pe care mi-o spusese despre ea însăși sau și-ar fi închipuit că uitasem eu unele amănunte, maică-mea a început să mi-o spună din nou, schimbând unele lucruri și trecând altele cu vederea dar eu i-am împrăștiat amintirea cu multe fapte despre care bănuiam că le uitase și, pe urmă, am repovestit cu atâta dibăcie toată istoria, încât i-a fost cu neputință să scape de adevăr; și atunci iară s-a pornit pe văicăreli și a început să se căineze pentru nenorocul ei. După ce s-a mai potolit ea un pic, ne-am apucat să socotim cu de-amănuntul ce trebuie făcut, înainte de a dezvălui totul bărbatului meu. Dar ce rost aveau toate consfătuirile noastre? Nici una dintre noi nu vedea nici o ieșire și nici cum ar fi fost mai cuminte să deschidem vorba cu el. Era cu neputință să judeci sau să ghicești dinainte cum va primi el povestea sau ce hotărâre va lua iar dacă avea să fie atât de nestăpânit încât să dea totul în vileag, ne era ușor să prevedem că asta va însemna ruina întregii familii iar dacă, până la urma, voia să se folosească de drepturile pe care i le dădea legea, putea să mă azvârle cu dispreț și să mă lase să mă judec pentru părticica de avere care-mi mai rămăsese, ba chiar poate s-o risipesc cu judecățile și, până la sfârșit, să rămân pe drumuri cine știe, poate aveam să-l văd, după câteva luni, în brațele altei femei, iar eu să rămân cea mai oropsită făptură din lume.

Maică-mea înțelegea toate astea la fel de bine ca și mine; într-un cuvânt, nu știam ce să facem. După câțeva vreme ajunserăm la hotărâri mai chibzuite, dar și atunci avurăm nenorocirea să fim de păreri cu totul deosebite și care se ciocneau cap în cap; căci mama era de părere că trebuie să îngrop totul și să trăiesc mai departe cu el ca soț, până când s-oi ivi vreun prilej care să îndulcească întrucâtva descoperirea acestui lucru; între timp, ea se va osteni să ne împăce din nou și să refacă tihna noastră și pacea în familie, ca să putem fi iarăși soț și soție, iar povestea să rămână o taină, pecetluită ca mormântul.

— Fiindcă, fata mea, zice, dacă iese la iveală, suntem pierdute amândouă.

Ca să mă încurajeze, mi-a făgăduit tot soiul de înlesniri, mi-a spus că-mi lasă moștenire după ce-o muri tot ce-o putea, deosebit de ceea ce-i va lăsa bărbatului meu așa încât, dac-o ieși cumva totul la iveală mai târziu, să pot trăi, stând singură pe picioarele mele și chiar să câștig, dacă m-oi judeca cu el.

Propunerea asta nu-mi surâdea, deși dovedea multă dragoste și bunăvoință din partea mamei, căci eu aveam cu totul alte gânduri.

I-am spus că-i cu neputință să închidem totul în noi și să lăsăm lucrurile să rămână așa cum erau; și-am întrebat-o cum își închipuie că voi răbda gândul de a mă culca mai departe cu frate-meu. Apoi, că numai câtă vreme era ea în viață descoperirea aceasta era întemeiată și că, atât timp cât ea mă recunoaște drept copilul ei, și avea motiv s-o facă, nimeni nu va îndoi de adevăr; dar că dacă ea moare, înainte de dezvăluirea adevărului, voi fi luată drept o făptură nerușinată, care a scornit povestea ca să poată fugi de la bărbatu-său, sau voi fi socotită drept o nebună și o smintită. După aceea i-am spus cum mă amenințase el că mă bagă într-o casă de nebuni, și cât mă necăjisem din cauza asta, și cum ăsta fusese lucrul care mă împinsese să-i dezvălui ei totul, cum făcusem.

Și, în sfârșit, i-am spus că, stând și chibzuind în împrejurarea de față, cu toată seriozitatea de care eram în stare, luasem o hotărâre care nădăjduiam că-i va fi pe plac și ei ca o mijlocitoare ce se afla între noi doi; anume ca ea să stăruie din răspuțeri pe lângă fiu-său să mă lase să plec în Anglia, așa cum doream eu, să mă înzestreze cu o sumă îndestulătoare, fie în mărfuri, fie în scrisori de schimb, ca să am din ce trăi, dându-i totodată și lui să înțeleagă că, odată și odată, s-ar putea să găsească și el cu cale să vină după mine.

I-am mai spus că, după ce voi fi eu plecată, ea va putea să-i dezvăluie lui, cu sânge rece, și încetul cu încetul, adevărul, călăuzindu-se după mintea ei cea ohibuită; așa încât el să nu fie luat prin surprindere, să-și iasă din fire și să se dedea la fapte necugetate și am mai rugat-o să aibă grijă să-l împiedice de a prinde pică pe copii sau de a se recăsători, înainte

de a fi sigur că eu am murit.

Ăsta mi-era planul și vederile mele erau bine întemeiate; fiindcă, într-adevăr, tot ce se întâmplase mă înstrăinase de el, ba chiar ca bărbat îl uram de moarte și mi-era cu neputință să înlătur sila care mi se cuibărise în suflet. Se mai adăuga la asta gândul că traiul nostru împreună era incestuos, nelegiuit, și toate la un loc făceau ca viața cu el să-mi pară lucrul cel mai greșos din lume; și cred, pe cinstea mea, că lucrurile merseseră atât de departe, încât aproape că mai bucuroasă aș fi îmbrățișat un câine, decât să-l las pe el să se apropie de mine; de aceea nu răbdam nici gândul de a intra în aceeași așternut cu el. Nu zic că aveam dreptate să împing lucrurile atât de departe, fără ca, în același timp, să mă hotărâsc să-i dezvălui totul dar eu istorisesc ce s-a întâmplat, nu ceea ce ar fi trebuit sau n-ar fi trebuit să se întâmple.

Maică-mea și cu mine am rămas, multă vreme, fiecare cu părerea ei și potrivnică părerii celeilalte și era cu neputință să ajungem la o înțelegere ne-am cârâit de multe ori și nici una nu se dădea bătută, dar nici pe cealaltă nu putea s-o aducă de partea ei.

Eu îi tot cântam despre sila de a mă culca cu frate-meu și ea îi tot dădea cu neputința de a-l face să consimtă la plecarea mea în Anglia. Nesiguranța asta a mai durat, și măcar că nu ajungeam chiar până la ceartă sau pe aproape, tot nu eram în stare să hotărâm ce era de făcut pentru a pune capăt acelei groaznice înstrăinări.

În cele din urmă, am ales o cale desperată și-am împărtășit mamei hotărârea mea, anume să dezvălui totul eu singură. Mama s-a speriat la culme, numai la gândul c-aș putea face una ca asta; dar eu am liniștit-o, făgăduindu-i c-am s-o iau încetișor și treptat, cu toată iscusința și blândețea de care eram în stare și c-am să caut momentul cel mai potrivit, când o fi și el în toane bune. Nu mă îndoiam, i-am mai spus, că, dacă voi putea fi destul de fățarnică pentru a mă preface că țin la el mai mult decât țineam de fapt, îmi voi atinge ținta și ne vom putea despărți prin bună înțelegere și cu inima ușoară, căci mă simțeam în stare să-l iubesc ca frate, deși nu-l mai puteam iubi ca soț.

Între timp, el se tot ținea de mama ca să afle ce însemna vorba aceea groaznică cum spunea el pe care o rostisem eu, anume că nu-i eram

nevastă după lege și nici copiii mei nu erau, după lege, ai lui. Mama l-a tot amânat, i-a spus că nu poate afla nimic, că-și dă seama că e ceva la mijloc care mă tulbură grozav și că nădăjduiește să scoată totul de la mine cu timpul, dar că, până una-alta, îl sfătuiește din toată inima să se poarte mai blând cu mine și să mă câștige cu purtările lui frumoase de totdeauna; i-a mai spus că sunt îngrozită și înspăimântată de amenințările lui de a mă trimite la casa de nebuni și altele de felul ăsta și l-a prevenit că nu e bine să aduci o femeie la desperare, oricare ar fi pricina.

El i-a făgăduit să se îmblânzească și a rugat-o să mă încredințeze și pe mine că mă iubește la fel ca totdeauna și că nici prin gând nu-i trece să mă trimită da casa de nebuni, chiar dacă spune așa când își iese din fire; o ruga pe maică-mea să-mi împărtășească și mie toate astea și așa, spunea el, vom trăi mai departe ca și până acum.

Am văzut numaidecât urmările acestei înțelegeri. Bărbatu-meu și-a schimbat îndată purtarea, a devenit alt om față de mine; era cum nu se poate mai drăguț și mai atent în toate împrejurările; și mie nu-mi rămânea altceva de făcut decât să-i răspund în același fel, lucru pe care-l făceam cât puteam mai bine, dar totuși cu multă stângăcie, pentru că nimic nu mă îngrozea mai mult decât mângâierile sale, iar teama de a purta în pânțece un nou copil de-al lui mă înnebunea; toate astea îmi arătau că era neapărat nevoie să dau adevărul pe față, fără să mai zăbovesc, și am făcut lucrul acesta cu cea mai mare socoteală și grijă ce se pot închipui.

De aproape o lună, avea față de mine purtări schimbate și începusem o viață nouă, iar dacă eu m-aș fi putut mulțumi cu traiul ăsta, cred că lucrurile ar fi mers așa cât am fi avut zile să trăim împreună. Într-o seară, când stăteam de vorbă într-un chioșc mic, care slujea drept umbrar la intrarea în grădină, fiind în toane foarte bune, el îmi spuse o mulțime de lucruri drăguțe despre frumusețea noii noastre înțelegeri și despre dezbinările care în trecut erau să ne despartă. Spunea cât de mulțumit este că avem motive a spera că lucruri din acestea n-au să se mai întâmple nici odată.

Eu am oftat din adâncul rărunchilor și i-am spus că nimeni pe lume nu putea fi mai încântată decât mine la gândul buneii înțelegeri dintre noi sau

mai mâhnită la gândul unei învrăjbiri; dar, cu durere, trebuie să-i spun că, în cazul nostru, există o împrejurare nenorocită, care tare-mi stătea la inimă, măcar că nu știam cum să i-o mărturisesc și că, din pricina asta, traiul meu era nenorocit și nu mai aveam tihnă și plăcere de nimic.

El începu să mă îmboldească să-i spun despre ce e vorba. Eu i-am răspuns că nu știu cum s-o iau; că atâta vreme cât el nu știe nimic, sunt nenorocită doar eu, dar că de îndată ce va afla și el, vom fi amândoi nefericiți și că, prin urmare, a-l ține în neștire era lucrul cel mai bun pe care puteam să-l fac și că numai din pricina asta țineam o taină a cărei păstrare va fi, până la urmă, pieirea mea.

E cu neputință să zugrăvesc uimirea lui la cuvintele mele și cât a stăruit pentru a mă face să-i dezvălui secretul. Mi-a spus că nu pot fi socotită dragăstoasă față de el și nici măcar credincioasă, dacă-i ascund adevărul. I-am răspuns că așa gândesc și eu, dar că totuși nu pot să fac una ca asta. El și-a amintit cuvintele mele dinainte și mi-a spus că speră să nu fie vorba despre ceea ce-i spusese la furie, fiindcă el se hotărâse să uite acele lucruri și să le pună pe seama unei minți înfierbântate și mânioase. I-am răspuns că aș dori și eu să uit de toate astea, dar că nu se putea, căci totul se întipărise prea adânc.

Atunci el mi-a spus că era hotărât să nu ne mai certăm niciodată și că, prin urmare, n-avea de gând să mă mai cicălească, ci era gata să încuviințeze tot ce ziceam sau făceam eu numai că mă ruga să mă învoiesc ca, orice s-ar întâmpla, nimic să nu mai tulbure tihna și buna noastră înțelegere.

Nici nu putea să mă supere mai tare, fiindcă eu doream din suflet să fiu cicălită mai departe, tocmai pentru a fi silită să scot la lumină ceea ce, dac-aș fi ascuns mai departe, ar fi fost pentru mine mai rău decât moartea. Așa încât i-am răspuns fără ocol că nu mă bucuram la gândul că n-o să mă mai cicălească, deși habar n-aveam cum o să-i fac pe plac.

— Știi ce, dragul meu, zic eu, ce-mi promiți dacă îți dezvălui toată povestea?

— Orice lucru din lume, zice el, pe care ți-l poți dori de la mine.

— Bine, zic eu, fie, dă-mi în scris că dacă nu-mi găsești nici o vină sau vezi că n-am ajuns, cu bună știre, în nenorocirile pe care o să ți fie

povestesc, n-ai să mă învinovățești, n-ai să te porți urât cu mine, n-ai să-mi faci nici un rău, n-ai să mă faci să ispășesc ceea ce nu s-a întâmplat din vina mea.

— Asta, zice el, e cea mai cuminte dorință din lume; să nu te învinovățesc pentru ceea ce nu s-a întâmplat din vina ta. Dă-mi o pană și cerneală, zice eu am alergat după pană, cerneală și hârtie, iar el a scris condițiile, chiar în cuvintele pe care i le-am propus eu, și a semnat cu numele lui.

— Ei, zice, și acum, draga mea?

— Păi, zic eu, acum să-mi făgăduiești că n-ai să-mi iei în nume de rău, fiindcă nu ți-am dezvăluit taina înainte de a fi aflat-o și eu.

— Foarte bine, zice el, din toată inima; așa încât a scris și asta și pe urmă a semnat.

— Și acum, dragul meu, zic eu, mai am să te rog un singur lucru fiindcă în treaba asta numai tu și cu mine suntem amestecați, să nu dezvălui nimic nimănui decât mamei tale și, fiindcă sunt tot atât de amestecată în treaba asta ca și tine, deși la fel de nevinovată, în măsurile pe care ai să le iei după ce vei afla totul, te rog să nu hotărăști nimic la mânie, nimic în dauna mea sau a mamei tale, nimic fără știrea și consimțământul meu.

Asta l-a cam uluit, dar a scris limpede cuvintele pe hârtie, apoi le-a citit și le-a recitit, șovăind de câteva ori și repetându-le, înainte de a semna: "În dauna mamei mele! în dauna ta! Ce mister zace aici?" Totuși, în cele din urmă, a semnat.

— Așa, dragul meu, zic eu, acum nu te mai pun să semnezi nimic; dar, fiindcă ai să auzi poate lucrurile cele mai neașteptate și mai uimitoare din lume ce s-au întâmplat vreodată unei familii, te rog să-mi făgăduiești că ai să primești totul cu stăpânirea și cumințenia ce se cade unui om cu judecată.

— Voi face tot ce-mi stă în puteri, zice el, cu condiția să nu mă mai ții cu sufletul la gură, fiindcă mă înspăimântă cu toate pregătirile astea.

— Ei, atunci, zic eu, lucrurile stau așa: după cum ți-am spus mai demult, la mânie, că nu sunt soția ta legiuită și nici copiii noștri nu sunt copii legiuiți, tot așa trebuie să te înștiințez acum, în deplină liniște, cu blândețe,

dar cu destulă durere, că sunt sora ta, iar tu fratele meu și că suntem amândoi copiii mamei noastre în viață, care trăiește în această casă și e încredințată de adevărul celor spuse de mine, adevăr ce nu poate fi tăgăduit sau contrazis.

L-am văzut cum pălește și cum privește rătăcit și atunci i-am spus:

— Amintește-ți de făgăduiala dată și primește totul cu cumpătare; căci cine ar fi putut să te pregătească mai îndelung pentru vestea asta decât am făcut eu?

Totuși am chemat o slujnică și am cerut un păhărel de rom (care este folosit de obicei în țara asta ca întăritor), căci omul era gata să leșine.

După ce și-a venit un pic în fire, i-am spus:

— După cum îți închipui, povestea asta cere lămuriri lungi și, prin urmare, fii răbdător și pregătește-te să asculți totul, iar eu am s-o scurtez cât îmi va fi cu putință. Și, după asta, i-am spus ceea ce era neapărat trebuincios pentru lămurirea poveștii și, mai ales, cum a ajuns maică-mea să-mi dezvăluie totul, după cum am istorisit mai sus.

— Și acum, dragul meu, zic eu, ai să înțelegi de ce am bătut eu în retragere și ai să-ți dai seama că n-am nici o vina în povestea asta și nici n-aș fi putut să am, fiindcă n-aveam cum să știu dinainte despre ce e vorba.

— Despre asta sunt pe deplin lămurit, zice el, dar a fost o surpriză îngrozitoare pentru mine; totuși cunosc un leac, și încă un leac care să pună capăt tuturor greutăților tale, fără să fie nevoie să pleci în Anglia.

— Ar fi ciudat, zic eu, ca și tot restul.

— Nu, nu, zice el, o să-ți înlesnesc eu totul; nimeni nu-ți stă în cale decât tot eu. Arăta cam tulburat când a spus asta, dar pe atunci nu mă temeam de nimic din partea lui, socotind, după cum se zice, că cei care fac lucruri din astea nu vorbesc niciodată despre ele și că cei care vorbesc despre ele nu le fac niciodată.

Dar cu asta nu s-a terminat: băgai de seamă că omul devine gânditor și trist pe scurt, după cum mi se părea mie, i se cam tulburase mintea. Mi-am dat osteneala să-l aduc iarăși în apele lui, ticluind un mijloc de a ieși din încurcătură și uneori părea zdravăn și vorbea cu curaj dar povara îi apăsa prea tare gândurile și lucrurile au mers atât de departe, încât a

Încercat de două ori să se omoare; o dată apucase să se spânzure și dacă maică-sa n-ar fi intrat în clipa aceea în odaie, ar fi murit; dar cu ajutorul unui servitor negru, maică-sa a tăiat frânghia și omul și-a venit în simțiri.

Lucrurile ajunseseră într-o stare de plâns. Din milă, dragostea pe care o avusesem la început pentru el începuse să renască și încercam, din tot sufletul, prin purtări cât puteam mai frumoase, să împiedic ruptura; dar era prea târziu, omul se măcina din adânc și a dat într-o oftică rea care a durat mult, măcar că nu l-a doborât. În toată nenorocirea asta, eu nu știam ce să fac, căci bărbatul meu părea că se topește, iar eu poate că aș fi putut să închei chiar acolo un măritiş foarte avantajos, dacă aș fi socotit că trebuie să rămân în țara aceea; dar și pe mine mă cuprinsese neliniștea; jinduiam să plec în Anglia și nimic altceva nu m-ar fi putut mulțumi.

Pe scurt, datorită unor îngrijiri neobosite, bărbatul meu care părea că se prăpădește, după cum am arătat, a biruit boala. Și fiindcă soarta mă împingea într-acolo, calea mi s-a deschis și, cu ajutorul mamei mele, am obținut o încărcătură frumușică de marfă pentru a mă putea întoarce în Anglia.

În clipa despărțirii de fratele meu (căci de acum încolo așa îl voi numi), ne-am înțeles ca după sosirea mea în Anglia, el să se prefacă a fi primit o veste cum că am murit acolo și astfel să se poată recăsători când va dori. Mi-a făgăduit și s-a legat față de mine să-mi scrie ca unei surori, să mă sprijine și să mă ajute cât voi trăi; și, dac-o fi să moară înaintea mea, să lase mamei sale destulă avere ca să se îngrijească de mine, ca de sora lui; în unele privințe s-a ținut de cuvânt, dar s-a purtat atât de ciudat încât, până la urmă, aveam să simt din plin ce înseamnă dezamăgirea, după cum veți afla la timpul potrivit.

Am plecat în luna august, după ce petrecusem opt ani în țara aceea; dar și acum mă aștepta un lanț de nenorociri, cum le-a fost dat să trăiască puținor femei.

Călătoria s-a desfășurat destul de bine până în apropiere de coasta Angliei, unde am ajuns după treizeci și două de zile. Aci ne-au scuturat două sau trei furtuni, dintre care una ne-a împins până pe coasta Irlandei, unde am și ancorat la Kinsale. Am zăbovit aci vreo treisprezece zile, am

luat ceva provizii de pe țărm și am pornit din nou, și iarăși am avut parte de o vreme foarte proastă, de pe urma căreia vasul s-a ales cu catargul cel mare rupt. Dar, în cele din urmă, am ajuns în portul Milford din Țara Galilor. Aci, deși eram departe de ținta călătoriei mele, totuși, fiindcă simțeam pământ englezesc sub picioare, m-am hotărât să nu mă mai aventurez pe marea care mă îngrozise atâta așa încât, ducându-mi pe țărm hainele și banii împreună cu conosamentele și alte acte, m-am hotărât să plec spre Londra și să las corabia să ajungă la destinație cum o putea; destinația ei era Bristol, unde locuia principalul om de afaceri cu care era în corespondență frate-meu.

Am ajuns după trei săptămâni la Londra și, curând după aceea, am auzit că vasul ancorase la Bristol, dar în același timp avui nefericirea de a afla că furtuna prin care trecuse și ruperea catargului principal pricinuiseră mari pagube pe bord și că mare parte din încărcătură se prăpădise.

Pășeam pe un nou făgaș al vieții mele și tare urât mi se înfățișa. Plecasem, după ce-mi luasem pentru totdeauna bun rămas. Ceea ce dusesem cu mine ar fi fost într-adevăr îndeșulător, dac-ar fi ajuns în Anglia în stare bună, și cu ajutorul acestei averi aș fi putut să mă remărit destul de bine: dar așa cum stăteau lucrurile, trebuia să mă mulțumesc cu vreo două-trei sute de lire în total și asta fără speranța să-mi sporesc vreodată avutul. Eram cu totul lipsită de prieteni, ba chiar fără cunoscuți, fiindcă-mi dădeam seama că n-ar trebui nici în ruptul capului să reînnod vechile legături; cât despre iscusita mea prietenă care mă împinsese, pe vremuri, pe drumul norocului, ea nu se mai afla în viață, și bărbatul ei de asemenea.

Curând după aceea, am fost silită să fac o călătorie până la Bristol, ca să văd ce se întâmplase cu încărcătura mea de mărfuri și, în timp ce mă ocupam de treaba asta, mi-am îngăduit să mai răsflu puțin, ducându-mă până la Bath, căci eram încă departe de bătrânețe și firea mea, veselă din totdeauna, era acum mai veselă ca oricând. Deoarece acum eram, cum s-ar zice, o femeie cu noroc, deși n-aveam nici o avere, nădăjduiam c-o să se ivească ceva care să mai dreagă lucrurile, așa cum se mai întâmplase și altă dată.

Bath este un loc unde găsești destui curtezani; e un orașel scump și plin de capcane. Am plecat într-acolo, cu gândul să văd și eu ce pică, dar

trebuie să fiu dreaptă cu mine și să arăt că nu mă gândeam decât la lucruri cinstite și nicidecum s-o apuc pe căile către care m-am lăsat împinsă mai pe urmă.

Am stat la Bath tot sfârșitul sezonului cum se spune acolo și am făcut unele cunoștințe nenorocite, ce au avut mai curând darul să mă împingă spre nebuniile cărora m-am dat mai târziu, decât să mă întărească pentru ca să mă pot feri de ele. Duceam o viață destul de plăcută, eram înconjurată de lume bună, adică de oameni subțiri, numai că am descoperit cu descurajare că felul ăsta de viață mă va înfunda rău, fiindcă neavând un venit sigur și tot cheltuind din capitalul meu, însemna să mă las să sângerez până îmi voi da sufletul. Din cauza asta mă și băteau de multe ori gânduri triste. Totuși, eu mă scuturam de ele și mă tot mângâiam cu speranța că s-ar putea ivi un prilej sau altul, care să mă scoată din încurcătură.

Dar nu eram în locul potrivit pentru așa ceva. Nu mă mai aflam la Red-riff, unde dac-aș fi dus o viață cuviincioasă, s-ar fi găsit un căpitan cinstit de vas sau alt om care să-mi facă curte, cu gândul onorabil de a mă lua de nevastă, ci mă aflam la Bath unde un bărbat își mai găsește când și când vreo amantă, dar unde rar umblă să-și caute o nevastă; și, prin urmare, cunoștințele la care se poate aștepta o femeie aci țintesc toate într-acolo.

Primul sezon l-am petrecut destul de bine; căci deși făcusem cunoștință cu un domn care venise la Bath ca să se distreze, totuși nu începusem nici o legătură rușinoasă. Mă împotravisem câtorva oferte amoroase și știusese să mă descurc destul de bine. Nu eram destul de păcătoasă ca să mă ticăloșesc de dragul viciului și nici n-am primit propuneri nemaipomenite, care să mă ispitească tocmai cu ce doream eu.

Am izbutit totuși, în primul sezon, să fac cunoștință cu o femeie, în casa căreia locuiam. Nu pot spune că ținea o casă deocheată, dar nici ușa de biserică nu era femeia. Eu avusesem grijă să mă port, în toate împrejurările, în așa fel, încât să nu-mi pătez câtuși de puțin bunul meu nume, iar toți bărbații cu care aveam de-a face aveau nume atât de bun, încât nici o umbră nu mi-a întunecat reputația, și nici unul din ei nu părea să creadă că e rost de o legătură păcătoasă cu mine; totuși, cum spuneam,

era un domn, care mă prefera totdeauna pentru tovărășia mea plăcută, cum zicea el, tovărășie care, cum îi plăcea să spună, îl încânta foarte, dar pe atunci mai mult decât atât nu era între noi.

După ce plecă lumea din Bath, începui să petrec ceasuri pline de tristețe; căci, deși mă repezeam uneori până la Bristol ca să-mi văd de treburi și să mai fac rost de ceva bani, totuși mă întorceam la Bath unde mă statornicisem, deoarece înțelegându-mă bine cu femeia în casa căreia locuiam vara, mi-am dat seama că și iarna aș trăi mai ieftin la Bath decât în oricare alt loc. Aci, cum spuneam, am petrecut o iarnă pe atât de apăsătoare, pe cât fusese toamna de veselă; și, fiindcă mă împrietenisem cu numita femeie în casa căreia locuiam, nu se putea să nu-i împărtășesc câte ceva din ce-mi stătea mai pe inimă, și mai ales strâmtoarea în care mă aflam. I-am spus că aveam în Virginia o mamă și un frate, care o duceau bine; și fiindcă-i scrisesem într-adevăr maică-mi, mai ales ca să-i descriu împrejurările în care mă aflam și marea pagubă pe care o încercasem, am avut grijă să-i spun noii mele prietene că așteptam un plocon din Virginia, ceea ce era adevărat; și cum corăbiile ajungeau din Bristol la York River, în Virginia, și înapoi mai repede decât din Londra, iar frate-meu avea legături de afaceri mai ales la Bristol, m-am gândit că-i mult mai bine să aștept răspunsul aci, decât să plec la Londra.

Noua mea prietenă păru vădit mișcată de starea mea și avu bunătatea să-mi reducă prețul pensiunii la o sumă atât de mică, în timpul iernii, încât izbuti să mă convingă că nici nu câștigă de pe urma mea; cât despre chirie, în timpul iernii nu plăteam nimic.

Când a început sezonul de primăvară, femeia a fost mai departe la fel de drăguță, iar eu am locuit la ea o bucată de vreme, până când am crezut de cuviință că trebuie să fac altfel. Câteva persoane cu vază trăgeau adesea în casa ei și printre ele domnul care, cum spuneam, îmi căutase tovărășia în vara trecută acesta a sosit din nou, însoțit de un alt domn și de doi servitori și au tras tot aci. Eu bănuiam că gazda mea îl poftise la ea, înștiințându-l că locuiam tot acolo; dar ea a tăgăduit.

Într-un cuvânt, domnul cu pricina a sosit și m-a ales mai departe ca amică preferată. Trebuie să recunosc că era un gentleman desăvârșit și tovărășia lui mi-era tot atât de plăcută, pe cât era a mea dacă e să-i dau

crezare pentru el. Nu mi-a declarat altceva decât un respect nemărginit și avea o atare părere despre virtutea mea, încât, după cum a mărturisit adesea, își închipuia că, dacă mi-ar propune altceva, l-aș respinge cu dispreț. Curând a înțeles de la mine că sunt văduvă, că sosisem din Virginia la Bristol cu una dintre ultimele corăbii și că așteptam la Bath să sosească vasul următor din Virginia, care trebuia să-mi aducă bunuri importante. Am înțeles de la el că are nevastă, dar că femeia nu e zdravănă la cap și se află sub supravegherea rudelor ei, lucru la care el consimțise pentru a fi scutit de bănuiala că n-o îngrijește bine; între timp omul venise la Bath ca să mai scape puțin de gândurile astea negre.

Gazda mea, care încuraja, cu bună știre, prietenia noastră, în toate împrejurările, mi l-a descris în culorile cele mai frumoase, ca pe un om de cinstite, virtuos și de asemenea foarte bogat. Într-adevăr, aveam și eu temeiuri să cred același lucru despre el căci deși locuiam amândoi la același cat și el intra de multe ori în odaia mea, chiar când eram în pat, iar eu intram în odaia lui, totuși n-a făcut niciodată mai mult decât să mă sărute și, multă vreme, după cum veți afla, nu mi-a cerut nimic.

Deseori îi vorbeam gazdei despre marea lui cumpătare și ea îmi spunea iarăși că așa îl cunoscuse de la început; totuși socotea că ar trebui să-mi dăruiască o răsplată pentru tovarășia mea, fiindcă omul mă cam rechiziționa pentru el, cum se zice. I-am răspuns că nu i-am dat în nici un fel a înțelege că doresc una ca asta sau că aș primi ceva de la el. Mi-a spus ca va lua treaba asta asupra ei și a lucrat cu atâta pricepere, încât prima dată când am rămas singură cu el, după ce ea îi vorbise, omul a început să mă întrebe câte ceva despre situația mea, ca, de pildă, din ce trăiam de când debarcasem, sau dacă n-aveam nevoie de bani. Eu am fost îndrăzneată. I-am spus că, deși transportul meu de tutun suferise pagube, totuși nu era cu totul pierdut; că negustorul către care fusesem îndreptată se purtase atât de cinstit cu mine, încât nu dusesem lipsuri și că nădăjduiam să mă descurc, dacă voi fi chibzuită, până voi primi mai mult, ceea ce așteptam să se întâmple o dată cu sosirea următorului vas și că, până una-alta, îmi restrângeam cheltuielile; că în timp ce în sezonul trecut avusesem o slujnică, acum trăiam fără și că, în timp ce anul trecut

ocupasem o odaie și o sufragerie la etajul întâi, acum nu mai aveam decât o odaie la al doilea și așa mai departe. Dar trăiam, zisei eu, la fel de mulțumită acum ca și atunci; și am adăugat că tovărășia lui m-a făcut să găsesc viața mult mai frumoasă decât aș fi găsit-o altfel, lucru pentru care îi eram foarte îndatorată; astfel i-am retezat orice propunere, pentru moment. N-a trecut mult și m-a atacat din nou, imputându-mi că mă feresc să-i încredințez adevărul despre situația mea, lucru de care lui îi părea rău; mă asigură că nu-mi pune întrebări cu scopul de a-și potoli curiozitatea, ci numai pentru a mă ajuta, dacă se va ivi prilejul; dar de vreme ce nu mă socoteam în situația de a primi ajutor, nu dorea decât un singur lucru de la mine și anume să-i făgăduiesc că dacă voi fi vreodată la strâmtoare, i-o voi mărturisi sincer și mă voi folosi de el cu aceeași libertate cu care mi-a făcut el propunerea; mai adăugă că voi găsi totdeauna în el un prieten credincios, chiar dacă eu mă temeam poate să mă încredințez lui.

N-am uitat nici unul din cuvintele cu care se cuvine să răspunzi când ești nespus de îndatorat, ca să-l fac să înțeleagă ca primesc așa cum trebuie bunătatea lui; și, într-adevăr, de atunci înainte, nu m-am mai arătat atât de reținută ca până atunci, deși nici unul dintre noi nu depășea hotarele celei mai desăvârșite virtuți; dar oricât de nestânjenită ar fi fost conversația noastră, tot nu puteam să-mi iau libertatea pe care o dorea el, anume să-i spun că am nevoie de bani, măcar că în taină mă bucura nespus propunerea lui.

Trecuseră câteva săptămâni și eu tot nu-i cerusem bani, când gazda mea, o făptură vicleană, care mă îmboldea mereu să cer, înțelegând că nu sunt în stare de așa ceva, născoci o poveste și năvăli peste noi, când eram împreună.

— Sărmană văduvă! zice, am vești proaste pentru dumneata în dimineața asta.

— Dar ce s-a întâmplat? întreb eu. Au fost capturate de francezi corăbiile din Virginia? — fiindcă de asta mă temeam.

— Nu, nu, face ea, dar omul pe care l-ai trimis ieri după bani la Bristol s-a întors, spunând că n-a adus nimic.

Nici de frică nu-mi plăcea planul ei. Mi se părea că prea-i dă omului ghes, lucru de care nu era nevoie, și am văzut numaidecât că n-o să pierd

nimic dacă o să mă împotrivesc, așa încât am luat-o de scurt.

— Nu-mi închipui de ce a spus una ca asta, zic eu, fiindcă te asigur că mi-a adus toți banii după care l-am trimis, și iată-i. Și scoțându-mi punga, în care se găseau vreo douăsprezece guinee, am adăugat: Fiindcă veni vorba, aveam de gând să-ți dau mai pe urmă cea mai mare parte din ei.

Pe el l-a cam dezgustat felul cum a vorbit femeia, ca și pe mine de altfel, căci o socoteam, așa cum îmi închipuiam c-o s-o socotească și el, cam îndrăzneată; dar când mi-a auzit răspunsul, i-a venit inima la loc. A doua zi de dimineață, a adus iarăși vorba despre asta și mi-am dat seama că e pe deplin mulțumit mi-a spus, zâmbindu-mi, că speră că nu duc lipsă de bani fără să-i spun și lui, mai ales că-i făgăduisem asta. l-am răspuns că felul cum vorbise gazda în ajun, despre lucruri care n-o priveau, mă nemulțumise tare dar mi-am închipuit că are nevoie de banii pe care îi datoram, adică vreo opt guinee, drept care i le înapoiasem în aceeași seară.

S-a înveselit auzind că-i plătisem și pe urmă ne-am luat cu altele. Dar, în dimineața următoare, auzind că mă trezisem înaintea lui, m-a strigat și eu i-am răspuns. M-a poftit să vin în odaia lui; era în pat când am intrat și m-a rugat să șed pe marginea patului, fiindcă zicea că vrea să-mi spună ceva. După câteva drăgălășenii, m-a întrebat dacă vreau să fiu foarte cinstită cu el și să-i răspund sincer cu privire la un lucru, pe care vrea să-l afle de la mine.

După ce am făcut un pic nazuri din pricina cuvântului "sincer", întrebându-l dacă-i răspunsesem vreodată nesincer, i-am făgăduit. Și aflați că dorința lui era să-l las să se uite în punga mea. Eu mi-am pus numaidecât mâna în buzunar și, râzând, am scos punga în care se aflau trei guinee și jumătate. Atunci el m-a întrebat dacă ăștia-s toți banii pe care-i am. l-am răspuns, tot râzând, că n-am mult mai mulți.

Ei, atunci, mi-a cerut să-i promit că mă duc în odaia mea și că-i aduc toți banii pe care-i am, până la ultima lețcaie. l-am spus că mă supun și m-am dus în odaia mea, de unde am adus un sertăraș secret, în care mai aveam vreo șase guinee și ceva argint și am aruncat totul pe pat, spunându-i că asta-mi era averea, pe cinstea mea, până la ultimul ban. El

s-a uitat puțin la bani, fără să-i numere, a azvârlit totul înapoi în sertar și, pe urmă, scoțând o cheie din buzunar, m-a rugat să deschii o casetă din lemn de nuc, de pe masă, și să-i aduc cutare sertăraș, ceea ce am și făcut. În sertarul ăsta era o groază de bani de aur, nu știu exact cât, dar cred să fi fost vreo două sute de guinee. A luat sertarul și, apucându-mi mâna, mi-a vârât-o înăuntru și m-a silit să-mi umplu pumnul; eu mă zbăteam, dar el îmi ținea cu putere mâna în mâna lui și mi-o împingea în sertar, silindu-mă să iau atâtea guinee, câte puteam să înșfac dintr-o dată.

După ce m-am supus, m-a pus să deșert banii în poală, a luat sertărașul meu și a deșertat banii mei peste ceea ce luasem de la el; apoi m-a poftit să plec și să duc totul în odaia mea.

Istorisesc povestea asta cu atâtea amănunte pentru hazul ei și ca să arăt voia bună ce domnea între noi. Nu a trecut mult și omul începu să găsească tot felul de cusururi hainelor, dantelelor, pălăriilor mele și, pe scurt, mă îndemna să cumpăr altele mai de soi, lucru pe care, în treacăt fie spus, zău că doream să-l fac, deși mă prefăceam că n-am chef. Nimic nu-mi plăcea mai mult decât straietele frumoase; dar lui îi spuneam că trebuie să gospodăresc banii pe care mi-i împrumutase, fiindcă altfel n-o să fiu în stare să i-i înapoiez. El mi-a spus atunci, fără vorbă multă, că deoarece mă respecta din toată inima și-mi cunoștea necazurile, nu-mi împrumutase banii, ci mi-i dăruise, socotind că meritam atâta lucru de la el, pentru tovrăria mea, de care-i făcusem parte din plin. După asta m-a silit să-mi iau o slujnică, să duc gospodărie și, fiindcă prietenul lui plecase, m-a pus să am grijă și de gospodăria lui, ceea ce făceam cu plăcere, socotind, după câte văzusem, că n-aveam să pierd nimic, precum nici gazda nu s-a lăsat păgubită de pe urma trebii ăsteia.

Am trăit așa aproape trei luni, când societatea din Bath rărindu-se, a început să vorbească și el de plecare și tare ar fi vrut să mă ia cu el la Londra. Eu am făcut mofturi când am auzit propunerea, fiindcă nu știam în ce calitate o să trăiesc acolo și nici cum o să se poarte el cu mine. Dar, în timp ce treaba asta mai era încă în discuție, omul a căzut greu bolnav; se dusesse într-un loc din Somersetshire, de-i spune Shepton și acolo l-a pălit rău boala, așa de rău că nici de călătorie nu mai era în stare; așa încât și-a trimis feciorul înapoi la Bath, rugându-mă să închiriez o butcă și să vin până

la el. Înainte de plecare, își lăsase banii și alte lucruri de preț în seama mea, și acum zău că nu știam ce să fac cu toate astea; le-am pus la un loc cât am putut mai sigur, am încuiat casa și am plecat la el. L-am găsit într-adevăr rău bolnav, și de aceea, l-am înduplecat să se lase dus într-o lectică până la Bath, unde putea găsi îngrijire mai bună și sfaturi mai pricepute.

El a încuviințat și l-am dus la Bath, cale de vreo cincisprezece mile, după câte îmi amintesc. Aici l-au ținut mai departe fierbințele și a zăcut în pat cinci săptămâni, în care timp am văzut de el și l-am doftoricit cu atâta grijă, de parcă i-aș fi fost nevastă pe legea mea, că și nevastă să-i fi fost, tot n-aș fi putut să fac mai mult. Am vegheat șezând lângă el atât de mult și atât de des, încât la urmă nu m-a mai lăsat să mă obolesc și atunci mi-am făcut rost de o saltea, pe care am adus-o la el în odaie și am așezat-o la picioarele patului lui.

Starea lui îmi cășuna într-adevăr destulă supărare și la gândul că voi pierde un prieten cum era și vădea că avea să-mi fie el, stăteam lângă dânsul și mă boceam ceasuri de-a rândul. În cele din urmă, și-a revenit și dădea semne bune că se va vindeca, așa cum s-a și întâmplat, măcar că foarte încet.

Dacă lucrurile astea s-ar fi petrecut altfel decât cum le spun eu, n-aș sta la gânduri dacă să le dezvălui, cum se pare că mi s-a întâmplat altă dată; dar susțin sus și tare că în tot timpul cât am fost cu el, în afară de momentele când el sau eu eram în pat și de îngrijirile date lui zi și noapte cât a fost bolnav, n-a fost nici urmă de vorbă sau faptă necuviincioasă între noi. Ei, dac-ar fi fost așa până la sfârșit!

După câțva timp, a început să prindă puteri și să se întremeze văzând cu ochii, iar eu am vrut să mut salteaua, dar el nu m-a lăsat, până ce n-a fost în stare să se ridice singur fără ajutor și atunci m-am mutat în odaia mea.

Omul a găsit prilejuri multe să-și arate recunoștința față de grija mea pentru el; și când s-a însănătoșit mi-a dăruit cincizeci de guinee pentru îngrijirile mele sau, cum zicea el, pentru că mi-am primejduit viața ca s-o scap pe a lui.

Și acum îmi făcea declarații adânc simțite, vorbindu-mi despre dragostea lui sinceră și de nestrămutat pentru mine, dar având mai departe cea mai mare grijă de virtutea mea și de a lui. I-am răspuns că-s deplin mulțumită de purtarea lui. El a mers atât de departe, încât a ajuns să-mi spună că dac-ar sta gol în pat lângă mine, mi-ar păzi virtutea cu aceeași sfințenie cu care ar apăra-o dac-ar încerca să mă siluiască altul. L-am crezut și i-am spus-o dar el nu se mulțumi cu atât; aștepta, zice, un prilej, ca să-mi dea o dovadă de netăgăduit.

Multă vreme după asta, a trebuit să plec la Bristol după treburi, cu care prilej el a închiriat o caleașcă, vrând să mă însoțească; și acum firește că ne-am apropiat mai mult unul de altul. De la Bristol m-a dus la Gloucester, într-o călătorie de plăcere, ca să ne mai aerisim un pic; și aici s-a întâmplat că n-am găsit loc la han decât doar o odaie mare, cu două paturi. Hangiul, care ne arăta odăile, i-a spus foarte deschis, când a ajuns la odaia cu pricina:

— Domnule, nu-i treaba mea să întreb dacă doamna e soția dumneavoastră sau nu, dar dacă nu e, puteți dormi cinstit în astea două paturi, ca și cum ați fi în două odăi despărțite și, zicând așa, a tras o perdea mare, care trecea prin mijlocul odăii și într-adevăr despărțea cele două paturi.

— Bine, făcu prietenul meu, arătându-se mulțumit, paturile astea îmi convin; cât despre restul, suntem rude prea apropiate ca să ne culcăm în același pat, deși putem să locuim unul în apropierea celuilalt și cu asta totul părea foarte cinstit.

Când a venit momentul să ne ducem la culcare, el a ieșit cuviincios din odaie, până ce m-am băgat eu în pat, și pe urmă s-a dus să se culce în celălalt pat, de unde a stat de vorbă cu mine multă vreme.

În cele din urmă, se întoarce la vorba lui cum că e în stare să stea gol în pat lângă mine fără să mă jignească nici cu atâtica și, sărind din pat, zice:

— Și acum, draga mea, ai să vezi cât de cinstit știu să fiu față de tine și cum mă țin de vorbă; și o dată văd că dă să se culce în patul meu.

Eu m-am împotrivit nițel, dar trebuie să mărturisesc că n-aș fi făcut nazuri, chiar și fără făgăduielile lui; așa încât, după puțină împotrivire, m-am liniștit și l-am lăsat să vină în pat. Când s-a văzut lângă mine, m-a

luat în brațe și așa am stat culcată toată noaptea alături de el, dar mai mult nu mi-a făcut și zău că nu m-a îmbiat cu altceva în toată noaptea aceea decât cu îmbrățișările lui, așa cum am spus, iar dimineața s-a sculat și s-a îmbrăcat, lăsându-mă la fel de nevinovată ca în ziua când m-a făcut mama.

Era lucru de mirare pentru mine și poate că va fi așa și pentru alții care știu cum te îndeamnă legile firii, mai ales că omul era voinic și plin de viață. Și nici din temeuri cucernice n-a făcut-o, ci numai din dragoste pentru mine, stăruind mereu că, deși îi eram mai dragă decât toate femeile din lume, nu putea să mă jignească, tocmai fiindcă mă iubea.

Recunosc că era un gând nobil, dar fiindcă până atunci nu mai văzusem una ca asta, mi se părea uluitor. Restul călătoriei a fost ca și începutul și ne-am întors la Bath, unde având prilejul să vină la mine ori de câte ori avea poftă, s-a arătat mai departe tot atât de cumpătat; și mi-a fost dat să stau în pat adesea lângă el și, deși între noi se petreceau o mulțime de lucruri obișnuite între un bărbat și nevasta lui, totuși el nu mi-a propus niciodată să mergem mai departe și era foarte mândru de purtarea lui. Nu pot spune că eu eram chiar atât de încântată de asta cum credea el că sunt, fiindcă trebuie să recunosc că eram mult mai păcătoasă decât dânsul.

Și-așa am dus-o aproape doi ani, cu trei întreruperi, când el a plecat la Londra, unde într-un rând a stat patru luni; dar ca să fiu dreaptă cu el, îmi lăsa totdeauna bani ca să pot trăi în belșug.

Dac-am fi dus-o tot așa, mărturisesc că am fi avut cu ce să ne lăudăm; dar cum spune vorba înțeleaptă, nu-i bine să te joci prea mult cu focul. Lucrul ăsta l-am descoperit și noi; și acum din nou trebuie să fiu dreaptă cu el și să mărturisesc că prima încălcare n-a venit din partea lui. Eram, într-o noapte, în pat împreună și era cald și bine. Cred că amândoi băusem ceva mai mult ca de obicei, deși nu chiar atât ca să nu mai știm de noi și, după ce am făcut câtva timp diferite nebunii, pe care nu pot să le numesc, i-am spus, în timp ce el mă ținea strâns în brațe, (repet cuvintele cu rușine și groază în suflet) că inima mă îndeamnă să-l dezleg de făgăduială pentru o noapte, dar nu mai mult.

El a luat-o numaidecât de bună și după asta n-a mai fost chip să mă

împotrivesc; și de fapt nici prin gând nu-mi trecea să mă împotrivesc.

Și așa s-a frânt cârma virtuții noastre, iar eu am schimbat locul de prietenă cu titlul urât sunător de târfă. Dimineața, eram amândoi plini de căință; eu plângeam cu foc, iar el spunea că-i pare foarte rău; dar nici unul din noi nu putea face mai mult în clipa aceea și acum că drumul era deschis, și zăgazurile virtuții și ale conștiinței rupte, nu mai aveam cu ce lupta.

În toată săptămâna aceea, conversația dintre noi a lăncezit rău; eu mă uitam la el roșind și, în fiecare clipă, se ivea trista întrebare: "Dacă rămân însărcinată? Ce-o să se întâmple cu mine?" El îmi dădea curaj, spunându-mi că, atâta vreme cât îi voi fi credincioasă, îmi va rămâne și el credincios; și că de vreme ce ajunsesem atât de departe (ceea ce nu fusese în gândul lui), dacă voi avea un copil, o să se îngrijească el de copil și de mine. Toate astea ne înăspreau pe amândoi. Eu îl încredințam că dacă rămân însărcinată, mai bine mor fără moașă decât să spun că el e tatăl; iar el mă asigura că nu-mi va lipsi nimic, dacă rămân însărcinată. Aceste încredințări pe care ni le dam unul altuia ne înrăiau în păcat și, după asta, repetam nelegiuirea, de câte ori aveam chef, până când în cele din urmă, de ce mi-a fost frică n-am scăpat și am rămas într-adevăr însărcinată.

După ce am fost sigură că așa este și l-am convins și pe el, începurăm să ne gândim la ce era de făcut, iar eu propusei să împărtășim taina gazdei și să-i cerem sfatul, lucru pe care el îl încuviință. Gazda, o femeie trecută prin ciur și prin dârmon (după cum aveam să descopăr), a luat lucrurile ușor; zicea că știuse dinainte că, până la urmă, o să ajungem aici și ne-a luat astfel o piatră de pe inimă. După cum spuneam înainte, am descoperit că-i vulpe bătrână, când e vorba de-alde astea; a luat totul asupra ei, a făgăduit să găsească o moașă și o doică, să ne mulțumească în toate și să ne scoată basma curată, ceea ce, la drept vorbind, a și făcut cu foarte multă pricepere.

Când mi-a venit timpul, l-a rugat pe domnul meu să plece la Londra sau să se prefacă a pleca. După ce el părăsi orașul, i-a înștiințat pe slujbașii parohiei că în casa ei se află o doamnă gata să nască, dar că ea îl cunoaște bine pe soțul doamnei și le dădu și un nume, *Sir Walter Cleave*. Le mai spuse că e un gentleman vrednic, că răspunde ea pentru orice informație și

alte baliverne. Cu asta, slujbașii parohiei s-au declarat mulțumiți pe dată și eu am născut cu aceeași cinste cu care aș fi născut, dac-aș fi fost într-adevăr *lady Cleave*; am fost ajutată la facere de trei sau patru neveste de cetățeni onorabili din Bath, drept care nașterea a fost mai costisitoare pentru el. De multe ori i-am pomenit de îngrijorarea mea în privința asta, dar el m-a rugat să nu mă sinchisesc de bani.

Cum el îmi dăduse o sumă frumoasă pentru cheltuielile neobișnuite ale nașterii, aveam numai lucruri arătoase, dar nici nu m-am întrecut cu gluma în nebunii și cheltuieli; pe de altă parte, trecută prin ciur și prin dârmon cum eram și știind că lucrurile astea nu durează cât lumea, puneam la o parte cât mai mulți bani pentru zile negre, cum spuneam eu; pe el însă îl lăsam să creadă că banii se cheltuiseră pe risipa care a însoțit nașterea.

În felul ăsta, punând la socoteală și ce-mi dăduse el, după cum am amintit mai înainte, m-am văzut la sfârșitul lehuziei cu două sute de guinee în buzunar, în care se cuprindea și ce-mi mai rămăsese din banii mei.

Am născut un băiat voinic, un copil într-adevăr încântător; când a auzit vestea, el mi-a scris o scrisoare foarte drăgăstoasă, spunându-mi că ar fi mai potrivit, după cum credea el, să vin la Londra, de îndată ce voi fi din nou pe picioare și în puteri; că-mi găsise locuință la Hammersmith, unde aș putea trece drept sosită de curând din Londra; și după câtăva vreme puteam să mă înapoiez la Bath, unde mă va însoți și el.

Propunerea asta surâzându-mi, am închiriat o caleașca și luându-mi copilul și o doică de asemenea, care să-l îngrijească și să-l alăpteze, precum și o servitoare pentru mine, am pornit spre Londra.

El m-a întâmpinat la Reading în trăsură lui, m-a luat lângă el, lăsând doica și copilul în caleașca și așa m-a dus până la noua mea locuință din Hammersmith, de care aveam de ce să fiu cu desăvârșire mulțumită, fiindcă avea încăperi foarte frumoase.

Și acum ajunsesem la ceea ce aș numi culmea belșugului și nu-mi lipsea nimic decât să fiu nevestă, lucru care, în cazul meu, nu se putea întâmpla; și tocmai de aceea mă foloseam de orice prilej ca să agonisesc cât mai mult, cum spuneam și mai înainte, pentru zile grele; căci știam că

noroace din astea nu țin mult, fiindcă bărbații care întrețin amante le schimbă destul de des, se plictisesc de ele, devin geloși sau mai știu eu ce; iar altele, femeile care sunt ținute bine n-au grijă să păstreze, printr-o purtare chibzuită, stima bărbaților, sau mai ales acel lucru gingaș care e credința, și atunci bine pățesc când sunt azvârlite cu dispreț.

Dar eu, în privința asta, mă simțeam în siguranță, fiindcă neavând de gând să schimb, n-aveam nici un fel de cunoștințe și prin urmare, nici ispita de a căuta altceva. N-aveam legături decât cu familia unde locuiam și cu o nevastă de pastor, vecina mea; așa încât, în lipsa lui, nu mă duceam la nimeni, iar când se întorcea mă găsea în odaia sau salonașul meu, fiindcă nici să iau aer nu mă duceam fără el.

Traiul meu cu el și al lui cu mine a fost astfel, fără îndoială, lucrul cel mai lipsit de prefăcătorie din lume; el îmi spunea de multe ori că atunci când mă cunoscuse întâia oară, sau chiar în noaptea când ne călcasem legământul mai întâi, nici prin gând nu-i trecuse să se culce cu mine; că-i fusesem cu adevărat dragă, dar nu simțise cătuși de puțin vreun îndemn să facă ceea ce făcuse. Eu l-am încredințat că nu-l bănuiam de nimic, că, dacă l-aș fi bănuț, n-aș fi încuviințat atât de ușor purtările care duseseră la ceea ce se întâmplase, dar că totul a venit pe neașteptate și se datora faptului că, în noaptea aceea, prea din cale-afară ne dădusem frâu liber pornirilor. Și într-adevăr, de atunci am băgat adesea de seamă, și o spun spre învățătura cititorilor acestei istorii, că e mai bine să nu fim prea îngăduitori cu pornirile noastre către dezmaț și desfrânare, ca să nu ne trezim că hotărârea de a fi cumpătați slăbește tocmai atunci când avem cea mai mare nevoie de ea.

E drept că, din ceasul când am început să vorbesc cu el, eram hotărâtă să-l las să se culce cu mine, dacă se va arăta doritor, dar asta pentru că a-veam nevoie de ajutorul lui și nu cunoșteam altă cale de a-l prinde. În noaptea aceea însă, când am dormit împreună și, cum am spus, am mers atât de departe, mi-am dat seama de slăbiciunea mea; nu m-am putut împotrivi pornirii și m-am văzut silită să cedez, chiar înainte ca el să-mi fi cerut.

Totuși, el s-a purtat atât de frumos cu mine, încât nu mi-a făcut nicio-dată imputări și nici nu s-a arătat vreodată cătuși de puțin scârbit de vreo

purtare de-a mea, ci spunea cu mâna pe inimă că tovarășia mea îl încântă la fel ca în primul ceas al întâlnirii noastre.

E adevărat că n-avea nevastă, adică nevastă-sa nu-i era nevastă, dar adesea remușcărilor îl smulg pe bărbat din brațele amantei, mai ales când omul e simțitor. Așa cum s-a întâmplat la urmă și cu el, deși aceasta s-a întâmplat cu un alt prilej.

Pe de altă parte, măcar că și în culmea mulțumirii aveam și eu, în taină, muștrări de cuget din pricina vieții pe care o duceam, totuși gândul înspăimântător al sărăciei și al foamei, care mă urmărea ca o stafie îngrozitoare, mă împiedica să privesc înapoi și așa cum sărăcia mă adusesese aici, tot așa spaima de sărăcie mă ținea pe loc, deși mă hotărâam adesea să las totul baltă, cu condiția însă să pun deoparte destui bani ca să am din ce trăi. Dar astea erau gânduri care nu cântăreau greu și se spulberau de îndată ce venea el să mă vadă; căci tovarășia lui era atât de fermecătoare, încât nu era chip să fii tristă alături de el; gândurile nu mă năpădeau decât în ceasurile de singurătate.

Șase ani am dus viața asta fericită și totodată nefericită și, în vremea asta i-am născut trei copii, dar numai primul a avut zile; și, deși în ăști șase ani m-am mutat de două ori, totuși în al șaselea an m-am înapoiat la prima mea locuință din Hammersmith. Și aici m-am trezit, într-o dimineață, cu o scrisoare politicoasă, dar tristă, de la domnul meu, care mă înștiința că se simte foarte rău, că se teme că iar îl pălește boala, dar că rudele neveste-si locuind în aceeași casă cu el, nu-i chip să mă aducă și pe mine acolo, lucru care-l nemulțumea tare, fiindcă ar fi dorit să-l pot îngriji și doftorici ca pe vremuri.

Pe mine povestea asta mă neliniști și eram tare nerăbdătoare să știu cum o duce. Am așteptat vreo două săptămâni sau așa ceva fără să aflu nimic, lucru care mă mira și începea să mă îngrijoreze de-a binelea. Cred că nu greșesc când spun că, în următoarele două săptămâni, am fost ca nebună. Era cu atât mai greu cu cât nu știam anume unde se afla, pentru că, după câte înțelesesem la început, locuia în casele soacră-si; dar, plecând la Londra am aflat curând, cu ajutorul îndrumărilor pe care mi le dăduse el cu privire la locul unde să-i trimit scrisorile, cum să-i dau de urmă

și am descoperit că sta într-o casă din Bloomsbury, unde se mutase cu toată familia; că nevastă-sa și mama neveste-si locuiau în aceeași casă, deși neveste-si nu i se spusese că stă la un loc cu bărbatu-său.

Înțelesei curând că era aproape să-și dea sufletul și la vestea asta spun drept că n-a lipsit mult ca să mi-l dau și eu pe-al meu. Într-o seară, din curiozitate, m-am îmbrăcat ca slujnică, mi-am pus o bonetă rotundă și o pălărie de pai deasupra și m-am dus la ușa lui, ca și cum m-ar fi trimis o doamnă din vecini, la care locuise el mai înainte. Am dat complimente pentru conite și conași, am spus că am venit să aflu ce face domnul și cum a petrecut noaptea. În felul ăsta, am găsit prilejul căutat, fiindcă oprind pe una din slujnice m-am întins la vorbă și am aflat toate amănuntele bolii lui, care, după cum mi-am dat eu seama, era o aprindere de plămâni cu fierbințeli și tuse. Fata mi-a mai înșirat cine locuia în casă și cum era cu nevastă-sa care, după câte spunea ea, dădea speranțe celor din jur că se va înzdrăveni la minte; în schimb despre conașul, doctorii ziceau că-i slabă nădejde cu el, că în dimineața aceea crezuseră c-o să moară, că nici acum nu era mult mai bine și că ei nu sperau sa. apuce omul dimineața următoare.

Erau vești groaznice pentru mine; îmi dădeam seama că bunăstarea mea se apropia de sfârșit și-mi spuneam că bine făcusem când gospodărisem cu chibzuială și strânsesem bani albi pentru zile negre, fiindcă acum chiar că nu mai vedeam cum o să mi se aștearnă viața de-aci înainte.

Mă mai apăsa și gândul că aveam un fiu, un băiețuș frumos de cinci ani trecuți și nici un ban pus deoparte pentru el, cel puțin după câte știam eu. Cu gândurile astea și cu inima grea, mă întorsei în seara aceea acasă și începui să-mi închipui cum o să trăiesc și în ce chip o să mă chivernisesc pentru restul zilelor mele.

Vă dați seama că n-am avut astâmpăr până ce n-am întrebat iarăși, foarte curând, ce se mai aude cu el; și, fiindcă nu mă încumetam să mă duc singură, am trimis chipurile câțiva soli, până când, după ce au mai trecut două săptămâni, am înțeles că sunt speranțe să scape omul cu viață, cu toate că mai era încă foarte bolnav; atunci am lăsat-o mai moale cu emisarii și, după câțva timp, am aflat din vecini că omul stătea mai mult în

preajma casei și, pe urmă, că a început să iasă în oraș.

Nici nu mă îndoiam c-o să-mi dea curând de știre și începeam să mă împac cu soarta, fiindcă, după cum socoteam eu, lucrurile începuseră să se îndrepte. Am așteptat o săptămână, două apoi, spre uimirea mea, încă aproape două luni și eu tot nu aflu nimic decât că, fiind vindecat, plecase la țară deoarece avea nevoie de aer curat după boală. După asta au mai trecut două luni și atunci am priceput că s-a întors iarăși în oraș, dar încă nu primisem nici o știre de la el.

Îi scrisesem câteva scrisori, adresându-le ca de obicei, și am aflat că vreo două-trei fuseseră ridicate, dar restul nu. L-am scris din nou, mai stăruitor ca niciodată și, într-una din ele, l-am înștiințat că sunt silită să-l caut, arătându-i în ce situație mă aflu: cu chiria neplătită și fără rezerve pentru copil. Îi descriam starea mea jalnică, lipsa mijloacelor de trai, asta după ce el îmi făgăduise cu mâna pe inimă că se va îngriji de mine și mă va întreține. Am copiat scrisoarea și, văzând că zace la adresa aceea de aproape o lună și că nimeni n-o ridică, am făcut în așa fel încât copia să-i ajungă în mână, în cafeneaua unde aflasem că avea obiceiul să se ducă.

Scrisoarea asta l-a silit să-mi dea un răspuns, prin care, deși am aflat că sunt părăsită, am mai aflat că-mi trimisese o scrisoare înainte, cerându-mi să mă înapoiez la Bath. Ajung îndată și la cuprinsul scrisorii.

E drept că pe patul de suferință privești în altă lumină și vezi cu alți ochi decât înainte legături ca a noastră; iubitul meu fusese la hotarele morții și în pragul veșniciei; se pare că-l năpădiseră remușcări îndreptățite și gânduri triste cu privire la viața lui trecută, desfrânată și ușuratică; și, printre altele, legătura nelegiuită cu mine, care însemna nici mai mult, nici mai puțin decât o viață prelungită de adulter, îi apăruse în adevărata ei lumină, nu așa cum o socotise înainte: acum o privea cu o scârbă îndreptățită.

Nu pot să nu bag de seamă, spre știința femeilor, cu privire la asemenea legături, că ori de câte ori o nelegiuire dintre acestea e urmată de căință sinceră, căința se însoțește totdeauna cu ura pentru obiectul plăcerii; și ura e pe măsura dragostei dinainte. Așa va fi totdeauna; nici n-ar putea să fie altfel, căci nu poate să existe dezgust adevărat și sincer față

de nelegiuire, laolaltă cu dragostea pentru cauza nelegiurii; o dată cu groaza de păcat, apare și groaza de tovarășul de păcat; nici nu te poți aștepta la altceva.

Am înțeles că așa se întâmpla și aci, deși manierele alese și simțul dreptății îl împiedicau pe bărbatul acesta să ducă lucrurile prea departe. Pe scurt, iată cum s-a purtat în împrejurarea de față: dându-și seama din ultima mea scrisoare și din celelalte, pe care le-a ridicat după aceea, că eu nu plecasem la Bath și că prima lui scrisoare nu-mi căzuse în mână, mi-a scris următoarele:

Doamnă, mă mir că scrisoarea mea din ziua de 8 a lunii trecute nu v-a ajuns în mână; vă dau cuvântul meu că a fost predată la locuința dumneavoastră, în mâinile slujnicei.

Nu e nevoie să vă mai spun care a fost starea mea în ultima vreme; și cum, după ce am ajuns până la marginea mormântului, m-am însănătoșit, prin mila neașteptată și nemeritată a cerului. În starea în care m-am aflat, nu vi se va părea ciudat că legătura noastră nefericită n-a fost povara cea mai ușoară ce-mi apăsa conștiința. Nu-i nevoie să spun mai mult, lucrurile de care te călești trebuie să le îndreptți.

Aș dori să vă întoarceți la Bath. Vă trimit un cec de 50 de lire ca să puteți achita chiria și plăti drumul și nădăjduiesc că nu vă miră când adaug că, numai din această pricină și nu din pricina vreunei jigniri pe care mi-ați fi adus-o, nu vă mai pot vedea niciodată. Mă voi îngriji așa cum se cuvine de copil; lăsați-l unde se afla acum sau luați-l cu dumneavoastră, cum credeți de cuviință. Vă doresc gânduri asemănătoare cu ale mele și ca acestea să fie spre folosul dumneavoastră. Rămân, etc.

Scrisoarea asta m-a durut ca mii de răni; nu pot spune cât mă chinuiau remușcările, căci nici eu nu eram oarbă față de crima mea; și mă gândeam c-ar fi fost un păcat mai mic dac-aș fi rămas mai departe cu frate-meu, fiindcă cel puțin căsătoria aceea nu era păcătoasă, de vreme ce nici unul din noi doi nu știuse nimic.

Dar nici o clipă nu mi-a trecut prin minte, că, în toată vremea asta, eu fusesem femeie măritată, soția pânzarului, care, deși mă părăsise silit de

împrejurări, n-avea putere să dezlege contractul de căsătorie încheiat între noi sau să-mi dea, în chip legal, îngăduința de a mă remărita; așa încât, în tot timpul ăsta, nu fusesem decât o târfă și o femeie adulteră. După aceea îmi făceam imputări în legătură cu îndrăzneala mea și felul cum îl momisem pe acest gentleman, spunându-mi că eu eram vinovată de toată crima; că acum el fiind, din mila Domnului care-i luminase mintea, smuls de la marginea prăpastiei, eu rămâneam, părăsită de Dumnezeu, să duc mai departe aceeași viață de stricăciune.

Cu gândurile astea am trăit abătută și tristă aproape o lună și nu m-am dus la Bath, fiindcă n-aveam nici un chef să locuiesc la femeia unde locuisem înainte, pentru ca nu cumva, îmi spuneam eu, să mă îndemne ea din nou la vreo ticăloșie, așa cum mai făcuse. Și afară de asta, nu doream să afle că fusesem azvârlită, cum v-am povestit adineauri.

Eram în mare încurcătură din pricina băiețașului meu. Eram moartă la gândul să mă despart de copil, totuși, socotind primejdia de a rămâne cândva cu el în grija mea, fără să am cu ce să-l țin, m-am hotărât să-l părăsesc pe urmă însă m-am hotărât să rămân în preajma lui, ca să am mulțumirea de a-l vedea, dar nu și grija de a-l întreține. Așa încât am trimis domnului meu un răvaș, în care-i spuneam că-i urmasem porunca în toate, atât doar că nu plecasem la Bath că deși despărțirea de el îmi pricinuia o rană ce nu se va vindeca niciodată, totuși eram pe deplin mulțumită, fiindcă el avea dreptate și era departe de mine gândul să-i îngreunez pocăința.

Pe urmă i-am înfățișat starea mea în cuvintele cele mai mișcătoare. I-am spus că nenorocirile care l-au îndemnat la început spre o prietenie mărinimoasă îl vor îndemna, după cum nădăjduiam, să aibă puțină grijă de mine, acum că pusesem capăt la ceea ce era nelegiuit în legătura noastră, pe care nici unul din noi, cred, n-o dorise așa când ne cunoscusem; că doream să mă căiesc la fel de sincer ca și el, dar îl imploram să-mi dea puțința de a nu cădea din nou în ispită, de groaza sărăciei și a mizeriei și dacă se temea cătuși de puțin că-i voi aduce neplăceri, îl rugam să-mi îlesnească întoarcerea la mama mea, în Virginia, de unde știa că venisem, și cu asta va pune capăt tuturor temerilor lui în povestea asta. În încheiere, îi

spuneam că dacă îmi mai trimite încă 50 de lire, ca să-mi ușureze plecarea, îi voi trimite chitanță de descărcare și făgăduiesc să nu-l mai tulbur niciodată cu stăruințele mele; în afară doar ca să aflu de bunăstarea copilului, pe care, dacă mama trăiește și împrejurările o vor îngădui, voi trimite să-l aducă, scăpându-l pe el și de grija asta.

Sigur că totul era o păcăleală, fiindcă n-aveam de gând să plec în Virginia, așa cum poate fi încredințat oricine care cunoaște ce-am pățit acolo; dar socoteala era să mai scot, dacă se putea, aceste ultime 50 de lire de la el, știind bine că erau ultimii bani la care mă mai puteam aștepta vreodată.

Totuși, propunerea mea de a-i da o chitanță de descărcare și de a nu-l mai supăra niciodată a fost hotărâtoare și el mi-a trimis o poliță pentru suma amintită cu un om care mi-a adus la semnat și o chitanță de descărcare, iar eu am semnat cu toată cinstea; și astfel, deși cu durere și împotriva voinței mele, s-a sfârșit și povestea asta.

Și aici nu pot să mă împiedic de a cugeta la urmările nenorocite ale libertății prea mari pe care și-o iau doi oameni în situația noastră, sub pretextul unor gânduri curate, al unei iubiri prietenești și al altor lucruri de felul ăsta. Trupul are de obicei o parte atât de mare în astfel de prietenii, încât, din păcate, pornirea înfrânge până la urmă cele mai sfinte hotărâri; iar viciul pătrunde prin spărturile din zidul cuviinței, aceea pe care prietenii cu adevărat curate ar trebui s-o păzească cu sfințenie. Dar îi las pe cititorii acestei istorii cu gândurile lor drepte, de pe urma cărora au să tragă mai mult folos decât mine care, ținând seama că am uitat atât de curând hotărârile luate, nu pot fi un dascăl prea grozav.

Și iarăși eram de una singură, cum se zice; dezlegată de orice legături, fie ele de soție sau de amantă, în afară de legătura cu bărbatul meu, pânzarul, de care neaflând nimic vreme de cincisprezece ani, nimeni nu mă poate beșteli că mă simțeam slobodă cu desăvârșire, cu atât mai mult cu cât, la plecare, omul îmi spusese că dacă nu primesc multă vreme știri de la el, trebuie să înțeleg că a murit și că sunt liberă să mă mărit din nou cu cine poftesc.

Și acum începui să-mi fac socotelile. După multe scrisori, neobosită stăruință și prin mijlocirea maică-mi, mai promisem un transport de mărfuri de la frate-meu, cum îi spun eu acum, din Virginia, drept despăgubire

pentru transportul pierdut la sosire; dar și acesta în schimbul unei chitanțe de descărcare generală, lucru ce nu-mi venea la îndemână, dar a trebuit totuși să înghit și asta. M-am descurcat cu atâta pricepere, încât mi-am scos marfa, înainte de a semna descărcarea și, după aceea, am făcut în așa fel încât să scap de obligație, amânând cât puteam semnarea, până când, în cele din urmă, am pretins că trebuie să-i scriu lui frate-meu, înainte de a putea să semnez.

Cu acest câștig și încă înainte de a primi ultimele 50 de lire, averea mea se ridica, în total, la 400 de lire, deci, pu-nând la socoteală și banii primiți în urmă, 450 de lire. Mai agonisisem eu 100 de lire, dar mi s-a întâmplat următoarea nenorocire: un giuvaergiu, căruia îi încredinșasem această sumă, a dat faliment, așa încât am pierdut 70 de lire din banii mei, fiindcă omul nu a putut să-mi înapoieze mai mult de 30 de lire din 100. Aveam și ceva argintărie, dar nu mare lucru și eram destul de bine căptușită cu haine și rufărie.

Cu aceste fonduri trebuia să iau viața de la capăt nu uitați însă că nu mai eram femeia din vremea când locuiam la Rotherhithe; mai întâi fiindcă aveam douăzeci de ani mai mult și nu arătam mai frumoasă după acest spor de ani și după hoinărelile mele în Virginia și înapoi în Anglia; și, deși nu mă dădeam în lături de la nimic care ar fi putut să mă înfrumusețeze, în afară de sulemeneală, pentru că până la asta nu m-am înjosit niciodată, totuși e o deosebire între douăzeci și cinci și patruzeci și doi de ani.

Am înghebat nenumărate planuri cu privire la viața mea în viitor și am început să mă gândesc foarte serios la ce aveam de făcut, dar nimic nu se iveau. Aveam grijă să las lumea să mă creadă mai cineva decât eram și am dat sfoară în țară că-s bogată și stăpână pe averea mea; acest din urmă lucru era cât se poate de adevărat, celălalt așa cum vă spuneam mai înainte. Nu cunoșteam pe nimeni și asta a fost una din nenorocirile mele, căci n-aveam un sfătuitor și, mai presus de toate, n-aveam cui să-i încredințez între patru ochi taina stării în care mă aflam; și experiența mi-a arătat că a fi fără prieteni este, în afară de mizerie, cea mai rea stare în care poate ajunge o femeie, zic o femeie, fiindcă e limpede că bărbații își pot fi singuri sfătuitori și călăuze și se pricep să iasă din încurcături și să-și

croiască drum mai bine decât femeile; dar când o femeie n-are un prieten, căruia să-i împărtășească necazurile, care s-o sfătuiască și s-o ajute, zece la unu că-i pierdută; și cu cât are mai mulți bani, cu atât e mai mare primejdia de a fi păgubită și înșelată; așa mi s-a întâmplat mie cu cele 100 de lire, date, cum spuneam mai înainte, pe mâna giuvaergului, care după cât se pare, încă dinainte începuse să nu mai aibă credit pe piață, dar eu neavând pe nimeni cu care să mă sfătuiesc, habar n-aveam și mi-am pierdut banii.

Când o femeie e astfel părăsită și lipsită de sfat, arată ca un sac cu bani sau ca un giuvaer pierdut pe drumul mare, pradă primului trecător; dacă se întâmplă să dea peste ele un om de treabă și cu principii drepte, acesta dă sfoară în țară și poate că află și proprietarul dar de câte ori nu se întâmplă ca astfel de lucruri să cadă în mâini care nu se sfiesc să și le însușească, până când se întâmplă odată să pice în mâini bune?

Așa era desigur și cu mine, fiindcă acum eram o făptură slobodă și lăsată de izbeliște, lipsită de ajutor, de îndrumare și fără o călăuză în viață; știam la ce ținteam și ce voiam, dar habar n-aveam cum să-mi ating țelul pe căi neocolite. Voiam să mă căpățuiesc și, dac-aș fi avut norocul să dau peste un bărbat bun și chibzuit, aș fi fost o soție atât de credincioasă, de parcă virtutea însăși m-ar fi zămislit. Dacă s-a întâmplat altfel cu mine, pricina a fost că viciul intră totdeauna pe ușa nevoii, nu pe cea a bunului plac; și acum că eram lipsită de o viață așezată, îi cunoșteam bine prețul și știam că merită să faci orice ca să nu scapi fericirea unei astfel de vieți; ba chiar, tocmai datorită greutăților prin care trecusem, aș fi fost o nevastă mai bună; și, ori de câte ori am fost nevastă, n-am prilejuit bărbaților mei nici cea mai mică neplăcere, prin purtarea mea.

Dar toate astea erau vorbe de clacă; nu se ivea nimic care să-mi dea curaj. Așteptam. Trăiam cuviincios și într-o cumpătare potrivită cu împrejurările vieții mele; dar nimic nu se arăta, nimic nu pica și fondurile mele se subțiau văzând cu ochii. Nu știam ce să fac; groaza de sărăcia care se apropia îmi apăsa greu cugetul. Aveam ceva bani, dar nu știam în ce să-i plasez și dobânda tot nu mi-ar fi dat mijloace îndestulătoare de trai, cel puțin la Londra.

Până la sfârșit, s-a ivit totuși ceva nou. În casa unde locuiam stătea o

doamnă din ținuturile de nord, care vorbea mereu despre cât de ieftină e hrana și cât de ușoară e viața în ținutul ei; ce belșug și ce ieftinătate e pe acolo, ce societate plăcută avea ea și altele; în cele din urmă, i-am spus că aproape mă ispitise să mă statornicesc în ținutul de unde era ea, fiindcă eu, ca văduvă, deși aveam slavă Domnului din ce să trăiesc, totuși n-aveam cum să-mi sporesc averea; iar Londra era un oraș luxos, unde descoperisem că nu pot trăi cu mai puțin de 100 de lire pe an, decât dacă mă lipsesc de societate, de slujnică, de orice strălucire și mă îngrop în sihăstrie, ca și cum aș fi silită de nevoie.

Trebuie să adaug că femeia ajunsese să creadă, ca toți ceilalți, că sunt putred de bogată sau cel puțin, că am pe mână o avere de trei sau patru mii de lire, dacă nu mai mult; și grozav de dulce a fost cu mine, când i s-a părut că mă bate gândul să plec în ținutul ei. Mi-a spus că are o soră, care trăiește în apropiere de Liverpool că frate-său e un om cu vază acolo, ba are și o moșie mare în Irlanda; că se duce și ea într-acolo, până-n vreo două luni și că, dacă vreau s-o însoțesc, voi fi la fel de binevenită ca și ea, pentru o lună sau mai mult, până ce-mi voi da seama dacă mă împac cu acele locuri; și dacă-mi va surâde să mă statornicesc acolo, are ea grijă, având în vedere că ea nu ține oameni în gazdă, să mă recomande unei familii de oameni cumsecade, la care să-mi placă să stau.

Dacă femeia asta mi-ar fi cunoscut situația adevărată, nu mi-ar fi întins atâtea curse și nu s-ar fi ostenit atâta ca să prindă o biată făptură părăsită, care, o dată prinsă, nu prea era bună de nimic; iar eu, care ajunsesem aproape la desperare și socoteam că mult mai rău nu pot să ajung, nu prea mă sinchiseam de ceea ce ar fi putut să mi se întâmple, cu condiția de a nu mi se aduce vreo jignire; așa încât m-am lăsat, după câteva marafeturi și declarații de prietenie sinceră și bunăvoință adevărată din partea ei zic, m-am lăsat îndemnată să plec cu ea și, prin urmare, m-am pregătit de drum, deși habar n-aveam încotro o apucam.

Și acum eram la mare ananghie; ce brumă de agoniseală aveam, totul era în bani, în afară, cum spuneam mai înainte, de câteva tacâmuri, ceva rufărie și hainele mele; cât despre de-ale casei, n-aveam mai nimic sau chiar nimic, fiindcă locuisem mereu la alții; dar n-aveam nici un prieten pe

lumea asta, căruia să-i încredințez puținul pe care-l aveam sau care să-mi arate ce să fac cu el. Mă gândeam la bancă sau la alte companii din Londra, dar n-aveam un prieten căruia să-i încredințez treaba, iar să port la mine acțiuni bancare, bonuri de credit, ordonanțe de plată și alte lucruri de felul acesta, mi se părea nesigur; căci dacă le pierdeam, puteam să pun cruce banilor și atunci se sfârșea cu mine; pe de altă parte, puteam fi prădată sau omorâtă în vreun loc dosnic. Deci habar n-aveam ce să fac.

Într-o dimineață m-am gândit să mă duc chiar eu la bancă, unde mai fusesem deseori ca să-mi ridic dobânda unor acțiuni și unde dădusem de un funcționar foarte de ispravă și care, mai ales, într-un rând fusese atât de cumsecade, încât atunci când eu mă încurcasem în socoteli și luasem mai puțin decât mi se cuvenea, mi-a arătat greșeala în clipa când eram gata să plec, și mi-a dat restul, pe care ar fi putut să-l pună în buzunarul lui.

M-am dus la el și l-am întrebat dacă și-ar da osteneala să fie sfătuitoarul meu, o biată văduvă fără prieteni, care nu știe ce să facă. El mi-a răspuns că, dacă am nevoie de părerea lui în orice chestiune ce-i privește meseria, el își va da silința să nu fiu nedreptățită; dar că mă va îndrepta de asemenea spre o cunoștință de-a lui, o persoană de treabă și chibzuită, funcționar în aceeași ramură, deși nu lucra la aceeași firmă, om cu judecata sănătoasă și pe a cărui cinste mă puteam bizui.

— Căci, adăugă el, răspund eu de tot ce face; și dacă vă păgubește măcar cu un ban, doamnă, pe mine să cadă vina; căci tare-i place să ajute oamenii în astfel de împrejurări și face lucrul ăsta din milostenie.

Eu am rămas cam nedumerită când am auzit cuvintele lui; și după ce am stat puțin pe gânduri, i-am spus că mi-ar plăcea să aibă chiar el grijă de mine, fiindcă se arătase cinstit, dar că, dacă nu se poate, primesc îndrumarea lui mai curând decât pe a altuia.

— Vă rog să mă credeți, doamnă, zice el, că veți fi tot atât de mulțumită de prietenul meu ca și de mine și că el poate, cu siguranță, să vă ajute chiar acolo unde eu nu pot.

Se pare că omul era copleșit de treburile băncii și că făgăduise să nu se mai încurce și cu alte treburi în afară de slujba lui; a mai adăugat că prietenul lui n-o să-mi ia nimic pentru sfatul sau ajutorul pe care mi-l va da și asta desigur că mi-a dat curaj.

Mi-a potrivit în aceeași seară, după închiderea băncii, o întâlnire cu el și cu prietenul lui. Nici nu l-am văzut bine pe prieten și nici n-a început acesta să vorbească despre afaceri, că m-am și convins că am de-a face cu un om de bună-credință; cinstea i se citea pe față și, după cum am aflat mai târziu, de peste tot, avea un caracter atât de bun, încât n-a mai fost loc pentru îndoieli.

După prima întâlnire, în care eu n-am dezvăluit decât atât cât dezvăluisem și înainte, el m-a poftit pentru ziua următoare, spunându-mi că, între timp, pot să mă liniștesc luând informații despre el, lucru pe care însă nu vedeam cum aș fi putut să-l fac, pentru că nu cunoșteam pe nimeni.

Prin urmare, m-am întâlnit cu el a doua zi, când i-am dezvăluit cu mai multă încredere cum stăteau treburile mele; i-am spus că sunt o văduvă întoarsă din America, cu desă-vârșire singură și fără prieteni că aveam ceva bani, dar foarte puțini și că eram aproape înnebunită de frică să nu-i pierd, căci n-aveam nici un prieten pe lume căruia să-i încredințez gospodărirea lor; că aveam de gând să plec în nordul Angliei, unde traiul era mai ieftin, pentru ca să nu mi se irosească rezervele; că mi-aș depune cu plăcere banii la bancă, dar că nu îndrăzneam să port hârtiile la mine; și cum să potrivesc lucrurile prin corespondență sau cu cine, nu știam.

Mi-a spus că pot să-mi depun banii în cont la bancă și că, dacă sunt trecuți în registru, am dreptul oricând la ei; că dacă mă mut în Nord pot să scot orice poliță de la bancă și să primesc suma corespunzătoare, când am nevoie; dar că atunci înseamnă că banii sunt depuși în cont curent și banca nu-mi dă dobândă pentru ei; aș putea de asemenea să cumpăr acțiuni cu banii mei, care mi-ar fi păstrate în depozit, dar că atunci, dacă aș avea nevoie de bani, ar trebui să mă întorc la oraș ca să preschimb acțiunile și s-ar isca greutate la încasarea dividendului semestrial; iar dacă n-aș fi aici în persoană sau n-aș avea un prieten, pe numele căruia să trec acțiunile, atunci iarăși s-ar isca aceeași greutate ca mai înainte; și zicând asta, se uita pătrunzător la mine și-mi zâmbea. La urmă, a zis:

— De ce nu-ți găsești pe cineva care să gireze pentru dumneata, doamnă, un om care să te ia pe dumneata împreună cu banii dumitale și atunci ai scăpat de grijă?

— Da, domnule, zic eu, împreună cu banii, bine spus, căci, pe legea mea, e tot atâta primejdie și într-un fel și într-altul. Dar mi-amintesc că mi-am spus în gând: "Mai bine mi-ai face propunerea deschis; zău că m-aș gândi bine, înainte de a zice nu".

I-a dat înainte tot așa și, o dată sau de două ori mi s-a părut că are gânduri serioase, dar spre durerea mea am aflat, până în cele din urmă, că e însurat; când mi-a mărturisit însă aceasta, a clătinat din cap și a spus cu oarecare tristețe că are nevastă și n-are. Mă gândeam c-o fi în situația ultimului meu amant, că nevastă-sa o fi smintită sau ceva de felul ăsta. Totuși, în ziua aceea n-am mai sporovăit mult, fiindcă avea niște treburi grabnice, dar mi-a spus că dacă vin la el după ce-și termină treburile, o să vadă el ce-i de făcut, pentru ca averea să-mi fie pusă în siguranță. I-am spus că voi veni și l-am întrebat unde locuiește. El mi-a dat ceva în scris și când mi-a înmănat hârtia mi-a și citit-o, spunând:

— Iată, doamnă, dacă te încumeți a te încrede în mine.

— Da, domnule, zic eu, socotesc că pot îndrăzni să mă încred în dumneata, fiindcă dumneata zici că ai nevastă, iar eu n-am nevoie de un bărbat; afară de asta îndrăznesc să-ți încredințez banii mei, care înseamnă tot ce mai am pe lume și dacă și ăștia se duc, nici că-mi mai pasă de altceva.

El a făcut niște glume drăguțe și politicoase care, dac-ar fi vorbit serios, mi-ar fi făcut multă plăcere; dar a trecut mai departe, iar eu am luat îndrumările și am făgăduit să vin acasă la el, la orele șapte, în aceeași seară.

Când am venit mi-a propus diferite chipuri în care să-mi plasez banii la bancă, pentru ca să mă aleg cu ceva dobândă, dar mereu se ivea câte o piedică și el spunea că nu e un plasament sigur; iar eu descopeream atâta sinceritate dezinteresată și atâta cinste în el, încât începui să mă gândesc că am dat peste omul de nădejde pe care-l căutam și că nici nu se putea să încap pe mâini mai bune; de aceea i-am mărturisit deschis că încă nu întâlnisem un bărbat sau o femeie, în care să pot să mă încred, sau lângă care să mă simt în siguranță, dar îmi dădeam seama că el are o grijă atât de dezinteresată de bunăstarea mea, încât eram gata să-i încredințez gospodărirea puținului ce-l aveam, dacă el primea să fie administratorul

unei sărmane văduve, care nu-i putea plăti nici o leafă.

El a zâmbit și, ridicându-se, mi-a făcut o plecăciune respectuoasă. Mi-a spus că nu-l poate decât bucura faptul că am o părere atât de bună despre el; că nu vrea să mă dezamăgească că va face tot ce-i stă în putere ca să mă slujească, fără să se aștepte la vreo plată; dar că în nici un chip nu putea primi o sarcină care va face ca lumea să-î bănuiască de interes și că, dac-aș muri, ar avea de furcă cu moștenitorii mei, lucru pe care n-are chef să și-l ia pe cap.

I-am spus că dacă doar de asta îi e teamă, îl liniștesc eu niunaidecât și-l asigur că n-are cum să se iște nici urmă de greutate, fiindcă, mai întâi, dacă-i vorba de bănuială, acum e momentul să fiu bănuitoare și să nu-i încredințez averea mea; și oricând l-aș bănui, n-are decât să se lepede de totul și să nu mai meargă mai departe. Cât despre moștenitori, l-am asigurat că n-am urmași, nici rude în Anglia, că nu voi avea alt moștenitor sau executor decât pe el, în afară de cazul că mi s-ar schimba situația și atunci vor înceta dintr-o dată și răspunderea și grija lui, lucru pe care însă nu-l întrevedeam încă; dar i-am spus că, dacă mor în împrejurările de acum, averea mea va fi a lui și că el o va merita, dacă-mi va fi credincios, așa cum eram încredințată că va fi.

La vorbele astea, s-a schimbat la față și m-a întrebat cum de aveam atâta bunăvoință față de el; și arătându-se încântat, a spus că ar avea temei să se dorească necăsătorit de dragul meu. Am zâmbit și i-am spus că, de vreme ce nu era, nu urmăream prin propunerea mea nici un plan cu privire la el, că a dori nu însemna a avea voie, mai ales că ar fi fost o nelegiuire față de nevasta lui.

El mi-a spus că greșesc.

— Fiindcă, zice, după cum am mai spus, am nevastă și nu am, și n-aș păcătui dac-aș dori s-o văd spânzurată.

— Nu cunosc împrejurările vieții dumitale, domnule, zic eu, dar nu poate fi un lucru nevinovat să dorești să-ți vezi nevasta moartă.

— Dacă-ți spun, zice el, că e nevastă și nu e nevastă dumneata nu știi cine-s eu și cine-i ea.

— E adevărat, zic eu, că nu știu cine ești, dar cred că ești om cinstit și

tocmai de aceea mi-am pus toată încrederea în dumneata.

— Foarte bine, zice, așa și sunt; dar mai sunt încă ceva, doamnă, ca să vorbesc deschis cu dumneata, sunt încornorat și ea-i o târfă.

El parcă vorbea în glumă, dar zâmbea atât de stânjenit, încât mi-am dat seama că-și pusese asta la inimă; și arăta jalnic când a rostit cuvintele acestea.

— Asta desigur că schimbă lucrurile, domnule, zic eu, cu privire la ce spuneai dar vezi că un încornorat poate fi om cinstit și, prin urmare, în privința asta nu se schimbă nimic. De altfel, zic, cred că dacă nevasta dumitale ți-e atât de necredincioasă, ești cu mult prea de treabă că o recunoști drept soție dar asta, zic eu, nu mă privește câtuși de puțin.

— Ba da, zice el, căci mă trudesesc să scap de ea; fiindcă, să fiu cinstit cu dumneata, doamnă, nici mie nu-mi place să fiu încornorat; pe de altă parte, te asigur că mă scoate din fire, dar n-am ce-i face. Târfa tot târfă rămâne.

Eu m-am ferit de discuție și am început să vorbesc de treburile mele; dar mi-am dat seama că nu-i chip cu el și atunci l-am lăsat să vorbească, iar el s-a pornit să-mi povestească pățaniile lui, care sunt prea multe ca să le istorisesc acum pe toate; între altele că, plecând din Anglia, câtva timp înainte de a intra în slujba asta, ea a făcut doi copii cu un ofițer. Întors în Anglia, el a primit-o din nou, la rugămințile ei smerite, și a ținut-o foarte bine, totuși femeia a fugit de acasă cu un ucenic de pânzar, după ce furase tot ce-i căzuse în mâini, iar acum trăia mai departe pe socoteala lui.

— Așa încât, doamnă, zice, s-a făcut târfă nu de nevoie, cum se întâmplă de obicei, ci din pornire, de dragul păcatului.

Ei bine, eu l-am compătimit, i-am dorit să scape de ea și iarăși am dat să vorbesc despre treburile mele, dar el nu voia și pace. În cele din urmă, m-a privit stăruitor și mi-a zis:

— Uite ce este, doamnă, ai venit să-mi ceri sfatul și eu o să te servesc cu credința cu care aș servi-o pe sora mea, dar hai să schimbăm rolurile, fiindcă mă silești s-o fac și ești atât de bună cu mine. Dă-mi voie să-ți cer eu un sfat. Spune-mi ce trebuie să facă un biet om înșelat cu o târfă? Cum să-mi fac dreptate?

— Vai, domnule, zic eu, e o treabă prea gingașă ca să-ți dau eu sfaturi,

dar pare-mi-se că dacă a fugit, ai scăpat foarte frumos de ea. Ce mai poți să-ți dorești?

— Da, sigur că a plecat, zice el, dar asta nu înseamnă de loc c-am scăpat de ea.

— Adevărat, zic eu, ar putea să facă datorii în numele dumitale, dar legea îți dă doar puțința să te ferești de asta; n-ai decât să dai sfoară în țară, cum se zice.

— Nu, nu, face el, nu-i vorba de asta am avut eu grijă de așa ceva, nu despre asta vorbeam; aș vrea însă să scap de ea ca să mă pot însura din nou.

— Foarte bine, domnule, zic eu, atunci trebuie să te desparți; dacă poți dovedi ce mi-ai spus mie adineauri, poți să privești lucrul ca și făcut și atunci ești liber.

— Asta-i plicticos și costă mulți bani, zice el.

— Păi, zic eu, dacă găsești vreo femeie care-ți place și care te crede pe cuvânt, îmi închipui că nevasta dumitale n-o să te lipsească de libertatea pe care și-o ia ea.

— Da, zice el, dar e greu să convingi o femeie cinstită cât despre soiul celălalt, zice, sunt atât de sătul, că nu mai vreau să am de-a face cu târfe.

Pe mine m-a fulgerat gândul: "Eu te-aș fi crezut din toată inima, dacă m-ai fi întrebat!" Dar am spus asta doar în gând.

Lui i-am răspuns:

— Păi atunci, îndepărtezi din capul locului orice femeie cinstită, de vreme ce le osândești pe toate care ți-ar primi propunerile și hotărăști că o femeie care te vrea nu poate fi cinstită.

— Uite, zice el, tare-aș vrea să mă convingi că o femeie cinstită mă poate vrea zău că atunci m-aș încumeta. Și pe urmă, mă ia repede: Dumneata mă vrei, doamnă?

— Asta nu-i o întrebare cuviincioasă zic eu după toate câte mi le-ai spus. Totuși, ca să nu-ți închipui ca aștept să-ți retragi cuvintele, îți răspund deschis: nu, eu nu. Eu am altfel de treburi cu dumneata; și nu mă așteptam să prefaci într-o comedie sfatul serios pe care ți l-am cerut în împrejurările mele nenorocite.

— Dar, doamnă, zice el, împrejurările mele sunt la fel de nenorocite ca și ale dumatăle și am tot atâta nevoie de un sfat ca și dumneata, fiindcă dacă nu găsesc mângâiere nicăieri cred că înnebunesc și te asigur că nu știu ce drum să apuc.

— Bine, domnule, zic eu, dar e mai ușor să dai un sfat în cazul dumatăle decât în al meu.

— Atunci vorbește, zice el, te rog, fiindcă văd că-mi dai curaj.

— Păi, zic eu, dacă lucrurile sunt atât de simple, poți să te desparti după lege și atunci ai să dai peste o femeie destul de cinstită ca să-i poți face o propunere cu toată cuviința nu-s atât de puține femei bune, încât să rămâi fără nevastă.

— Ei, atunci, zice, sunt hotărât. O să-ți urmez sfatul dar înainte, am voie să-ți pun o întrebare de om serios?

— Orice întrebare, zic eu, în afară de cea de adineauri.

— Răspunsul acela nu m-a mulțumit, zice el, și pe scurt, asta-i întrebarea pe care vreau să ți-o pun.

— Poți pune orice întrebare îți place, dar cunoști răspunsul meu la întrebarea aceea, zic eu; și în afară de asta, domnule, zic, cum poți avea o părere atât de proastă despre mine, încât să-ți închipui că o să-ți răspund la o astfel de întrebare dinainte? Cunoști vreo femeie pe lume care să te creadă serios și să-și închipuie altceva decât că vrei s-o duci cu vorba?

— Bine, bine, face el, dar eu nu te duc cu vorba, sunt serios, gândește-te la asta.

— Bine, domnule, zic eu puțin supărată, dar eu am venit la dumneata cu treburile mele. Te rog să-mi spui ce mă sfătuiești să fac.

— Voi fi pregătit să-ți răspund, zice, rândul viitor când ai să vii.

— Nu, zic eu, în felul ăsta mă împiedici să vin din nou.

— Cum asta? face el și se uită la mine cu mirare.

— Păi, zic, nu-ți închipui c-am să mai calc pe la dumneata, după ce mi-ai spus ce mi-ai spus.

— Bine, zice el, făgăduiește-mi, totuși, c-ai să mai vii, iar eu mă leg să nu mai pomenesc o vorbă despre asta, până ce nu m-am despărțit. Dar aş vrea să fii mai binevoitoare atunci, fiindcă dumneata vei fi soția mea sau de nu nici nu mă mai despart datoresc cel puțin asta bunătații dumatăle

nesperate, dar mai am și alte motive.

Nici n-ar fi putut spune ceva care să-mi facă mai multă plăcere știam totuși că singurul mijloc de a-l câștiga era să stau deoparte câtă vreme treaba asta era atât de nesigură, așa cum mi se părea mie că este și că va fi timp destul să primesc, când o fi el în stare să-și țină cuvântul. Așa încât i-am spus cu mult respect că va fi timp destul să ne gândim la lucrurile astea, când el va fi în situația de a vorbi despre ele; între timp, i-am spus, eu voi pleca departe, iar el va găsi destule femei care să-i placă mai mult decât mine. Deocamdată ne oprirăm aici, iar el mă puse să-i făgăduiesc că voi reveni a doua zi, tot în legătură cu treburile mele și, la stăruințele lui, eu primii deși dac-ar fi citit mai adânc în gândurile mele, ar fi văzut că nu era nevoie de stăruință.

În a doua seară am revenit, prin urmare, și mi-am adus și slujnica, dorind să vadă și el că țin slujnică. El ar fi vrut ca slujnica să rămână cu mine, dar eu n-am vrut și-am poruncit fetei, cu glas tare, să vină să mă ia, pe la orele nouă. El însă n-a dat voie și a spus că mă însoțește el până acasă, lucru care nu m-a încântat, fiindcă-mi închipuiam că face asta ca să afle unde locuiesc și să se informeze pe urmă despre firea și situația mea. Totuși, m-am încumetat să primesc, căci tot ce știa lumea despre mine, acolo, era spre lauda mea; iar el a aflat despre mine că sunt o femeie cu stare, o ființă foarte modestă și cumpătată fie că lucrul acesta era, în linii mari, adevărat sau nu, veți înțelege totuși cât de trebuincios este pentru toate femeile care mai așteaptă ceva pe lumea asta să păstreze înfățișarea virtuții, chiar dacă au jertfit virtutea de mult.

Am descoperit, cu mare plăcere, că omul îmi pregătise o cină. Am mai descoperit că trăia destul de larg, că avea o casă frumos mobilată, lucru care, firește, mă bucura, de vreme ce priveam totul ca al meu.

Și avurăm o a doua convorbire despre același subiect ca rândul trecut. El n-a umblat cu ocolișuri; mi-a declarat dragostea lui și, într-adevăr, n-a veam de ce s-o pun la îndoială mi-a mărturisit că-l cuprinsese din prima clipă când îi vorbisem și mult înainte ca eu să fi pomenit că vreau să-mi las averea pe mâna lui. "Ce-are a face când a început", mă gândeam eu, "numai să țină". Pe urmă mi-a spus cât de legat se simțea prin propunerea

ce-i făcusem de a-i încredința averea mea. "Asta și ținteam", mă gândeam eu, "numai că pe atunci te credeam burlac".

După cină, văzui că mă îndeamnă mereu să bea vreo două-trei pahare cu vin deși l-am refuzat, un pahar, două tot am băut. Pe urmă, mi-a spus că vrea să-mi facă o propunere, dar trebuie să-i făgăduiesc că nu i-o voi lua în nume de rău, chiar dacă nu-i îndeplinesc dorința. l-am răspuns că sper să nu-mi facă vreo propunere necinstită, mai ales în casa lui și că dacă asta avea de gând, îl rugam să se lase păgubaș, ca să nu fiu silită să-i arăt vreo supărare nepotrivită cu stima ce i-o purtam și încrederea pe care i-o dovedisem venind în casa lui l-am mai rugat să-mi îngăduie să plec și, ca urmare, am început să-mi pun mânușile și să mă pregătesc de plecare, deși, în clipa aceea, nu eram mai dornică să plec decât era el să mă lase.

Ei, dar el a stăruit să nici nu pomenesc de plecare; m-a asigurat că era departe de el gândul să-mi propună vreun lucru necinstit, iar dacă eu așa-mi închipuiam, era gata să nu mai spună o vorbă.

Asta nu mi-a plăcut nici de frică. l-am spus că-s gata să ascult orice-mi va spune, fiind încredințată că nu va rosti nimic nevrednic de el sau nepotrivit pentru auzul meu. Atunci el mi-a propus următoarele: să mă mărit cu el, deși el nu obținuse încă divorțul de târfa de nevastă-sa; și, ca să fiu sigură că nu urmărește nimic necinstit, mi-a făgăduit că nu-mi va cere să trăiesc cu el, sau să mă culc cu el, înainte de a fi obținut divorțul. Inima mea răspundea de la început *da* acestei propuneri, dar era nevoie să mai fac puțin pe fățarnica față de el; așa încât m-am prefăcut că resping cu supărare cererea, ca fiind necuviincioasă, și i-am spus că o astfel de propunere n-ar avea alt rost decât să ne vâre pe amândoi în mari greutăți, fiindcă, dacă până la urmă, el nu obține divorțul, noi totuși nu vom putea desface căsătoria, dar nici să mergem mai departe; așa încât dacă divorțul lui dă greș, îl las să-și închipuie în ce stare vom ajunge amândoi.

Pe scurt, m-am împotrivit atât de amarnic, încât l-am convins că propunerea lui n-are nici o noimă; atunci el a trecut la alta, anume să închei cu el un contract semnat și pecetluit, cum că îl voi lua de bărbat de îndată ce va obține divorțul, contractul fiind nul, în caz că nu-l va obține.

l-am spus că asta avea mai multă noimă decât cealaltă propunere dar, deoarece pentru prima oară mi se părea că dovedește destulă slăbiciune

pentru a vorbi serios, i-am spus că nu vreau să primesc numaidecât și că mă voi mai gândi. Mă jucam cu acest pretendent ca un pescar cu un păstrăv vedeam că-l țin agățat bine de cârligul undiței, așa încât începui să glumesc pe seama noii propuneri și să-l amân. I-am spus că știe prea puține despre mine și l-am poftit să ia informații; de asemenea l-am lăsat să mă însoțească până acasă, deși nu l-am poftit înăuntru, fiindcă, ziceam, nu e cuviincios.

Pe scurt, m-am încumetat să nu semnez contractul și pricina era că doamna care mă poftea să plec cu ea în Lancashire stăruia mereu și-mi făgăduia noroace atât de grozave și atâtea minunății, încât eram ispitită să mă duc și să încerc. Poate că, îmi ziceam eu, se drege situația; și n-aveam muștrări de cuget la gândul c-o să-l părăsesc pe cetățeanul meu cel de ispravă, de care nu eram însă chiar atât de îndrăgostită, încât să nu-l las pentru unul mai bogat.

Ca să nu lungesc vorba, m-am ferit de contract, dar i-am spus că plec în nordul țării, ca să știe unde să-mi scrie în legătură cu treaba ce i-o încredinșasem; că-i dădeam o garanție destul de mare a respectului ce i-l purtam, lăsându-i pe mână aproape tot ce aveam pe lume; și-i dădeam cuvântul că dacă-mi trimite o dovadă de îndată ce sfârșește cu divorțul, mă întorc la Londra și atunci vom vorbi serios despre chestiunea asta.

Trebuie să mărturisesc că plecam cu un gând josnic, deși eram poftită cu un gând și mai josnic, cum vor arăta cele ce urmează. Și așa, am plecat cu prietena mea, cum o numeam eu, spre Lancashire. În tot timpul drumului, m-a copleșit cu manifestările celei mai sincere și neprefăcute iubiri mi-a plătit toate cheltuielile drumului, în afară de costul rădvanului; iar frate-său ne-a primit la Warrington cu o caleașcă de nobil și de acolo am fost duse la Liverpool, cu toată pompa pe care mi-o puteam dori.

Am fost frumos găzduite vreo trei-patru zile în casa unui negustor din Liverpool, al cărui nume mă feresc să-l dau, din pricina celor ce urmează. Pe urmă, ea mi-a spus că mă duce în casa unui unchi de-al ei, unde voi fi găzduită regește; și unchiu-său, cum îi spunea ea, a trimis după noi o caleașcă cu patru cai, care ne-a dus aproape patruzeci de mile, nici eu nu știu încotro.

Până la sfârșit, am poposit în reședința unui gentleman, care avea familie mare, un parc întins și o societate într-adevăr nemaipomenită și unde ei i se zicea verișoară. I-am spus că, dacă avea de gând să mă aducă într-o astfel de societate, ar fi trebuit să mă lase să-mi fac rost de haine mai bune. Doamnele au prins vorbele mele și mi-au spus cu bunăvoință că, în ținutul acela, oamenii nu erau atât de prețuiți după haine, cum se întâmplă la Londra; că verișoara lor le înștiințase despre rangul meu și că n-aveam nevoie de haine ca să mă înfrumusețez pe scurt, nu se purtau cu mine cum s-ar fi purtat cu femeia care eram într-adevăr, ci cum s-ar fi convenit să se poarte cu femeia care își închipuiau ele că eram, adică o văduvă cu mare avere.

Prima descoperire pe care am făcut-o a fost că toată familia era catolică și verișoara de asemenea; totuși, nimeni nu s-ar fi putut purta mai frumos cu mine și mi-au arătat tot respectul de care aș fi avut parte, dac-aș fi fost de o credință cu ei. Adevărul e că n-aveam principii de nici un fel, așa că nu-mi stătea bine să mai fac nazuri cu privire la religie; și curând am învățat să vorbesc frumos despre biserica din Roma; le spuneam, mai ales, că nu vedeam altceva decât o prejudecată deprinsă prin educație în neînțelegerile dintre creștini cu privire la religie și că, dacă s-ar fi întâmplat ca taică-meu să fie catolic, nu mă îndoiam că aș fi fost la fel de mulțumită cu credința lor cum eram cu a mea.

Cuvintele astea i-au îndatorat la culme și, fiind zi și noapte asaltată de o societate aleasă și de cuvinte plăcute, am avut parte și de vreo două-trei doamne bătrâne, care mă tot pisau în legătură cu credința. Eram atât de binevoitoare, încât n-am șovăit să iau parte și la o slujbă de-a lor, ba chiar să le imit toate gesturile, dar nici nu m-am vândut prea ieftin; i-am făcut doar să spere că mă voi converti la catolicism, după ce le voi cunoaște doctrina, cum ziceau ei și lucrurile au rămas aici.

Am petrecut la ei vreo șase săptămâni; și, după aceea, călăuza mea m-a dus înapoi într-un sat, la vreo șase mile depărtare de Liverpool, unde fratele ei, cum îi spunea ea, veni să mă vadă cu caleașca lui, însoțit de doi lachei în livrele elegante; și, nici una nici două, s-a apucat să-mi facă curte. După câte mi se întâmplaseră, vă veți închipui că nu era ușor să mă păcălescă cineva, și așa credeam și eu, mai ales că ce era al meu era pus

deoparte acasă și eram hotărâtă să nu las vrabia din mână pe cioara din par. Totuși, după cum se arăta, fratele ăsta era o partidă la care merita să aplec urechea, iar moșia lui, care se afla toată în Irlanda, îi aducea cel puțin 1.000 de lire pe an, deși soră-sa zicea că aduce 1.500 de lire.

În ce mă privește, ca o femeie putred de bogată, fiindcă drept asta treceam, eram mai presus de întrebările cu privire la averea mea iar fățarnica mea prietenă, luându-se după un zvon prostesc, o ridicase de la 500 la 5.000 de lire, ba când am ajuns la țară, ajunsese să vorbească despre 15.000 de lire. Irlandezul, fiindcă asta înțelesesem eu că ar fi, era nebun de-a binelea după prada lui; pe scurt, îmi făcea curte, îmi trimitea daruri și s-a îndatorat ca un zănatic ca să facă față cheltuielilor de curtezan. Ca să fiu dreaptă cu el, arăta ca un gentleman de soi; era înalt, bine făcut și avea purtări minunate; vorbea atât de firesc despre parcul și grajdurile lui, despre caii și pădurarii lui, despre pădurile, arendașii, servitorii lui, de parcă s-ar fi aflat chiar atunci într-un conac, iar eu aș fi văzut toate astea în jurul meu.

Nici măcar nu m-a întrebat despre situația și averea mea și m-a asigurat că, de îndată ce vom ajunge la Dublin, va pune pe numele meu niște pământuri cu un venit de 600 de lire pe an și că se va lega să perfecteze acest lucru printr-un act de punere în posesiune sau printr-un contract.

Zău că nu prea fusesem învățată cu limba asta, așa încât am pierdut orice măsură; mai era și diavolița aceea care se ținea scai de mine, tot spunându-mi în fiecare ceas pe ce picior mare trăiește frate-său. Câteodată ea venea ca să-i dau porunci, cum aș dori să mi se vopsească trăsura și cum să mi-o căpușească; altă dată, să spun cum vreau să-mi îmbrace pajul: pe scurt, îmi luase ochii, pierdusem orice putere de a mă împotrivi și, ca să nu mai lungesc vorba, am primit să mă mărit dar ca totul să se petreacă mai intim, am fost duși undeva, departe, la țară și cununați de un preot, despre care am fost asigurată că ne va cununa în lege ca orice pastor al bisericii anglicane.

Nu pot spune că n-aveam muștrări de cuget când mă gândeam cât de necinstit îl părăsisem pe cetățeanul meu cel cumsecade care mă iubea din

toată inima și, ostenindu-se să scape de o târfă nerușinată, o femeie care se purtase groaznic cu el, își făgăduia o fericire fără margini alături de noua lui aleasă; care aleasă se dădea altuia cu aproape tot atâta nerușinare ca și o târfă.

Dar strălucirea unei averi mari și a unor lucruri frumoase, pe care înșelatul acum înșelătorul meu mi le flutura în fiecare clipă înaintea ochilor, mă zorea și nu-mi dădea răgaz să mă gândesc la Londra, la nimic din ce lăsasem acolo și, cu atât mai puțin, la datoria mea față de un om de mult mai mare preț decât tot ce se afla acum în. fața mea.

Dar lucrul se întâmplase; eram acum în brațele noului meu soț, care mai era încă același ca înainte, darnic până la măreție, așa încât îi trebuia o mie de lire pe an și nici un ban mai puțin ca să întrețină luxul lui obișnuit.

La vreo lună după căsătorie, începu să mă îndemne să plec la West Chester ca să mă imbarc de acolo spre Irlanda. Totuși, nu mă zorea, fiindcă am mai zăbovit vreo trei săptămâni, în care timp el a trimis la Chester după o caleașca cu care trebuia să ne întâlnim la Black Rock, cum se numește locul, dincolo de Liverpool. Într-acolo ne-am îndreptat într-o barcă frumoasă cu șase vâsle, care prin partea locului se numește caic; servitorii lui, caii și bagajele călătoreau pe un bac. El și-a cerut scuze că nu cunoaște pe nimeni la Chester, dar a spus că va merge el înainte ca să-mi găsească o locuință frumoasă într-o casă particulară. L-am întrebat cât o să stăm la Chester. El mi-a răspuns că în nici un caz mai mult de o noapte sau două, fiindcă va închiria numaidecât caleașca până la Holyhead. Atunci i-am spus că nu face să-și bată capul ca să găsească locuință într-o casă particulară, pentru o noapte sau două, fiindcă într-un oraș mare ca Chester, nu mă îndoiam că sunt hanuri bune și destule locuri unde să înnoptezi așa încât am tras la un han, care nu mai țin minte ce firmă avea, nu departe de catedrală.

Aci soțul meu, tot vorbindu-mi despre plecarea în Irlanda, mă întrebă dacă n-am treburi de lichidat la Londra, înainte de ne imbarcăm. I-am răspuns că nu, nimic însemnat, doar lucruri ce se puteau orându-i tot atât de bine din Dublin, prin scrisoare.

— Doamnă, spuse el respectuos, îmi închipui că cea mai mare parte a averii duminale, despre care soră-mea mi-a spus că se află mai toată în bani depuși la Banca Angliei, se găsește în siguranță, dar în caz că e nevoie

de vreun transfer sau schimbare de titluri, ar fi cu cale să ne repezim până la Londra și să rânduim totul înainte de plecare.

Eu am făcut ochii mari și i-am spus că nu înțeleg ce spune; că, după câte știam, n-aveam nici un fel de efecte la Banca Angliei și sper să nu susțină că a aflat una ca asta de la mine. Nu, mă asigură el, nu eu îi spuseseam, dar soră-sa pomenise că cea mai mare parte a averii mele acolo s-ar afla.

— Și eu am amintit de asta, draga mea, zice, numai pentru cazul că ar fi nevoie să rânduim ceva sau să dăm vreo dispoziție, ca să nu mai riscăm greutățile unei alte călătorii; fiindcă, mai adăugă, nu-mi place să te știu încumetându-te prea mult pe mare.

Pe mine vorbirea asta mă uimea și mă osteneam să-i descopăr înțelesul mi-a trecut numaidecât prin minte că prietena mea, care-i spunea lui frate, mă zugrăvise în culori care nu mi se potriveau; și mi-am zis că trebuie să descopăr adevărul, înainte de a pleca din Anglia și înainte de a încăpea cine știe pe mâinile cui, într-o țară străină.

Cu gândul ăsta, am chemat-o, a doua zi de dimineață, pe soră-sa în odaia mea și, înștiințând-o despre cele ce vorbisem în ajută cu frate-său, am rugat-o din tot sufletul să-mi dezvăluie ce-i spusese lui și pe ce temeieri încheiase ea căsătoria asta. Mi-a mărturisit a-i fi spus că sunt putred de bogată și m-a încredințat că așa aflate și ea la Londra.

— Ai aflat? am întrebat-o eu cu năduf ți-am spus eu vreodată una ca asta?

Nu, zice, e adevărat că eu nu-i spuseseam niciodată, dar pomenisem de mai multe ori că sunt stăpână pe tot ce-i al meu.

— Asta am spus, am răspuns eu repede, dar niciodată n-am suflat vreo vorbă că aş avea ceea ce se numește avere; nici măcar că aş avea 100 de lire sau ceva în valoare de 100 de lire. Și cum se potrivește cu averea mea, zic eu, faptul că am venit în nordul Angliei cu dumneata, numai fiindcă aci se trăiește mai ieftin?

La cuvintele astea pe care le-am rostit tare, cu glas înfierbântat, bărbatul meu a intrat în odaie și eu l-am poftit să șadă, fiindcă am ceva important de spus în fața amândurora și el trebuie neapărat să audă.

Omul s-a tulburat un pic când a auzit cu ce siguranță vorbesc și s-a

așezat lângă mine, după ce a închis mai întâi ușa după care eu am spus ce am avut de spus, fiindcă îmi ieșisem din pepeni.

— Mă tem, zic, întorcându-mă spre el, dragul meu (cu el vorbeam politicos), că ai căzut pradă unei mari înșelăciuni și că te-ai ales cu o pagubă de care n-ai să scapi niciodată prin căsătoria cu mine. Și fiindcă eu n-am nici o vină în treaba asta, doresc să fiu dezvinovățită așa cum se cuvine, iar învinuirea să cadă pe cine trebuie nu pe altcineva, deoarece, cât mă privește, eu îmi spăl mâinile.

— Cu ce pagubă mă pot alege, draga mea, zise el, căsătorindu-mă cu tine? Nădăduiesc că va fi în toate privințele spre cinstea și folosul meu.

— Am să te lămuresc numaidecât, zic eu, și tare mă tem că n-o să ai de ce să socotești că te-ai ales cu vreun folos: dar am să te încredințez, dragul meu, zic eu iarăși, că eu n-am nici un amestec în treaba asta.

Îl vedeam acum înspăimântat și furios, fiindcă începea cred, să bănuiască ce avea să urmeze; totuși, uitându-se la mine, a rostit numai atât:

— Spune mai departe.

Și pe urmă a rămas tăcut, ca și cum s-ar fi pregătit să asculte ce mai aveam eu de spus; așa încât eu am vorbit mai departe.

— Te-am întrebat aseară, zic, uitându-mă spre el, dacă m-am lăudat vreodată față de tine cu averea mea sau dacă ți-am spus vreodată că am bani la Banca Angliei sau în orice alt loc și ai recunoscut că nu mă lăudasem niciodată și ăsta-i adevărul adevărat; și te rog să spui aici, de față cu sora dumitale, dacă ți-am dat vreodată motiv să crezi una ca asta despre mine sau dacă a fost vreodată vorba între noi despre așa ceva.

Și el iar a recunoscut că nu fusese vorba, dar a adăugat că-i părusem totdeauna o femeie cu avere și el se bizuia pe acest lucru, nădăduind că nu va fi păcălit.

— Eu nu te întreb dacă ai fost păcălit, zic eu, deși mă tem că ai fost, și eu la fel, ci mă spăl pe mâini de orice amestec în păcăleala dumitale. Adineauri am întrebat-o și pe sora dumitale dacă i-am pomenit vreodată de banii sau averea mea sau i-am dat vreun amănunt în privința asta; și a recunoscut că nu-i pomenisem niciodată despre una ca asta. Și te rog, doamnă, zic, să ai bunătatea de a mă învinui, dacă poți, în caz că am susținut vreodată că am avere; și să spui de ce era nevoie, dacă aveam

avere, să plec cu dumneata la țară, tocmai ca să economisesc bruma de avut și să trăiesc ieftin?

Ea n-a putut să tăgăduiască nimic, dar o ținea morțiș că la Londra aflate că am avere mare depusă la Banca Angliei.

— Și acum, scumpe domn, zic eu, întorcându-mă iarăși spre noul meu soț, fii bun și spune-mi cine ne-a înșelat pe amândoi în așa hal, încât te-a făcut să crezi că-s bogată și te-a îndemnat să-mi faci curte cu gândul de a mă lua de soție?

El nu era în stare să scoată un cuvânt, dar arăta spre ea; apoi, după câteva clipe de tăcere, și-a ieșit din minți de furie, cum n-am mai văzut în viața mea un om ieșin-du-și din minți; o blestema și o făcea de târfă și de toate lucrurile îngrozitoare care-i treceau prin minte; îi spunea că-l nenorocise, că-l asigurase că am 15.000 de lire, ba ceruse chiar 500 de lire pentru că-i mijlocise partida. La urmă a adăugat, întorcându-se spre mine, că nu era soră-sa, ci că fusese târfa lui cu doi ani mai înainte; că el îi dăduse 100 de lire în contul târgului și că, dacă lucrurile stăteau așa cum spuneam eu, era pierdut; și, în furia lui, se jura c-o s-o ucidă pe loc ceea ce o înspăimânta pe ea, și pe mine de asemenea. Ea striga cât o ținea gura că așa aflate în casa unde locuiam eu. Dar asta l-a scos și mai rău din minți, fiindcă zicea că-l împinsese spre însurătoare și dusesse lucrurile atât de departe, nebizuindu-se pe nici un alt temei decât pe un zvon; după aceea, întorcându-se din nou spre mine, mi-a spus cu sinceritate că se teme că suntem pierduți amândoi.

— Fiindcă, draga mea, zice, ca să fiu cinstit, n-am nici o avere; puținul pe care-l aveam l-am băgat, la îndemnul acestui diavol, în caleașcă.

Ea s-a folosit de momentul când el îmi vorbea în serios ca s-o șteargă din odaie și de atunci n-am mai dat ochii cu ea.

Acum eram și eu la fel de înmărmurită ca și el și nu știam ce să spun. Crezusem că aflasem ce era mai rău; dar când mi-a spus că-i pierdut și că nici el n-are nici o avere, am simțit că înnebunesc.

— Bine, i-am spus eu, dar asta-i o înșelăciune drăcească, fiindcă iată-ne căsătoriți pe baza unei îndoite coțcării; e drept că dumneata ești pierdut, pare-se, de pe urma acestei dezamăgiri, dar dacă eu aș fi avut

avere aş fi fost şi eu înşelată, fiindcă spui că n-ai leţcaie.

— Ai fi fost într-adevăr înşelată, draga mea, zice el, dar n-ai fi fost pierdută, fiindcă, în ținutul ăsta, am fi trăit amândoi foarte bine cu 15.000 de lire şi eram hotărât să nu-ţi drămuiesc nici un ban; nu te-aş fi păgubit nici cu un şiling, iar pentru rest te-aş fi despăgubit până la capătul zilelor prin dragostea şi grija mea pentru tine.

Ce spunea el era foarte cinstit şi cred într-adevăr că aşa şi gândea şi că omul ar fi fost în stare, datorită firii şi purtărilor lui, să mă facă mai fericită decât oricare altul dar faptul că n-avea avere şi că se îndatorase în tot ținutul, de dragul istoriei ăsteia caraghioase, făcea ca viitorul să-mi apară trist şi înfricoşător, de nu ştiam ce să mai zic şi ce să mai gândesc.

I-am spus că e păcat ca atâta dragoste şi o fire atât de bună cum găsisem la el să sfârşească în nenorocire; că nu vedeam înaintea ochilor decât ruină; cât despre mine, eram îndurerată că puţinul pe care-l aveam nu ne putea ţine nici o săptămână şi, spunând asta, am scos din buzunar un bilet la purtător de 20 de lire cât şi unsprezece guinee, despre care i-am spus că le economisise din micul meu venit căci, luându-mă după vorbele femeii aceleia despre traiul în ținutul din nord, socotisem că o s-o duc cu atâţia bani vreme de trei sau patru ani; că dacă rămân şi fără banii ăştia sunt pe drumuri, şi el ştie ce se poate întâmpla cu o femeie care n-are un ban în buzunar; totuşi, dacă vrea să-i ia, ai lui să fie.

El mi-a răspuns plin de grijă pentru mine şi mi s-a părut că văd lacrimi în ochii lui că nu se va atinge de ei, că-l îngrozea gândul să mă despoaie şi să mă nenorocească; că el mai avea cincizeci de guinee care erau tot ce-i mai rămăsese şi, scoţând banii, i-a aruncat pe masă. M-a rugat să-i iau, fiindcă lui nici nu-i pasă dacă rămâne muritor de foame.

I-am răspuns cu aceeaşi grijă faţă de el, că nu puteam îndura să-l aud vorbind astfel că, dimpotrivă, dacă ştie vreo cale de a încropi o viaţă omenească, eu sunt gata să fac orice îmi stă în putinţă şi să trăiesc oricât de modest îmi va cere.

E! m-a rugat să nu-i mai vorbesc aşa, fiindcă simte că înnebuneşte; zicea că fusese crescut ca un gentleman, dar că scăpătase, şi că nu se putea gândi decât la o singură cale, însă nici asta nu era bună, decât dacă-i puteam răspunde la o întrebare, la care totuşi nu stăruia să-i răspund. I-am

spus că sunt gata să-i răspund cinstit, deși nu știu dacă va fi sau nu spre mulțumirea lui.

— Ei, atunci, draga mea, spune-mi deschis, zice el, dacă puținul pe care-l ai ne poate ajunge la amândoi în orice situație și în orice loc, sau ba?

Spre fericirea mea, nu-i dezvăluisem nimic despre mine și starea mea, nici chiar numele nu i-l spusese; și văzând că, oricât ar fi părut omul de cumsecade și de cinstit, nu mă puteam aștepta la altceva decât să trăiesc din niște bani despre care știam că se vor irosi curând, am hotărât să țin totul ascuns, în afară de biletul de la bancă și cele unsprezece guinee; și tare aș fi fost mulțumită să pierd banii ăștia, dar să mă găsesc din nou în locul de unde mă luase el. E adevărat că mai aveam la îndemână un bilet la purtător de 30 de lire, dar asta era tot ce luasem cu mine, ca să am din ce trăi la țară, gândindu-mă că nu se știe ce se poate ivi; fiindcă femeia aceea, mijlocitoarea care ne trădase pe amândoi, îmi băgase în cap lucruri ciudate în legătură cu măritişurile bănoase ce se puteau ivi, și nu voiam să rămân fără un ban, orice s-ar fi întâmplat. Biletul ăsta l-am ținut ascuns, ceea ce mi-a îngăduit să fiu mai darnică cu restul, ținând seama de starea în care se afla el și fiindcă într-adevăr mi se rupea inima de mila lui.

Dar să mă întorc la povestea noastră: i-am spus că niciodată nu-l înșelasem de bunăvoie și nici nu-l voi înșela vreodată. Îmi părea rău să-i spun că puținul pe care-l aveam nu ne va ajunge; că nici măcar pentru traiul meu singură în ținutul de sud nu era de ajuns și doar din pricina asta mă și dădusem pe mâna acelei femei, care-i spunea lui frate, fiindcă ea mă încredințase că pot trăi foarte bine cu vreo 6 lire pe an, într-un oraș cu numele de Manchester, unde eu încă nu fusesem niciodată; și cum tot venitul meu nu depășea 15 lire pe an, mă gândisem c-am s-o scot la capăt cu atât, în așteptarea unor timpuri mai bune.

El a clătinat din cap în tăcere și am petrecut amândoi o seară foarte tristă totuși am luat masa împreună și am dormit împreună în noaptea aceea și, când masa era pe sfârșite, el arăta un pic mai bine și mai voios și a cerut o sticlă de vin.

— Hai, dragă, zice el, deși lucrurile stau prost, n-avem de ce să ne lăsăm doborâți. Hai, ia-o cât poți mai ușor, eu o să-mi dau osteneala să

găsesc un mijloc sau altul de trai și dacă tu poți să te întreții singură, tot e mai bine decât nimic. Eu trebuie să-mi croiesc deci un drum doar un bărbat trebuie să gândească bărbătește; să te descurajezi înseamnă să te lași doborât de nenorocire. La aceste vorbe, a umplut paharul și a închinat în sănătatea mea, ținându-mă de mână cât timp vinul îi aluneca pe gât și declarând mereu că singura lui grijă e pentru mine.

Era un om cu adevărat sincer și curtenitor și durerea mea era cu atât mai mare. E totuși o ușurare să te nenorocească un om de onoare, mai degrabă decât un ticălos; numai că, de data asta el fusese cel mai păgubit, fiindcă omul cheltuisese o groază de bani și e nemaipomenit de la ce temeuri subrede pornise femeia aceea. Mai întâi, băgați de seamă ce făptură josnică era de vreme ce, ca să se aleagă ea cu 100 de lire, fusese în stare să-l pună pe el să cheltuiască de trei-patru ori pe atât, deși poate că asta era tot ce avea omul, ba poate chiar mai mult decât avea; iar despre mine n-avea alt temei să spună că sunt bogată, sau am avere, sau mai știu eu ce, decât niște palavre auzite la un ceai. E drept că și planul de a trage pe sfoară o femeie bogată, așa cum eram socotită eu, era destul de josnic să te fălești cu lucruri grozave, când tragi mâța de coadă, e o înșelăciune dintre cele mai urâte; dar totuși exista o deosebire, și asta în favoarea lui, fiindcă nu era un pungaș dintre cei a căror meserie e să tragă femeile pe sfoară, și care, cum făcuseră unii, să adune șase sau șapte averi una după alta și pe urmă să fugă cu banii el era un domn nenorocit și scăpătat, care o dusesse bine pe vremuri; și deși, dac-aș fi fost bogată, aș fi turbat de ciudă la gândul că paceaura aia mă trădase, totuși gândindu-mă ce fel de om este el, îmi spuneam că nu i-ar fi stat rău să aibă avere, căci, ce-i drept, era plăcut, mărinimos, cu scaun la cap și plin de voie bună.

În noaptea aceea, am stat de vorbă mult și cu sinceritate, fiindcă de nici unul nu se lipea somnul; el se căia în așa hal de a fi pus la cale toată înșelăciunea asta împotriva mea, ca și cum ar fi fost învinuit de înaltă trădare și trimis la osândă mi-a oferit din nou să-mi dea ultimul ban pe care-l mai avea la el, spunând că se va înrola în armată și va căuta să se rostuiască.

L-am întrebat cum de-i venise gândul rău de a mă duce în Irlanda, când acolo puteam să aflu că el nu mă poate întreține. Atunci mă luă în

brațe.

— Draga mea, zice, nici prin gând nu mi-a trecut să plec în Irlanda și cu atât mai puțin să te duc pe tine acolo, dar am venit aici ca să scap de ochii oamenilor, care prinseseră de veste despre ce aveam de gând și pentru ca nimeni să nu-mi ceară bani, înainte ca eu să fiu în stare să plătesc.

— Dar atunci, zic eu, unde urma să ne ducem?

— Uite, draga mea, zice el, am să-ți dezvălui tot ce plănuisem: aveam de gând să te întreb despre averea ta, așa cum știi că am și făcut și după ce tu aveai să-mi dai, așa cum mă așteptam, o seamă de amănunte, m-aș fi scuzat că trebuie să amân călătoria noastră în Irlanda, pentru câțeva vreme, și am fi plecat spre Londra. Pe urmă, draga mea, zice el, eram hotărât să-ți mărturisesc adevărul despre situația mea și să-ți arăt de ce șiretlicuri mă folosisem ca să obțin mâna ta, spunând că acum nu-mi rămâne altceva de făcut decât să-ți cer iertare și să mă ostenesc din tot sufletul, spre a te face să uiți trecutul prin fericirea viitorului.

— Zău, i-am spus eu, că m-ai fi cucerit curând; durerea mea este că nu sunt în stare să-ți arăt ce ușor m-aș fi împăcat cu tine și ți-aș fi trecut cu vederea toate înșelăciunile, ca răsplată pentru voia ta bună. Dar, dragul meu, zic, ce putem face acum? Suntem amândoi lefteri și la ce ne folosește că ne-am împăcat, dacă n-avem din ce trăi?

Ne-am gândit noi la o mulțime de căi, dar nici una nu ne îngăduia să pornim de la nimic. Până la urmă, m-a rugat să nu mai vorbesc despre asta, fiindcă, zicea, îi sfâșiam inima; așa încât am vorbit despre altele până când, într-un târziu, și-a luat un rămas bun de bărbat de la mine și s-a culcat.

Dimineața, s-a sculat înaintea mea; iar eu, care fusesem trează aproape toată noaptea și eram tare somnoroasă, am stat în pat până aproape de unsprezece. În timpul ăsta, el și-a luat caii, cei trei servitori, toată rufăria și bagajul și dus a fost, după ce a lăsat pe masă pentru mine o scrisoare scurtă, dar mișcătoare, care suna așa:

Draga mea, sunt un câine; te-am înșelat dar am fost târât de o făptură josnică s-o fac, împotriva principiilor și a obiceiurilor mele de viață.

Iartă-mă, draga mea! Îți cer din toată inima iertare; sunt omul cel mai nenorocit pentru că te-am mințit. Am fost atât de fericit să te știu a mea, și acum sunt atât de nenorocit, fiindcă sunt silit să fug de lângă tine. Iartă-mă, draga mea; încă o dată te rog, iartă-mă! Nu mă simt în stare să te văd ruinated din pricina mea și pe mine în neputință să te ajut. Căsătoria noastră nu înseamnă nimic; niciodată nu voi fi vrednic de a te revedea. Te dezleg de căsătoria cu mine; dacă poți face o partidă bună, n-o refuza din pricina mea. Îți jur pe ce am mai sfânt și-ți dau cuvântul meu de cinste că n-am să-ți tulbur niciodată tihna, dacă voi afla vreodată despre asta, ceea ce nu cred să se întâmple. Pe de altă parte, dacă nu te măriți, iar asupra mea se abate norocul, sunt al tău, oriunde vei fi. Ți-am pus în buzunar ceva din banii care mi-au rămas; ia locuri pentru tine și slujnica ta în diligență și pleacă la Londra. Sper că-ți vor ajunge pentru cheltuieli și că nu vei fi nevoită să intri în banii tăi. Îți cer din nou iertare din toată inima și voi face acest lucru, ori de câte ori mă voi gândi la tine. Adio, scumpa mea, pentru totdeauna! Rămân al tău, cu nesfârșită dragoste,

J. E.

Nimic din tot ce mi s-a întâmplat în viață nu m-a tulburat atât de mult ca acest rămas bun. Îi imputam de mii de ori în gând că m-a părăsit, căci aș fi mers cu el până la capătul pământului, chiar de-ar fi trebuit să cerșesc pentru o bucățică de pâine. Mi-am pipăit buzunarele și am găsit zece guinee, ceasul lui de aur și două inele subțiri, unul cu un diamant mic, care făcea vreo șase lire, celălalt un inel obișnuit de aur.

Am stat vreme de două ore, uitându-mă la lucrușoarele astea și abia dacă scoteam o vorbă, până când slujnica m-a întrerupt, spunându-mi că prânzul mă așteaptă. Am mâncat puțin și, după masă, m-a podidit plânsul și-l strigam mereu pe numele lui care era James. "O, Jemmy! ziceam, întoarce-te, întoarce-te. Îți dau tot ce a o să cerșesc, o să rabd de foame de dragul tău." Și așa am umblat ca turbată prin odaie câtva timp; din când în când, mă mai așezam și pe urmă iar începeam să umblu și-l strigam să se întoarcă și iarăși plângeam; și așa a trecut după-amiaza, până pe la ceasurile șapte, când începu să se însereze, fiindcă eram în august și când, spre mirarea mea nespusă, îl văd că se întoarce la han și vine glont în

odaia mea.

Eram într-o tulburare de neînchipuit și el la fel. Nu puteam ghici care să fie pricina înapoierii lui și nu știam singură dacă să mă bucur sau să mă întristez; dar dragostea a biruit și mi-a fost cu neputință să-mi ascund bucuria, care era prea mare pentru zâmbete, așa încât am izbucnit în lacrimi. Cum a intrat în odaie, s-a repezit să mă ia în brațe și m-a strâns tare, înăbușindu-mă aproape cu sărutările, dar fără să spună o vorbă. În cele din urmă, am început eu:

— Scumpul meu, cum ai putut să pleci de la mine? La care el nu mi-a dat nici un răspuns, căci nu era în stare să scoată un cuvânt.

După ce încântarea noastră s-a mai potolit, mi-a spus că ajunsese la vreo cincisprezece mile depărtare, dar nu i-a stat în puteri să meargă înainte fără să mă mai vadă o dată și să-și mai ia o dată rămas bun.

I-am povestit cum îmi petrecusem timpul și cum îl strigam să vină înapoi. El mi-a spus că mă auzise foarte limpede în pădurea Delamere, într-un loc la o depărtare de vreo douăsprezece mile. Eu am zâmbit.

— Nu, făcu el, să nu-ți închipui că glumesc, fiindcă niciodată în viața mea nu ți-am auzit glasul mai limpede și tare ca atunci, ba mi se părea că te văd fugind după mine.

— Atunci, zic eu, spune-mi ce strigam? fiindcă nu-i pomenisem de cuvintele ce le rostisem.

— Strigai tare, zice el, și spuneai: "O, Jemmy! O, Jemmy! întoarce-te, întoarce-te."

Eu am râs.

— Draga mea, zice el, nu râde, fiindcă, pe legea mea, ți-am auzit glasul la fel de lămurit cum îl auzi tu pe al meu acum; și dacă vrei, pot să depun jurământ în fața judecătorului.

Eu începeam să mă simt mirată, uluită, ba chiar înfricoșată și i-am spus ce făcusem în după-amiaza aceea și cum îl stricasem, întocmai cum am istorisit mai înainte. După ce ne-am înveselit câtva timp cu toate astea, i-am spus:

— N-ai să mai pleci de la mine mai bine mă țin eu după tine prin toată lumea.

El mi-a răspuns că-i vine foarte greu să mă părăsească, dar, de vreme ce așa trebuia să fie, speră să-i ușurez, pe cât îmi va fi cu putință, încercarea cât despre el, prevede că asta înseamnă pierzania lui.

Mi-a spus că se mai gândise că mă lasă să călătoresc singură până la Londra, ceea ce era cale lungă; și, fiindcă lui îi era totuna încotro o apucă, era hotărât să mă însoțească până acolo sau pe aproape; mi-a mai spus să nu-i iau în nume de rău, dacă va pleca fără să-și ia rămas bun; și asta a trebuit să-i făgăduiesc.

Mi-a povestit apoi cum dăduse drumul celor trei servitori, își vânduse caii și trimisese oamenii să-și încerce singuri norocul și toate astea, într-un răstimp foarte scurt, la un popas, într-un orașel de pe drum, nu știu cum îi zice.

— Și, zice, am vărsat câteva lacrimi, când am rămas singur, gândindu-mă cu cât erau ei mai fericiți decât stăpânul lor, fiindcă ei puteau bate la prima ușă ca să găsească o slujbă, în timp ce eu nu știam încotro să mă duc și ce să fac.

I-am spus că fusesem atât de nefericită după despărțire, încât mai rău nici nu putea să fie; și acum că se înapoiase, nu voiam să mă mai despart de el, dacă el era gata să mă ia cu dânsul, oriîncotro se duce. Am încuviințat ca, până una-alta, să plecăm împreună la Londra dar n-am consimțit ca el să dispară fără să-și ia rămas bun de la mine, ci i-am spus, în glumă, că dacă face asta îl voi chema iarăși înapoi, strigându-l tot atât de tare ca și prima oară. După aceea am scos din buzunar ceasornicul lui și i l-am dat înapoi, de asemenea cele două inele și cele 10 guinee, dar el n-a vrut nici în ruptul capului să le primească, ceea ce îmi dădea de bănuț că are de gând să plece în timpul călătoriei și să mă lase.

Adevărul e că situația lui, cuvintele pățimașe ale scrisorii, purtarea lui frumoasă de gentleman, grija pe care mi-o arăta în toate împrejurările, felul cum se despărțise de o parte atât de însemnată a averii lui, dându-mi-o mie toate astea la un loc mă impresionaseră atât de tare, încât nu înduram gândul despărțirii.

Două zile după asta, am plecat din Chester, eu în diligență, iar el călare. La Chester am dat drumul slujnicei. El era împotriva ca eu să rămân fără slujnică, dar i-am spus ca fata fiind tocmită la țară (la Londra nu

țineam slujnică), ar fi fost neomenos s-o iau sărmana cu mine și să-i dau drumul de îndată ce voi ajunge la oraș; și apoi asta ar fi încărcat fără nici un rost cheltuielile drumului, așa că l-am împăcat în această privință.

M-a însoțit până la Dunstable, mai puțin de treizeci de mile depărtare de Londra și aci mi-a spus că soarta și nenorocirile lui îl silesc să mă părăsească și că n-are rost să meargă până la Londra, din pricini pe care nu era nevoie să le știu și eu; și l-am văzut pregătindu-se să plece. Diligența cu care călătoream nu se oprea de obicei la Dunstable, dar rugând eu poștalionul să stea un sfert de oră, omul a fost mulțumit să se oprească puțin la poarta unui han, iar noi doi am intrat înăuntru.

Când ne-am văzut la han, i-am spus că vreau să-i mai cer un singur hatâr, anume, fiindcă el nu poate merge mai departe, să-mi dea voie să stau cu el o săptămână sau două în orașul acela, ca să putem, în răstimpul ăsta, să găsim o cale de a împiedica un lucru atât de nimicitor pentru amândoi cum era o despărțire definitivă; și că voiam să-i propun un lucru însemnat, care i se va părea poate, și lui, spre folosul nostru.

Era o propunere prea cuminte pentru a fi respinsă, așa încât el a chemat hangița și i-a spus că soția lui căzuse bolnavă, atât de bolnavă încât nu putea fi vorba să plece mai departe cu diligența, care o obosea de moarte, și a întrebat dacă ne poate găsi adăpost vreo două-trei zile într-o casă particulară, unde eu să mă pot odihni un pic, fiindcă eram istovită de călătorie. Hangița, o femeie de treabă, bine crescută și foarte îndatoritoare, a venit numaidecât să mă vadă mi-a spus că are două sau trei odăi foarte bune, într-o aripă a casei unde nu răzbește zgomotul și nu se îndoiește că, după ce le voi vedea, au să-mi placă a mai spus că-mi dă una din slujnicele ei, care n-o să aibă altceva de făcut decât să mă îngrijească pe mine. Era atât de drăguță, încât nu puteam decât să primesc; drept care m-am dus să văd odăile, care mi-au plăcut nespuse pentru că erau minunate mobilate și foarte bine așezate am plătit așadar diligența și am coborât bagajele, hotărâți să zăbovim câtăva vreme aci.

L-am mai spus bărbatului meu că voi rămâne cu el până ce-mi voi fi cheltuit toți banii, dar că nu-i dau voie lui să cheltuiască nici un șiling. Ne-am ciorovăit foarte prietenește în legătură cu asta, dar eu i-am spus că,

fiind, pare-se, ultima oară că mi-e dat să mă bucur de tovărășia lui, îl rugam să mă lase să hotărâsc numai eu în privința asta, în tot restul fiind el stăpân; și el a încuviințat.

Într-o seară, pe când ne plimbam pe câmp, i-am spus că acum vreau să-i fac propunerea despre care-i vorbisem; prin urmare, i-am povestit cum trăisem în Virginia, unde aveam o mamă încă în viață, după socoteala mea, deși bărbatu-meu murise de câțiva ani. I-am spus că, dacă lucrurile nu s-ar fi pierdut pe mare, lucruri al căror preț, între noi fie vorba, l-am umflat binișor, aș fi avut destulă avere ca să nu fim siliți să ne despărțim în felul ăsta. După aceea i-am dat amănunte despre cum se căpătuiesc oamenii în țara aceea, despre felul cum legea țării le dă pământ mult, și chiar dacă nu le dă, pământul poate fi cumpărat cu un preț atât de mic, încât nici nu face să mai vorbim despre asta.

Pe urmă, i-am istorisit în amănunțime cum e cu plantațiile în Virginia, cum transportând acolo mărfuri englezești în valoare nu mai mare decât două sau trei sute de lire, un om priceput, având câțiva servitori și unelte, poate curând să întrețină o familie și, în câțiva ani, să facă avere.

I-am vorbit despre roadele pământului de acolo, i-am spus cum trebuie îngrijit și pregătit ogorul, ce produce de obicei, și i-am arătat că, după câțiva ani, dacă începem așa, vom fi bogați — tot atât de sigur cum eram acum săraci.

El s-a mirat de cele auzite; și n-am avut alt subiect vreme de aproape o săptămână, în care i-am arătat negru pe alb, cum se zice, că era din punct de vedere moral cu neputință, presupunând că ne vom purta ca niște oameni chibzuiți, să nu ajungem la o stare bună își înfloritoare.

După aceea i-am spus ce măsuri aș lua eu ca să scot suma de 300 de lire sau cam pe aproape; și am discutat cu el ce bine ar fi să punem capăt ghinioanelor noastre și să câștigăm, în lume, rangul la care năzuisem amândoi și am adăugat că, după șapte ani, s-ar putea să fim în stare să lăsăm plantația pe mâini bune și să ne întoarcem în țară, unde ne-am statornici, încasându-ne veniturile și bucurându-ne de ele. Și i-am dat pilde de oameni care făcuseră așa și trăiau acum foarte respectabil la Londra.

Pe scurt, atâta l-am pisat că omul aproape a încuviințat, dar mereu se iveau ceva care strica totul, până când, în cele din urmă, a răsturnat jocul și

a început să vorbească despre Irlanda, ținând același scop la care ținisem eu vorbind despre Virginia.

Mi-a spus că un om care s-ar mulțumi cu viața la țară, dacă are fonduri ca să cumpere pământ, poate obține acolo pentru 50 de lire ferme pentru care aici plătești 200 de lire pe an; că recolta era de așa fel și pământul atât de mănos, încât chiar dacă nu vom pune mult la o parte, cu siguranță că vom trăi acolo la fel de larg cum trăiește în Anglia un gentleman cu 3000 de lire venit pe an; că el făcuse planul să mă lase la Londra și să plece în Irlanda ca să încerce; și că, dacă va vedea că pune temeliile unei vieți îmbelșugate, potrivite cu respectul ce mi-l purta, așa cum nu se îndoia că va face, va veni să mă ia.

Eram înfricoșată de-a binelea la gândul că, după o astfel de propunere, omul se va bizui pe cuvântul meu, anume de a-mi preface micul venit în bani, urmând a-l lăsa să-i ducă în Irlanda ca să facă încercarea dar era un om prea drept ca să dorească una ca asta sau chiar să primească, dacă i-aș fi propus eu. Și mi-a luat-o el înainte, adăugind că se va duce să-și încerce norocul în felul acesta și că, dacă va vedea că scoate destul pentru trai, atunci de-abia va adăuga averea mea la a lui, după ce voi fi eu acolo, ca să trăim omenește amândoi dar că nu va pune la bătaie nici un șiling din ce-i al meu, înainte de a face încercarea cu o sumă mică, și mă asigură că, dacă în Irlanda va vedea că, nu-i nimic de făcut, atunci se va întoarce la cele spuse de mine și se va alătura planului meu de a merge în Virginia.

Era atât de serios în dorința de a încerca mai întâi planul lui, încât nu m-am putut împotrivi; totuși mi-a făgăduit că-mi va trimite vești puțin timp după ce va ajunge acolo, ca să aflu și eu dacă lucrurile se potrivesc cu planurile lui și pentru ca, dacă succesul nu se arată, să am eu răgaz să mă pregătesc pentru cealaltă călătorie, iar atunci, mă încredința el, mă va însoți în America din toată inima.

De aici n-am putut să-l urnesc și cu discuțiile astea a trecut aproape o lună, în care timp m-am bucurat de tovărășia lui, cea mai plăcută din câte îmi fusese dat să cunosc în toata viața mea de până atunci. Tot în timpul ăsta, am aflat crâmpenie din viața lui, o viață cu adevărat uimitoare și plină de schimbări, care ar fi de ajuns ca să umple o poveste cu mult mai

interesantă prin aventurile și întâmplările ei decât oricare dintre cele tipărite vreodată. Dar o să am prilejul de a mai vorbi despre el mai încolo.

În cele din urmă, ne-am despărțit, deși cu mare mâhnire în ceea ce mă privește; și nici el nu și-a luat rămas bun cu inima ușoară, dar era silit s-o facă, fiindcă avea motive întemeiate ca să nu intre în Londra, după cum aveau să înțeleg cu prisosință în urmă.

I-am spus unde să-mi scrie, deși marea taină o mai păstram, cu alte cuvinte nu i-am dezvăluit numele meu adevărat, cine eram și unde mă putea găsi; și el m-a învățat cum să-i scriu ca să fie sigur c-o să primească scrisoarea.

Am ajuns la Londra a doua zi după ce ne despărțisem, dar nu m-am dus de-a dreptul la vechea mea locuință, ci dintr-o anumită pricină, m-am adăpostit într-o casă particulară de pe St. John's Street sau cum i se spune obișnuit St. John's, lângă Clerkenwell; și aici, în singurătate, avui răgaz să stau să mă gândesc temeinic la cele șapte luni de rătăcirii, fiindcă atâta fusesem plecată. Priveam înapoi cu nemărginită desfătare spre ceasurile plăcute petrecute alături de ultimul meu soț; dar desfătarea asta a scăzut simțitor, când mi-am dat seama, câțva timp după aceea, că sunt însărcinată.

Eram foarte încurcată din pricina greutății de a găsi un loc unde să pot naște, fiindcă pe vremea aceea unul dintre cele mai gingașe lucruri din lume pentru o femeie străină și fără prieteni era să fie adăpostită în astfel de împrejurări primejdioase, iar eu eram lipsită de mijloacele de a-mi procura orice siguranță.

În tot timpul acesta, avusesem grijă să duc mai departe corespondența cu prietenul meu de la bancă, sau, mai bine zis, a avut el grijă, fiindcă-mi scria o dată pe săptămână; și, măcar că nu-mi cheltuisem banii atât de repede încât să fie nevoie să-i cer lui, totuși îi scriam destul de des ca omul să știe că trăiesc. Lăsasem vorbă în Lancashire să mi se trimită scrisorile și, în timpul sihăstriei din St. John's, am primit o scrisoare foarte drăguță în care el mă asigură că procesul de divorț merge bine, deși se lovise de unele piedici la care nu se așteptase.

Nu m-a necăjit știrea că procesul se târăgănează mai mult decât s-ar fi așteptat el. Deși nu eram în situația de a mă putea mărita, fiindcă nu eram

atât de nesăbuită încât să mă mărit cu el când mă știam însărcinată de la altul, cum știu că au cutezat să facă unele femei, totuși n-aveam chef să-l pierd într-un cuvânt, eram hotărâtă să-l iau, dacă el nu-și schimbă gândul, de îndată ce voi fi din nou pe picioare. Miroseam eu că de celălalt bărbat n-o să mai aud nimic; și, cum acela mă îmboldise tot mereu să mă căsătoresc, asigurându-mă că n-o să se supere și nici n-o să mă urmărească pentru a mă lua înapoi, n-aveam să am muștrări de cuget în cazul când prietenul de la bancă voia să mai facă târgul și n-aveam temei să cred că nu va voi, după scrisorile ce mi le trimitea și care erau cum nu se poate mai drăgăstoase și mai îndatoritoare.

Mă făceam din ce în ce mai voinică și oamenii la care locuiam începură să bage de seamă, ba chiar, în măsura în care le îngăduia politețea, să-mi dea de înțeles că trebuie să mă gândesc la mutare. Eram încurcată rău și din ce în ce mai abătută, fiindcă zău nu știam ce cale să apuc; aveam bani, dar n-aveam prieteni și se părea c-o să rămân cu un copil pe cap, o povară de care fusesem scutită în trecut, după cum a arătat povestea mea de până acum.

Între timp am căzut rău bolnavă și, de inimă rea, boala mi s-a înrăutățit. În cele din urmă, s-a dovedit că erau doar niște friguri, dar mie mi-era teamă să nu lepăd. N-ar trebui să spun teamă, fiindcă, de fapt, aș fi fost bucuroasă să lepăd, dar nici prin gând nu mi-ar fi trecut vreodată să iau ceva pentru asta. Mizera groază, zău așa, până și de un astfel de gând.

Totuși venind o dată vorba despre starea mea, doamna la care locuiam m-a sfătuit să trimit după o moașă. La început am făcut nazuri, dar după aceea am primit, spunându-i că nu cunosc nici o moașă și las totul în seama ei.

Pare-se că gazda nu era chiar atât de străină de cazuri ca al meu, cum crezusem eu la început, și asta se va vedea îndată; așa încât a trimis după o moașă potrivită adică potrivită pentru mine.

Femeia părea pricepută în treaba ei, vreau să zic în meseria ei de moașă; dar mai avea o meserie în care se pricepea la fel de bine ca cele mai multe femei, dacă nu cumva le întrecea pe toate. Gazda îi spuse că sunt foarte abătută și că socotește că de aceea mă și îmbolnăvisem, ba o

dată i-o spusese chiar de față cu mine:

— Doamnă B, cred că suferința acestei cucoane e de natură delicată și te privește pe dumneata, așa încât dacă îi poți fi de folos, te rog nu te da în lături, căci e o femeie foarte cumsecade și pe urmă a ieșit din odaie.

Eu zău nu pricepeam ce vrea să spună, dar mătușica începu să mă lămurească foarte serios de îndată ce ieși gazda pe ușă.

— Doamnă, zice ea, se pare că nu pricepi ce vrea să spună gazda dumitale și dacă pricepi tot nu-i nevoie să-i arăți c-ai priceput. Vrea să spună că, în situația dumitale, o naștere nu-i chiar un fleac și că dumneata nu ești prea încântată să afle lumea despre ce e vorba. Altceva nu mai e nevoie să-ți spun și, dacă crezi de cuviință să-mi împărtășești câte ceva despre situația dumitale, atât cât socotești că e nevoie, fiindcă eu nu vreau să mă amestec unde nu-mi fierbe oala, poate că aș putea să te ajut, să te ușurez și să-ți alung toate gândurile negre.

Fiecare cuvânt pe care-l rostea făptura asta era un balsam pentru mine și-mi umplea inima cu viață nouă și curaj sângele începu să-mi circule mai iute în vine și parcă nu mai eram același om. Am început din nou să mănânc și numai-decât m-am simțit mai bine. Mi-a mai spus ea multe, țintind tot acolo și, după ce m-a îndemnat să vorbesc mai slobod, jurându-se pe ce are mai sfânt că va păstra taina, s-a oprit un pic, ca și cum ar fi așteptat să vadă ce impresie a făcut asupra mea și ce am de gând să spun.

Îmi dădeam prea bine seama ce nevoie am de o femeie ca asta, ca să nu primesc. I-am spus că lucrurile stăteau în parte așa cum le ghicise ea și, în parte, nu, fiindcă eram de fapt măritată și aveam bărbat, deși el era dus atât de departe, încât nu putea să se arate.

Ea mi-a curmat vorba, spunându-mi că asta nu e treaba ei; pentru ea, toate femeile care se dădeau în grija ei, erau femei măritate. Orice femeie însărcinată, mi-a zis, știe de un tată al copilului și dacă tatăl ăla e bărbat cu cununie sau ba, pe ea n-o privește treaba ei e să mă ajute în împrejurările de față, fie că am bărbat, fie că n-am.

— Fiindcă, doamnă, mi-a zis, să ai un bărbat care nu se poate arăta înseamnă să n-ai bărbat, așa încât fie că ești nevastă, fie că ești amantă, mie mi-e totuna.

Mi-am dat numaidecât seama că fie că eram târfă, fie că eram nevestă, aici tot drept târfă aveam să trec; așa încât am lăsat să treacă de la mine. I-am răspuns că are dreptate, dar că, totuși, dacă-i vorba să-i destăinuiesc cazul meu, trebuie să-i spun întocmai cum a fost; așa încât i-am povestit dandanaua cât am putut mai pe scurt, și am încheiat cam așa:

— Te supăr cu toate astea, doamnă, zic, nu fiindcă, după cum spuneai adineauri, are vreo legătură cu treaba dumitale; ceea ce te privește pe dumneata e că mie puțin îmi pasă dacă află lumea, sau ba, fiindcă mi-e totuna; greutatea cea mare e însă că cu n-am nici o cunoștință în partea asta a țării.

— Te înțeleg, doamnă, zice ea; n-ai cum să astupi gura lumii și să împiedici obrăznicile celor din parohie, obișnuite în împrejurări din astea și, poate, zice, nici nu știi cum ai să te descurci cu copilul după ce o veni.

— Ce-ai spus acum la urmă nu-mi dă atâtea griji ca ce spuneai mai înainte.

— Doamnă, zice moașa, cutezi să te dai pe mâna mea? Eu locuiesc în cutare loc; așa încât măcar că eu nu pot face cercetări în legătură cu dumneata, dumneata însă poți să te informezi despre mine. Mă numesc B. locuiesc pe cutare stradă și spune numele străzii și am la poartă firma "Leagă-nul". Sunt de meserie moașă și am de clientele multe doamne, care vin să nască la mine. Am dat parohiei o cauțiune generală, drept descărcare pentru tot ce vine pe lume sub acoperișul meu. În toată treaba asta, nu mai am de pus decât o întrebare, zice, și dacă-mi răspunzi la ea, nu mai ai nici o grijă.

Am înțeles numaidecât unde bate și i-am spus:

— Doamnă, cred că te înțeleg. Mulțumesc lui Dumnezeu, deși duc lipsă de prieteni prin locurile astea, nu duc lipsă de bani, atât cât e nevoie, măcar că nu înot în ei.

Am adăugat asta ca femeia să nu se aștepte la cine știe ce.

— Bine, doamnă, zice, asta e lucrul fără de care în asemenea cazuri nu poți face nimic; totuși, zice, ai să vezi că nu vreau nici să te jefuiesc, nici să-ți propun ceva neplăcut și prin urmare e bine să știi totul dinainte, ca să

te dai după împrejurări și să fii cheltuitoare sau econoamă, după cum crezi nimerit.

I-am spus că pare să fi înțeles atât de bine situația mea, încât nu-i ceream decât un lucru: anume, fiindcă aveam bani destui, deși nu foarte mulți, să rânduiască totul în așa fel, încât să fie cât mai puține cheltuieli.

Mi-a răspuns că-mi va supune o listă de cheltuieli în vreo două-trei forme, iar eu voi alege pe cea care-mi va plăcea am rugat-o să facă așa.

A doua zi, mi-a adus socoteala, și cele trei liste arătau așa:

L s p (lire, șilingi, penny)	
1) pentru trei luni găzduire în casa ei, inclusiv masa, cu zece șilingi pe săptămână	6 00
2) pentru o doică cu luna și chirie pentru rufăria	1 100
3) pentru un pastor care să boteze copilul, nași	1 10 0
4) pentru o masă cu ocazia botezului la care să invit cinci prieteni	1 00
5) pentru onorariul moașei și pentru ostenelile ei de a înlătura neplăcerile parohiei	3 30
6) pentru slujnica ei care va ajuta	0 10 0
	<hr/> 13 13
	0

Asta era prima listă; a doua suna cam la fel:

1) pentru trei luni găzduire și masă etc. cu 20 șilingi pe săptămână.....	12 0 0
2) pentru o doică cu luna, chirie pentru rufăria	2 10 0
3) pentru un pastor care să boteze copilul, nași	2 00
	3 30
5) pentru onorariul moașei ca mai sus .	5 50
	<hr/> 1 00

	25.18.
	0
Asta era lista de categoria a doua; cea de a treia era o clasă mai sus, mai ales pentru cazul când se va arăta tatăl sau niscăi prieteni.	
1) pentru trei luni găzduire și masă, cu două odăi și o cămăruță pentru servitoare .	30 0 0
2) pentru o doică cu luna și cea mai fină len-	4 40
3) pentru pastorul care botează copilul etc.	2 10 0
4) pentru ospăț și cei care procură vinul .	6 00
	10 10
	0
6) pentru servitoare, în afară de cea a lăuzei .	0 10 0
	53
	14.0

Mi-am aruncat ochii pe cele trei liste, am zâmbit și i-am spus că, după toate socotelile, găseam pretențiile ei foarte chibzuite și nu mă îndoiam că tot ce oferea ea era foarte bun.

Ea mi-a răspuns că voi judeca după ce voi vedea totul. I-am spus că, din păcate, voi fi o clientă de categoria cea mai joasă:

— Și poate, zic eu, din cauza asta voi fi mai puțin binevenită.

— Nu, de loc, a zis ea, pentru că la una de categoria a treia, am două cliente de a doua și patru de întâia și proporția câștigului meu e aceeași; dar, dacă te îndoiești că vei fi bine îngrijită, voi da -voie oricărui prieten de al dumitale să vină să vadă cum ești servită.

După aceea mi-a dat lămuriri cu privire la cele trei note.

— În primul rând, doamnă, zice ea, te rog să bagi de seamă că te țin

trei luni cu numai 10 șilingi pe săptămână îmi îngădui să spun că n-ai să te plângi de masa mea. Îmi închipui, zice, că acolo unde ești acum n-o scoți la capăt mai ieftin?

— Sigur că nu, zic eu, nu atât de ieftin, fiindcă plătesc 6 șilingi pe săptămână camera și-mi pregătesc singură masa, ceea ce mă costă cu mult mai mult.

— Pe urmă, doamnă, zice, dacă nu trăiește copilul, cum se întâmplă câteodată, ai economisit pastorul; și dacă n-ai prieteni pe care să-i poțtești, scapi și de cheltuielile ospățului așa încât dacă scoți astea, zice, nașterea n-o să te coste mai mult de 5 lire și 3 șilingi peste ce cheltuiești de obicei cu traiul.

Era lucrul cel mai cuminte pe care-l auzisem vreodată; așa încât i-am spus zâmbind că voi fi clienta ei; i-am mai spus că, deoarece mai erau două luni și mai bine până la soroc, voi fi poate nevoită să stau la ea mai mult decât trei luni și doream să știu dacă n-o să mă silească să mă mut, înainte de a fi în stare să plec. Nu, a zis ea avea casă mare și, afară de asta, ea nu silea niciodată o femeie care născuse la ea să se mute înainte de dorea ea singură să plece și chiar dacă se iveau mai multe cliente, nu se avea atât de rău cu vecinele, încât să nu poată găzdui și douăzeci la nevoie.

Am găsit că e o femeie minunată în felul ei și, ca să nu mai lungesc vorba, m-am dat pe mâna ei. Ea a început atunci să vorbească de altele, s-a uitat cum locuiesc, a găsit că-mi lipsesc anumite îngrijiri și înlesniri și a spus că, în casa ei, nu voi fi tratată așa. I-am răspuns că mă sfiam să vorbesc pentru că gazda se arătase mai rece, sau cel puțin așa mi se părea, de când căzusem bolnavă, din pricină că eram însărcinată; și mă temeam să nu mă jignească într-un fel sau altul, în caz că n-aș fi în stare să-i dau prea multe lămuriri despre persoana mea.

— Vai de mine, dragă, spuse moașa, dumneaei nu e străină de aceste lucruri; a încercat și ea să găzduiască doamne în situația dumitale, dar n-a putut să dea garanții parohiei de altfel e o doamnă foarte cumsecade, după cum ți-ai dat seama. Totuși, fiindcă ai de gând să pleci, nu te ciorovăi cu ea și o să am eu grijă să fii ceva mai bine îngrijită cât timp mai stai aici, fără să te coste mai mult.

Eu nu înțelegeam ce vrea să spună; totuși, i-am mulțumit și ne-am

despărțit. A doua zi de dimineață, mi-a trimis un pui fript cald și o (sticlă cu sherry și a poruncit slujnicei să-mi spună că mă va servi zilnic, cât timp voi locui aci. Asta era surprinzător de drăguț și de plăcut, așa încât am primit cu toată inima. Seara, a trimis din nou la mine ca să afle dacă-mi lipsește ceva și ca să poruncească slujnicei să vină la ea, dimineața, și să ia mâncarea. Slujnica a primit ordin să-mi facă o ciocolată, dimineața, înainte de a pleca, iar la prânz mi-a adus niște momițe de vițel și o farfurie cu supă; în felul ăsta, moașa mă îngrijea de la depărtare, iar eu eram încântată și m-am înzdrăvenit repede, pentru că într-adevăr cauza principală a bolii mele erau necazurile.

Mă așteptam, fiindcă așa se întâmplă la oamenii de teapa asta, ca slujnica pe care mi-o trimisese să fie o fetișcană obraznică foc, crescută ca-n Drury Lane și treaba nu-mi prea venea la socoteală; așa încât, în prima noapte, nici n-am vrut s-o las să se culce cu mine în casă și stăteam cu ochii pe ea, de parc-ar fi fost o hoată.

Stăpâna ei a ghicit numaidecât despre ce este vorba și a trimis-o înapoi cu un bilețel, în care scria că mă pot bizui pe cinstea slujnicei ei; că răspunde de ea în toate privințele și că ea nu (angajează servitori, dacă nu e sigură de ei. Mi s-a ridicat o piatră de pe inimă; și într-adevăr purtarea fetei era grăitoare, fiindcă ființă mai modestă, mai liniștită, mai cumpătată încă n-a intrat în casă de oameni și mi-am dat seama de asta și mai târziu.

De îndată ce m-am simțit destul de zdravănă ca să ies din casă, m-am dus cu slujnica să văd locuința în care aveam să stau; totul era atât de dichisit și de curat încât, ce mai încoace-ncolo, mi-a luat piuitul și am rămas nespus de încântată de tot ce vedeam, lucru care, ținând seama de împrejurările triste prin care treceam, era mai mult decât puteam să sper.

Vă așteptați poate să vă descriu de ce fel erau îndeletnicirile ticăloase ale femeii pe mâinile căreia încăpusem, dar prea aș încuraja viciul, dacă aș arăta lumii cu câtă ușurință erau scăpate aci femeile de povara unor copii din flori. Cucoana asta simandicoasă avea mai multe metode. Una dintre ele era ca atunci când un copil se naștea, dar nu în casa ei (fiindcă era chemată la multe nașteri, în case particulare), niște oameni pregătiți dinainte să ia în schimbul unei sume de bani copilul din seama mamei ca și

a parohiei ea zicea că acești copii sunt îngrijiți cum se cuvine. Dar ce se întâmpla cu ei, având în vedere că erau atâția, după câte am înțeles din spusele ei, nu pot să-mi închipui.

Am stat adeseori de vorbă cu ea despre asta; și ea îmi închidea gura, spunând că salva astfel viața unor mieușei nevinovați, cum le zicea, care altfel ar fi fost poate omorâți și de asemenea viața multor femei căzute, de pe urma nenorocirilor, pradă deznădejdi, și care ar fi fost altfel ispitite să-și ucidă copiii. Am recunoscut că-i adevărat și că face o faptă lăudabilă am întrebat numai dacă acești copii încap, după aceea, pe mâini bune și nu sunt prost tratați și neglijăți de îngrijitorii lor. Ea mi-a răspuns că are totdeauna grijă de asta și că nu ține în slujba ei îngrijitoare care nu sunt femei foarte de treabă și pe care nu se poate bizui.

Eu n-aveam cum să-i tăgăduiesc spusele și deci eram nevoită să răspund:

— Doamnă, nu pun la îndoială că dumneata îți faci datoria, dar vorba e ce fac ceilalți?

Și iar îmi închidea gura, zicând că are cea mai mare grijă în privința asta.

Singurul lucru în toată vorbăria ei care nu mi-a plăcut nici de frică a fost că, discutând o dată despre cât de înaintată e sarcina mea, mi-a spus ceva care suna cum că ar putea să mă ajute să scap mai curând de povara mea, dacă m-aș învoi; sau, mai limpede, că poate să-mi dea ceva ca să lepăd, dacă doresc să pun, în felul ăsta, capăt necazurilor mele; eu i-am arătat numaidecât că mi-e groază la gândul ăsta și, ca să fiu dreaptă cu ea, a înlăturat chestiunea cu atâta iscusință, încât n-aș putea să spun dacă chiar se gândise la treaba asta sau dacă pomenise de ea numai ca de un lucru îngrozitor; căci știa să-și potrivească atât de bine cuvintele și prindea gândul meu cu atâta repeziciune, încât a început ea singură să se împotrivească, înainte ca eu să am timpul de a vorbi.

Ca să scurtez cât pot partea asta, mi-am părăsit locuința din St. Jones's și m-am mutat la îngrijitoria cea nouă așa i se spunea în casa ei și aci am fost tratată cu atâta politețe și îngrijită atât de bine și totul era atât de desăvârșit, încât mă cuprindea mirarea și nu înțelegeam, la început, cu ce câștig se alege îngrijitoria mea; mai încolo am descoperit că nu urmărirea

să se aleagă cu vreun câștig de pe urma mesei și nici n-ar fi putut câștiga prea mult, dar ca din alte lucruri pe care le învățea își scotea ea câștigul și vă asigur că aici se alegea cu destul mai că nu-ți venea să crezi ce clientelă avea, și în casa ei și în afară, numai în chestiuni delicate, sau, ca să vorbim deschis, de pe urma dezmățului.

Cât am locuit eu în casa ei, adică timp de aproape patru luni, n-au născut la ea mai puțin de douăsprezece femei ușoare și cred că a avut sub supraveghere vreo treizeci și două sau așa ceva, în afara celor din casa ei; una dintre ele locuia la vechea mea gazdă din St. Jones's, care cu mine făcuse pe mironosița.

Asta dovedea, în chip ciudat, creșterea viciului în vremurile noastre și, oricât aș fi fost de ticăloasă, tot mă cutremuram; începuse să-mi fie greață de casa unde locuiam și, mai ales, de meseria gazdei; și totuși trebuie să spun că n-am văzut niciodată și nu cred că se putea vedea vreo urmă de necuviință în casa aceea, tot timpul cât am locuit acolo.

N-am văzut o dată vreun bărbat urcând scările decât numai pentru a vizita vreo lăuză în prima lună după naștere; și, chiar și atunci nu se apropia nici unul neînsoțit de bătrână, care socotea că ține de cinstea meseriei ei să nu lase bărbatul să atingă femeia, nici măcar pe nevasta lui, în prima lună după naștere. Și nu lăsa, cu nici un chip, vreun bărbat să se culce în casa ei, nici chiar alături de soția lui; avea ea o vorbă, că nu-i pasă câți copii se nasc în casa ei, dar de conceput nu vrea să fie conceput nici unul aci.

Poate că mergea prea departe, dar dacă greșea, greșea cu socoteală, fiindcă, în felul ăsta, păstra numele bun al meseriei ei, așa cum și-l câștigase, și era știut că, deși îngrijea femeii care se destrăbălaseră, nu ajuta niciodată la destrăbălarea lor; și totuși se îndeletnicea cu o meserie ticăloasă.

În timp ce locuiam la ea și încă înainte de naștere, ara primit o scrisoare din partea omului meu de încredere de la bancă, o scrisoare plină de cuvinte drăguțe și îndatoritoare, prin care el mă îndemna să mă întorc la Londra când am primit-o eu, scrisoarea era veche de aproape două săptămâni, fiindcă fusese mai întâi trimisă în Lancashire și de acolo înapoi.

Omul încheia, spunându-mi că obținuse o hotărâre împotriva neveste-si, că era gata să-și țină făgăduiala dată mie, dacă eu îl vreau, și adăuga nenumărate declarații de bunăvoință și dragoste, pe care cu siguranță că le-ar fi păstrat pentru el, dacă ar fi știut în ce situație mă aflam, și pe care declarații, așa cum stăteau lucrurile, eu eram departe de a le merita.

I-am răspuns la scrisoare și am dat-o la Liverpool, dar i-am trimis-o cu un curier, sub pretext că sosise într-un plic adresat unei prietene din oraș. I-am arătat bucuria mea la vestea că e slobod, dar și îndoiala că o recăsătorire ar fi foarte legală și-i spuneam că sper să cugete serios la lucrul acesta, înainte de a lua vreo hotărâre, urmările fiind prea grave, pentru ca un om cu judecată să se pripească; am încheiat, dorindu-i numai bine în tot ce va hotărî, fără să-i dezvălui ce era în mintea mea și fără să-i răspund la propunerea ce mi-o făcea de a veni la el la Londra, dar am pomenit, în treacăt, de gândul de a mă întoarce spre sfârșitul anului, scrisoarea fiind datată din aprilie.

Am născut prin mijlocul lui mai și iarăși am făcut un băiat voinic, iar eu mă simțeam bine, ca de obicei în astfel de împrejurări. Îngrijitoarea mea și-a îndeplinit treaba de moașă cu cea mai mare îndemânare și iscusință ce se pot închipui, întrecând tot ce-mi fusese dat să văd până atunci.

A avut atâta grijă față de mine în timpul facerii și după aceea, în timpul lăuziei, încât dacă mi-ar fi fost mamă, n-ar fi putut face mai mult. Dar nimeni să nu fie încurajat prin exemplul acestei cucoane îndemânate spre o viață păcătoasă, fiindcă acum ea se află la locul de veci și pot spune că n-a lăsat în urma ei nimic care să merite stimă.

Cred că născusem, de vreo douăzeci de zile, când am primit din nou o scrisoare din partea prietenului meu de la bancă, cu știrea surprinzătoare că obținuse hotărârea definitivă cu privire la despărțirea de nevestă-sa, că i-o împărtășise și ei în cutare zi și că răspundea acum îndoielilor mele cu privire la căsătoria noastră, într-un fel neașteptat și nedorit nici de el; căci nevestă-sa, cuprinsă de remușcări pentru felul cum se purtase cu el, auzind că el câștigase, se omorâse chiar în aceeași seară.

Îmi scria în cuvinte frumoase, că-i pare rău de nenorocirea ei, dar se spală pe mâini de orice vină, fiindcă spunea că-și făcuse doar dreptate, într-un caz în care fusese, în văzul lumii, jignit și înșelat. Totuși, spunea că e

foarte abătut și că nu i-a mai rămas altă mulțumire pe lumea asta decât nădejdea că voi reveni și-l voi mângâia cu tovarășia mea; și stăruia tare să-i dau cel puțin speranțe că mă voi întoarce la oraș și-i voi îngădui să mă vadă, și atunci vom discuta totul mai în amănunțime.

Eu am rămas înmărmurită la vestea asta și am căzut serios pe gânduri cu privire la situația mea și la nenorocirea de a avea un copil pe cap și nu știam de loc cum s-o scot la capăt. În cele din urmă i-am vorbit îngrijitoarei, dar am luat-o pe departe. Câteva zile m-am arătat abătută, iar ea se ținea scai de mine să-i spun ce mă tulbură. Nu puteam, pentru nimic în lume, să-i mărturisesc că eram cerută în căsătorie, după ce-i spuseseam de atâtea ori că am bărbat, așa încât nu știam cum să mă descurc cu ea. I-am mărturisit că era ceva care mă tulbura tare, dar, în același timp, i-am spus că-i un lucru despre care nu pot vorbi nimănui.

Ea s-a mai ținut de capul meu câteva zile, dar eu i-am spus că-i cu neputință să încredințez taina asta oricui o fi. În loc să se mulțumească cu răspunsul meu, și-a întezit stăruințele îi dădea mereu zor că-i fuseseră încredințate cele mai mari taine de soiul ăsta, că era meseria ei să ascundă totul și că, dacă ar fi dezvăluit taine de acest fel, s-ar fi dus pe copcă. M-a întrebat dac-o auzisem vreodată pălăvrăgind despre treburile altora, încât aș putea s-o bănuiesc. Mi-a spus că a mă destăinui ei era ca și cum n-aș fi vorbit cu nimeni; că e tăcută ca un mormânt, însă că trebuie să fie un secret foarte neobișnuit, de vreme ce nu poate să-l scoată de la mine; a-l ascunde înseamnă să mă lipsesc însă de orice ajutor sau mijloc de ajutorare și s-o lipsesc și pe ea de prilejul de a mă sluji. Pe scurt, m-a vrăjit în așa hal cu vorbăria și cu puterea ei de convingere, încât n-a mai fost chip să-i tăinuiesc nimic.

M-am hotărât să-i dezvălui totul. I-am spus povestea căsătoriei mele din Lancashire și cum fusesem amândoi înșelați, cum ne întâlnisem și cum ne despărțisem cum el mă dezlegase în ceea ce-l privea și-mi dăduse deplină libertate să mă remărit, făgăduind că dacă va afla ceva, nu mă va cere înapoi, nu mă va tulbura, nu mă va trăda; că eu mă socoteam liberă, dar mi-era groaznic de frică să mă încumet de teama urmărilor, în caz că totul va fi descoperit.

Pe urmă i-am spus ce partidă bună aveam în vedere; i-am arătat scrisorile prietenului meu, care mă poftea la Londra, și a văzut cu câtă dragoste erau scrise, dar am acoperit numele, ascunzându-i de asemenea povestea cu nenorocirea neveste-si i-am spus numai că femeia murise.

Ea s-a pornit pe râs când a auzit de șovăielile mele și mi-a spus că cealaltă nici nu fusese căsătorie, ci o păcăleală de ambele părți că, de vreme ce ne despărțisem prin bună înțelegere, contractul nu mai exista și eram amândoi eliberați de îndatoriri. Avea pe vârful limbii argumente cu nemiluita; pe scurt, m-a dăscălit până m-a amețit; nu spun însă că nu mi-a fost de ajutor, și încă mult, pentru ceea ce năzuiam.

Dar de-abia acum venea greutatea cea mare și anume copilul acesta, a spus ea, trebuie înlăturat și, în așa fel, încât nimănui să nu-i fie cu putință să-i dea de urmă. Eu știam că n-o să fie chip să mă mărit, fără să tănuiesc că am un copil, fiindcă omul ar fi descoperit cu ajutorul vârstei copilului că a fost născut acum, și, deci, conceput după înțelegerea mea cu el și cu asta praf s-ar fi ales de toată combinația.

Dar atât de tare mă durea inima să mă despart pentru totdeauna de copil, ba chiar, după câte știam eu, să-l las să fie omorât sau să moară de foame prin nepăsarea sau cruzimea oamenilor, ceea ce de fapt tot aia era, încât numai gândul acesta mă umplea de groază. Doresc tuturor femeilor care primesc să li se ia copiii din cale, cum se spune, de dragul cuviinței, să nu uite că asta nu e decât un mijloc ticluit pentru a-i ucide; înseamnă să-și omoare copiii, fără greș.

E limpede pentru oricine se pricepe cât de cât la copii, că venim pe lume neajutorați, fără a fi în stare să facem față nevoilor, ba chiar să le facem cunoscute celor din jur; și că, fără ajutor, suntem sortiți pieirii acest ajutor presupune nu numai o mână binevoitoare, fie ea a mamei sau a altcuiva, ci și două însușiri și anume: grijă și iscusință; fără acestea, jumătate din copiii nou-născuți mor, chiar dacă au mâncare, iar jumătate din cei care scapă cu viață rămân schilozi, neghiobi, ciungi, ologi sau poate smintiți. Nu mă îndoiesc că, între altele, natura a semănat și din aceste pricini dragostea față de copii în inimile mamelor; fără de care ele n-ar fi niciodată în stare să se dăruiască trup și suflet, așa cum trebuie să facă, grijilor și durerilor neistovite de care e însoțită creșterea copiilor.

Atâta vreme cât grija aceasta e trebuincioasă vieții copilului, nepăsarea înseamnă ucidere și iarăși, să lași copilul în seama unor oameni care nu simt acea dragoste neapărat trebuincioasă, fiindcă natura nu i-a înzestrat cu ea, înseamnă să-l nesocotești în ultimul hal. Ba unele femei merg mai departe, fiindcă ele urmăresc chiar pierderea copilului, așa încât e crimă cu bună știre, fie că pruncul moare, fie că trăiește.

Toate lucrurile acestea se perindau prin fața ochilor mei și încă sub înfățișările cele mai negre și mai înspăimântătoare; și fiindcă vorbeam foarte slobod cu îngrijitoarea mea, căreia mă învățasem să-i spun mamă, i-am împărtășit toate gândurile întunecoase care-mi treceau prin minte și i-am spus cât sunt de nenorocită. Ea a luat lucrul ăsta mult mai serios decât pe celelalte; dar fiindcă era înrăită în așa hal, încât n-o mișca nici frica de Dumnezeu, nici groaza de crimă, firește că nu pătrundeau până la ea nici vorbele despre dragoste. M-a întrebat dacă nu se arătase față de mine, în timpul lăuziei, grijulie și drăgăstoasă ca o mamă. Am recunoscut că da.

— Vezi, draga mea, zice, deși după plecarea ta, ce mai însemni pentru mine? Ce mi-ar păsa dac-aș auzi c-ai fost spânzurată? Nu crezi că există femei care, fiindcă asta li-e meseria și așa își câștigă pâinea, se ostenesc să se îngrijească de niște copii de parcă le-ar fi mame? Da, da, fetițo, zice ea, nu te teme; doar noi cum am fost îngrijite? Ești sigură c-ai fost îngrijită chiar de propria ta mamă? Și totuși ești durdulie și frumoasă, fetițo, zice hoasca; și zicând așa, mă mângâia pe obraji. Nu-ți face gânduri, fata mea, zice, dându-i înainte tot pe aceeași strună. La mine nu există crime; eu întrebuițez cele mai bune doici și în mâinile lor se prăpădesc tot atât de puțini copii ca și în mâinile mamelor. Nu ducem lipsă nici de îngrijire, nici de pricepere.

Pusese degetul pe rană când întrebase dacă eu eram sigură că fusesem îngrijită de maică-mea; eram, dimpotrivă, sigură că nu fusesem și când am auzit-o, am început să tremur și să pălesc. Cu siguranță, mi-am zis, că făptura asta nu e vrăjitoare și nici n-are legătură cu vreun duh care să-i fi spus ce-i cu mine, înainte să fi aflat chiar eu și mă uitam înspăimântată la ea dar gândindu-mă totuși că nu-i cu putință să știe ceva despre mine, mi-a trecut spaima și am început să mă simt iarăși la largul

meu, dar nu chiar numaidecât.

Ea și-a dat seama de tulburarea mea, dar nu știa ce înseamnă așa încât îi dădea mai departe cu slăbiciunea de care dădeam dovadă, închipuindu-mi că pruncii sunt omorâți când nu sunt crescuți de mamele lor și încerca să mă încredințeze că acei copii de care se ocupă ea sunt la fel de bine îngrijiți, ca și cum ar fi crescuți de mamele lor.

— Se poate să fie așa, mamă, zic, dar după câte știu eu, îndoielile mele sunt bine întemeiate.

— Ia s-aud și eu câteva îndoieli, zice ea.

— Mai întâi, zic eu, dumneata dai bani oamenilor ăstora ca să ia copilul din mâinile părinților și să se îngrijească de el cât o trăi. Dar știm doar, mamă, zic eu, că ăștia-s oameni săraci și sunt în câștig dacă scapă cât mai curând de povară cum pot să cred atunci, de vreme ce moartea copilului le convine cel mai bine, că vor fi foarte grijulii pentru viața lui?

— Astea-s aiureli și prăpăstii, zice ea. Îți spun doar că bunul lor nume atârnă de viața copilului și că au grijă de el ca oricare dintre mame.

— Vai, mamă, zic eu, dac-aș putea fi sigură că pruncul meu va fi bine îngrijit și tratat omenește, tare aș fi fericită; dar e cu neputință să mă liniștesc, până nu văd și, în împrejurările mele, a vedea înseamnă a mă pierde; așa încât nici eu nu știu ce să fac.

— Frumoasă poveste! zice îngrijitoarea. Vrei să vezi copilul și nu vrei să-l vezi vrei să rămâi ascunsă și totodată să te descoperi. E cu neputință, draga mea, așa încât trebuie să iaci ce au mai făcut și alte mame cu suflet înaintea ta și să iei lucrurile așa cum sunt, deși nu sunt cum ai dori tu să fie.

Am înțeles ce voia să zică prin mame cu suflet; voia să zică târfe cu suflet, dar nu voia să mă jignească, fiindcă de data asta, zău că nu eram târfă, ci măritată în lege, lăsând la o parte valabilitatea căsătoriei dinainte.

Totuși, orice aș fi fost, n-ajunsesem încă stană de piatră, cum sunt de obicei femeile de teapa asta; vreau să spun că nu puteam să fiu neomenoasă și nepăsătoare față de soarta copilului meu; și dragostea asta curată am purtat-o atâta vreme în suflet, că eram gata să mă las de prietenul meu de la bancă; dar el se ținea în așa hal scai de mine să mă întorc și să-l iau de bărbat, încât mai că nu era chip să mă împotrivesc lui.

În cele din urmă, bătrâna mea îngrijitoare mi-a spus cu siguranța ei de totdeauna:

— Uite, draga mea, zice, am găsit o cale ca să fii sigură că pruncul ți-e bine îngrijit și totuși oamenii care-l îngrijesc să nu te cunoască niciodată.

— Vai, mamă, zic eu, dacă faci asta, mă îndatorezi pentru toată viața.

— Bine, zice, vrei să te prinzi la o cheltuială ceva mai mare pe an decât ceea ce dăm noi de obicei oamenilor cu care cădem la înțelegere?

— Sigur, zic eu, din toată inima, numai să nu știe nimeni de mine.

— Cât despre asta, zice, fii pe pace, fiindcă dacă n-o să îndrăznească să întrebe de tine; și o dată sau de două ori pe an, ai să vii cu mine și ai să vezi copilul și felul cum e îngrijit și ai să fii mulțumită că a încăput pe mâini bune, fără să știe cineva cine ești.

— Bine, zic eu, dar crezi că atunci când oi veni să-l văd, o să fiu în stare să ascund că sunt mama lui? Crezi că e cu putință?

— Ei, face ea, chiar dacă te trădezi, dacă n-o să înțeleagă mare lucru; îi vom interzice să înțeleagă. Dacă îndrăznește, pierde banii pe care știe că-i plătești tu și i se ia copilul.

Eu eram încântată de planul ăsta. Așa încât, în săptămâna următoare, a fost adusă de la țară, de prin Hertford sau de undeva de prin părțile acelea, o femeie care trebuia să ne scape de copil, pentru 10 lire, plătite în bani. Dacă îi dădeam cinci lire mai mult pe an, își lua obligația să aducă copilul la îngrijitoarea mea, ori de câte ori îi ceream, sau să ne lase să venim noi să-l vedem, ca să ne încredințăm cât îl îngrijește de bine.

Femeia arăta sănătoasă și de treabă, era nevastă de plugar, dar hainele, rufăria și tot ce purta erau foarte curate; cu inima grea și lacrimi în ochi, i-am dat copilul. Fusesem mai dinainte la Hertford ca s-o văd pe ea și casa ei și-mi plăcuse destul de mult; i-am promis marea și sarea dacă se poartă frumos cu pruncul, așa încât a știut, de cum am deschis gura, că eu sunt mama lui. Dar cum părea că nici nu se sinchisește și că n-are nici un temei să iscodească ce-i cu mine, m-am gândit că sunt în siguranță. Pe scurt, am încuviințat să ia copilul și i-am dat cele 10 lire adică le-am dat îngrijitoarei, care le-a dat de față cu mine sărmanei femei, aceasta legându-se să nu-mi mai înapoieze niciodată copilul sau să mai ceară ceva

pentru îngrijirea sau creșterea lui: atât doar că eu i-am făgăduit să-i mai dau ceva, ori de câte ori voi veni să-l văd, dacă bag de seamă că-l îngrijește foarte bine. Prin urmare, nu eram legată să plătesc cele 5 lire, atât doar că-i făgăduisem îngrijitoarei mele să le plătesc. Și așa am scăpat de o mare grijă, într-un fel care deși nu mă mulțumea pe de-a-ntregul, era totuși cel mai potrivit pentru mine din câte ar fi putut să-mi treacă prin minte, în situația de atunci.

Am început apoi să-i scriu prietenului meu de la bancă într-un fel cu mult mai binevoitor și, pe la începutul lui iulie, i-am trimis o scrisoare, înștiințându-l că am de gând să mă întorc la Londra prin luna august. El mi-a răspuns în cuvintele cele mai pasionate ce se pot închipui, rugându-mă să-i dau de știre din vreme, fiindcă vrea să-mi vină în întâmpinare cale de două zile. Asta mă încurca al naibii și nu știam ce să-i răspund. Eram hotărâtă într-un rând să iau diligența până la West Chester, numai pentru ca la întoarcere el să mă vadă sosind fiindcă, deși fără temei, gândul că el nu mă crede la țară nu-mi dădea pace.

M-am ostenit să mi-l scot din cap, dar în zadar; mi se întipărise atât de adânc în minte, încât eram neputincioasă în fața lui. În cele din urmă se adăugă noului meu plan de a pleca la țară și gândul că, în felul ăsta, voi putea s-o prostesc minunat pe bătrâna mea îngrijitoare și s-o scot la capăt cu toate celelalte încurcături, fiindcă ea habar n-avea dacă noul meu iubit locuiește la Londra sau în Lancashire; și vorbindu-i despre hotărârea mea, am încredințat-o că omul e din Lancashire.

După ce am rânduit totul în vederea călătoriei, i-am dat bătrânei de știre și am trimis servitoarea care mă slujea de la început să-mi oprească un loc în diligență. Bătrâna dorea ca fata să mă însoțească până la capătul călătoriei și apoi să se întoarcă în trăsură, dar eu am convins-o că n-are rost. La plecare, mi-a spus că nu-i nevoie să ne înțelegem dinainte să ne scriem, fiindcă își dă seama că dragostea mea pentru copil mă va îndemna să-i scriu și chiar să viu s-o văd, când mă voi reîntoarce. Am încredințat-o că așa va fi și mi-am luat rămas bun, mulțumită că am scăpat dintr-o casă ca asta, măcar că fusesem bine îngrijită la ea.

Locul în diligență nu l-am luat până la capăt, ci până într-un loc numit Stone, în Cheshire, unde nu numai că n-aveam nici o treabă, dar nu cunoș-

team nici un suflet. Știam eu că dacă ai bani în buzunar ești acasă oriunde; așa încât am poposit aici vreo două-trei zile, până când, tot pândind o ocazie, am găsit loc într-o trăsură și, după ce mi-am asigurat călătoria înapoi la Londra, am trimis o scrisoare domnului cu pricina, cum că voi fi în cutare zi la Stony Stratford, unde îmi spusese vizitiul că va opri.

Nimerisem de fapt într-o trăsură care trecea din întâmplare pe acolo, fiind închiriată anume ca să ducă niște domni ce călătoreau spre Irlanda, până la West Chester. Acum trăsura se întorcea și nu era legată de ore și locuri anumite, cum se întâmplă de obicei cu diligența așa încât trăsura rămânând pe loc duminică, omul meu avusese timp să se pregătească a-mi ieși în întâmpinare, ceea ce altfel n-ar fi putut face.

Înștiințarea i-a venit atât de târziu, încât n-a putut să ajungă până la Stony Stratford la timp pentru a petrece noaptea cu mine, așa încât m-a întâmpinat, a doua zi dimineață, într-un loc numit Brickhill, tocmai în clipa când trăsura intra în oraș.

Mărturisesc că m-am bucurat tare când l-am văzut, fiindcă, peste noapte, fusesem cam dezamăgită. Plăcerea a fost îndoită când am văzut cu ce alai sosește, fiindcă a venit într-o caleașcă elegantă cu patru cai și însoțit de un servitor.

M-a scos numaidecât din trăsura care se oprea la un han din Brickhill și, trăgând la același han, a pus să se deshame caii de la caleașcă și a poruncit dejunul. L-am întrebat ce are de gând, fiindcă eu doream să-mi urmez călătoria. El mi-a răspuns că nu, că am nevoie de un pic de odihnă după oboseala drumului și că hanul e foarte bun deși orașelul e raic și că, prin urmare, orice s-ar întâmplă, nu vom pleca mai departe, în noaptea aceea.

Eu n-am stăruit prea mult, fiindcă dacă omul făcuse cale atât de lungă ca să mă întâmpine și se băgase în cheltuieli atât de mari, se cuvenea să-l răsplătesc și eu nițel așa încât nu mi-am frământat mintea pentru atâta lucru.

După prânz, am pornit să vedem orașul, să vedem biserica și să privim câmpiile și împrejurimile, așa cum fac de obicei străinii, iar hangiul ne-a slujit drept călăuză la vizitarea bisericii. Am văzut că domnul meu întreabă

cam stăruitor de pastor, așa încât am priceput îndată unde vrea să ajungă, anume să-mi ceară să mă cunun cu el era cu ochi și cu sprâncene că n-o să-l refuz; căci pentru a vorbi sincer, în situația mea nu-mi dădea mâna să spun nu; acum nu mai aveam de ce să risc.

Dar, în timp ce gândurile astea îmi umblau prin cap, ceea ce nu ținu mai mult de câteva clipe, văzui că hangiuul îl ia deoparte și-i șoptește, dar nu foarte încet, fiindcă putui să prind cuvintele astea:

— *Sir*, dacă aveți nevoie de un pastor, am un prieten nu departe de aci, care vă va servi cât se poate de discret.

Domnul meu a răspuns destul de tare ca să-l pot auzi:

— Foarte bine, cred că vom avea nevoie.

Nici nu apucasem să ne întoarcem bine la han și omul se porni pe cuvinte pătimăse, spunând că de vreme ce avusese norocul să mă întâlnească și totul se potrivise bine, i-aș grăbi fericirea, dacă totul s-ar sfârși pe loc.

— Ce vrei să spui? întreb eu, roșindu-mă puțin. Într-un han, pe drumul mare! Doamne ferește, zic, cum îți vine să vorbești așa?

— Și încă cum, zice, doar pentru asta am venit, ca să vorbesc așa și am să ți-o dovedesc — și scoate din buzunar un teanc mare de hârtii.

— Mă înspăimânți, zic eu, ce-s astea?

— Nu te speria, draga mea, zice el și mă sărută.

Pentru prima oară își îngăduia să-mi spună "dragă mea" pe urmă a repetat:

— Nu te speria ai să vezi ce sunt toate astea și a desfășurat hârtiile. Era mai întâi sentința de divorț și dovada de netăgăduit că nevastă-sa fusese o târfă; pe urmă adeverința pastorului și a epitropilor bisericii de care ținea femeia, care adeverință dovedea că fusese îngropată și declara și felul cum murise; copia după hotărârea procurorului, prin care s cerea un juriu care să cerceteze cazul, și verdictul juriului, verdict ce glăsuia: *Non compos mentis*. Toate astea erau menite să mă mulțumească pe mine, deși, în treacăt fie spus nu eram eu chiar atât de năzuroasă și, dac-ar fi știut el totul, ar fi văzut că pot să-l iau de bărbat și fără atâtea dovezi. Totuși, le-am citit cum m-am priceput mai bine și i-am spus că lucrurile erau cum nu se poate mai lămurite, dar că nu era nevoie să fi adus hârtiile

cu el, fiindcă mai aveam timp destul. El mi-a zis că poate pentru mine o fi timp destul, dar pentru el nu putea fi mulțumitor decât momentul de față.

Mai erau și alte hârtii făcute sul și eu l-am întrebat ce-i cu ele.

— Păi, zice el, întrebarea asta așteptam să mi-o pui. A scos atunci din hârtii o cutie de piele, iar dinăuntru un inel foarte fin cu diamant.

Chiar dac-aș fi vrut cumva, n-aș fi putut să-l refuz, fiindcă mi-l vârâse în deget, așa încât am făcut doar o plecăciune. Pe urmă, a mai scos un inel.

— Țsta, zice, e pentru altă ocazie și-l bagă în buzunar.

— Bine, dar lasă-mă, totuși, să-l văd, zic eu și zâmbesc; cam ghicesc eu ce este, cred că ești nebun.

— Aș fi fost nebun, dacă n-aș fi făcut așa, zice el, și tot nu mi-l arată, deși eu ardeam să-l văd.

L-am zis:

— Hai, lasă-mă să-l văd.

— Stai, zice, privește mai întâi aici și iar scoate sulul și-l citește și ce să vezi? era o autorizație de căsătorie.

— Cum, fac eu, ți-ai pierdut mințile? Erai pe deplin sigur că voi încuviința de la primul cuvânt și hotărât să nu întâmpini nici o împotrivire?

— Așa e cum ai spus acum la urmă, zice el.

— Dar s-ar putea să te înșeli, zic eu.

— Nu, nu, zice, nu trebuie să mă refuzi, nu se poate să mă refuzi și zicând așa, se pornește să mă sărute atât de vijelios că n-am putut scăpa de el.

Era și un pat în odaie, iar noi ne plimbam de colo până colo, discutând cu aprindere; în cele din urmă, mă ridică în brațe pe neașteptate și mă aruncă pe pat, trântindu-se alături de mine. Și mă tot strângea cu putere, dar fără să-mi propună nici o necuviință, ci tot îndemnându-mă să primesc, cu rugăminți repetate, cu argumente, cu declarații de dragoste, stăruind că nu mă lasă până nu-i făgăduiesc, așa încât, până la urmă, i-am spus:

— Va să zică, ești hotărât să nu fii refuzat, așa mi se pare?

— Nu, nu, face el, nu trebuie să fiu refuzat, nu vreau să fiu refuzat, nu pot să fiu refuzat!

— Bine, bine, zic eu și-l sărut ușor, atunci n-ai să fii refuzat; lasă-mă să

mă ridic.

Consimțământul meu și felul drăgălaș în care i-l dădusem îl făceau atât de nebun de fericire, încât începui să-mi închipui că el ia acest consimțământ drept căsătorie și n-o să mai aștepte ceremonia; dar îl nedreptățeam, pentru că omul m-a luat de mână, m-a ridicat și, dându-mi un sărut sau două, mi-a mulțumit pentru bunăvoința cu care am primit. Era atât de copleșit de fericire, încât am văzut cum îi dau lacrimile.

M-am întors cu spatele, fiindcă și eu aveam ochii plini de lacrimi și i-am cerut voie să mă închid puțin în odaia mea. Dacă am simțit vreodată o fărâma de remușcare pentru mai bine de douăzeci și patru de ani de viață păcătoasă, atunci am simțit-o. Ce fericire pentru omenire, îmi spuneam, că oamenii nu pot citi unul în inima celuilalt! Ce bine ar fi fost, dacă aș fi fost de la bun început nevasta unui om atât de cinstit și atât de îndrăgostit de mine!

După aceea m-a fulgerat gândul: "Ce făptură ticăloasă sunt! Și cât de înșelat va fi de mine omul acesta nevinovat! Nici prin minte nu-i trece că, după ce s-a despărțit de o târfă, se aruncă în brațele alteia! Că se însoară cu o femeie care s-a culcat cu doi frați și are trei copii de la fratele ei! O femeie născută la Newgate, dintr-o mamă care a fost târfă și deportată ca hoată o femeie care s-a culcat cu treisprezece bărbați și a născut un copil de când mă cunoaște el! Bietul om! Îmi spuneam, ce o să i se întâmple?" După ce mi-au trecut remușcările, mi-am spus următoarele: "Ei, dacă mi-e scris să-i fiu nevastă și dacă Dumnezeu mă ajută o să-i fiu cu adevărat nevastă și am să-i iubesc pe măsura patimii lui nesăbuite pentru mine; îl voi despăgubi, prir ceea ce va vedea, pentru rușinea cu care-l acopăr și pe care n-o vede."

El aștepta nerăbdător să ies din odaia mea, dar văzând că zăbovesc, a coborât ca să vorbească cu hangiul despre pastor.

Hangiul, om cumsecade, deși cam băgăreț, trimisese dinainte după pastor; și când domnul meu începu să-l roage să trimită după el, îi răspunse:

— *Sir*, prietenul meu se află aci și, fără multă vorbă, i-a pus pe unul în fața celuilalt.

Când s-a văzut în fața pastorului, omul meu l-a întrebat dacă se încu-

metă să cunune o pereche de străini, amândoi dornici să se căsătorească. Pastorul a spus că domnul X. îi vorbise despre asta, că nădăjduiește că nu-i vreo treabă necurată, că i se pare că are de-a face cu un om serios și își închipuie că nici doamna nu e o fetiță, așa încât să fie nevoie de consimțământul prietenilor.

— Ca să vă risipesc îndoiala, zice omul meu, citiți hârtia asta și scoate autorizația.

— . Nu mai am nimic de spus, zice pastorul unde e doamna?

— Veți vedea-o îndată, spune omul meu.

Și după vorbele astea, urcă scara; cum eu tocmai ieșisem din odaie, îmi spune că pastorul e jos și că, după ce-i arătase autorizația, era gata să ne cunune din toată inima.

— Dar cere să te vadă mai întâi și mă întreabă dacă poate să-l aducă sus.

— E timp destul, zic eu, mâine dimineața nu-i așa?

— Păi vezi, draga mea, zice el, îi e teamă să nu fie vorba de vreo fată tânără răpită de la părinți și eu l-am asigurat că suntem amândoi la vârsta când putem hotărî singuri și de aceea vrea să te vadă.

— Bine, zic eu, cum vrei.

Și iată că-l aduce sus pe pastor, care era un bărbat plăcut și voios. Aflase, pare-se, că ne-am fi întâlnit aci din întâmplare; că eu sosisem într-o diligență dinspre Chester, iar omul meu mă întâmpinase în caleașca lui; că trebuia să ne întâlnim, în noaptea trecută, la Stony Stratford, dar că el nu apucase să ajungă până acolo.

— Vezi, domnule, spune pastorul, că în fiecare ghinion e ascuns un noroc. Dezamăgirea, domnule, zice către omul meu, a fost a dumitale și norocul e al meu, fiindcă dacă v-ați fi întâlnit la Stony Stratford, n-aș fi avut cinstea să vă cunun. Hangiule, ai o carte de rugăciuni?

Eu am tresărit ca de spaimă.

— *Sir*, am spus, ce-aveți de gând? Cum, să mă mărit într-un han, și încă noaptea?

— Doamnă, zice pastorul, dacă dorești să se întâmple într-o biserică, așa va fi; dar te asigur că această căsătorie va fi tot atât de trainică, dacă

te cunun aici, ca și dacă te cunun în biserică; noi nu suntem legați de canoane spre a nu cununa în altă parte decât în biserică; cât despre ceasul zilei, nu cântărește de fel în împrejurarea de față; prinții noștri se cunună în odăile lor, la ceasurile opt sau zece noaptea.

A durat mult până m-a înduplecat, fiindcă mă prefăceam că țin morțiș să nu mă cunun decât în biserică. Erau doar mofturi; așa încât, în cele din urmă, m-am prefăcut că primesc și atunci i-am chemat sus pe hangiu, pe nevastă-sa și pe fiică-sa. Hangiul a fost naș, notar și toate împreună și așa ne-am cununat și ne-am înveselit foarte, deși mărturisesc că muștrările de cuget care mă copleșiseră mai înainte erau încă prea aproape și mă făceau, din timp în timp, să oftez adânc; ceea ce văzând mirele meu, se ostenea să-mi dea curaj gândind, bietul de el, că mai aveam încă șovăieli față de pasul pe care-i făcusem cu atâta grabă.

Am petrecut minunat în seara aceea, dar totul a rămas atât de tăinuit la han, încât nici măcar vreo slujnică din casă n-a aflat nimic, căci hangița și fiică-sa mă serveau și nu lăsau pe nici una din fete să urce la mine. Am numit-o pe fiica hangiței domnișoară de onoare; iar a doua zi, am trimis după un negustor și i-am dăruit fetei câteva panglici frumoase, atât de frumoase cât se puteau găsi în orașul acela; apoi aflând că pe acolo se fac dantele, i-am dăruit maică-si o bucată de dantelă pentru o bonetă.

Una din pricinile pentru care hangiul păstra atât de bine taina era teama ca nu cumva să afle pastorul parohiei; totuși s-a aflat, pentru că, a doua zi, dis-de-diminează, clopotele se porniră să bată, iar sub fereastra noastră se adunară niște muzicanți, de soiul celor care se puteau găsi în oraș. Hangiul a trâmbițat că ne cununasem încă înainte de a sosi la el, dar că, fiindcă-i mai fusesem și altă dată oaspeți, voiam să facem ospățul în casa lui.

A doua zi, n-am avut putere să ne urnim; dis-de-diminează clopotele ne stricaseră somnul și, cum parcă nici noaptea nu dormisem prea mult, eram atât de somnoroși, încât am stat în pat până aproape de douăsprezece.

Am rugat-o pe hangiță să oprească muzica și clopotele și ea a tpoțtrivit lucrurile în așa fel, încât avurăm liniște. Dar o întâlnire ciudată mi-a stricat, pentru câțeva vreme, cheful. Odaia cea mare a hanului privea spre stradă. Eu eram într-un capăt al odăii și, fiind o zi plăcută și caldă, deschisesem

fereastra ca să iau puțin aer când deodată văzui trei domni călări, intrând în curtea unui han de peste drum.

Nu-mi puteam crede ochilor și totuși nici nu încăpea îndoială că al doilea dintre cei trei bărbați era soțul meu din Lancashire. Eram înspăimântată de moarte; în viața mea nu fusesem atât de încurcată îmi venea să intru în pământ; sângele îmi îngheță în vine și începui să tremur, ca și cum m-ar fi scuturat frigurile. Spuneam că nu mai încăpea îndoială îi recunoșteam îmbrăcămintea, îi recunoșteam calul, îi recunoșteam fața.

Primul meu gând a fost că bărbatul meu nu se afla lângă mine ca să-mi vadă tulburarea, lucru de care eram foarte bucuroasă. Nu trecuse mult de când intraseră cei trei bărbați în hanul de peste drum și se și arătară la fereastra odăii, așa cum se obișnuiește puteți însă fi siguri că fereastra mea era închisă. Totuși nu mă puteam opri de a trage cu ochiul și iar l-am văzut și l-am auzit pe el; poruncea ceva unuia din servitori și m-am încredințat astfel cu groază că e chiar fostul meu soț.

Ceea ce mă interesa acum era să aflu cu ce treabă venise, dar era cu neputință. Închipuirea mea își făurea rând pe rând o părere mai înspăimântătoare decât alta uneori mă gândeam ca-mi dăduse de urmă și că venise ca să mă învinuiască de nerecunoștința și necinste și mi se părea că suie scările ca să mă ocărasească îmi treceau prin cap nenumărate gânduri despre lucruri care lui nu i-ar fi trecut și nici nu-i puteau trece prin minte, decât dacă i le-ar fi dezvăluit diavolul.

Aproape două ore a ținut spaima asta. Nici nu-mi dezlipeam privirile de pe fereastra sau ușa hanului unde trăseseră ei. În cele din urmă, auzind zgomot mare în poarta hanului lor, am fugit la fereastră și, spre marea mea ușurare, i-am văzut plecând pe toți trei și luând-o spre apus. Dacă ar fi luat-o spre Londra, aș fi rămas cu spaima c-o să-l întâlnesc iarăși și c-o să mă recunoască; dar el a luat-o în partea opusă și așa mi-a trecut neliniștea.

Eram hotărâți să plecăm a doua zi, dar pe la șase seara ne sperie războiul ce se stârnise pe stradă, unde vedeam oamenii alergând călări, de parcă și-ar fi ieșit din minți. Ce se întâmplase? Huiduiau trei hoți de drumul mare, care jefuiseră două diligențe și pe câțiva călători lângă Dunstable Hill și se dăduse, pare-se, de știre că hoții fuseseră văzuți la

Brickhill, în cutare casă, adică chiar casa unde trăseseră cei trei domni.

Casa fu numaidecât înconjurată și cercetată, dar se aflau destui care să depună mărturie cum că cei trei plecaseră de peste trei ceasuri. Deoarece se adunase mulțime mare de oameni, aflărăm și noi îndată despre ce era vorba și acum eram îngrijorată până în fundul sufletului, dar din altă pricină. Am spus pe dată oamenilor din casă că-mi îngădui să declar despre domnii aceia cum că sunt cinstiți, fiindcă pe unul din ei îl cunoșteam drept om de onoare și cu avere frumușică în Lancashire.

Comisarul venit să vadă ce-i cu huiduiala aceea a auzit îndată de spusele mele și a urcat până sus ca să afle totul din gura mea; iar eu l-am încredințat că-i văzusem pe cei trei bărbați de la fereastră; că pe urmă îi zărisem prin fereastra odăii unde prânzeam și că, după aceea, îi văzusem încălecând; îl asiguram că pe unul dintre cei trei îl cunoșteam ce fel de om este, că era un gentleman cu mare avere și de o cinste neîndoielnică, din Lancashire, de unde tocmai mă întorsesem eu.

Siguranța cu care rosteam aceste cuvinte potoli gloata și-l mulțumi într-atâta pe comisar, încât sună numaidecât retragerea, spunând oamenilor că nu aceștia erau cei căutați, fiindcă aflase despre ei că sunt gentlemen cinstiți; și așa a plecat lumea. Nu știu care era adevărul, dar sigur e că diligentele fuseseră jefuite la Dunstable Hill de 560 de lire în bani; în afară de asta, câțiva dintre negustorii de dantele care călătoreau mereu pe acel drum fuseseră și ei jefuiți. Cât despre cei trei domni, asta am s-o lămuresc mai încolo.

Tot tăărăboiul ăsta ne-a ținut în loc o zi, deși s-a adevărit că e totdeauna cel mai sigur să pornești în călătorie imediat după ce a avut loc o tâlhărie, fiindcă nu încapе îndoială că deja hoții sunt departe; dar eu nu mă simțeam în siguranță, mai ales de teamă ca nu cumva soțul meu cunoscut să mai fie încă pe drum și să dea ochii cu mine.

N-am trăit vreodată patru zile în șir mai plăcute, în tot lungul vieții mele. În tot timpul ăsta eram mireasă în lege, iar noul meu soț se ostenea să-mi facă pe plac în toate. O, dacă lucrurile ar fi mers mai departe tot așa! Cum aș fi uitat de toate necazurile trecute și cum m-aș fi ferit de suferințele viitoare! Dar trebuia să dau socoteală, și în lumea asta și în cea de apoi pentru un trecut cum nu se poate mai păcătos.

Plecarăm în ziua a cincea; și, fiindcă mă vedea neliniștită, hangiuul a încălecat și a luat cu sine pe fiul său și trei oameni de treabă din ținut, toți cu flintele încărcate și, fără să ne spună nimic, o porniră în urma caleștii, ca să ne vadă ajunși cu bine la Dunstable.

Firește că se cuvenea să-i ospătăm frumos la Dunstable, ceea ce l-a costat pe soțul meu vreo zece sau doisprezece șilingi și, pe deasupra, cât a dat oamenilor pentru că-și pierduseră timpul; numai că hangiuul n-a vrut să primească nimic.

Lucrurile s-au potrivit cum nu se poate mai bine pentru mine; fiindcă, dac-aș fi sosit la Londra nemăritată, ar fi trebuit fie să mă adăpostesc la el în prima noapte, fie să-i mărturisesc că nu cunoșteam nici un suflet la Londra care să primească pe o biată mireasă cu mirele ei în noaptea nunții. Dar acum nu mă rușinam că mă ducea de-a dreptul la el acasă, și aici am luat, din prima clipă, în primire o casă frumos mobilată și un bărbat foarte înstărit, așa încât mă aștepta o viață cât se poate de fericită, dacă știam să brodesc lucrurile. Avui răgaz să socotesc prețul adevărat al vieții pe care se părea că aveam s-o trăiesc. Ce deosebire față de dezmățul meu dinainte și cu cât mai fericită e viața de virtute și cumpătare decât aceea pe care o numim o viață de plăcere!

Vai dacă acest răstimp al vieții mele ar fi durat sau dacă aș fi învățat, atunci când mi-a fost hărăzit să-l trăiesc, să-i gust adevărata dulceață și dacă nu m-ar fi pândit sărăcia, care e o aaevarată otravă pentru virtute, ce fericită aș fi fost, nu numai în viața asta, ci pe vecie! Cum acum mă căiam din tot sufletul pentru trecutul meu. Priveam îndărăt cu groază și nu mint când spun că mă învinuiam pe mine însămi pentru tot ce făcusem. Soțul meu chiar nici n-a vrut să mă mai vadă, cu toate că mă iubea nespus, iar eu, îmboldită de cel mai cumplit dintre diavoli, sărăcia, mă reîntorsesam la îndeletnicirile mele murdare și folosisem farmecele mele ca să scap de nevoi, iar din frumusețea mea făcusem o codoașă a viciului.

Acum însă păream ancorată într-un port sigur, după ce călătoria furtunoasă a vieții mele se sfârșise și începeam să simt recunoștință pentru această salvare. Stăteam ore în șir singură, plângând la amintirea nebuniilor din trecut și a îngrozitoarelor rătăciri legate de o viață păcătoasă

și uneori mă linișteam cu gândul că mă căiam sincer.

Dar sunt ispite cărora firii omenești nu-i stă în putere să li se împotri-vească și puțini sunt aceia care știu ce li s-ar întâmpla, dacă ar fi împinși de nevoi. Și după cum dorința stă la rădăcina oricărui păcat, tot așa sărăcia este cea mai rea capcană. Dar să las la o parte filozofia asta și să ajung la fapte.

Am trăit cu bărbatul acesta în cea mai desăvârșită tihnă; era un om liniștit, simțitor, cumpătat, virtuos, modest, sincer, iar în meseria lui harnic și drept. Avea o slujbă mărunță, dar veniturile lui ajungeau cu prisosință pentru un trai obișnuit. Nu zic că era în stare să țină echipaje sau să facă față în înalta societate, cum se spune, dar nu mă așteptam la asta și nici nu doream să fie așa; fiindcă, de vreme ce pe mine mă îngrozea viața ușuratică și smintită pe care o trăisem înainte, acum eram hotărâtă să trăiesc retrasă, cumpătată în sânul familiei. N-aveam societate, nu făceam vizite îmi vedeam de casă și căutam să fiu pe plac bărbatului meu și felul ăsta de viață deveni o plăcere pentru mine.

Am trăit cinci ani neîntreruși de bunăstare și mulțumire, când o lovitură neașteptată, dată de o mână nevăzută, îmi spulberă toată fericirea și mă azvârli în lume într-o stare ce se deosebea ca de la cer la pământ de ceea ce fusese până atunci.

Bărbatul meu încredințase unui funcționar dintre cei ce lucrau cu el o sumă de bani, prea mare pentru ca, la averea noastră, să ne putem îngădui s-o pierdem. Omul a dat faliment și pierderea căzu greu de tot pe capul soțului meu. Totuși, paguba nu era încă atât de mare încât bărbatul meu să nu se poată reface, ținând seama că avea, cum spuneam, credit bun pe piață, dacă ar fi avut curajul să privească nenorocirea în față. Fiindcă să te lași doborât de necazuri înseamnă să le dublezi povara și cel ce vrea să piară sub apăsarea lor va pieri.

Dar în zadar îl mângâiam eu, rana era prea adâncă; cuțitul pătrunsese în măruntaie; omul deveni trist, își pierdu curajul, apoi îl cuprinse nepăsarea și muri. Eu prevăzusem lovitura și mă simțeam nespus de copleșită, fiindcă știam cu siguranță că, dacă el moare, eu voi fi pierdută.

Aveam doi copii de la el și atâta tot; doar se apropia timpul să mă las de copii; aveam patruzeci și opt de ani și-mi închipui că dacă el ar fi trăit,

tot n-aș mai fi avut alții.

Rămâneam într-o stare de plâns, fără mângâiere și, în unele privințe, mai rău ca niciodată. Mai întâi, fiindcă trecusem de floarea vârstei și nu mai speram să-mi găsesc un curtezan tot ce era frumos pierise și acum nu mai rămăseseră decât ruinele a ceea ce fusese odată. Și mai groaznic decât toate era faptul că mă simțeam cea mai nenorocită și desperată faptură din lume. Eu, care-l îmbărbătasem pe soțul meu și mă ostenisem să-l întăresc în mijlocul neazuriilor, nu eram în stare să le îndur pe ale mele; îmi lipsea tăria aceea în durere, fără de care îi spuneam și lui că nu poți duce povara.

Dar situația mea era într-adevăr jalnică, pentru că eram cu dasăvârșire lipsită de prieteni și de ajutor, iar pierderea încercată de bărbatul meu îl adusese aproape la sapă de lemn, așa încât, deși nu aveam datorii, îmi dădeam cu ușurință seama că ceea ce-mi rămânea n-o să-mi ajungă pentru multă vreme căci banii se duceau zilnic pe întreținere, și în curând aveau să se topească, și atunci nu mai vedeam înaintea ochilor decât mizeria neagră. Și aceasta se înfățișa gândurilor mele cu atâta tărie, încât chiar înainte de a se fi apropiat mi se părea că și venise. Spaima sporea mizeria, fiindcă mi se părea că fiecare ban cheltuit pentru o bucată de pâine era cel din urmă, că mâine va trebui să postesc și că voi muri de foame.

În nenorocirea mea n-aveam nici un ajutor, nici un prieten care să mă mângâie sau să-mi dea vreun sfat ședeam plângând și frământându-mă zi și noapte, îmi frângeam mâinile și uneori vorbeam într-aiurea ca o femeie smintită. Și, zău, m-am mirat adesea c-am scăpat cu mintea teafără, fiindcă eram atât de năucă, încât gândurile mi se pierdeau adesea în închipuiri prăpăstioase.

Doi ani am trăit în starea asta nenorocită, irosind puținul pe care-l mai aveam, jelind fără încetare și nefăcând altceva decât să sângerez de moarte, fără cea mai mică nădejde că voi primi ajutor; și atâta plânsesem, încât lacrimile îmi secaseră și mă cuprinsese deznădejdea, pentru că sărăceam văzând cu ochii.

Ca să mai câștig răgaz, mi-am părăsit casa și am închiriat o locuință; și, pe măsură ce mă restrângeam, mi-am vândut cele mai multe lucruri, alegându-mă astfel cu ceva bani în buzunar, și din asta am trăit aproape un

an, cheltuind cu calicie și înnodând banul cu zece noduri. Și totuși, când priveam în viitor mi se strângea inima, pentru că mizeria și lipsa se apropiau nemiloase. Nimeni să nu citească această parte a istoriei mele, fără să se gândească adânc la ce înseamnă deznădejdea și la cum s-ar zbate el (sau ea) fără prieteni și fără pâine; s-ar gândi atunci nu numai să economisească ceea ce are, dar și să ridice ochii spre cer după ajutor și să rostească rugăciunea înțeleptului: "Nu-mi da, Doamne, sărăcie, ca să nu fur".

Să-și amintească fiecare că mizeria înseamnă și ispită îngrozitoare și că, în astfel de împrejurări, ești lipsit de puterea de a te împotrivi; sărăcia te îmboldește, sufletul e deznădăjduit de atâta nenorocire și ce poți face? Într-o seară, când pot spune că ajunsesem în așa hal, încât nu mai aveam de ce să mă agăț, că eram ca nebună și cu mintea răătăcită, m-am simțit dintr-o dată împinsă de nu știu ce duh, m-am îmbrăcat cum se cuvine (căci mai aveam haine destul de bune) și am ieșit din casă. Sunt sigură de tot ca nu plecasem cu nici un gând; nici nu știam și nici nu mă întrebam încotro mă duc sau cu ce treabă dar, fiindcă diavolul mă împingea și-mi așeza momeli în drum, cu siguranță că tot el m-a dus în locul acela, fiindcă eu habar n-aveam încotro merg sau ce fac.

Tot rătăcind așa fără să știu încotro, am trecut prin fața unei spițerii din Leadenhall Street și am văzut pe un scăunel, în fața tejghelei, o bocceluță învelită în pânză albă alături stătea o slujnicuță cu spatele la scăunel și cu ochii în sus, spre fundul prăvăliei, unde ucenicul farmacistului, cred, stătea cocoțat ipe tejghea și el tot cu spatele la ușă și cu o lumânare în mână, căutând ceva în raftul cel mai de sus; așa încât amândoi erau ocupați, iar în prăvălie nu mai era nimeni.

Asta era momeala; iar diavolul care întinsese cursa mă îmboldea, ca și cum mi-ar fi vorbit, fiindcă mi-amintesc și n-am să uit niciodată că parcă "auzeam un glas, care-mi spunea peste umăr: "la bocceaua; mai repede; chiar în clipa asta." De-abia încetă glasul că eu intrai în prăvălie și, oprindu-mă cu spatele la fetișcană, de parc-aș fi așteptat să treacă o căruță, întinsei mina pe la spate, luai legăturica și p-aci ți-e drumul, fără ca fata sau băiatul sau altcineva să mă fi zărit.

E cu neputință să dau grai spaimei din sufletul meu, în timp ce făceam asta. Când am ieșit din prăvălie, n-aveam putere să fug, ba nici chiar să

grăbesc pasul. Am trecut, firește, strada și am cotit la primul colț și cred că am dat într-o stradă care mergea până la Fenchurch Street; de acolo, am trecut drumul și am cotit de atâtea ori, încât n-aș ști să spun pe unde mă aflam, nici ce drum am apucat nu mai simțeam pământul sub picioare și cu cât mă depărtam de primejdie cu atât mai iute mergeam, până când, ostenită și cu răsuflarea tăiată, mă văzui silită să mă așez pe o bancă mică lângă o poartă, și atunci mi-am dat seama că intrasem pe Thames Street, lângă Billingsgate. M-am odihnit un pic și am pornit mai departe; sângele îmi fierbea, inima îmi bătea, ca și cum m-ar fi speriat ceva neașteptat. Într-un cuvânt, eram pradă uimirii, de nu știam nici încotro mergeam, nici ce aveam de făcut.

După ce am ostenit de atâta umblet înfrigurat, am început să mă gândesc și atunci am pornit spre casă, unde am ajuns pe la orele nouă seara.

Pentru ce fusese făcută legăturica și cu ce prilej fusese lăsată acolo unde o zărisem eu nu știam, dar când am desfăcut-o, am găsit înăuntru un rând de așternut de copil, foarte frumos, aproape nou, cu dantelă foarte fină; mai era un castronaș de argint, cu căniță de argint și șase linguri și mai era ceva lenjerie, o cămașă bună, trei batiste de mătase, iar în căniță o hârtie cu 18 șilingi și 6 *penny* în bani mărunți.

Tot timpul cât desfăceam lucrurile astea măcar că eram în siguranță deplină nu mă părăsea o teamă atât de groaznică și o atare spaimă a minții, încât nici nu pot să le dau grai. M-am așezat și am început să plâng amarnic. "Doamne, îmi ziceam, ce-am ajuns! o hoată! Bine, dar rândul viitor voi fi prinsă și dusă la Newgate și osândită!" Și iar mă porneam pe plâns și sunt sigură că, dacă nu mi-ar fi fost frică, aș fi dus lucrurile înapoi, măcar că eram atât de săracă; dar după un timp, mi-a trecut și m-am dus la culcare. În noaptea aceea însă, am dormit puțin. Grozăvia faptei mele mă apăsa și nici nu știam ce spun sau ce fac toată noaptea și toată ziua următoare. Pe urmă m-a cuprins nerăbdarea să aflu ceva știri în legătură cu pierderea boccele și tare voiam să știu dacă erau lucruri de om bogat sau sărac.

"Poate, îmi ziceam, o fi vreo văduvă sărmană ca mine, care și-a strâns lucrușoarele astea ca să le vândă și să-și poată cumpăra nițică pâine

pentru ea și un copil sărac, și acum flămânzesc și se perpelesc de nevoia bănuților pe care i-ar fi primit."

Și gândul ăsta m-a chinuit mai rău ca altele, vreo trei-patru zile.

Dar gândurile astea amuțeau, când îmi aminteam că voi flămânzi și eu, și ideea asta, care devenea din zi în zi mai înspăimântătoare, îmi înăsprea, încetul cu încetul, inima. Mă apăsa mai ales gândul că ajunseseam să mă îndrept și că, după cum nădăjduiam, mă căisam de toată ticăloșia mea trecută, că trăisem, vreme de câțiva ani, o viață cumpătată, așezată, retrasă, iar acum nevoia nemiloasă mă împingea iarăși cu trupul și cu sufletul spre porțile pierzaniei și, de două sau trei ori, am căzut în genunchi, rugându-mă lui Dumnezeu, așa cum mă pricepeam, să mă mântuie de rele; dar trebuie să recunosc că rugăciunile mele erau fără nădejde. Nu știam ce să fac. Afară era spaima, înăuntru, întunericul. Și mă gândeam la viața mea trecută, ca și cum nu m-aș fi căit niciodată, iar acum începea pedeapsa cerului, care avea să mă facă pe atât de nefericită pe cât fusesem eu de păcătoasă.

Dacă aș fi mers mai departe tot așa, poate că aș fi ajuns să mă pocăiesc cu adevărat dar în mine se cuibărise un sfătuitor rău, care mă îmboldea fără încetare să ies la liman pe căile cele mai păcătoase; și așa, într-o zi pe înserat, mă ispiti cu același glas ticălos, care mă îndemnase: "la bocceaua", s-o pornesc din nou ca să văd ce s-o ivi.

Am ieșit din casă pe lumina zilei și hoinăream fără țintă, fără să știu ce caut, când diavolul îmi întinse o capcană îngrozitoare, de un fal necunoscut mie până atunci și nici de atunci înainte. Trecând prin Aldersgate Street, mi-a ieșit în cale o fetiță drăguță, care se întorcea singură acasă venind de la școala de dans; și cel ce mă ispitea, ca un adevărat diavol ce se găsea, mă asmuți asupra acestei făpturi nevinovate. I-am vorbit și fetița mi-a răspuns ciripind, iar eu am luat-o de mână și am dus-o până ce am ajuns la o alee pietruită care ducea la Bartholomew Close și am intrat pe alee. Copilul mi-a spus că nu-i ăsta drumul spre casă. Eu i-am răspuns:

— Ba da, drăguță, ăsta este; ți-arăt eu cum să ajungi acasă.

Avea fetița asta la gât un șirag de boabe de aur, pe care pusesem eu ochii și, în întunericul aleii, m-am aplecat, pre-făcându-mă că vreau să-i leg sabotelul care i se desfăcuse și așa am desprins șiragul, fără ca micuța să

simtă, și pe urmă am dus-o mai departe. Vă spun, aci, că diavolul mă îndemna să ucid copilul în aleea aceea umbroasă, ca să nu înceapă cumva să țipe, dar numai gândul ăsta mă înspăimânta atât de tare, încât îmi venea să cad jos. Am oprit fetița pe doc și i-am spus să se înapoieze, fiindcă într-adevăr nu acesta era drumul spre casa ei. Ea mi-a răspuns că așa va face, iar eu am trecut în Bartholomew Close, pe urmă am cotit în altă uliță, care dă în Long Lane, și după aceea, am intrat în Charterhouse Yard și am ieșit în St. John's Street pe urmă am trecut dincolo, în Smithfield, am coborât Chick Lane, am dat în Field Lane, până am ieșit în Holborn Bridge și m-am amestecat în așa fel cu mulțimea care trece de obicei pe aici, încât era cu neputință să mă dibuie cineva. Iacă așa mi-am făcut a doua ieșire în lume.

Gândul da ulltima pradă alunga toate gândurile stârnite de cea dintâi, iar remușcărilor de atunci pieriră curând. Sărăcia îmi împietrea inima, iar nevoia mă făcea nepăsătoare față de orice. Ultima întâmplare nu prea o pusei la inimă, căci eu nu cășunasem fetiței nici un rău și mă gândeam că dădusem o lecție binemeritată părinților pentru nepăsarea lor, fiindcă lăsaseră o biată mieluşea să se întoarcă singură acasă și că, în felul ăsta, or să învețe oamenii minte să fie mai grijulii altă dată.

Șiragul făcea vreo 12 sau 14 lire. Bănuiesc că trebuie să fi fost mai înainte al mamei, fiindcă era prea mare pentru a fi purtat de fetiță, dar poate că din gândul plin de deșertăciune de a-și găti copila pentru școala de dans i-l dăduse să-l poarte; fără îndoială, or fi trimis părinții o slujnică să aibă grijă de copil, dar stricata aia s-o fi încurcat cu vreun bărbat pe drum și așa biata fetiță a rătăcit pe străzi, până ce a picat în mâinile mele.

Totuși, nu făcusem nici un rău copilei; nici măcar n-o speriasem, fiindcă eram încă plină de duioșie și pot spune că nu mă dedasem la rele, decât împinsă fiind de nevoie.

După asta, am mai avut multe pățanii, dar eram proaspătă în meserie și nu știam să fac altminteri decât cum mă împingea diavolul să fac; și zău că nu se sfia să mă împingă. Una dintre întâmplări mi-a fost cu deosebire norocoasă. Mergeam, într-o zi, pe-nserate, prin Lombard Street, spre capătul unde se află Curtea celor Trei Regi când, deodată, trece în goană,

ca un vârtej, pe lângă mine un om și, cum stăteam eu sprijinită de colțul unei case, acolo unde cotește aleea, lasă să-i pice o bocceluță pe care o ținea în mână, chiar în spatele meu. În clipa când a aruncat legătura a spus: "Dumnezeu să-ți ajute, cucoană, las-o să zacă un pic acolo". Și dus a fost. După el, mai erau doi și numaidecât, în urma lor, un tânăr în capul gol, care țipa: "Săriți, hoțul!" Pe ultimii doi i-au ajuns urmăritorii, astfel încât au fost siliți să arunce tot ce furaseră, iar unul a și fost prins; ceilalți au scăpat.

Eu am stat stană de piatră în tot timpul ăsta, până când urmăritorii s-au întors, trăgând după ei pe nenorocitul pe care-l prinseseră și ținându-și lucrurile găsite, încântați că își recăpătaseră prada și prinseseră hoțul și, așa au trecut pe lângă mine, fiindcă eu arătam ca una care a rămas să mai caște gura, după ce mulțimea s-a depărtat.

Am întrebat eu o dată sau de două ori ce se întâmplase, dar nimeni nu și-a bătut capul să-mi răspundă, iar eu n-am stăruit prea mult; dar după ce mulțimea s-a împrăștiat cu totul, am prins momentul potrivit ca să mă întorc, să ridic ce era în spatele meu și să-mi iau tălpășița. De data asta eram mai puțin tulburată decât în alte rânduri, pentru că nu eu furasem lucrurile acestea, ci mi le dăduse cineva gata furate. Am ajuns cu bine acasă împreună cu încărcătura mea, care cuprindea o bucată frumoasă de mătase neagră lucioasă și o bucată de catifea; aceasta din urmă era doar un cupon dintr-o bucată de vreo unsprezece iarzi mătasea era însă o bucată întreagă de aproape cincizeci de iarzi. Se pare că jefuiseră prăvălia unui mămular. Spun că jefuiseră căci numai cât pierduseră pe drum valora o groază de bani dar mărfurile cu care se aleseseră erau cu mult mai multe și cred că trebuie să se fi ridicat la vreo șase sau șapte bucăți de mătase de tot felul. Cum putuseră să pună mâna pe o cantitate atât de mare habar n-am, dar fiindcă nu făcusem decât să fur de la hoți, nu mă mustra conștiința și mă bucuram foarte de marfă.

Până aci avusesem destulă baftă și, în afară de asta, am mai dat câteva lovituri care, deși nu mi-au adus atât câștig, au fost totuși norocoase. Mă cuprindea însă zilnic spaima c-o să intru la apă și până la urmă o să ajung fără doar și poate la spânzurătoare. Gândul acesta se întipărea prea puternic în mine ca să-l pot alunga și el mă oprea de la lovituri care, după câte știu eu, ar fi putut fi încercate fără primejdie; dar nu

pot să trec sub tăcere un lucru care devenise o ispită zilnică pentru mine. Dădeam adesea târcoale prin satele din împrejurimi, ca să văd dacă nu-mi pică nimic pe acolo trecând, odată, prin fața unei case de lângă Stepney, am văzut pe marginea ferestrei două inele, unul cu un diamant mic, celălalt un inel obișnuit de aur, lăsate fără îndoială acolo, poate numai în timpul cât se spăla pe mâini, de o cucoană zăpăcită, care bani o fi avut, dar prevedere mai puțină.

Am dat de câteva ori târcoale ferestrei ca să văd dacă e cineva în odaie sau nu, dar deși nu vedeam pe nimeni, tot nu eram sigură. Mi-a trecut atunci prin minte să ciocănesc în geam ca și cum aş fi vrut să vorbesc cu vreunul de-ai casei; dacă era cineva înăuntru, cu siguranță că avea să vină la fereastră, iar eu aveam să-i spun să ia inelele de acolo, fiindcă văzusem doi indivizi care-mi dădeau de bănuț, trăgând cu ochii la ele. Era o idee strașnică. Am ciocănit o dată sau de două ori, fără să se arate nimeni, și atunci am izbit în geam, l-am spart fără prea mare zgomot, am pus mâna pe inele și am tulit-o inelul cu diamant făcea vreo trei lire, iar celălalt vreo 5 șilingi.

Nu știam unde să-mi desfac mărfurile și mai ales cele două bucăți de mătase. Nu mă înduram de fel să le dau pe nimica toată, cum fac de obicei bieții hoți care, după ce-și pun viața în joc pentru un lucru ce poate fi de preț, sunt siliți să-l dea de pomană după aceea eu eram însă hotărâtă să nu fac ca ei, fie ce-o fi, totuși nu prea știam ce cale să apuc. În cele din urmă, m-am hotărât să mă duc la bătrâna mea îngrijitoare și să reînnoiesc cunoștința cu ea. Îi dădusem regulat cele 5 lire pe an pentru băiețașul meu, cât timp fusesem în stare, dar în cele din urmă am fost silită să mă opresc. Totuși, îi scrisesem o scrisoare, în care-i spuneam că sunt la strâmtoare; că mi se prăpădise bărbatul și că nu mai eram în stare să plătesc și o rugam ca bietul copil să nu sufere prea mult de pe urma nenorocirilor maică-si.

Acum însă mă dusei s-o văd și înțelesei că-și mai face vechea meserie, dar că nu stă chiar pe roze ca pe vremuri, căci fusese pusă sub urmărire de un domn, căruia i se răpise fata; și se pare că dăduse și ea o mână de ajutor în treaba asta. Scăpase ca prin urechile acului de spânzurătoare. O secătuiseră însă cheltuielile, așa încât casa îi rămăsese cam goluță, iar ea

Își pierduse faima dinainte. Totuși, se mai ținea încă pe propriile ei picioare, cum se zice, și fiindcă era femeie descurcăreață și-i mai rămăseseră ceva fonduri, împrumuta bani pe amanet și o ducea destul de bine.

M-a primit foarte politicos și, cu purtarea ei îndatoritoare din totdeauna, mi-a spus că n-o să-mi poarte mai puțin respect, fiindcă eram la strâmtoare; că făcuse ea în așa fel ca băiatul meu să fie îngrijit bine, măcar că eu nu mai puteam să-i plătesc că femeia care-l luase o ducea bine, așa încât nu era nevoie să mă frământ pentru copil, înainte de a fi în stare să fac într-adevăr ceva pentru al.

I-am spus că nu-mi rămăseseră prea mulți bani, dar că aveam unele lucruri care puteau să-mi aducă bani, dacă știa ea să-mi spună cum să le prefac în bani. M-a întrebat ce aveam. Am scos șiragul de mărgele de aur, spunându-i că-l aveam în dar de la soțul meu pe urmă i-am arătat cele două bucăți de mătase, despre care i-am spus că le aveam din Irlanda, de unde le adusesem la oraș și i-am mai arătat inelul cel mic cu diamant. Cât despre pachetul cu castro-nașul și lingurile, cu acesta mă descurcasem eu singură dinainte; iar în ceea ce privește așternutul de copil, s-a oferit să-l cumpere chiar ea, crezând că fusese al meu. Mi-a spus că acum împrumuta bani pe amanet și că vrea să-mi vândă lucrurile ca și cum ar fi fost lăsate amanet la ea. A trimis apoi după niște mijlocitori pricepuți care le-au cumpărat, ba chiar i-au dat și prețuri bune, fiindcă oamenii se aflau în mâna ei, iar ea n-avea milă de nimeni.

Mă gândeam acum că femeia asta atât de folositoare ar putea să mă ajute puțin să ies din strâmtoare și să mă apuc de ceva, fiindcă eram gata să pun mâna la orice treabă cinstită, dacă mi se dădea prilejul numai că ea nu prea se ocupa de treburi cinstitute. Dacă aș fi fost mai tânără, poate că m-ar fi putut ajuta, dar îmi luasem gândul de la o viață în felul acesta, fiindcă la cincizeci de ani trecuți, câți aveam acum, nu mai era de mine, și asta i-am și spus.

Femeia m-a poftit să stau în casa ei până s-o ivi ceva, spunându-mi că o să mă coste foarte puțin și eu am primit cu dragă inimă. Și, fiindcă acum trăiam ceva mai ușor, am luat măsuri ca să-l scot din gazdă pe băiatul meu cel mai mic, pe care-l aveam de la ultimul bărbat, și ea mi-a înlesnit treaba, cerându-mi în schimb numai 5 lire pe an și asta numai dacă voi fi în stare

să le plătesc. Era un atât de mare ajutor pentru mine, încât o vreme m-am lăsat de meseria aceea ticăloasă, de care mă apucasem nu de mult și m-aș fi apucat cu plăcere de-o muncă, dar asta e greu pentru cineva care nu cunoaște pe nimeni.

Totuși, până la urmă, mi s-a dat să lucrez plăpumi pentru cucoane, fuste și alte tlucruri de soiul ăsta; îmi plăcea mult și lucram din greu și am început să trăiesc din asta dar diavolul cel neobosit, care se hotărâse să mă păstreze mai departe în slujba lui, mă îmboldea mereu să ies din casă și să mă plimb, adică să văd dacă nu se ivește ceva în meseria mea de altădată.

Într-o seară, ascultând orbește de porunca lui, am dat un ocol lung pe străzi, dar n-am făcut nici o afacere nemulțumită, am ieșit și a doua seară, când, trecând pe lângă o berărie, văzui deschisă ușa unei odăițe care dădea în stradă, iar pe masa dinăuntru o cană de argint, dintre cele care se foloseau pe atunci prin berării. Pesemne că băuseră ceva oaspeți în odăița aceea, iar chelnerii, lăsători, uitaseră sa ia cana.

Am intrat fără sfială în odăiță și, punând cana de argint la marginea băncii, m-am așezat înaintea ei și am izbit cu piciorul în podea. S-a arătat numaidecât un chelner, iar eu l-am rugat să-mi aducă o halbă de bere oaldă, fiindcă afară era frig băiatul ieși în goană, iar eu îl auzii coborând în beci ca să scoată berea. În timp ce chelnerul era plecat veni un altul, care strigă:

— M-ați chemat?

Eu i-am spus, vorbind cu un aer trist:

— Nu, s-a dus un băiat să-mi aducă o halbă de bere.

Și cum ședeam aci, auzii femeia de la tejghea spunând:

— S-au dus cu toții, ăi de la numărul cinci? adică odăița unde ședeam eu.

Chelnerul îi răspunse:

— Da.

— Cine a adus înapoi cana?

— Eu, face alt chelner, uite-o, zice, arătând, pesemne, altă cană pe care din greșeală o luase din altă odaie, sau poate că pungașul uitase că n-o luase, ceea ce era lucru sigur.

Am ascultat toate astea cu multă plăcere, fiindcă înțelegeam lămurit că nu se simte lipsa câinii, așa încât mi-am băut berea, am strigat după plată și, la plecare, am spus:

— Ai grijă de argintărie, băiețăș, arătând spre o cană de argint pe care mi-o adusese ca să beau din ea.

Băiatul spuse:

— Da, doamnă, că bine ziceți.

Și eu am tulit-o.

M-am întors la îngrijitoarea mea, gândindu-mă că a venit timpul s-o pun la înaercare, ca să știu dacă m-ar ajuta, în caz că aş fi nevoită să mă dau pe față. După ce am ajuns acasă și am găsit prilejul să deschid vorba, i-am spus că vreau să-i încredințez o taină foarte însemnată, dar numai dacă mă respectă îndeajuns ca s-o păstreze. Mi-a spus că îmi mai păstrase și alte taine cu credință; de ce m-aș îndoi c-ar păstra-o și pe asta? I-am spus că mi se întâmplase, fără voia mea, cel mai ciudat lucru din lume și i-am istorisit povestea cu cana.

— Și ai luat-o cu tine, draga mea? zice ea.

— Sigur că da, zic eu și i-o arăt. Dar acum ce mă fac? urmez eu. Să n-o duc îndărăt?

— S-o duci îndărăt? zice ea. N-ai decât, dacă ți s-a făcut de Newgate.

— Cum asta, zic eu, doar n-or să fie atât de ticăloși încât să mă aresteze, dac-o duc îndărăt?

— Nu te pricepi la lucruri din astea, fetițo, zice ea. Nu numai c-au să te ducă la Newgate, dar au să te spânzure, fără să le pese c-ai avut cinstea să duci lucru! înapoi, și-au să te pună să plătești pentru toate câmile pierdute.

— Atunci ce să fac? întreb eu.

— Acu, zice ea, dac-ai făcut pe pungașul și ai furat trebuie s-o păstrezi; cale îndărăt nu există. Și afară de asta, fetițo, zice, n-ai tu mai mare nevoie de ea decât ei? Aș fi mulțumită să faci o dată pe săptămână o afacere ca asta.

Am început s-o privesc pe îngrijitoarea mea într-o lumină nouă, înțelegând că, de când dădea bani pe amanet, avea de-a face cu oameni departe de a fi cinstiți, ca cei pe care îi întâlнисem odinioară la ea.

N-a trecut mult și m-am dumirit de-a binelea, fiindcă nici una, nici două

dădeam cu ochii de mânere de sabie, linguri, furculițe, căni și tot felul de astfel de marfă, care nu era lăsată amanet, ci adusă pentru a fi vândută de-a dreptul; iar ea cumpăra de toate, fără să pună întrebări și mi-am dat seama după vorbele ei că și făcea afaceri bune.

Am mai aflat că, îndeletnicindu-se cu acest negoț, era nevoită să topească toate tacâmurile pe care le cumpăra, pentru ca să nu poată fi dovedite; și, într-o bună dimineață, a venit la mine și mi-a spus că are de gând să topească iar câte ceva și că, dacă vreau, pune înăuntru și cana mea, așa ca să nu vadă nimeni. I-am dat-o cu toată inima; ea a cântărit-o și mi-a înapoiat întreaga cantitate de argint; dar am văzut pe urmă că nu face așa și cu restul mușterilor.

Câtăva vreme după asta, într-o zi, pe când lucram și eram grozav de abătută, mă întrebă ce-i cu mine. I-am răspuns că-mi era inima tare grea; de lucru era puțin, iar eu n-aveam din ce trăi și nu știam ce cale să apuc. Ea a râs, spunându-mi că trebuie s-o pornesc din nou și să-mi încerc norocul; cine știe, poate dau din nou peste ceva argintărie.

— Doamne! i-am spus eu, asta-i o meserie pentru care îmi lipsește dibăcia și, dacă mă-nhață, sunt pierdută.

Dar ea de colo:

— Pot să te îndrumez eu spre o dăscăliță din mâinile căreia ai să ieși la fel de pricepută ca și ea.

M-am cutremurat la auzul propunerii ei, fiindcă până atunci nu avusem tovarăși sau cunoștințe de breaslă. Dar ea mi-a biruit șovăiala și toate temerile; și, în scurt timp, cu ajutorul acestei complice am ajuns o hoată la fel de nerușinată și de pricepută cum a fost pe vremuri Moll Taie-Punga, deși, dacă nu minte faima, nu eram nici pe jumătate atât de frumoasă.

Tovarășa asta de breaslă m-a ajutat să deprind trei ramuri din meserie, și anume: să fur mărfuri din prăvălii, să șterpelesc registre de socoteli de-ale negustorilor și carnete și să scot ceasuri de aur de la cingătorile doamnelor; în această din urmă îndeletnicire era atât de pricepută, încât nici o femeie nu atinsese vreodată o atare desăvârșire a meșteșugului ca ea. Mie-mi plăcea grozav prima și ultima îndeletnicire și am ajutat-o câtăva vreme în munca ei, așa cum o ucenică ajută o moașă,

fără plată.

Cu timpul, a început să mă pună la încercare. Ea îmi arătase meșteșugul, iar eu îi desprinsesem, de câteva ori, cu mare îndemânare, un ceasornic de la cingătoare. În cele din urmă, mi-a arătat o pradă. Era o femeie tânără, însărcinată, care avea un ceas încântător. Treaba trebuia făcută la ieșirea din biserică. Dăscălița mea mergea alături de doamna cu ceasul și, în clipa când a ajuns la scară, s-a prefăcut că alunecă și a căzut cu atâta putere peste doamnă, încât a înspăimântat-o și amândouă au început să strige cât le ținea gura. În clipa când ea a îmbrâncit-o pe cucoană, eu am și pus mâna pe ceasornic și, ținându-l așa cum scrie la carte, cârligul s-a desfăcut când femeia a tresărit, fără ca ea să simtă cătuși de puțin. Am tulit-o numaidecât, lăsându-mi dăscălița să-și revină din spaimă încetul cu încetul, împreună cu cucoana; dar aceasta a băgat numaidecât de seamă că-i lipsește ceasul.

— Vai, face prietena mea, pun rămașag c-au fost pungașii care m-au trântit pe jos; mă mir că doamna nu și-a dat seama mai curând că-i lipsește ceasul, fiindcă atunci poate c-am fi pus mâna pe ei.

A întors lucrurile atât de bine, încât nimeni n-a bănuțit-o iar eu am apucat să ajung acasă cu o oră întreagă înaintea ei. Asta a fost prima mea treabă făcută în devălmășie. Ceasul era într-adevăr foarte frumos și avea o mulțime de fleacuri agățate de el, iar îngrijitoarea mea ne-a dat 20 de lire în schimbul lui, din care eu m-am ales cu jumătate. Și-așa am devenit hoată în lege și m-am înrăit cum nu-mi închipuisem vreodată că mă voi putea înrăi, de nici nu mă mai răscolea glasul conștiinței sau al modestiei.

Iată cum diavolul, care începuse să mă îmboldească prin mijlocirea sărăciei mele crunte spre această ticăloșie, m-a făcut să ajung la o culme neatinsă de alții, chiar atunci când nevoia nu mă mai silea; căci acum căpătam de lucru și, cum mă pricepeam să mânuiesc acul, se părea că-mi voi putea câștiga cu destulă cinste pâinea.

Trebuie să spun că, dacă aș fi avut speranța unei astfel de munci de la bun început, când am simțit că se apropie mizeria va să zică, dacă atunci aș fi avut nădejdea de a-mi câștiga pâinea prin muncă, niciodată nu m-aș fi apucat de îndeletnicirea asta păcătoasă și nici n-aș fi intrat într-o bandă atât de ticăloasă ca cea cu care mă înhăitasem; dar obișnuința mă

înăsprise și devenisem îndrăzneță la culme; cu atât mai mult cu cât am dus-o așa multă vreme, fără să fiu prinsă. Într-un cuvânt, tovarășa mea cea nouă întru nelegiuire și cu mine am trăit mai departe în cârdășie, timp îndelungat, fără să ni se dea măcar de urmă, așa încât, nu numai că am prins curaj, dar ne-am și îmbogățit, fiindcă, la un moment dat, aveam în mână douăzeci și unu de ceasuri de aur.

Mi-amintesc că, într-o zi, când eram ceva mai cuminte decât de obicei, descoperind că am un fond de vreo 200 de lire în bani, partea mea, a pus stăpânire pe mine gândul trimis, fără îndoială, de vreun duh prielnic, dacă există așa ceva, că de vreme ce sărăcia mă stârnise mai întâi și mă îndemname spre o meserie atât de groaznică, acum că nenorocirile mele trecuseră și eram în stare să mă întrețin prin muncă, ba aveam și o sumă frumușică din care să mă ajut, aş face bine să mă las de treaba asta, câtă vreme lucrurile mai merg încă bine. Că doar nu mă puteam aștepta să umblu slobodă toată viața; și numai o dată să mă înhațe și s-a zis cu mine.

Dacă, în clipa asta, fără îndoială fericită, aş fi ascultat de sfatul binecuvântat, de oriunde ar fi venit el, ar mai fi fost loc să nădăjduiesc într-o viață ușoară. Dar mi-era scris altfel; diavolul neobosit, care mă îmboldise, mă ținea prea tare încleștată ca să-mi mai dea drumul îndărăt, și așa cum sărăcia mă mânase, lăcomia m-a reținut în loc, până când n-a mai fost chip să fac calea întoarsă. Câât despre povețele pe care mi le dădea mintea mea, cerându-mi să las totul baltă, lăcomia se vâra la mijloc și spunea: "Mergi mai departe, ai avut noroc mergi înainte până când ai să agonisești patru sau cinci sute de lire și atunci ai să te oprești și ai să poți trăi ușor, fără să mai lucrezi de loc."

Și așa, aflându-mă în ghearele diavolului, am rămas ținută pe loc ca de-o vrajă și n-am avut putere să mă rup din cercul acela, până când m-am împotmolit în încurcături prea mari ca să mai pot ieși la lumină.

Totuși, gândurile astea m-au tulburat întrucâtva și m-au făcut să lucrez cu mai multă băgare de seamă decât înainte și deoât lucrau cei ce mă îndrumau. Tovarășa mea, cum îi spuneam eu (ar fi trebuit să-i spun dăscălița mea) cu o altă ucenică de-a ei a fost prima căreia i s-a înfundat; fiindcă, o dată când ele erau la vânătoare de marfă, și-au încercat

meșteșugul asupra unui pânzar din Cheapside, dar un vânzător cu ochi de soim le-a înhățat și le-a prins cu două bucăți de batist asupra lor.

Asta a fost de ajuns ca să fie amândouă găzduite la Newgate, unde avură ghinionul să li se amintească și câteva din păcatele lor trecute. Cum mai existau două învinuiri împotriva lor, și faptele fiind dovedite, au fost amândouă osândite la moarte. Amândouă și-au arătat pântecul și au fost declarate însărcinate, deși dăscălița mea nu era mai însărcinată deoât mine.

Eu mă duceam adeseori să le văd și să jelesc alături de ele, gândindu-mă că în curând avea să-mi vină și mie rândul; dar locul acela mă îngrozea atât de tare, la gândul că era locul nefericitei mele nașteri și al nenorocirii mamei mele, încât n-am mai putut să îndur și nu m-am mai dus să le văd.

Vai, dacă aș fi luat aminte la nenorocirile lor, aș mai fi putut fi fericită, fiindcă eram încă slobodă și nu exista nici o învinuire împotriva mea; dar nu se putea, fiindcă nu băusem încă paharul până la fund.

Dăscălița mea fiind însemnată cu fierul roșu, ca o veche răufăcătoare ce era, a fost executată; hoța cea tânără a fost cruțată, fiindcă a obținut o păsuire, dar a zăcut și a flămânzit multă vreme la închisoare, până când numele ei a fost trecut pe o listă de grațiere și așa a scăpat.

Pilda groaznică a prietenei mele m-a înfricoșat până în fundul sufletului și multă vreme n-am mai ieșit la vânătoare. Dar, într-o noapte, aud că se strigă în apropiere de casa îngrijitoarei mele: "Foc!" Îngrijitoarea mea se uită afară, căci toată lumea era trează și, numaidecât după aceea, strigă ci acoperișul casei cutărei cucoane era în flăcări, așa cum și era. După aceea îmi dă un ghiont.

— Acum, fetițo, zice, ai un prilej minunat; focul e atât de aproape, încât poți să te duci într-acolo, înainte ca mulțimea să închidă intrarea pe stradă.

Și, pe dată, m-a învățat ce am de făcut:

— Te duci, fetițo, zice, până la casa aceea, intri înăuntru în goană și-i spui cucoanei sau oricui îți iese înainte că ai venit să le ajuți, trimisă de cutare cucoană, adică de o cunoștință de a ei, care stă mai încolo, în susul străzii.

Am pornit-o și, ajungând la casa cu pricina, i-am găsit pe toți înnebuniți, după cum vă puteți închipui. Am intrat în goană înăuntru și, dând peste una din slujnice, i-am spus:

— Vai, scumpo, cum s-a întâmplat nenorocirea? Unde ți-e stăpâna? E în siguranță? Și unde sunt copiii? Vin de la doamna X. ca să dau o mână de ajutor.

Fata pleacă alergând.

— Coniță, coniță, zice ea, ținând cât o ținea gura, a venit o cucoană de la doamna X. ca să dea o mână de ajutor.

Biata femeie, pe jumătate scoasă din minți, vine spre mine cu o legătură sub braț și doi copilași de mână.

— Cucoană, zic eu, dă-mi voie să-ți duc copiii la doamna mea te poștește să-i trimiți acolo; o să vadă ea de bieții pușori. Și iau un copilaș de mână, iar pe celălalt îl saltă ea în brațele mele.

— Da, ia-i pentru numele lui Dumnezeu, du-i și mulțumește-! pentru bunătate.

— Mai ai ceva de pus la loc sigur, doamnă? Întreb eu. Are ea grijă de toate.

— Doamne! face ea, Dumnezeu s-o binecuvânteze; ia și legătura asta cu argintărie și du-i-o. Ce femeie cumsecade! Vai, suntem pierduți de tot, pierduți!

Și fuge iar înnebunită, cu slujnicele după ea, în timp ce eu o tulesc cu cei doi copii și cu legătura.

Nici nu ieșisem bine în stradă și văd altă femeie, care vine spre mine.

— Vai, cucoană, zice cu glas jalnic, o să-ți scape copilul. Vai, vai, ce nenorocire, dă-mi voie să-ți ajut; și pune mâna pe legătură, dând s-o ia.

— Nu, zic eu, dacă vrei să mă ajuți, ia copilul de mâră și du-l în locul meu, până în capătul de sus al străzii. Vin și eu după dumneata și te răsplătesc pentru osteneală.

După cele spuse, nu mai putea să dea îndărăt. Ca să nu mai lungim vorba, femeia avea aceeași meserie ca mine și n-o interesa decât legătura totuși, a mers cu mine până la poartă, fiindcă nu se putea altfel. Când am ajuns acolo, i-am șoptit:

— Du-te, fetiço, zic, am înţeles care ți-e meseria; ai să găsești acolo marfă de ajuns.

Ea m-a înţeles și s-a îndepărtat. Când am ajuns cu copiii, am început să izbesc în poarta casei și cum oamenii se deșteptaseră dinainte la hărmălaia cu focul, m-au lăsat numaidecât să intru, iar eu am spus:

— Cucoana e trează? Vă rog, spuneți-i că doamna o roagă să-i primească copiii; biata de ea rămâne pe drumuri, casa ei e toată în flăcări.

Au primit copiii cu multă bunăvoință, s-au înduioșat de nenorocirea familiei, iar eu am șters-o cu bocceaua mea. Una dintre slujnice m-a întrebat dacă nu trebuie să las și legătura. Eu însă am zis:

— Nu, scumpo, asta trebuie să ajungă în alt loc, nu-i a lor.

Leșisem de mult din învălmășeală, așa încât am mers înainte și am adus legătura cu tacâmuri, care era mare nu glumă, de-a dreptul în casa îngrijitoarei mele. Ea mi-a spus că nici nu vrea să se uite înăuntru, ci mă roagă să plec înapoi să văd dacă mai e rost de ceva.

M-a învățat să joc aceeași comedie la cucoana din casa alăturată de cea unde izbucnise focul și eu am încercat să mă duc până acolo, dar între timp focul ajunsese în toi și strada era plină de tulumbe și de oameni care se înghesuiau, așa încât nu puteam să mă apropiu de casă, orice aș fi făcut. M-am întors la îngrijitoarea mea și, după ce am dus legătura la mine în odaie, începui s-o cercetez. Vă povestesc îngrozită despre comoara pe care am găsit-o înăuntru. Ajunge să spun că, în afară de cea mai mare parte din argintăria familiei, care era o avere, am găsit un lanț de aur de modă veche cu încheietoarea spartă, așa încât mi-am închipuit că nu fusese folosit mulți ani, dar asta nu împiedica aurul să fie foarte bun de asemenea o cutiuță pentru inele, cu verigheta cucoanei și câteva bucățele din niște medalioane de aur, un ceas de aur și o pungă cu monede vechi de aur, care făceau vreo 24 de lire și alte câteva lucruri de preț.

Asta a fost prada cea mai bogată, dar și cea mai blestemată, care mi-a căzut vreodată în mâini; căci, deși, cum am spus mai înainte, eram cum nu se poate mai înrăită în alte împrejurări, totuși acum mă simțeam mișcată până în fundul sufletului la vederea acestei comori, gândindu-mă la biata femeie nemângâiată, care și așa pierduse destul și care se gândea, cu siguranță, că cel puțin salvase argintăria și lucrurile cele mai de preț. Mă gân-

deam cât de uimită va fi când va afla că fusese înșelată și că femeia care-i luase copiii și lucrurile nu fusese trimisă, după cum spusese, de doamna din strada de alături, ci că micuții îi fuseseră dați vecinei în grijă, fără știrea ei.

Mărturisesc că nemernicia acestei fapte m-a tulburat foarte tare și m-a muiat rău, ba chiar îmi dădură lacrimile dar, deși îmi dădeam seama că e o faptă crudă și nemiloasă, nu găseam tăria de a înapoia lucrurile. Pe urmă, gândurile s-au dus, iar eu am uitat repede împrejurările acestei întâmplări.

Dar nici asta n-a fost tot; căci, deși ajunsesem cu mult mai bogată decât înainte de pe urma acestei lovituri, totuși hotărârea luată pe vremuri de a părăsi o meserie atât de groaznică, de îndată ce voi mai fi agonisit ceva, era moartă, fiindcă eu voiam tot mai mult și lăcomia era atât de tare, încât nici nu mă mai gândeam să-mi schimb felul de viață cât mai era timp, măcar că traiul pe care-l duceam, nici liniște nu-mi dădea, și nici nu mă bucuram în tihnă de ceea ce adunasem; "încă puțin, încă puțin", așa ziceam mereu.

În cele din urmă, deprinzându-mă cu neplăcerile pricinuite de hoțiile mele, am înlăturat orice remușcare și nu mă mai gândeam decât că poate voi pune mâna pe încă o pradă, care să-mi ajute să-mi fac suma dar deși puneam mâna pe prada aceea, totuși fiecare lovitură chema după ea o alta și mă simțeam atât de încurajată să-mi duc mai departe meseria, încât n-aveam nici un chef să mă las păgubașă.

Așa stând lucrurile și eu fiind înrăită de atâtea lovituri izbutite și hotărâtă să nu mă las, am căzut în capcana care avea să-mi aducă răsplata cuvenită pentru o astfel de viață. Dar încă nu ajunsesem acolo și mi-era dat să mai trăiesc câteva întâmplări norocoase pe acest drum.

Câtăva vreme, îngrijitoarea mea a rămas foarte tulburată de nenorocirea prietenei mele, care fusese spânzurată, mai ales că aceasta știa destule despre îngrijitoarea mea ca s-o tragă după ea, lucru nu prea liniștitor; și într-adevăr femeia era tare înspăimântată.

E drept că după ce prietena noastră ajunsesse pe lumea cealaltă fără să spună ce știa, îngrijitoarea mea s-a mai liniștit și poate că se și bucura că cealaltă fusese spânzurată, fiindcă i-ar fi stat în puteri să obțină o grațiere pe socoteala prietenelor. Totuși, pierderea dascăliței mele, care avusese

bunătatea de a nu vinde ceea ce știa, a mișcat-o pe îngrijitoarea mea și a făcut-o să jalească sincer. Eu am mângâiat-o cum m-am priceput, iar ea, în schimb, m-a oțelit bine, ca să devin cu desăvârșire vrednică de aceeași soartă.

După cum spuneam însă, întâmplarea asta m-a făcut mai prevăzătoare și mă feream cu deosebire să jefuiesc prăvălii, mai ales de-ale pânzarilor sau postăvarilor, un soi de oameni care stau tot timpul cu ochii în patru. M-am încumetat o dată sau de două ori în prăvălii de dantele și în magazine de mode, mai ales într-o prăvălie de curând deschisă de două tinere femei, care nu prea se pricepeau la negoț. M-am ales cu o bucată de dantelă care făcea vreo șase sau șapte lire și cu un pachet de ață. Dar asta mi-a mers o dată nu mai puteam repeta șmecheria.

Când auzeam de vreo prăvălie nouă, socoteam totdeauna că mă așteaptă o afacere bună, mai ales când cei care o deschideau nu erau învățați cu negustoria. Oameni din ăștia puteau fi siguri că vor fi călcați o dată sau de două ori, la început, și zău că trebuiau să fie foarte ageri ca să scape de asta.

Pe urmă am mai dat o lovitură sau două, dar dintre cele mărunte. Și, cum multă vreme nu s-a ivit nimic gras, am început să mă gândesc că ar fi bine să mă las de-a binelea de meserie. Dar îngrijitoarea mea, care nu voia să mă piardă și aștepta lucruri mari de la mine, mi-a făcut într-o zi cunoștință cu o femeie tânără și un ins care trecea drept bărbatu-său deși, după cum s-a adevărit mai pe urmă, ea nu-i era nevastă, ci erau amândoi tovarăși de meserie și de altceva. Pe scurt, jefuiau împreună, se culcau împreună, au fost prinși împreună și spânzurați tot împreună.

Am intrat în cârdășie cu aceștia doi, prin mijlocirea îngrijitoarei mele și ei m-au luat în trei sau patru expediții, unde i-am văzut dedându-se la jafuri josnice și neîndemânatice, în care n-au izbutit decât datorită nerușinării lor strigătoare la cer și neglijenței grosolane a celor jefuiți. Așa încât mi-am propus să fiu de aci înainte cu ochii-n patru când o pornesc cu ei și, într-adevăr, am respins două sau trei planuri nefericite de-ale lor, ba chiar i-am convins și pe ei să se lase păgubași. O dată, mai ales, aveau de gând să jefuiască un ceasornicar de trei ceasuri de aur pe care le ochiseră în timpul zilei când descoperiseră și locul unde fuseseră ascunse. Unul dintre

ei avea atâtea chei de toate felurile, încât nu era o greutate să ajungem la locul unde ascunsese ceasornicarul ceasurile; totul era aproape hotărât; dar când am cercetat lucrul mai de aproape, mi-am dat seama că ei plănuiseră o spargere, și într-o treabă ca asta eu nu mă amestecam, așa încât s-au dus fără mine. Au pătruns în casă cu forța, au spart broaștele în locul unde se aflau ceasornicele, dar n-au găsit decât unul din ceasurile de aur și un ceas de argint pe care le-au luat și apoi au ieșit din casă fără să întâmpine vreo piedică. Numai că cei dinăuntru au prins de știre și au început să strige: "Săriți, hoții!" Bărbatul a fost prins în timpul urmăririi femeia a scăpat dar, din nefericire, a oprit-o cineva mai încolo și s-au găsit ceasurile asupra ei. Și așa am scăpat eu a doua oară cu obrazul curat, iar ceilalți doi au fost osândiți și spânzurați, căci erau răufăcători cu vechime, deși oameni atât de tineri și, după cum v-am spus că au furat împreună, tot așa au fost acum spânzurați împreună și cu asta s-a sfârșit noua mea tovărășie.

Acum, că scăpasem ca prin urechile acului, am început să fiu foarte prevăzătoare, mai ales că aveam înaintea ochilor o astfel de pildă; dar îngrijitoarea mea mă ducea în fiecare zi în ispită și mă îmboldea, și iată că se ivi iarăși o pradă, care datorându-i-se ei, femeia se aștepta să fie părtașa la câștig. Aflase că într-o casă particulară era ascunsă o cantitate mare de dantelă de Flandra și, fiindcă dantela de Flandra era marfă oprită, prada era bună pentru orice vameș care ar fi pus mâna pe ea. Îngrijitoarea mi-a descris amănunțit atât cantitatea de dantelă cât și locul unde era ascunsă; așa încât eu m-am dus la un vameș, spunându-i că vreau să-i dezvăluie ceva, dacă-mi făgăduiește că voi avea și eu partea mea de răsplată. Era o propunere atât de îndreptățită, încât nici că s-ar putea lucru mai corect; omul a încuviințat și, luând cu el un comisar și pe mine, am intrat toți trei în casă. Deoarece eu îi spuseseam vameșului că mă voi duce glonț la locul cu pricina, omul a lăsat treaba pe seama mea; gaura unde era ascunsă dantela fiind foarte întunecoasă, m-am vârât înăuntru cu o lumânare în mână și i-am întins omului bucățile, având grijă să-mi păstrez mie cât puteam mai multe, fără să dau nimic de bănuie. Cu totul se afla acolo dantelă în valoare de aproape 300 de lire, iar eu mi-am oprit mie cam de

vreo 50 de lire. Dantela nu era a oamenilor din casă, ci le fusese dată în păstrare de un negustor; astfel că n-au fost chiar atât de uimiți cum îmi închipuiam eu că vor fi.

L-am lăsat pe vameș încântat de prada lui și deplin mulțumit cu ce căpătase și ne-am înțelese să ne întâlnim într-un loc hotărât de el, unde m-am și dus, după ce m-am îngrijit mai întâi de prada mea de care el habar n-avea. După ce am sosit acolo, el a început să dea înapoi, închipuindu-și că eu nu-mi cunoșteam drepturile, ba chiar avea chef să scape de mine cu 20 de lire; dar eu i-am arătat că nu sunt chiar atât de neștiutoare cum își închipuie, bucurându-mă totuși că cel puțin îmi oferă o sumă fixă. I-am cerut 100 de lire și el s-a ridicat până la 30; eu am lăsat la 80 de lire și el a mai dat până la 40 pe scurt, mi-a oferit 50 de lire și eu am încuviințat, mai cerând pe deasupra o bucată de dantelă, care socoteam eu că face vreo 8 sau 9 lire, ca și cum aș fi dorit s-o port chiar eu, iar omul a primit. Și așa am pus mâna, chiar în noaptea aceea, pe 50 de lire în bani și cu asta s-a încheiat târgul; iar omul habar n-avea cine sunt sau unde să mă caute, și chiar dacă s-ar fi descoperit că șterpelisem o parte din marfă, tot n-avea cum să-mi ceară socoteală.

Am împărțit cinstit prada cu îngrijitoarea mea și, de atunci înainte, am trecut în ochii ei drept o femeie foarte isteată, chiar și în cazurile cele mai gingașe. Mi-am dat seama că munca asta era cea mai plăcută și mai ușoară pe care o puteam găsi, așa încât am început să umblu după mărfuri dosite și, de obicei, după ce cumpăram din ele, dădeam totul la iveală dar nici una din aceste descoperiri nu mi-a adus mare lucru, așa cum mi-adusesese cea pe care am istorisit-o adineauri; căci mă temeam să risc prea mult, cum vedeam că fac alții, care cădeau mesa în fiecare zi.

Următoarea treabă mai însemnată a fost încercarea de a fura ceasul de aur al unei cucoane. Mă aflu într-o mare învălmășeală, la intrarea unei biserici, și n-a lipsit mult să fiu prinsă. Eram cu mâna pe ceas și i-am dat femeii un ghiont, ca și cum m-ar fi împins cineva peste ea. Trăgând ușurel de ceas și văzând că nu vrea să se desfacă, i-am dat numaidecât drumul și am început să țip ca din gură de șarpe că am fost călcată pe picior și că trebuie să se afle hoți de buzunare prin apropiere, pentru că cineva trăsese de ceasul meu; trebuie să vă spun că, în astfel de expediții, noi porneam

totdeauna foarte bine îmbrăcați, iar eu aveam haine frumoase pe mine și un ceas de aur la cingătoare ca orice cucoană.

Nici n-apucasem bine să strig și cucoana începu și ea: "Hoți de buzunare!" Spunea că și ceasul ei încercase cineva să-l desprindă.

În clipa când pusesem mâna pe ceas mă aflam alături de ea, dar când am început să strig m-am oprit deodată, iar pe ea mulțimea împingând-o puțin înainte, strigătul ei a răsunat la oarecare depărtare de mine, așa încât nici prin gând nu-i trecea să mă bănuiască. Și când ea a țipat: "Hoți de buzunare!" cineva a spus:

— la te uită, și aici se află unul. A vrut s-o fure și pe cucoana asta.

În clipa aceea, spre norocul meu, ceva mai încolo, în mulțime, s-a auzit strigându-se din nou: "Un hoț de buzunare!" și într-adevăr un băiat a fost prins cu mâța-n sac. Nenorocitul a avut ghinion, dar pentru mine lucrurile s-au brodit cum nu se poate mai bine, măcar că și până aci o scosesem la capăt destul de frumușel; dar acum eram în afară de bănuială și toți gură-cască din mulțime au pornit în goană într-acolo, iar bietul băiat a căzut pradă furiei celor de pe stradă, care sunt de o cruzime pe care nu trebuie să v-o descriu; deși e totuși mai bine așa decât să fii trimis la Newgate, unde zaci o veșnicie și uneori ești spânzurat, iar lucrul cel mai bun pe care-l poți nădăjdui, odată osândit, e să fii deportat.

Am scăpat ca prin urechile acului, dar m-am ales cu o spaimă care m-a făcut să nu mai râvnesc multă vreme la ceasuri de aur. În întâmplarea asta au fost multe împrejurări care m-au ajutat să scap, dar mai ales faptul că femeia pe ceasul căreia pusesem mâna era o proastă: vreau să spun că nu înțelegea natura atacului, ceea ce n-aș fi zis, văzând cu câtă dibăcie își prinsese ceasul, în așa fel încât să nu poată fi șterpelit dar de spaimă femeia se prostise de-a binelea; fiindcă atunci când a simțit mișcarea, a început să țipe, îmbrân-cindu-se înainte și făcând să se învâlmășească toată lumea din jurul ei dar n-a suflat o vorbă, timp de cel puțin două minute, despre ceas sau despre vreun hoț de buzunare, ceea ce mi-a îngăduit mie să câștig timp fiindcă eu strigând, cum am spus în spatele ei și dându-mă înapoi în mulțime în timp ce ea înainta, între mine și ea s-au vârât câțiva oameni, cel puțin șapte sau opt, căci gloata era încă în

mişcare. Și pe urmă, deoarece eu am strigat înaintea ei, s-ar fi putut să fie ea persoana bănuită tot atât de bine ca și mine, căci oamenii se zăpăciseră rău de tot, în timp ce dacă ea, cu iuțeala atât de trebuincioasă în astfel de împrejurări, în loc să țipe când a simțit că-i umblă cineva la ceas, s-ar fi întors brusc și ar fi pus mâna pe omul cel mai apropiat din spatele ei, m-ar fi prins fără greș.

Sfatul ăsta nu va fi pe placul frăției hoților de buzunare, dar e, fără îndoială, o cheie pentru înțelegerea principiilor după care-și călăuzește un hoț de buzunare mișcările; și cine îmi ascultă sfatul va prinde hoțul, cu aceeași siguranță cu care-l va scăpa, dacă nu va asculta.

Am mai trăit o întâmplare, care nu mai lasă nici o îndoială asupra chestiunii și care poate folosi drept învățătură hoților de buzunare în vecii vecilor. Buna mea îngrijitoare, ca să spun o vorbă și despre istoria ei, deși se lăsase de meserie, era, ca să zic așa, o hoată de buzunare înnăscută, și, după cum aveam să înțeleg mai târziu, trecuse prin toate stagiile acestui meșteșug. Totuși nu fusese înhățată decât o dată, când o prinseseră în așa fel cu ocaua mică, încât o osândiseră la deportare; dar, fiind bună de gură și având și bani în buzunar, a găsit ea mijlocul să debarce, când vasul a ancorat în Irlanda ca să se aprovizioneze, și acolo și-a văzut câțiva ani de vechea ei meserie pe urmă, a intrat în altă cârdășie, a devenit moașă și mijlocitoare și a făcut sute de isprăvi, despre care mi-a istorisit în taină câte ceva, pe măsură ce ne împrieteneam mai bine. Acestei făpturi ticăloase îi datoram eu îndemânarea la care am ajuns și în care mă întreceau puțini și pe care pot spune că puțini au folosit-o atâta vreme fără să se nenorocească.

După isprăvile astea din Irlanda, unde începuse să fie destul de cunoscută, a părăsit Dublinul și s-a întors în Anglia, unde, neîmplinindu-se încă anii pe care trebuia să-i trăiască în deportare, s-a lăsat de meseria dinainte, de teamă să nu încapă iar pe mâini rele, fiindcă știa că atunci nu mai avea scăpare. S-a apucat din nou de meseria cu care se îndeletnicea în Irlanda și, fiind foarte întreprinzătoare, dar și bună de gură, a ajuns curând la belșugul pe care vi l-am zugrăvit, ba chiar s-a îmbogățit de-a binelea, deși. În urmă, treburile i-au mers mai prost.

Amintesc atâtea lucruri din povestea acestei femei, ca să lămuresc

mai bine amestecul ei în viața păcătoasă pe care o duceam acum, viață în care ea m-a însoțit pas cu pas, ducându-mă, ca să zic așa, de mină și dându-mi sfaturi pe care le-am urmat cu atâta sfințenie, încât am ajuns cea mai mare meșteră a timpului meu și am scăpat cu atâta iscusință din toate primejdiile, încât în timp ce unii din tovarășii mei au ajuns la Newgate după o jumătate de an de practică în meserie, eu lucram de mai bine de cinci ani și cei de la Newgate nici măcar nu mă cunoșteau; desigur că auziseră de mine și mă așteptau, dar eu scăpam mereu, și uneori din primejdii nespuse de mari.

Una din primejdiile cele mai mari care mă pășteau acum era faptul de a fi prea cunoscută printre oamenii de meserie și unora dintre ei, a căror ură față de mine se datora mai degrabă pizmei ce mi-o purtau decât vreunei jigniri pe care le-aș fi adus-o eu, începu să le fie ciudă că eu scap mereu în timp ce ei erau mereu prinși și trimiși la Newgate. Ăștia mi-au dat numele de Moll Flanders, care semăna cu numele meu adevărat sau cu vreun nume purtat vreodată de mine cum seamănă albul cu negrul, atât doar că o dată, în vremea când mă adăpostisem la Monetărie, după cum am istorisit, trecusem drept doamna Flanders; dar despre asta habar n-aveau pungașii și n-am izbutit niciodată să aflu cum au ajuns să-mi dea numele ăsta și în ce împrejurări.

Câțiva dintre cei închiși la Newgate juraseră să mă dea de gol, după cum aflai curând, și, fiindcă știam că vreo doi sau trei dintre ei erau în stare de una ca asta, mă cuprinse o mare neliniște și, o bună bucată de vreme, am stat mai mult pe acasă. Dar îngrijitoarea mea, care mi-era acum părtașă la ce câștigam, fără însă să-și pună pielea în joc, fiindcă la primejdii nu era părtașă îngrijitoarea mea, cum vă spun, și-a pierdut răbdarea văzând ce viață nefolositoare și neaducătoare de câștig, cum zicea ea, duc eu. Atunci a născocit ceva nou ca să pot ieși din casă, anume să mă îmbrac în straie bărbătești, și m-a pus să învăț deprinderi noi.

Eram înaltă și arătoasă, dar cu fața cam netedă pentru un bărbat; totuși, fiindcă o porneam de obicei noaptea, mergea destul de bine; numai că a trecut multă vreme, până m-am obișnuit să mă mișc în hainele mele noi. Mi-era cu neputință să fiu atât de sprintenă, de descurcăreață, de

îndemânatică, în straie potrivnice firii și, fiind stingherită în mișcări, n-aveam aceeași sorți să scap ușor ca înainte; așa încât m-am hotărât să mă las păgubașă, hotărâre care mi-a fost întărită, curând după aceea, de următoarea pățanie.

După ce m-a travestit în bărbat, îngrijitoarea mea m-a și întovărășit cu un bărbat, un tinerel destul de isteț în meseria lui și, vreme de trei săptămâni, ne-am descurcat bine împreună. Treaba noastră era să pândim tejghelele negustorilor și să șterpelim orice fel de marfă lăsată pe deasupra din neglijență și, în felul ăsta, am încheiat câteva afaceri bune, cum le ziceam noi. Cum eram mai toată vremea împreună, ne-am împrietenit bine, deși lui nici prin gând nu-i trecea că sunt femeie, măcar că de câteva ori m-am dus la el acasă, fiindcă așa cerea meseria, ba chiar de vreo patru sau cinci ori am dormit la el toată noaptea. Dar aveam alte scopuri și, prin urmare, era neapărat nevoie să-i ascund că sunt femeie, așa cum s-a și dovedit mai târziu. De altminteri și felul nostru de viață, faptul că ne întorceam de la lucru noaptea târziu și că nu puteam, din pricina îndeletnicirii ăsteia, să lăsăm pe nimeni să intre în locuințele noastre, mă silea să dorm la el, tocmai ca să nu fiu nevoită să-i dezvălui adevărul și într-adevăr, am izbutit să nu mă dau de gol.

Dar ghinionul lui și norocul meu au pus capăt acestui fel de viață, de care trebuie să recunosc că mi se făcuse silă. Dădusem câteva lovituri în noua noastră meserie și ultima ar fi fost nemaipomenită. Se afla pe o stradă oarecare o prăvălie, care avea în spate un depozit ce dădea spre altă stradă, deoarece casa era în colț.

Prin fereastra depozitului, am văzut cinci bucăți de mătase precum și alte stofe zăcând pe tejghea și, în față, pe o masă; deși se întunecase de-a binelea, oamenii dinăuntru, prinși cu treburile în prăvălia din față, n-avuseseră răgaz să închidă ferestrele sau poate uitaseră de ele.

Când a văzut asta, tinerelul s-a bucurat atât de tare, încât nu s-a mai putut stăpâni. Zicea că marfa stă înaintea nasului și s-a jurat pe toți sfinții c-o să pună mâna pe ea, măcar de-ar dărâma și casa. Eu am încercat să-i mut gândul, dar am văzut că nu-i chip, așa încât omul s-a repezit, a scos un ochi de geam din cerceveaua ferestrei cu destulă îndemânarc, a pus mâna pe patru bucăți de mătase și a venit spre mine cu ele, dar în urma lui s-a

auzit numaidecât zgomot mare și tăraoi. Stăteam bineînțeles unul lângă altul, dar eu nu-i luasem din mână nici o bucată de marfă, ci am apucat doar să-i spun:

— S-a zis cu tine!

El a luat-o la goană ca scăpat din pușcă și eu la fel, dar pe el îl urmăreau mai aprig, fiindcă marfa era la el. A lăsat să-i scape două bucăți, ceea ce i-a oprit puțin pe urmăritori, dar mulțimea creștea și ne urmărea pe amândoi. Curând după aceea, l-au prins cu celelalte două bucăți, iar restul mulțimii alerga după mine. Am fugit până am ajuns în casa îngrijitoarei mele, dar câțiva oameni cu ochi de vultur m-au urmărit atât de aprig, încât m-au silit să mă opresc acolo. N-au bătut numaidecât în ușă, așa încât avui timp să-mi azvârl hainele și să mă îmbrac ca femeie; în afară de asta, când au dat să intre, îngrijitoarea mea, care avea o poveste gata pregătită, a ținut ușa încuiată și le-a strigat că, în casa ei, n-a intrat picior de bărbat. Oamenii țineau morțiș că intrase un bărbat în casă și se jurară c-au să spargă ușa.

Fără să se arate mirată, îngrijitoarea mea le-a vorbit liniștită și i-a poftit să cerceteze casa, dar însoțiți de un comisar, care să nu lase să intre decât pe cine crede el de cuviință, fiindcă n-avea rost să năvălească toată mulțimea în casă. Și măcar că se adunase o gloată, la asta n-au avut ce să răspundă. Așa încât a fost numaidecât adus un comisar, iar femeia a deschis de bunăvoie; comisarul ținea ușa, iar oamenii numiți de el cercetau casa, îngrijitoarea mea însoțindu-i din încăpere în încăpere. Când a ajuns la odaia mea, m-a strigat și mi-a spus cu glas tare:

— Verișoară, deschide, te rog, ușa, sunt niște domni aici care trebuie să se uite în odaia ta.

Aveam lângă mine o fetiță, nepoțica îngrijitoarei mele, cum îi zicea ea am rugat fetița să deschidă ușa, în timp ce eu îmi făceam de lucru cu un talmeș- balmeș de lucruri răspândite în jurul meu, ca și cum toată ziua n-aș fi făcut altceva. Eram dezbrăcată, cu boneta de noapte pe cap și doar cu un capot ușor pe mine. Îngrijitoarea mea și-a cerut, chipurile, scuze că mă tulbură, spunându-mi pe scurt despre ce e vorba și că n-are încotro, că trebuie să deschidă ușile pentru ca oamenii să se liniștească, fiindcă ea cu

vorba nu-i putuse liniști. Eu am rămas pe loc și i-am poftit să caute cât le place, fiindcă dacă se strecurase cineva în casă, eram sigură că nu în odaia mea se afla; cât despre restul casei, despre asta n-aveam ce să le spun, fiindcă de fapt nici nu înțelegeam ce caută.

Totul la mine părea atât de nevinovat și de cinstit, încât oamenii au fost mai cuviincioși decât m-aș fi așteptat, dar nu înainte de a fi cercetat camera cu de-amănuntul, chiar sub pat și în pat și peste tot unde ar fi putut să se ascundă cineva. După ce au mântuit treaba fără să găsească nimic, și-au cerut iertare și au coborât.

Când au isprăvit cu "cercetatul casei de jos în sus și de sus în jos, fără să descopere nimic, au potolit destul de bine mulțimea, dar pe îngrijitoarea mea au dus-o în fața judecății. Doi bărbați au jurat că-l văzuseră pe omul pe care-l urmăreau intrând în casă. Îngrijitoarea mea a făcut gălăgie, spunând că-i jignesc casa și că ce vină are ea ca să fie tratată astfel; că dacă intrase într-adevăr un om, ar fi putut să iasă numaidecât, după câte știe ea, fiindcă era gata să depună jurământ că nu știe să-i fi călcat un bărbat în casă în ziua aceea, lucru cum nu se poate mai adevărat; că s-ar fi putut ca, în vreme ce ea era sus, orice om înspăimântat care ar fi găsit ușa deschisă să se fi adăpostit înăuntru, dar că ea habar n-avea de nimic; și dacă așa se întâmplase, omul ieșise cu siguranță, poate că pe cealaltă ușă fiindcă mai era o ușă care dădea într-o alee și scăpase astfel.

Toate astea puteau fi crezute destul de bine și judecătorul se mulțumi s-o pună să jure că nu primise, nici nu adăpostise vreun bărbat în casa ei, ca să-l ascundă, să-l apere sau să-l ferească de judecată. Asta putea să jure liniștită și așa a și făcut, după care a fost lăsată slobodă.

E ușor de înțeles în ce spaimă mă aflam eu în timpul ăsta și i-a fost cu neputință îngrijitoarei mele să mă mai îmbrace din nou cu straiele acelea, fiindcă după cum îi spuneam, era sigur că mă voi da de gol.

Bietul meu tovarăș pe care căzuse năpasta o pățise rău, fiindcă fusese dus în fața primarului și înălțimea-sa îl trimisese la Newgate, iar oamenii care-l prinseseră se arătau atât de dornici să-l urmărească mai departe, încât se oferiră să dea o mână de ajutor și să apară la judecată, ca să susțină vinovăția lui.

Totuși a obținut o amânare, cu condiția să dezvăluie numele

complicilor și mai ales al băiatului care-l ajutase la hoție; și omul nu s-a dat în lături și a trădat numele meu, adică Gabriel Spencer, cum mă știa el și aici se vede cât de înțeleaptă fusesem, când mă ascunsesem de el, fiindcă altfel aș fi fost pierdută.

A făcut tot ce a putut ca să-l descopere pe acest Gabriel Spencer; m-a descris; a arătat locul unde știa el că locuiesc; într-un cuvânt, a dat toate amănuntele pe care putea să le dea despre casa mea, dar fiindcă eu îi ascunsesem faptul de căpetenie, anume că sunt femeie, am avut noroc și el nu m-a putut dibui. A băgat în încurcătura vreo două-trei familii, tot căznindu-se să mă găsească, dar oamenii nu puteau spune mai mult decât că el avusese un tovarăș, pe care-l văzuseră, dar de care nu știau nimic. Cât despre îngrijitoarea mea, deși prin mijlocirea ei ajunsese omul la mine, totul se făcuse prin a doua mână și nici despre ea omul nu știa nimic.

Toate astea s-au întors împotriva lui; fiindcă omul făgăduise descoperiri și nu-și ținuse făgăduiala, așa încât l-au ținut drept nesperios, iar negustorul l-a urmărit mai apig.

În toată vremea asta, eu mă simțeam tare neliniștită și, ca să scap de primejdie, am plecat pentru câțva timp de la îngrijitoarea mea; neștiind încotro să mă îndrept, am luat o slujnică și m-am urcat în diligența de Dunstable, spre hangiu și hangia de pe vremuri, la care petrecusem zile atât de frumoase cu bărbatul meu din Lancashire. I-am spus femeii o poveste născocită, cum că îl aștept din zi în zi pe soțul meu, care se întoarce din Irlanda și că-i trimisesem o scrisoare cum că vreau să ne întâlnim la Dunstable, în casa ei și că, dacă vântul e prielnic, cu siguranță că omul va debarca în câteva zile; voiam, așadar, să petrec câteva zile cu ei până la sosirea lui, fiindcă el avea să sosească fie cu trăsura poștei, fie cu diligența de West Chester, nici eu nu știam cu care Dar, oricum va fi, e sigur că va trage la casa ei, ca să ne întâlnim.

Gazda mea s-a bucurat tare când m-a văzut, iar bărbatu-său a făcut atâta tăraț, că dac-as fi fost o prințesă n-aș fi putut fi primită mai bine. Aș fi fost binevenită în casa lor chiar și o lună sau două, dac-aș fi crezut de cuviință să rămân.

Dar eu aveam alte treburi. Mi-era teamă (deși eram atât de bine

deghizată, încât cu greu ar fi putut cineva să-mi dea de urmă) să nu mă descopere omul acela și măcar că nu mă putea învinui de hoție, fiindcă îl sfătuisem să nu se încumete, iar eu nu făcusem nimic, totuși m-ar fi putut învinui de altele, răscumpărându-și viața pe socoteala vieții mele.

Gândul ăsta mă umplea de o spaimă cumplită. N-aveam mijloace, n-aveam prieteni, n-aveam alt om de încredere decât pe îngrijitoarea mea, nu vedeam altă ieșire decât să-mi încredințez viața ei așa am și făcut, înștiințând-o unde mă poate găsi și am primit, cât am stat aci, câteva scrisori de la ea. Unele dintre ele mă făceau să-mi ies din minți de frică, dar în cele din urmă mi-a trimis vești îmbucurătoare, anume că omul fusese spânzurat, ceea ce era cea mai bună știre pe care o promisem de multă vreme încoace.

Zăbovisem aici cinci săptămâni și trăisem foarte tihnit, lăsând la o parte neliniștea mea. Dar când am primit scrisoarea cu pricina, m-am înveselit iarăși; i-am spus gazdei că promisem răvaș de la soțul meu din Irlanda, că el mă vestea că e bine, dar că-mi dădea știrea proastă cum că treburile nu-i îngăduiau să vină atât de curând cum s-ar fi așteptat, și prin urmare, trebuie să plec fără el.

Gazda m-a felicitat totuși pentru vestea că el e sănătos.

— Fiindcă am băgat de seamă, doamnă, zice, că n-ai fost atât de veselă cum îți stă în obicei; cred că erai îngrijorată până peste cap din pricina lui, zice biata femeie acum se vede cât de colo că-i o schimbare în bine.

— Ei, tare-mi pare rău că nu poate veni și dumnealui, zice hangiul mult m-ar fi bucurat să-l pot vedea. Când primiți vești mai sigure despre venirea lui, să vă repeziți și până la noi, doamnă, zice. Veți fi bineveniți oricând vă face plăcere să poftiți.

Ne-am despărțit cu aceste cuvinte frumoase și m-am întors destul de voioasă la Londra, unde am găsit-o pe îngrijitoarea mea la fel de mulțumită ca și mine. Mi-a spus că niciodată n-o să-mi mai dea un tovarăș, fiindcă a băgat de seamă, zicea, că norocul cel mai mare îl am când mă încumet singură. Și chiar așa și era, fiindcă atunci când eram singură, rar intram în primejdii și chiar dacă intram, mă descurcam cu mai multă îndemânare decât când mă încurcam în hotărârile prostești ale altora, care poate că

aveau mai puțină prevedere și erau mai nerăbdători decât mine; căci, deși eram la fel de cutezătoare ca oricare dintre ei, totuși mă gândeam mai bine înainte de a mă apuca de-o ispravă și mă pricepeam mai bine să ies cu obrazul curat.

M-am mirat de multe ori de îndrăzneala mea și în altă privință căci, deși toți tovarășii mei au fost prinși și au picat pe neașteptate în mâinile poliției, eu totuși n-am putut niciodată, în timpul ăsta, să iau hotărârea serioasă de a mă lăsa de meserie, măcar că acum eram departe de a fi săracă, iar ispita nevoii, care te împinge de obicei spre ticăloșii, era înlăturată aveam aproape 500 de lire bani gheață cu care aș fi putut s-o duc foarte bine, dacă aș fi socotit potrivit să mă retrag. Dar vă spun că nici prin gând nu-mi trecea să las totul baltă nici măcar cât doream pe vremuri, când n-aveam decât 200 de lire puse deoparte și nu vedeam înaintea ochilor pilde atât de înspăimântătoare. De aici reiese limpede că, după ce ne-au înăsprit nelegiuirile, nu ne mai mișcă frica de nimic și nici o lecție primită nu ne mai poate sluji drept pildă.

Aveam eu o tovarășă de meserie, a cărei soartă m-a privit multă vreme de aproape, deși cu vremea s-a șters și amintirea asta. A fost într-adevăr un caz foarte nenorocit. Pusesem mâna pe o bucată de damasc foarte bun în prăvălia unui negustor de mătăsuri și scăpasem cu obrazul curat; în clipa când ieșirăm din prăvălie, am pus marfa în mâna prietenei mele. Ea a apucat-o într-o parte, iar eu în cealaltă. Nu trecuse mult de când ieșisem din prăvălie, și negustorul își dădu seama de lipsa stofei și trimise urmăritorii, unii într-o parte, alții în cealaltă și oamenii au pus numaidecât mâna pe femeia cu bucata de damasc la ea; cât despre mine, avui norocul să intru într-o casă, unde, sus pe o scară, se afla o prăvălioară de dantelărie și, spre mulțumirea sau poate mai curând groaza mea, am putut vedea prin fereastră cum o târăsc pe nenorocita aceea la judecată, de unde a fost numaidecât trimisă la Newgate.

Am avut grijă să nu întreprind nimic în prăvălia de dantelă, dar am răvășit multă vreme marfa ca să treacă timpul; după aceea, am cumpărat câțiva iarzi de dantelă cu colțișori, am plătit și am plecat tristă rău, fiindcă biata femeie intrase la apă pentru marfa furată de mine.

Și aici mi-a fost iarăși de folos prevederea mea; deși jefuiam adesea împreună cu oameni din aceștia, totuși nu le spuneam niciodată cine sunt și nici ei nu puteau descoperi unde locuiesc, măcar că încercau să mă pândească. Mă cunoșteau cu toții sub numele de Moll Flanders, deși unii dintre ei mai degrabă bănuiau că eu sunt aceea decât știau cine sunt. Sigur că numele meu le era cunoscut, dar habar n-aveau cum să mă dibuiască și nici măcar nu știau dacă locuiesc în capătul de răsărit sau de apus al orașului; și așa, simțul prevederii mi-a fost scăparea în toate aceste împrejurări.

După întâmplarea nenorocită cu femeia aceea, am stat închisă în casă o bună bucată de vreme. Știam eu că dacă ceea ce voi întreprinde va da greș și voi ajunge la închisoare, ea va fi acolo, gata să mă înfunde cu mărturia ei, ba chiar să scape cu viață pe pielea mea. Îmi spuneam că începusem să fiu foarte bine cunoscută la Old Bailey pe numele de Moll Flanders, deși habar n-aveau cum arăt la față, și că, dacă le cad în gheare, mă vor trata ca pe una de mult certată cu legea; din pricina asta, eram hotărâtă să văd mai întâi care va fi soarta nenorocitei aceleia, înainte de a face vreun pas, măcar că de câteva ori i-am trimis sărmanei bani ca să-i îndulcesc nenorocirea.

În cele din urmă, ajunse în fața judecății. Se apără spu-nând că nu ea furase marfa, ci că o oarecare doamnă Flanders, cum auzise ea că i se spune (fiindcă de cunoscut n-o cunoștea), îi dăduse la ieșirea din prăvălie pachetul cu marfă, rugând-o să-l ducă acasă. Au întrebat-o unde era această doamnă Flanders, dar ea n-avea de unde s-o scoată și nu era în stare să dea nici cea mai mică informație în legătură cu mine; și, fiindcă oamenii negustorului jurau răspicat că ea se aflase în prăvălie în clipa furtului, că ei își dăduseră imediat seama de lipsa mărfii, că o urmăriseră și că aflaseră marfa asupra ei, juriul a găsit-o vinovată; dar curtea, socotind că nu ea fusese de fapt cea care furase marfa și că se putea întâmpla să n-o găsească pe această doamnă Flanders, adică pe mine, măcar că viața nenorocitei de asta atârna și chiar așa și era a îngăduit să fie deportată; asta era cel mai mare hatâr cu care s-a putut alege; totuși curtea i-a făgăduit că, dacă între timp ea o descoperă pe numita Moll Flanders, va pune o vorbă bună pentru iertarea ei; cu alte cuvinte, dacă mă găsește pe

mine, ca să fiu eu spânzurată, ea nu va fi deportată. Am avut eu grijă să nu se întâmple una ca asta, așa încât, curând după aceea, femeia a fost îmbarcată ca să-și ispășească pedeapsa.

Trebuie să spun din nou că soarta acestei femei m-a tulburat nespus și cădeam pe gânduri de câte ori mi-aminteam că, de fapt, eu fusesem unealta nenorocirii ei; dar, la gândul că însăși viața mea era atât de neîndoios primejduită, mă lepădam de duioșie; apoi, văzând că femeia a scăpat de moarte, mă bucuram de deportarea ei, fiindcă acum nu-mi mai stătea în cale pentru a-mi face vreun rău, orice s-ar fi întâmplat.

Nenorocirea cu femeia asta s-a întâmplat cu câteva luni mai devreme decât ultima pățanie pe care v-am povestit-o și a fost una din pricinile pentru care îngrijitoarea mea m-a pus să mă îmbrac în straie bărbătești, ca să trec neobservată; dar m-am plictisit curând de travestirea asta, după cum v-am mai spus, fiindcă mă puneam în fața prea multor greutăți.

Acum scăpasem de teama martorilor, care să depună împotriva mea, fiindcă toți cei care avuseseră vreo treabă cu mine sau mă știau pe numele de Moll Flanders fuseseră fie spânzurați, fie deportați; așa încât, dacă aș fi avut nenorocirea să fiu prinsă, puteam să-mi dau orice nume voiam tot așa de bine ca și pe cel de Moll Flanders, căci nici un păcat vechi nu putea să-mi fie pus pe seamă; de aceea am pornit-o iarăși, fără grijă, și am dat câteva lovituri frumoase, deși nu atât de grozave ca cele pe care le dădusem înainte.

Cam tot atunci a izbucnit iarăși un foc, nu departe de casa unde locuia îngrijitoarea mea, și mi-am încercat și acolo norocul; dar fiindcă n-am ajuns la locul cu pricina destul de devreme, adică înainte să se îngrămădească lumea, în loc de câștig, m-am ales cu un ponos, care era cât pe ce să pună capăt vieții și tuturor păcatelor mele. Vălvătaia era năprasnică și oamenii își salvau lucrurile cu atâta groază, încât le aruncau pe fereastră și o fetișcană a azvârlit pe fereastră un pat cu așternut de puf drept în capul meu. E drept că patul fiind moale nu mi-a rupt oasele, dar fiindcă era greu, cu atât mai greu cu cât venea de sus, m-a doborât și m-a lăsat ca moartă pe jos pentru câțeva vreme; iar oamenii nici nu-și băteau capul să mă scoată de sub el și să mă facă să-mi vin în simțiri. Și am zăcut în părăsire ca o moartă multă

vreme, până când cineva, vrând să dea la o parte patul din drum, mi-a ajutat să mă ridic. Mare minune că oamenii din casă n-au mai aruncat și alte lucruri pe fereastră, care ar fi căzut tot peste mine și m-ar fi omorât fără doar și poate dar mi-era scris să mai îndur și altele.

De data asta, întâmplarea mi-a stricat târgul și m-am întors acasă la îngrijitoarea mea, lovită și speriată, așa încât a trecut mult timp până ce ea m-a pus iarăși pe picioare.

Sosise timpul plin de veselie al bâlciului Bartholomew. Pe acolo nu mă abătusem încă și, de pe urma bâlciului, nu mă alesesem niciodată cu mare lucru dar, în anul de care vorbesc, am dat o raită prin locurile acelea și am nimerit într-una din dughenele cu loterie. Nu era mare lucru de făcut aici, dar a intrat acolo un domn foarte bine îmbrăcat și arătând a om bogat și cum, în prăvălii din astea, e obiceiul să intri în vorbă cu cine se nimerește, el a pus ochii pe mine și mi s-a adresat foarte drăguț. Mai întâi, mi-a spus că depune el bani ca să trag eu la loterie și așa a și făcut și, fiindcă a câștigat un fleac, mi l-a oferit cred că era un manșon de pene; pe urmă mi-a vorbit mai departe cu un respect neobișnuit și cu o politețe de gentleman.

M-a ținut de vorbă până când m-a scos din dugheana cu loteria, pe urmă m-a însoțit prin barăci tot flecărind despre mii de lucruri, repede și fără nici un rost. În cele din urmă, mi-a spus că e încântat de tovărășia mea și m-a întrebat dacă m-aș încumeta să urc împreună cu el într-o caleașcă; mi-a spus că-i om de onoare și nu-mi va propune nimic care să nu-i facă cinste. Eu am făcut nițel nazuri, m-am lăsat rugată și pe urmă am primit.

La început, nu prea înțelegeam ce urmărește domnul ăsta dar mi-am dat seama pe urmă că era cam băut și că nu l-ar fi supărat să mai bea puțin. M-a dus la Spring Garden, în Knightsbridge, unde ne-am plimbat prin grădină și unde m-a tratat foarte frumos am văzut eu că-i place să tragă la măsea. Mă îmbia el și pe mine, dar eu am refuzat.

Până aici s-a ținut de cuvânt și nu mi-a făcut nici o propunere rușinoasă. Ne-am întors tot cu caleașca, m-a plimbat pe străzi și se făcuse ora zece noaptea, când, deodată, a oprit trăsura în fața unei case unde, pare-se, el era cunoscut. Cei de acolo nu s-au sfiit să ne ducă sus, într-o odaie cu un pat. La început, când a fost să urc scara am făcut mofturi dar după câteva

cuvinte, am primit și asta, fiind de fapt foarte dornică să văd unde vrea să ajungă și plină de speranță că până la urmă mă voi alege cu ceva. Cât despre pat și celelalte, asta nu mă îngrijora prea tare.

Aici omul începu să se poarte mai slobod cu mine decât făgăduise iar eu, încetul cu încetul, am încuviințat totul, așa încât, pe scurt, a făcut cu mine ce-a vrut, nu-i nevoie să spun mai mult. În tot timpul ăsta, trăgea din belșug la măsă și, cam pe la orele unu noaptea, ne-am suit din nou în caleașcă. Din cauza aerului și a hurducăturilor, băutura i s-a urcat și mai rău la cap și omul a început să se foiască, voind să înceapă totul de la început dar eu, care acum mă simțeam tare, m-am împotrivit, l-am liniștit și nici cinci minute n-au trecut până când omul a adormit tun.

M-am folosit de acest prilej ca să-l cercetez cu de-amănuntul. Am pus mâna pe un ceas de aur, pe o pungă de mătase cu bani, pe peruca lui cu tichie, niște mănuși cu franjuri de argint, sabia și o cutie de prizat tabac, apoi, deschizând încetișor ușa trăsirii, tocmai mă pregăteam să sar afară din mers; dar caleașca oprindu-se în strada îngustă din spatele Temple Barului, spre a lăsa să treacă o altă caleașcă, am coborât frumușel, am închis ușa pe loc și am spus adio domnului meu cu caleașca lui cu tot.

Asta era într-adevăr o lovitură nesperată și de loc plănuită dinainte, măcar că nu lăsasem atât de mult în urmă plăcerile tinereții, încât să fi uitat cum trebuie să mă port când un filfizon e atât de orbit de poftă, încât nu deosebește o femeie bătrână de una tânără. Adevărul e că arătam cu vreo zece- doisprezece ani mai tânără decât eram; totuși nu eram o fetișcană de șaptesprezece ani și era destul de ușor să vezi asta. Nimic nu e mai nefiresc, mai dezgustător, mai caraghios decât un bărbat cu capul încins de băutură și îmboldit de pofte păcătoase îl stăpânesc atunci doi demoni dintr-o dată și omul nu se mai poate conduce după glasul înțelepciunii, așa cum nu poate o moară să macine fără apă viciul strivește tot ce e bun în el, mai mult, îi orbește chiar simțurile din pricina acestei turbări și omul se poartă într-aiurea, chiar și în ochii lui de pilda, bea când e dinainte beat culege o femeie de pe stradă, fără să se întrebe ce e sau cine e; dacă e sănătoasă sau putredă, curată sau murdară, dacă e slută sau frumoasă, bătrână sau tânără e atât de orbit, că nu mai deslușește nimic.

Un om dintre aceștia e mai rău ca unul scos din minți; împins de capul lui păcătos nici nu mai știe ce face, așa cum n-a știut nici nenorocitul ăsta al meu, când i-am scos din buzunar ceasul și punga de aur.

Ăștia sunt oamenii despre care spune Solomon: "Se duc precum boul la tăiere, până când simt cuțitul în ficat" o minunată zugrăvire, în treacăt fie spus, a acestei boli scârboase, otravă ucigătoare ce se amestecă cu sângele, care izvorăște din fântâna ficatului de unde, prin iuțeala cu care circulă acel amestec, boala asta groaznică și grețosă lovește numaidecât în ficat și de aci mintea se molipsește și ea, iar măruntaiele toate sunt străpunse ca de un pumnal.

E drept că nenorocitul acela fără apărare n-avea să se teamă de nici o primejdie din partea mea, măcar că eu aveam la început mari temeri în legătură cu el dar, într-o privință, zău că era vrednic de milă, fiindcă nu părea să fie soi rău; era un gentleman cumsecade, un om de înțeleș, cu purtări frumoase, bărbat chipeș, cu un aer cumpătat și serios, un obraz cuceritor și tot ce trebuie ca să placă; numai că, din nefericire, se îmbătase cu o seară înainte, și cum nu se culcase de mult cu o femeie așa mi-a spus când am fost împreună era înfierbântat, sângele i se aprinsese de atâta vin și, în starea asta, mintea lui ca și amorțită îl părăsise.

Cât despre mine, treaba mea era să mă gândesc la banii lui și la ce aș putea scoate de la el; după aceea, după ce mi-aș fi atins scopul, l-aș fi trimis sănătos la casa și familia lui, pentru că pun rămășag că omul avea o nevastă cinstită și cuminte și copii nevinovați, care erau îngrijorați din cauza lui și s-ar fi bucurat să-l vadă acasă și să aibă grijă de el, până când își va fi venit în fire; și atunci, cu ce rușine și cu ce părere de rău ar fi privit el în urmă, la ceea ce făcuse! Ce imputări și-ar fi făcut, fiindcă se însoțise cu o târfă, culeasă din coclaurile cele mai murdare, din dughenele bâlciului, din noroiul și mocirla orașului! Cum ar fi tremurat de teamă că s-a ales cu o boală, de teama aceluia pumnal în ficat, cum s-ar fi urât pe sine, ori de câte ori și-ar fi amintit de nebunia și sălbăticia acelei destrăbălări! Cum, dacă mai era o fărâmbă de cinste în el, s-ar fi îngrozit la gândul de a da din putreziciunea pe care ar fi putut s-o prindă și știa el bine că asta se poate întâmpla nevestei lui celei cuminți și virtuose, semănând astfel molima în sângele urmașilor.

Dacă gentlemanii aceștia ar cunoaște disprețul cu care-i privesc chiar femeile culese în astfel de împrejurări, poate că s-ar lecu. După cum spuneam mai înainte, femeile acestea nu prețuiesc plăcerea, nu sunt îndemnate de nici o pornire față de bărbat; o târfă din astea nici nu se gândește la desfătare, ci numai la bani; și când bărbatul e afumat, ca să zic așa, în uitarea de sine a plăcerii lui ticăloase, mâinile ei îi cotrobăiesc prin buzunare, lucru de care el nu poate să-și dea seama în clipele acelea de nebunie, așa cum nu poate să-l prevadă atunci când pornește haihui.

Am cunoscut o femeie care s-a dovedit atât de pricepută față de un bărbat, care de fapt nici nu merita ceva mai bun, încât în timp ce el se îndeletnicea cu altceva, ea i-a scos punga cu douăzeci de guinee din buzunărașul unde el o ascunsese chiar de teama ei și i-a vârât înăuntru o altă pungă, cu bani auriți, în locul celei furate. După ce omul a terminat, a întrebat-o:

— Ei, nu m-ai buzunărit?

Ea a început să glumească, spunându-i că nu-și închipuie că e dintre cei care au prea mult de pierdut. Atunci el duce mâna la buzunar, pipăie cu degetele buzunarul, simte că punga e acolo, și e pe deplin mulțumit; și uite așa i-a furat femeia banii. Asta era de fapt meseria ei; purta tot timpul în buzunar un ceas de aur fals și o pungă cu bănuți falși, ca să-i aibă pregătiți oricând, și nu mă îndoiesc că lucra cu succes.

M-am întors acasă la îngrijitoare cu prada și zău că, auzind povestirea mea, femeia a fost mișcată până la lacrimi, la gândul că un gentleman ca acesta era în primejdie de a se pierde zilnic, ori de câte ori i se urca la cap un pahar de vin.

Cât despre câștigul meu și felul cum îl buzunărisem de tot ce avea, asta mi-a spus că i-a plăcut grozav.

— Vezi, fetițo, zice, o întâmplare ca asta poate să-l lecuască mai bine, după câte știu eu, decât toate predicile pe care o să le audă în viața lui.

Și dacă restul istoriei e adevărat, înseamnă că ea a avut dreptate.

A doua zi, îngrijitoarea mea mă tot întreba mereu despre gentlemanul cu pricina; felul cum i-am zugrăvit îmbrăcămintea, portul, fața lui, toate o făceau să se gândească la un domn pe care-l cunoștea. A căzut pe gânduri

și, în timp ce eu îi dădeam înainte cu amănuntele, mi-a zis:

— Fac prinsoare pe 100 de lire că-l cunosc pe omul ăsta.

— Îmi pare rău, dacă-i așa, zic eu, fiindcă, pentru nimic în lume, n-aș vrea să-l dau de gol; a pățit destule și așa și nu vreau să-i mai cășunez vreun rău.

— Nu, nu, face ea, n-am de gând să-i fac nimic rău, dar dă-mi voie să-mi potolesc un pic curiozitatea, fiindcă dacă el e, îți garantez că ți-l găsesc.

M-am cam speriat când am auzit asta și i-am spus, cu semne vădite de îngrijorare pe față că, în același fel, ar putea să mă găsească și el pe mine și atunci sunt pierdută.

Ea mi-a răspuns cu însuflețire:

— Cum îți închipui c-am să te trădez, fetițo? Nu, nu, zice, nu face pielea lui atâta. Ți-am păstrat eu taine mai grele ca astea; poți să ai încredere în mine și acum.

Eu n-am mai suflat nici o vorbă.

Și-a făcut ea planul ei și, fără să-mi spună nimic, s-a hotărât să-i dea de urmă. S-a dus la o prietenă de-a ei, o cunoscută de-a familiei pe care o bănuia, spunându-i că are o treabă deosebită cu cutare domn (care, în treacăt fie spus, nu era nici mai mult, nici mai puțin decât baronet și încă de foarte bună familie) și că nu știe cum să ajungă la el, fără să fie recomandată de cineva. Prietena ei i-a făgăduit numaidecât s-o recomande și, după aceea, s-a și dus la casa baronetului să vadă dacă gentlemanul e în oraș.

A doua zi, prietena asta vine la îngrijitoarea mea cu vestea că baronetul e acasă, dar că i se întâmplase o nenorocire; zăcea rău bolnav și nu era chip să i se vorbească.

— Ce nenorocire? întreabă numaidecât îngrijitoarea mea, prefăcându-se foarte mirată.

— Păi, zice prietena, s-a dus la Hampstead ca să viziteze o cunoștință și, la întoarcere, a fost atacat și jefuit; și fiindcă era nițel băut, așa se pare, bandiții l-au scărmanat și acum e foarte bolnav.

— Jefuit! face îngrijitoarea mea, și ce i-au furat?

— Păi, zice prietena, i-au furat ceasul de aur și cutia de prizat tabac,

tot de aur, o perucă foarte frumoasă și toți banii pe care-i avea în buzunar și care, poți să fii sigură, nu erau de lepădat, pentru că domnia-sa nu iese niciodată fără o pungă cu guinee la el.

— Pe naiba! face în batjocură îngrijitoarea mea. Îți garantez că s-a îmbătat, s-a încurcat cu o târfă care l-a buzunărit și acum vine la nevastă-sa și-i îndrugă c-a fost jefuit asta-i minciună veche; cu gogoși din astea sunt duse de nas, în fiecare zi, sărmănele femeii.

— Las-o încolo! zice prietena. Se vede că nu-l cunoști; ăsta-i un domn subțire, altul mai cumsecade, mai cumpătat, mai modest nu găsești în tot orașul îi este silă de lucruri din astea, nimeni dintre cei care-l cunosc nu poate să creadă una ca asta despre el.

— Bine, bine, face îngrijitoarea, doar nu-i treaba mea; dac-ar fi, îți garantez c-aș dibui eu ce-i la mijloc; bărbații care trec în ochii lumii drept modești nu sunt, de cele mai multe ori, mai breji decât alții, numai că își păstrează un nume mai bun sau, dacă vrei, sunt mai fățarnici.

— Nu, nu, zice prietena ei, te asigur că *Sir X.* nu e fățarnic; e într-adevăr un bărbat cinstit și cumpătat și cu siguranță c-a fost jefuit.

— Bine, face îngrijitoarea mea, poate că așa o fi, îți spun că nu-i treaba mea numai că vreau să-i vorbesc. Am o altă treabă cu el.

— Orice fel de treabă ai avea cu el, zice prietena ei, încă nu poți să-l vezi, fiindcă nu-i în stare să primească; e rău bolnav și plin de vânătăi.

— Ei, face îngrijitoarea, o fi încăput pe mâini rele, cu siguranță. Și pe urmă întreabă cu seriozitate: Și mă rog, pe unde are vânătăi?

— Păi, la cap, zice prietena ei, pe una din mâini și pe față, fiindcă au fost sălbatici rău cu el.

— Bietul om, face îngrijitoarea mea. Atunci trebuie să aștept până se vindecă și adaugă: Sper că n-o să dureze mult.

Și iat-o că vine la mine și-mi spune toată povestea.

— L-am dibuit pe domnul tău cel subțire și să știi că chiar că era un domn subțire, zice, dar vai de el, fiindcă e într-o stare jalnică. Mă întreb ce naiba ai putut să-i faci, aproape că l-ai omorât.

M-am uitat la ea ca o zăpăcită.

— L-am omorât! zic; pesemne că ai nimerit la altul; sunt sigură că nu

i-am făcut nimic rău; era zdravăn când l-am lăsat, zic, numai că era beat și dormea tun.

— De asta nu știu nimic, dar acum e într-o stare jalnică. Și-mi spune tot ce a aflat de la prietena ei.

— Atunci, zic eu, să știi c-a încăput pe mâini rele, după ce l-am lăsat eu, fiindcă eu l-am lăsat în stare destul de bună.

Cam vreo zece zile după asta, îngrijitoarea mea se duce iar la prietena ei ca să fie recomandată domnului cu pricina; între timp, întrebuse prin alte locuri și aflate că omul era iar pe picioare, așa încât, de data asta, i-au dat voie să-i vorbească.

De fapt, era o femeie cum nu se poate mai iscusită și n-avea nevoie de nimeni ca s-o recomande; și-a spus povestea mult mai bine decât voi fi eu în stare s-o spun, fiindcă era stăpână pe limba ei, cum am mai spus. l-a spus domnului că a venit la el, deși nu-l cunoștea, doar cu gândul de a-i face un serviciu și o să-și dea seama și el că alt scop nu are. Și, fiindcă venea cu gânduri atât de prietenești, îl ruga să-i făgăduiască ceva, anume dacă el nu va primi propunerea ei prietenească, să nu-i ia în nume de rău că și-a vârât nasul unde nu-i fierbe oala ea îl asigura, în schimb, că ceea ce avea să-i spună fiind o taină care nu-l privea decât pe el, va rămâne mai departe o taină pentru toată lumea, indiferent dacă el primește sau nu propunerea ei, firește dacă nu o dă el singur în vileag; și faptul că el îi va respinge serviciile n-o va face să-și piardă într-atât respectul față de el, încât să-i cășuneze vreun rău cât de mic, așa încât el va fi slobod să se poarte cum va socoti de cuviință.

La început, omul părea sfios și spunea că nu știe nimic care să-l privească pe el și să trebuiască a fi tăinuit; că nu făcuse niciodată rău nimănui și că nu-i păsa de gura lumii că nu-i stătea în fire să fie nedrept și nici nu-și putea închipui în ce privință ar putea cineva să-i facă vreun serviciu, dar că, dacă lucrurile stăteau așa cum spunea ea, el nu putea lua în nume de rău nimănui care se străduia să-i facă un bine. Îi dădea prin urmare femeii libertatea să-i spună sau să nu-i spună ce are de spus, după cum socotea ea de cuviință.

Văzându-l atât de nepăsător, îngrijitoarei mele aproape că i-a fost frică să deschidă vorba totuși, după câteva cuvinte ocolite, i-a spus că, printr-o

întâmplare ciudată și greu de explicat, ajunsese să cunoască ultima lui aventură atât de nenorocită și asta pe o cale care făcea ca nimeni pe lume în afară de ea și el, nici măcar persoana care se aflase atunci cu dânsul, să nu știe nimic.

La început, el părea cam supărat.

— Ce aventură? a întrebat-o.

— Păi, domnule, zice ea, felul cum ați fost jefuit când vă întorceați din Knightsbr adică, vreau să spun, zice, Hampstead. Nu vă mirați, domnule, zice, că sunt în stare să vă redau pas cu pas ce ați făcut în ziua aceea, de la dughenile bâlciului din Smithfield până la Spring Garden în Knightsbridge și de acolo la adresa cutare, în cartierul Strand și să vă descriu cum ați fost lăsat dormind în trăsură, după aceea. Vă spun, nu vă mirați, domnule, fiindcă nu vreau să mă aleg cu nimic de pe urma dumneavoastră; nu vă cer nimic și vă asigur că femeia cu care ați fost habar n-are cine sunteți și nici n-o să știe vreodată și, totuși, s-ar putea să aveți nevoie de serviciile mele, fiindcă n-am venit doar ca să vă înștiințez că am aflat despre lucrurile acestea, ca și cum aș aștepta mită ca să le ascund; liniștiți-vă, domnule, zice, fiindcă orice veți crede de cuviință să faceți sau să-mi spuneți, voi păstra taina ca un mormânt.

El s-a mirat de vorbele ei și i-a spus cu seriozitate:

— Doamnă, sunteți o străină pentru mine, dar, din nenorocire, ați aflat taina celei mai josnice fapte din viața mea, faptă de care mă rușinez pe drept cuvânt și cu privire la care singura mea mângâiere era gândul că numai Dumnezeu și cugetul meu știau despre ea.

— Vă rog, domnule, zice ea, să nu socotiți descoperirea mea drept o parte a nenorocirii dumneavoastră. În întâmplarea asta cred că ați fost luat prin surprindere și poate că femeia aceea și-a folosit meșteșugul ca să vă îndemne spre o astfel de faptă. Totuși, nu veți fi niciodată îndreptățit, zice, să vă căiți c-am ajuns să aud și eu despre lucrul ăsta; nici gura dumneavoastră nu poate fi mai tăcută decât am fost eu, și voi fi și de aci înainte.

— Bine, zice el, dar trebuie să fiu drept și cu femeia aceea; oricine o fi fost, vă asigur că nu m-a îmboldit la nimic dimpotrivă, mai degrabă m-a

respins. Numai nesăbuiința și nebunia mea m-au aruncat în toate astea; și, vai, au aruncat-o și pe ea; trebuie să fiu drept cu ea, măcar în privința asta. Cât despre ceea ce mi-a furat, nu mă puteam aștepta la altceva în starea în care mă aflam și nici până în ceasul ăsta nu știu dacă m-a jefuit ea sau vizitiul. Dacă a făcut-o ea, o iert. Cred că toți bărbații care se poartă cum m-am purtat eu ar trebui să pățească la fel; dar mă frământă mai degrabă alte gânduri, decât gândul la lucrurile furate de ea.

Acum îngrijitoarea mea începu să intre în subiect de-a binelea, iar el i-a vorbit foarte deschis.

— Mai întâi, i-a spus ea, ca răspuns la cuvintele lui despre mine, mă bucur, domnule, că sunteți atât de drept cu femeia care a fost cu dumneavoastră. Vă asigur că e femeie de neam nu una de pe străzile orașului, și, orice ați fi obținut de la ea vă asigur că nu asta-i meseria ei. Ați trecut printr-o mare primejdie, domnule; dar dacă gândul acesta vă îngrijorează, vă puteți liniști cu totul, fiindcă vă asigur că nici un bărbat în afară de soțul ei nu s-a atins de ea, și acesta a murit de aproape opt ani.

Se pare că tocmai asta îl frământa pe el și că de aceea era foarte înspăimântat; totuși când îngrijitoarea mea i-a spus ce i-a spus, omul s-a arătat foarte mulțumit și a zis:

— Doamnă, ca să fiu sincer cu dumneavoastră, dacă în privința asta mă pot liniști, despre rest vă spun că ispita era mare și femeia poate că era săracă și avea nevoie de lucrurile acelea.

— Dacă n-ar fi fost săracă, *Sir*, zice ea, puteți fi sigur că nu v-ar fi cedat niciodată; și așa cum sărăcia a îndemnat-o să vă lase să faceți ce-ați făcut, tot sărăcia a îndemnat-o să-și ia singură plata, la sfârșit, când a văzut în ce stare erați și că, dacă n-ar fi făcut-o ea, poate că vizitiul sau însoțitorul ar fi făcut-o și spre mai marea dumneavoastră pagubă.

— Bine, face el, să-i fie de bine. Spun din nou că toți bărbații care fac ca mine, ca mine să pățească, și atunci or să fie mai prevăzători. Dar nu asta m-a îngrijorat, ci lucrul de care ați pomenit adineauri.

Și aici a intrat față de ea în amănunte destul de deocheate cu privire la ce se petrecuse între noi, amănunte pe care nu se cade să le redea în scris o femeie. Și a mai vorbit de groaza care-l apăsa în legătură cu nevastă-sa, de teama de a nu fi prins ceva de la mine și a-i fi dat și ei; în cele din urmă,

a întrebat-o pe îngrijitoarea mea, dacă nu-i poate mijloci o întâlnire cu mine. Îngrijitoarea mea i-a dat mai departe asigurări că sunt o femeie curată de astfel de lucruri și că, în privința asta, putea să fie la fel de liniștit cu mine ca și cu doamna lui în ceea ce privește însă întâlnirea cu mine, ar putea să aibă urmări primejdioase; totuși, îi făgăduia că-mi va vorbi și-l va înștiința și pe el, dar se străduia în același timp să-i abată gândul de la dorința asta, fiindcă lui nu-i putea fi de folos, având în vedere că, după cum spunea ea, el nu dorea să reînnoiască legătura, iar în ceea ce mă privea pe mine, asta ar fi fost un mijloc de a mă da pe mâna lui.

El i-a spus că dorea nespus să mă vadă, că era gata să-i dea toate asigurările ce-i stăteau în puteri că nu voia să scoată nimic de la mine și că, de la bun început, avea de gând să mă scutească de orice despăgubiri. Ea îi tot arăta că în felul ăsta taina ar putea să fie dezvăluită, ceea ce i-ar aduce lui neajunsuri și-l ruga să nu mai stăruie, așa încât, până la urmă, omul s-a lăsat păgubaș.

Au mai vorbit despre lucrurile dispărute și el se arăta foarte dornic să-și recapete ceasul de aur. I-a spus că, dacă i-l aduce, e gata să plătească prețul ceasului. Ea i-a răspuns că o să-și dea osteneală să i-l aducă și-l va lăsa pe el să-l prețuiască.

Drept care, a doua zi, i-a dus ceasul, iar el i-a plătit în schimb 30 de guinee, ceea ce era mai mult decât aș fi putut eu să capăt pe el, deși se pare că ceasul făcea mult mai mult. Omul a mai amintit de perucă, care pare-se că-l costase 60 de guinee și de cutia de tabac; câteva zile mai târziu, i le-a dus și pe astea, iar el s-a arătat foarte îndatorat și a mai plătit încă 30 de guinee. În ziua următoare, i-am trimis sabia cea frumoasă și bastonul pe gratis și nu i-am mai cerut nimic, dar de văzut n-aveam de gând să-l văd, decât dacă primea să aflu eu mai întâi cine e el, ceea ce el n-avea poftă.

După aceea, a început s-o iscodească pe îngrijitoare pentru a afla cum de cunoștea ea toată povestea. Ea a născocit o istorie lungă, cum că aflate totul de la una, căreia îi spusese eu toată pățania și care trebuia să mă ajute pe mine să vând lucrurile furate cum deținătoarea tainei îi adusesese lucrurile ei, care împrumuta bani pe amanet, iar ea, auzind despre

nenorocirea înălțimii-sale, a ghicit numaidecât cum stau lucrurile și, după ce a pus mâna pe obiecte, a hotărât să-ncerce a-l căuta, ceea ce și făcuse. După aceea, l-a asigurat din nou că nimic nu va ieși din gura ei și că, deși o cunoștea prea bine pe femeie, adică pe mine, totuși nu-i spusese nici o vorbă despre cine era persoana cu pricina, ceea ce, în treacăt fie spus, era o minciună; totuși el n-a păgubit nimic, fiindcă eu n-am suflat o vorbă nimănui.

Mă gândeam mereu să-l revăd și-mi părea rău că mă împotravisem. Eram încredințată că, dacă l-aș fi văzut și i-aș fi spus că-l cunosc, m-aș fi ales cu ceva foloase de pe urma lui și poate chiar m-ar fi întreținut; și deși ar fi fost o viață destul de păcătoasă, totuși n-ar fi fost atât de plină de primejdii ca cea în care mă vârașem. Dar gândurile astea n-au durat mult și am refuzat să-l mai văd, atunci; îngrijitoarea mea însă îl vedea adesea, iar el era foarte bun cu ea, dându-i câte ceva ori de câte ori o întâlnea. Mai ales, într-un rând, îngrijitoarea l-a găsit foarte vesel și, după părerea ei, puțin cam afumat el a stăruit din nou să-l lase s-o revadă pe femeia care, zicea el, îl vrăjise în așa hal, în noaptea aceea. Îngrijitoarea mea, care, de la bun început, era pentru întrevederea asta, i-a spus că dorința lui fiind atât de puternică, ea aproape că se dă bătută, dacă va putea să mă convingă și pe mine; a adăugat că, dacă el binevoiește să vină în seara aceea la ea, se face ea luntre și punte să mă aducă și pe mine, ținând seama că el o încredințase de atâtea ori a fi uitat tot ce se întâmplase.

Prin urmare, femeia a venit la mine și mi-a istorisit totul; pe scurt, mi-a smuls curând consimțământul, cu atât mai mult cu cât păstram în mine oarecare părere de rău, fiindcă refuzasem până atunci; și-am început să mă pregătesc să-l revăd. Vă puteți închipui că m-am gătit cum m-am priceput mai frumos și, pentru prima oară, am folosit și puțin suliman vă spun că pentru prima oară, fiindcă până atunci nu mă înjosisem până într-atât, având destulă deșertăciune ca să cred că n-am nevoie de asta.

La ceasul hotărât, omul sosi; și, după cum băgase de seamă și îngrijitoarea mai înainte, era cu ochi și cu sprâncene că omul era cherchelit, deși era departe de a fi ceea ce numim noi criță. Părea foarte încântat că mă vede și s-a pornit pe o discuție lungă cu mine în legătură cu povestea noastră.

I-am cerut de câteva ori iertare pentru ceea ce făcusem, încredințându-l că nici nu mă gândisem la una ca asta în clipa când îl întâlnisem că nu mersesem cu el decât fiindcă-l luasem drept un domn foarte politicos iar el îmi făgăduise de atâtea ori că va fi cuviincios.

El a dat vina pe băutura, spunând că nici nu știuse ce-i cu el și că de n-ar fi fost așa, nu și-ar fi îngăduit niciodată să facă ceea ce făcuse. A declarat că nu se atinsese de nici o altă femeie în afară de mine de când se însurase, dar că eu îl uimisem mi-a făcut complimente pentru plăcerea pe care i-o dădusem și alte lucruri de felul ăsta și atât turuia întruna, încât mi-am dat seama că, de atâta vorbă, era gata s-o înceapă de la capăt. Dar eu l-am luat de scurt; i-am declarat că, de la moartea soțului meu, adică de aproape opt ani, nu îngăduisem nici unui bărbat să se atingă de mine. El mi-a spus că mă crede. Și a adăugat că doamna îi dăduse să înțeleagă acest lucru și, tocmai fiindcă asta era și părerea lui, dorea atât de mult să mă revadă dar de vreme ce călcase o dată strâmb cu mine și nu pățise nimic rău, putea, fără grijă, să mai îndrăznească o dată și așa, fără multă vorbă, îi tot da înainte cu ceea ce mă așteptam eu c-o să spună, dar nu se poate povesti aci.

Bătrâna mea îngrijitoare prevăzuse că așa se va întâmpla, cum prevăzusem și eu și, de aceea, îl dusesse într-o încăpere fără pat, dar care dădea într-o cămăruță cu pat și acolo ne-am retras noi pentru toată noaptea; pe scurt, după ce a petrecut câtva timp cu mine, omul s-a culcat și acolo a rămas. Eu m-am retras, dar, înainte de s-a făcut ziuă, m-am întors dezbrăcată și m-am culcat lângă el până dimineața.

Iată cum păcatul pe care-l faci o dată e un imbold trist ca să păcătuiești din nou; orice gând amuțește, când se reînnoiește ispita. Dacă nu m-aș fi înduplecat să-l văd din nou, dorința cea păcătoasă din el s-ar fi istovit și poate că n-ar mai fi căzut în ispită cu nici o altă femeie, așa cum cred într-adevăr că nu căzuse nici înainte.

La plecare, i-am spus că e mulțumit, sper, de a nu fi fost jefuit din nou. Mi-a răspuns că, în privința asta, era deplin mulțumit și, vârând mâna în buzunar, a scos cinci guinee, care erau primii bani câștigați de mine în felul ăsta, după mulți ani de zile.

A mai venit pe la mine de câteva ori, în același fel, dar nu m-am ales cu vreun venit statornic, ceea ce grozav mi-ar fi plăcut. O dată, într-adevăr, m-a întrebat din ce trăiesc, iar eu m-am grăbit să-i răspund, încredințându-l că nu mă îndeletnicisem niciodată cu ceea ce făcusem pentru el, dar că din lucrul pe care-l făceam cu acul încropeam ceva că atâta eram în stare să fac și că uneori o duceam destul de greu.

A rămas gânditor când a aflat că el era cel dintâi bărbat ce mă dusesse pe calea, pe care, mă asigură, că nu se gândea nici el c-o s-o apuce vreodată, și îl cam apăsa conștiința, zicea, că din vina lui păcătuim atât el cât și eu. Uneori spunea lucruri înțelepte despre păcat în sine și despre împrejurările în care avusese loc, în cazul lui; cum vinul îi stârnise pornirile, cum diavolul îl mânase spre locul acela și-l dusesse în ispită și, la urmă, trăgea chiar el morala.

Când îl năpădeau gânduri din astea pleca și uneori nu se întorcea o lună întreagă sau mai mult; dar, pe urmă, când se sătura să tot fie serios, ieșea la iveală ceea ce era stricat și atunci omul venea la mine, gata să păcătuiască. Așa am trăit câțeva vreme și, măcar că omul nu mă întreținea, cum se zice, totuși nu se dădea în lături de la daruri frumoase și îndestulătoare, ceea ce îmi îngăduia să trăiesc fără să lucrez și, mai ales, fără să m-apuc de vechea mea meserie.

Dar și povestea asta a avut un sfârșit după vreun an de zile, am văzut că nu mai vine atât de des ca de obicei și, în cele din urmă, m-a lăsat în părăsire, fără părere de rău și fără rămas bun; și așa s-a isprăvit cu acest răstimp din viața mea, de pe urma căruia nu m-am ales cu mare lucru, în afară de remușcări.

Cât a durat asta, stăteam destul de mult pe acasă, și, având din ce să trăiesc, cel puțin un sfert de an după aceea nu m-am mai încumetat s-o pornesc dar când am început să văd că veniturile lipsesc și nevrând în ruptul capului să mă ating de capital, am început din nou să mă gândesc la vechea mea meserie și si scot capul pe stradă și primul pas a fost destul de norocos.

M-am îmbrăcat foarte sărăcăcios, căci aveam mai multe înfățișări sub care mă arătam pusesem acum o rochie obișnuită de postav, un șorț albastru și o pălărie de pai; și m-am așezat în poarta hanului "La trei cești"

din St. John's Street. La hanul ăsta trăgeau câțiva căruțași, iar diligențele pentru Barnet, Totteridge și alte orașe din părțile acestea stăteau totdeauna în stradă, seara, când se pregăteau de plecare, așa încât eu eram gata pentru orice s-ar fi ivit. Anume mă gândeam la asta: la hanuri de acest fel, oamenii vin adesea cu boccele și pachete și caută căruțași sau vizitii, după cum au nevoie, ca să-i ducă la țară și tot aici vin, de obicei, femei, neveste și fiice de hamali, gata să ia în primire pachete pentru cei care le tocmesc.

Era ciudat că, în timp ce eu stăteam în poarta hanului, o femeie din fața mea, nevasta hamalului care servea diligența de Barnet, mă văzu și mă întrebă dacă aștept vreo diligență. I-am spus că da, că-mi aștept stăpâna, care trebuia să pice îndată ca să plece la Barnet. Ea m-a întrebat cine e stăpâna mea și eu i-am dat primul nume de cucoană care mi-a trecut prin minte. Pare-se că am nimerit numele unei familii care locuia la Hadley, lângă Barnet.

Câtăva vreme, nu ne-am mai vorbit nimic, dar curând a strigat-o cineva din ușă, ceva mai încolo, iar femeia m-a rugat ca, dacă întreabă cineva de diligența de Barnet, să intru în casa alăturată, o berărie pare-se și s-o vestesc. I-am spus *da*, din toată inima și femeia a plecat.

Nici n-apucase bine să plece și vine o fetișcană împreună cu un copil, cu sufletul la gură și nădușită toată, și întreabă de diligența de Barnet. Am răspuns numaidecât:

— Aici.

— Dumneata servești diligența de Barnet? zice ea.

— Da, drăguță, zic eu, ce dorești?

— Îmi trebuie două locuri pentru două persoane, zice.

— Unde sunt persoanele, drăguț? zic.

— E fetița asta, dă-i voie, te rog, să intre în diligență, zice și eu mă duc să-mi aduc stăpâna.

— Atunci grăbește-te, drăguț, zic eu, că altfel se umple.

Fetișcana avea o legătură mare sub braț; după ce a pus copilul în diligență, i-am spus:

— Mai bine ai pune și legătura înăuntru.

— Nu, zice ea, mi-e frică să n-o șterpească cineva de lângă fetiță.

— Atunci dă-mi-o mie, zic eu.

— Bine, ia-o, zice fata; dar ai grijă de ea.

— Răspund de ea, zic, chiar dacă face 20 de lire.

— Ia-o atunci, zice fata și se duce.

De îndată ce am pus mâna pe legătură, după ce fata se depărtase, mă duc spre berăria unde intrase nevasta hamalului, așa încât dac-aș fi întâlnit-o, aș fi zis că mă duceam să-i dau legătura și s-o chem la treabă, fiindcă eu trebuia să plec și nu mai puteam să stau; dar cum n-am întâlnit-o, am luat-o mai departe și, intrând pe Charterhouse Lane, am trecut prin Charterhouse Yard, am dat în Long Lane, de acolo în Bartholomew Close, pe urmă în Little Britain și, trecând prin Bluecoat Hospital, în Newgate Street.

Ca să nu fiu recunoscută, mi-am scos șorțul albastru și am înfășurat în el legătura, care era făcută dintr-o bucată de cit înflorat; mi-am vârat înăuntru și pălăria de paie și mi-am pus bocceaua în cap; și bine am făcut, pentru că trecând prin Bluecoat Hospital, nu credeți c-o întâlnesc chiar pe fetișcana care-mi dăduse bocceaua în păstrare? Pare-se că se ducea spre diligența de Barnet cu stăpână-sa, pe care se dusesse s-o ia.

Fata se grăbea și nu era treaba mea s-o opresc; ea s-a dus, iar eu am ajuns cu bine împreună cu bocceaua la îngrijitoarea mea. N-am găsit bani, tacâmuri sau bijuterii înăuntru, ci un costum foarte bun de damasc indian, o rochie și o fustă, o bonetă de dantelă și niște manșete din cea mai bună dantelă de Flandra și alte câteva mărunțișuri, despre care știam prea bine cât prețuiesc.

Sistemul ăsta nu era născocirea mea, ci-mi fusese dat de una care-l folosea cu succes, iar îngrijitoarei mele grozav îi plăcea; într-adevăr l-am mai încercat de câteva ori, dar niciodată de două ori la rând în același loc. Următoarea dată, am încercat la Whitechapel, chiar lângă colțul cu Petticoat Lane, unde se opresc diligențele care pleacă spre Stratford și Bow și partea aceea a țării; altă dată la "Calul Zburător" dincolo de Bishopsgate, unde se opreau pe atunci diligențele de Cheston; și mereu am avut norocul să mă aleg cu ceva pradă.

Altă dată, m-am așezat în fața unui depozit de pe malul apei, acolo

unde vin vasele de coastă dinspre miazănoapte, adică de la Newcastle-pe-Tyne, Sunderland și alte locuri. Depozitul era închis și iată că se apropie un tinerel cu o scrisoare trebuia să ridice o cutie și un coș, care sosiseră de la Newcastle-pe-Tyne. L-am întrebat dacă cunoaște semnele și băiatul îmi arată scrisoarea care-l împuternicea să ridice lucrurile și care spunea ce cuprind cutia și coșul, prima fiind plină cu pânzărie, iar coșul cu sticlărie. Am citit scrisoarea și am avut grijă să țin minte numele, semnele, numele trimițătorului și al celui căruia îi era trimisă marfa pe urmă l-am rugat pe băiat să vină a doua zi de dimineață, pentru că în seara aceea magazionerul nu se mai întorcea.

Am plecat și eu și m-am apucat să scriu o scrisoare de la domnul John Richardson din Newcastle către scumpul lui văr, Jemmy Cole din Londra, cu înștiințarea că i-am trimis prin cutare vas (căci îmi aminteam cele mai mici amănunte) atâtea bucăți de pânză groasă și atâția iarzi de olandă și altele de felul ăsta, într-o cutie, de asemenea un coș cu cristaluri provenind din sticlăria domnului Henzill; cutia era însemnată I. C. nr. 1, iar coșul avea o etichetă pe împletitură.

Un ceas mai târziu, m-am întors la magazie l-am găsit pe magazioner și am ridicat marfa, fără nici o muștrare de cuget; pânzăria făcea cam 22 de lire.

Aș putea să umplu toată povestea asta cu mulțimea isprăvilor spre care mă împingeau zilnic născocirile mele, isprăvi pe care le duceam la capăt cu cea mai desăvârșită pricepere și totdeauna cu bine.

Până la urmă doar e știut că urciorul nu merge de multe ori la apă m-am amestecat în niște tevaturi, care deși nu m-au nenorocit de-a binelea, totuși au făcut din mine o femeie cunoscută și asta era cea mai mare pacoste ce se putea abate asupra mea, bineînțeles, afară de descoperirea vinovăției.

Mă travestisem în straie de văduvă, nu cu vreun țel anume, ci așteptând să se ivească ceva, cum făceam adesea. S-a întâmplat că, în timp ce mergeam pe o stradă din Covent Garden, s-a stârnit strigătul: "Opriți hoțul! Opriți hoțul!" Se pare că niște artiste furaseră pe un negustor și, fiind urmărite, câteva o luaseră într-o parte, câteva în cealaltă. Una

dintre ele, zicea lumea, purta straie de văduvă, drept care mulțimea se strânse în jurul meu, unii spunând că eu sunt hoața, alții că nu. A sosit îndată și vânzătorul din prăvălie, care a jurat pe toți sfinții că eu sunt hoața, ba chiar a pus mâna pe mine totuși, când mulțimea m-a adus în prăvălia pânzarului, negustorul a spus fără șovăire că nu eu sunt femeia căutată și mi-ar fi dat drumul numaidecât, dacă n-ar fi spus unul din mulțime, dându-și ifose: "Te rog să stai, până se întoarce vânzătorul, fiindcă el te cunoaște". Și așa m-au ținut aproape o jumătate de oră.

Aduseseră și un comisar, care stătea în prăvălie și mă păzea pe mine. Stând de vorbă cu comisarul, l-am întrebat unde locuiește și care-i este meseria; omul, neprevăzând nici pe departe ce avea să se întâmple, mi-a spus numaidecât numele lui și unde locuiește; ba mi-a zis în glumă c-o să aud cu siguranță de el, când oi ajunge la Old Bailey. Până și servitorii erau obraznici cu mine și cu mare greutate și-au ținut mâinile acasă stăpânul lor se purta însă mai cuviincios decât ei dar nici el nu voia să-mi dea drumul, deși recunoștea că nu-i călcasem până atunci în prăvălie.

Eu am început să fac pe țâfnoasa cu el, spunându-i că speram să nu-mi ia în nume de rău, dacă-i voi cere cândva despăgubiri pentru jignirile ce mi le aducea și l-am rugat să-mi dea voie să trimit după niște prieteni ca să mi se facă dreptate. El mi-a spus că nu-mi poate îngădui un asemenea lucru; voi putea să cer asta de-abia când vom ajunge în fața judecătorului de pace; și dacă-l mai ameninț, are el grijă să ajung cu bine la Newgate. Eu i-am spus, stăpânindu-mă cât puteam mai bine, că acum e timpul lui, dar c-o să vină cu-rând și al meu. Totuși l-am rugat pe comisar să-mi aducă un comisionar, ceea ce el făcu și, după aceea, am cerut pană, cerneală și hârtie; dar n-au vrut să-mi dea. L-am întrebat pe comisionar cum îl cheamă și unde locuiește și bietul om mi-a răspuns cu dragă inimă. L-am rugat să se uite și să țină minte felul cum sunt tratată acolo doar vedea și el că sunt ținută cu forța. L-am spus că voi avea nevoie de el în alt loc și că, dacă va vorbi, nu va fi spre paguba lui. Omul mi-a răspuns că mă va sluji din toată inima.

— Dar, cucoană, zice el, trebuie să aud că nu-ți dau voie să pleci și atunci voi fi în stare să vorbesc mai lămurit.

Auzind asta, am spus cu glas tare către stăpânul prăvăliei:

— Domnule, în fundul cugetului dumitale ești încredințat că nu sunt eu cea pe care o cauți și că nu ți-am călcat în prăvălie până acum prin urmare, îți cer să-mi dai drumul, sau de nu, să-mi spui pricina pentru care mă oprești aci.

Omul s-a supărat mai rău ca înainte și mi-a răspuns că n-o să miște un deget până nu va crede de cuviință.

— Prea bine, am vorbit eu către comisar și către comisionar, o să fiți atât de buni, domnilor, să vă amintiți de asta odată și odată. Comisionarul a zis:

— Da, cucoană.

Și comisarului a început să nu-i miroasă a bine și s-a apucat să-l îndemne pe negustor să-l lase pe el să plece, iar mie să-mi dea drumul, de vreme ce, după chiar spusele lui, recunoștea că nu sunt eu cea pe care o căuta.

— Stimate domn, i-a spus negustorul, luându-l peste picior, dumneata ești judecător de pace sau comisar? Eu ți-am încredințat-o dumitale te potesc să-ți faci datoria.

Comisarul i-a răspuns cam supărat, dar foarte politicos:

— Îmi cunosc datoria și știu cine sunt, domnule: mă tem însă că dumneata nu prea știi ce faci.

Au mai schimbat câteva vorbe stropșite, în timp ce vânzătorii, neobrazăți și lași în ultimul hal cum erau, se purtau ca niște sălbatici cu mine, iar unul dintre ei, cel care pusese mai întâi mâna pe mine, începu să mă pipăie de-a binelea, prefăcându-se că vrea să mă cerceteze. Eu l-am scuipat în obraz, l-am strigat pe comisar și l-am rugat să ia aminte cum se poartă oamenii cu mine.

— Și, vă rog, domnule comisar, luați numele acestui ticălos, am zis, arătând spre cel cu pricina.

Comisarul l-a dojenit cuviincios, i-a spus că nu știe ce face, fiindcă doar auzise pe stăpânu-său recunoscând că nu sunt eu cea pe care o căuta.

— Afară de asta, mai zise comisarul, tare mă tem că stăpânul dumitale intră în încurcătură și mă trage și pe mine după el, dacă doamna asta dovedește cine este și unde se afla atunci și dacă iese la iveală că nu e

femeia pe care o credeți.

— Dă-o naibii, face vânzătorul, cu o față obraznică și înrăită; ea e, poți să fii sigur; pot să jur că-i aceeași care a fost în prăvălie și chiar eu i-am pus în mână bucata de satin furată. O să afli dumneata mai mult când s-or întoarce domnul William și domnul Anthony (ăștia erau alți vânzători) au s-o recunoască și ei, așa cum am recunoscut-o și eu.

Tocmai când ticălosul ăsta nerușinat îi vorbea astfel comisarului, pică și domnul William cu domnul Anthony, cum le zicea el și, după ei, o gloată de oameni, care o aduceau pe văduva cea adevărată, drept care fusesem luată eu au intrat în prăvălie nădușiți și cu sufletul la gură, îmbătați de triumf și târând-o ca niște măcelari pe nenorocita aceea spre stăpânul lor, care se afla în fundul prăvăliei. Strigau cât îi ținea gura:

— Uite-o pe văduvă, stăpâne; am prins-o până la urmă.

— Ce vreți să spuneți?' întrebă stăpânul. Păi noi am și pus mâna pe ea, uite-o că șade acolo, iar dumnealui e gata să jure că e ea.

Celălalt, căruia îi ziceau domnul Anthony, a răspuns:

— Dumnealui poate să zică ce-o vrea și să jure cum vrea, dar asta-i femeia și aici e bucata de satin pe care a furat-o i-am scos-o cu mâna mea de sub haină.

Eu începeam să-mi vin în fire, dar zâmbeam și nu spuneam nimic negustorul s-a făcut galben la față comisarul s-a întors și m-a privit.

— Lasă-i în pace, domnule comisar, zic eu, lasă-i să zică înainte.

Lucrurile erau limpezi și nu puteau fi tăgăduite, așa încât comisarul a luat-o în primire pe hoața cea adevărată, iar negustorul mi-a spus foarte politicoasă că-i pare rău de încurcătură și nădăjduiește că n-o să i-o iau în nume de rău fiindcă li se întâmplau atâtea lucruri de felul ăsta în fiecare zi, încât nu li se putea face o vină din faptul că sunt atât de aprigi când își fac dreptate.

— Să n-o iau în nume de rău, domnule? am zis eu. Dar cum pot s-o iau altfel? Dacă mi-ai fi dat drumul după ce obraznicul ăsta de vânzător a pus mâna pe mine pe stradă și m-a adus în fața dumitale, iar dumneata ai recunoscut că nu sunt eu hoața, aș mai fi trecut-o cu vederea și nu ți-aș fi luat-o în nume de rău, tocmai ținând seama de câte pățești zilnic dar de-abia după aceea dumneata, și mai ales sluga dumitale, v-ați purtat nerușinat cu

mine; trebuie și vreau să fiu despăgubită pentru asta.

Atunci el a început să se tocmească cu mine, spunând că e gata să mă despăgubească cu chibzuială și că ar fi mulțumit să-i spun ce aștept de la el. I-am răspuns că nu pot să fiu propriul meu judecător; legea să hotărască pentru mine și cum tot trebuia să fiu dusă în fața unui judecător, va avea prilejul să audă acolo ce aveam eu de spus. El mi-a răspuns că nu mai are rost acum să ne ducem la judecată, că eu sunt slobodă să mă duc unde-mi place și, strigându-l pe comisar, i-a spus să-mi dea drumul, pentru că sunt dezvinovățită. Comisarul i-a răspuns liniștit:

— Domnule, adineauri m-ai întrebat dacă știu ce sunt: comisar sau judecător, și m-ai poftit să-mi fac datoria, dându-mi în seamă pe această femeie. Acum, domnule, văd că dumneata nu înțelegi care-i datoria mea, fiindcă vrei să mă prefaci în judecător dar află că asta nu stă în puterile mele eu n-am voie să dau drumul unui prizonier când îmi este dat în seamă numai legea și judecătorul îl pot elibera prin urmare, acum greșești dumneata, domnule eu trebuie s-o duc înaintea judecătorului, fie că-ți place, fie că nu.

La început negustorul l-a luat pe comisar de sus, dar acesta, care din întâmplare, nu era doar un slujbaş, ci un om de ispravă și cu temei (cred că era negustor de grâne) și avea și bun-simț, și-a văzut de datoria lui și n-a vrut să-mi dea drumul, fără să mă ducă mai întâi în fața judecătorului de pace, lucru pentru care stăruiam și eu. Când a văzut negustorul asta, i-a zis comisarului:

— Bine, n-ai decât s-o duci unde vrei, eu n-am nimic cu ea.

— Dar, domnule, a zis comisarul, nădăjduiesc că ai să vii cu noi, pentru că doar dumneata mi-ai dat-o în seamă.

— Nu, nu eu, zice negustorul, ți-am spus doar că eu n-am nimic cu ea.

— Te rog, domnule, să vii, zice comisarul, te rog pentru binele dumitale, fiindcă judecătorul nu poate face nimic fără dumneata.

— Ia, te rog, omule, face negustorul, vezi-ți de treabă îți spun doar că n-am nimic cu doamna. În numele regelui, te însărcinez să-i dai drumul.

— Domnule, zice comisarul, văd că nu știi ce înseamnă să fii comisar; te rog, nu mă sili să fiu necioplit cu dumneata.

— Cred că nu mai e nevoie, zice negustorul, ești și așa destul de necioplit.

— Nu, domnule, race comisarul, nu sunt necioplit; dumneata ai tulburat ordinea, oprind o femeie cumsecade pe stradă, în timp ce-și vedea de treaba ei cinstită, închizând-o aici în prăvălie, unde slujitorii dumitale s-au purtat necuviincios cu ea; și acum îndrăznești să spui că sunt necioplit cu dumneata? Cred că sunt politicoș fiindcă nu-ți poruncesc, în numele regelui, să mă însoțești și nu-i pun pe toți oamenii care trec prin fața ușii dumitale să mă ajute să te duc cu forța știi doar că-mi stă în putere să fac treaba asta și totuși mă feresc și te poftesc, încă o dată, să vii cu mine.

Ei, dar omul n-a vrut nici acum și s-a pornit să-l ocărăască pe comisar. Totuși, comisarul nu și-a ieșit din fire și nu s-a lăsat întărâtat. Atunci m-am băgat și eu în vorbă și am spus:

— Stați, domnule comisar, lăsați-l în plata Domnului, găsesc eu mijloace destule să-l aduc în fața judecătorului; nu mă îngrijesc eu de asta; doar omul de colo, zic, e cel care a pus mâna pe mine, în timp ce umblam fără nici un gând rău pe stradă și dumneavoastră ați fost mai apoi martor al purtării lui samavolnice; îngăduiți-mi să vi-l încredințez fi vă rog să-l duceți în fața judecății.

— Da, doamnă, face comisarul: și, întorcându-se către vânzătorul cu pricina: Haide, tinere, trebuie să vii cu noi nădăjduiesc că nu ești mai presus de puterea comisarului, așa cum e stăpânul dumitale.

Omul avea o mutră de spânzurătoare și se lăsa greu, uitându-se la stăpânul lui după ajutor. Iar acesta, ca un neghiob ce era, îl încuraja să fie mojic și, într-adevăr, vânzătorul a ținut piept comisarului, ba chiar l-a împins înapoi, cu un ghiont zdravăn, când acesta s-a pregătit să pună mâna pe el. Atunci comisarul l-a doborât și a strigat după ajutor. În doi timpi și trei mișcări, prăvălia s-a umplut de lume, iar comisarul a pus mâna pe stăpân, pe vânzător și pe toți slujitorii.

Prima urmare nefericită a acestei încăierări a fost că hoața cea adevărată și-a luat tălpășița și s-a făcut nevăzută în mulțime și pe lângă ea încă două femei, care fuseseră prinse; de erau vinovate sau nu, despre asta n-aș putea să spun nimic.

În timpul ăsta, câțiva vecini, care veniseră și ei și vedeau cum stau lu-

crurile, izbutiră să-i bage negustorului mințile în cap și omul a început să-și dea seama că greșise; așa încât, în cele din urmă, ne-am dus cu toții în tihnă la judecător, cu un alai de vreo cinci sute de oameni după noi; în tot timpul drumului, auzeam oamenii întrebând ce se întâmplase și pe alții răspunzând că un negustor oprise o doamnă în locul unei hoațe și că, după aceea, hoața fusese prinsă, iar acum îl ducea doamna pe negustor înaintea judecătorului. Grozav le plăcea asta celor de pe stradă și mulțimea creștea, strigând mai ales femeile în timp ce înainta: "Care-i hoțul? Care-i negustorul?" Și când îl vedeau, strigau: "Ăsta-i, ăsta-i!" și din când în când, omul se alegea cu un bulgăr zdravăn de noroi; și așa am mers câțva timp, până când negustorul a găsit cu cale a cere comisarului să oprească o trăsură, ca să-l apere de gloată așa că restul drumului am mers pe sus, comisarul, eu, negustorul și vânzătorul lui.

După ce am ajuns la judecător, care era un domn bătrân din Bloomsbury și după ce comisarul a povestit pe scurt despre ce era vorba, am fost poftită să vorbesc și să spun ce aveam de spus. Mai întâi judecătorul m-a întrebat cum mă cheamă, ceea ce nu-mi făcea plăcere să-i spun, dar n-aveam încotro, așa încât i-am spus că mă numesc Mary Flanders, că sunt văduvă și că soțul meu, căpitan de vas, murise în timpul unei călătorii spre Virginia i-am mai dat câteva amănunte, pe care n-avea cum să le tăgăduiască și i-am spus că acum locuiesc în oraș, la cutare persoană și i-am dat numele îngrijitoarei mele, dar că mă pregătesc să plec în America, unde se află averea soțului meu și că, în ziua aceea, mă duceam să-mi cumpăr straie pentru partea a doua a văduviei, dar că nu apucasem încă să intru în nici o prăvălie, când omul acela și arătai spre vânzător s-a repezit ca un turbat la mine de m-a speriat rău și m-a adus în prăvălia lui stăpânu-său, unde, deși stăpânul recunoștea că nu sunt eu hoața, totuși nu mi-a dat drumul și am fost dată pe mâna unui comisar.

După aceea am prins să povestesc cum s-au purtat vânzătorii cu mine; cum nu mi-au îngăduit să trimit după nici unul din prietenii mei; cum au descoperit după aceea hoața adevărată și au găsit la ea lucrurile furate în sfârșit, toate amănuntele de mai sus.

Pe urmă a spus și comisarul ce avea de spus; cum i-a spus

negustorului să mă lase slobodă, cum vânzătorul a refuzat să-l însoțească, când eu i-am cerut să-l ridice, cum stăpânul și-a încurajat vânzătorul să nu meargă, cum a ajuns să dea în comisar și tot ce v-am povestit și eu.

Pe urmă, judecătorul i-a ascultat pe negustor și pe vânzătorul lui. Negustorul a depănat o cuvântare lungă despre pierderile zilnice pe care le încercă din pricina pungașilor și a hoților; a spus ca nu era lucru greu să se înșele și că, atunci când își dăduse seama de greșală, se arătase gata să-mi dea drumul și așa mai departe, cum am spus mai înainte. Cât despre vânzător, el n-a avut prea mult de spus, doar atât că un alt slujitor i-a spus că eu aș fi hoța.

Drept care, judecătorul mi-a spus, mai înainte de toate, foarte politicos, că sunt descărcată de orice vină; că-i pare foarte rău că, în focul urmăririi, vânzătorul a dovedit atât de puțină chibzuință, încât a luat un om nevinovat drept un hoț că dacă n-ar fi împins nedreptatea atât de departe, încât să mă oprească și după aceea, crede că eu i-aș fi iertat prima jignire că totuși, lui nu-i stătea în putere să dea altă sentință de despăgubire decât osândindu-i pe vinovați la muștrare publică, ceea ce va face; dar că-și închipuie că eu voi folosi mijloacele pe care mi le dă legea și că, până una-alta, îl va sili pe om să depună o cauțiune.

Cât despre dezordinea pricinuită de vânzător, mi-a spus că îmi va da oarecare satisfacție, căci îl va trimite pe acesta la Newgate, fiindcă îl atacase pe comisar și de asemenea și pe mine.

Și, după cum a spus, l-a și trimis pe vânzător la Newgate pentru atacul acela, iar, în urmă, stăpânul-său a plătit cauțiune și au plecat cu toții. Eu am avut plăcerea să văd mulțimea așteptându-i pe amândoi afară, luându-i cu huo la ieșire și aruncând cu pietre și cu noroi în trăsură unde au urcat. Și am ajuns și eu acasă.

După tot tărăboiul ăsta, când i-am istorisit povestea îngrijitoarei, ea a început să râdă de mine.

— De ce ești atât de veselă? am întrebat-o eu; nu-i chiar așa de râs povestea cum îți închipui. Poți să fii sigură că am trecut prin destule cu banda asta de pungași.

— De râs? zice îngrijitoarea. Râd, fetițo, când văd ce făptură norocoasă ești tu; păi treaba asta o să fie târgul cel mai bun din viața ta, dacă știi să

te descurci. Pun rămăşag că-l faci pe negustor să plătească 500 de lire despăgubiri, în afară de ce mai scoţi tu de la vânzător.

Eu aveam alte păreri decât ea în privinţa asta; mai ales pentru că-mi dădusem numele judecătorului de pace şi ştiam doar că numele mi-era atât de bine cunoscut printre cei de la Hick's Hall, Old Bailey şi alte locuri din astea, încât dacă procesul meu se judeca în public şi se făceau cercetări cu privire la numele meu, nici un tribunal n-avea să recunoască despăgubiri unei femei de soiul ăsta. Totuşi, eram silită să încep un proces în lege, drept care îngrijitoarea mea a găsit un om de toată încrederea, un avocat care făcea treburi bune şi avea nume bun şi, fără îndoială, femeia avea dreptate să facă aşa, fiindcă dacă mi-ar fi găsit un avocaţel meşter în şicane mărunte, sau un necunoscut, n-aş fi ajuns la nimic.

M-am întâlnit cu avocatul ăsta şi i-am dat toate amănuntele, aşa cum le-am istorisit mai înainte, iar el m-a încredinţat că e vorba de un caz în care, cum zicea, juriul va da, fără îndoială, despăgubiri serioase; aşa încât, după ce omul s-a lămurit pe deplin, a început acţiunea iar negustorul, fiind arestat, a plătit cauţiune. Câteva zile după plata cauţiunii, vine cu avocatul lui la avocatul meu, ca să-l înştiinţeze că doreşte să se împace; fiindcă totul se petrecuse în focul patimii, clienta lui, adică eu, având o limbă ascuţită, care l-a scos din fire a spus că eu îi insultasem, bătându-mi joc de ei şi luându-i peste picior, chiar atunci când ei mă credeau vinovată, că eu îi asmuţisem şi altele de felul ăsta.

Avocatul meu nu s-a lăsat mai prejos în ceea ce mă priveşte; i-a făcut să creadă că sunt o văduvă putred de bogată, că nu-mi era greu să-mi fac dreptate, fiindcă aveam prieteni sus-puşi gata să mă ajute şi că ei mă siliseră să făgăduiesc c-o să mă judec până-n pânzele albe, chiar dacă m-ar costa o mie de lire, pentru că jignirile care mi se aduseseră nu puteau fi răbdate.

Totuşi, îl convinseseră pe avocatul meu să nu mai pună sare pe rană; iar el a făgăduit că, dacă eu mă arăt prielnică împăcării, nu va fi el acela care să mă împiedice, ci mă va îndrepta mai degrabă spre pace decât spre război şi ei l-au asigurat că nu va fi în pagubă, dacă va face aşa; lucrurile astea avocatul mi le-a povestit cu toată cinstea şi mi-a spus că, dacă vor

Încerca să-l mituiască, cu siguranță că voi afla și eu. Mi-a spus însă cinstit că, dacă vreau să țin seama de ce crede el, e de părere să ajung la înțelegere cu oamenii, fiindcă înspăimântați cum erau, dornici, mai presus de toate, să sfârșească odată cu treaba asta și știind că, oricum ar ieși procesul, tot ei trebuie să plătească cheltuielile, crede că-mi vor da, prin bună înțelegere, mai mult decât mi-ar oferi orice juriu prin judecată. L-am întrebat cât crede că s-ar putea scoate de la ei; mi-a răspuns că n-ar putea să-mi spună, dar că rândul viitor îmi va da mai multe amănunte.

Câtva timp după aceea, oamenii au venit din nou, ca să afle dacă avocatul îmi vorbise. El le-a spus că da, că nu mă găsisese chiar atât de potrivnică unei înțelegeri cum se arătau unii dintre prietenii mei care, suferind din pricina jignirii ce mi se adusese mie, mă stârneau că aceștia mă ațâțau în taină, îndemnându-mă să mă răzbun sau să-mi fac dreptate, cum ziceau ei, așa încât nu prea știe nici el ce să spună le-a făgăduit însă celor doi că se va strădui să mă convingă, dar că ar trebui să cunoască propunerile lor pentru a mi le împărtăși. Ei spuneau că nu pot face propuneri, fiindcă ar fi putut fi folosite împotriva lor; iar el le-a răspuns că, din aceeași pricină, nu putea nici el să ofere nimic, fiindcă acest lucru ar fi putut fi folosit în fața juriului, tocmai pentru ca despăgubirile propuse de acesta să fie micșorate. Totuși, după multă vorbărie și făgăduieli de amândouă părțile cum că nici unul nu va încerca să tragă foloase de pe urma învoielilor sau întâlnirilor de acum, au ajuns la un soi de înțelegere; dar erau atât de departe unul de altul, încât nu putea să iasă nimic bun de aici; căci avocatul meu cerea 500 de lire plus cheltuielile, iar ei erau gata să dea 50 de lire fără cheltuieli; așa încât s-au despărțit, iar negustorul a cerut să se întâlnească cu mine, ceea ce avocatul a încuviințat ușor.

Avocatul m-a învățat să vin la întâlnirea asta în haine bune și cu oarecare alai, pentru ca negustorul să vadă că sunt mai cineva decât păream atunci când mă văzuse el. Prin urmare, am pus un costum nou, din cele care se poartă în partea a doua a doliului, ca să mă potrivesc cu ce-i spusese judecătorului. M-am gătit, atât cât îngăduie portul unei văduve îngrijitoare mea mi-a făcut rost de un șirag frumos de perle, care se încheia la spate cu o încheietoare de diamante și pe care ea le luase amanet; la brâu purtam un ceas frumos de aur; așa încât eram arătoasă

de-a binelea și, fiindcă am stat acasă până ce fusei sigură că ei sosiseră, am venit cu trăsura la scară și cu slujnica după mine.

Când am intrat în odaie, negustorul a rămas uimit. S-a ridicat în picioare și a făcut o plecăciune, de care eu am ținut nițel seamă, dar nu prea mult și m-am dus să mă așez unde m-a poftit avocatul, fiindcă eram la el acasă. După câțva timp, negustorul a spus că nici nu mă mai recunoaște și s-a pornit pe complimente. I-am răspuns că, pare-se, nu acum ci la început nu mă recunoscuse; fiindcă, dacă m-ar fi recunoscut, nu s-ar fi purtat cu mine așa cum se purtase.

Mi-a spus că-i pare tare rău pentru tot ce se întâmplase și că, tocmai pentru a-și dovedi voința de a drege tot ce se poate drege, ceruse această întâlnire; că nădăduiește să nu merg prea departe, ceea ce nu numai că ar putea însemna pentru el o mare pagubă, dar i-ar putea distruge negustoria și atunci eu aș avea plăcerea de a răsplăti o jignire cu un rău de zece ori mai mare, dar că atunci nu m-aș alege cu nimic, în timp ce acum el e gata să-mi facă dreptate, atât cât îi stă în puteri, scutindu-ne și pe el și pe mine de necazurile unui proces.

I-am răspuns că mă bucură să-l aud vorbind într-un fel atât de mult mai potrivit cu un om cuminte decât cel dinainte că, de cele mai multe ori, e adevărat, recunoașterea insultei e socotită drept despăgubire îndestulătoare dar că lucrurile merseseră prea departe ca să fie drese astfel; că nu sunt răzbunătoare și nu urmăresc să-l nenorocesc nici pe el, nici pe altul, dar că toți prietenii mei într-un glas erau hotărâți să nu-mi îngăduie atâta ușurință față de cinstea mea, încât să mă împac într-o chestiune ca asta fără despăgubiri că a fi luată drept hoată era o necinstire ce nu putea fi răbdată că toți cei ce mă cunoșteau știau că cinstea mea e deasupra unor astfel de jigniri dar, văduvă fiind și nehibzuită, aș fi putut fi luată acum drept o făptură de teapa asta; cât privește purtarea de care am avut parte de la el mai târziu și am repetat totul din nou mă scosese atât din fire, încât aproape că-mi făcea rău să pomenesc măcar despre ce se întâmplase.

El a recunoscut totul și era cu botul pe labe; s-a ridicat până la 100 de lire, plus plata tuturor cheltuielilor de judecată, și a adăugat că-mi va dărui

un rând de haine frumoase. Eu am lăsat până la 300 de lire și am cerut să se publice un anunț amănunțit în ziarele cele mai citite.

Cu asta nu s-a împăcat de loc. Totuși, până la urmă, s-a ridicat, datorită iscusinței avocatului meu, până la 150 de lire și un rând de straie negre de mătase și atunci eu, chipurile, la cererea avocatului meu, am încuviințat, el luând asupra lui socoteala avocatului și cheltuielile și dându-ne și o masă îmbelșugată pe deasupra. Când a fost să primesc banii, am luat-o și pe îngrijitoarea mea cu mine, gătită ca o ducesă, și pe un domn, foarte bine îmbrăcat și el, care ziceam noi că-mi trage mie clopotele noi însă îi spuneam vere, iar avocatul trebuia să le dea lor să înțeleagă între patru ochi că gentlemanul face curte văduvei.

Negustorul s-a purtat foarte frumos și a plătit banii cu inima destul de ușoară; cu totul l-a costat 200 de lire sau ceva mai mult. La ultima întâlnire, când ajunsesem la înțelegere, venise vorba și despre vânzător, iar negustorul a stăruit foarte tare pentru el; zicea că omul ăsta avusese prăvălia lui și făcuse afaceri frumoase, că avea nevastă și câțiva copii și acum era foarte sărac; că n-avea cu ce să mă despăgubească, dar că-și va cere iertare în genunchi. Eu nu-i purtam pică acelei pușlamale neobrăzate și nici n-aveam ce să fac cu umilința lui, de vreme ce tot nu puteam scoate nimic de la el, așa încât m-am gândit că-i mai bine să fac pe mărinimoasa am spus că nu doresc să nenorocesc pe nimeni și, prin urmare, la cererea stăpânului, îl iert pe nepricopsitul acela, căci e nevrednic de mine să urmăresc răzbunare.

În timpul mesei, a fost adus și nefericitul om ca să-și recunoască greșeala, ceea ce a făcut cu o umilință la fel de josnică pe cât îi fusese de îngâmfată jignirea era o pildă de mârșăvie așa cum poate da un om trufaș și crud când se află sus, josnic și slugarnic când e la pământ. Totuși, eu am oprit ploconelile, i-am spus că-l iert și l-am rugat să se retragă, ca și cum vederea lui nu mi-ar fi făcut plăcere, măcar că-l iertasem.

Acum aș fi dus-o într-adevăr bine dacă aș fi știut să mă opresc la timp și îngrijitoarea mea îmi spunea adesea că sunt cea mai bogată femeie din Anglia, în meseria asta; și cred că eram, căci aveam 700 de lire în bani, în afară de îmbrăcăminte, inele, ceva argintărie, două ceasuri de aur, furate toate; căci mai dădusem încă multe alte lovituri, în afară de cele pomenite

aci. Doamne, dacă măcar acum aş fi cunoscut harul căinţei, aş mai fi avut răgaz să privesc înapoi spre nebuniile mele şi să mi le răscumpăr în parte. Dar părăsisem gândul că trebuie să plătesc pentru nelegiuirile mele şi nu mă puteam opri s-o pornesc iarăşi, cum ziceam eu, aşa cum nu mă putusem opri nici atunci când sărăcia şi foamea mă îmboldeau din urmă.

Nu mult după ce povestea cu negustorul s-a încheiat, am pornit-o din nou sub o înfăţişare foarte deosebită de cea sub care mă arătasem înainte. M-am îmbrăcat ca cerşetoare, în zdrenţele cele mai grosolane şi mai de lepădat de care am putut face rost şi am început să umblu de colo-colo, vârându-mi nasul şi trăgând cu ochiul la toate uşile şi ferestrele de care mă apropiam; şi zău că eram în aşa hal, că mi-era mai greu decât oricând să mă descurc. Din fire, mi-era scârbă de murdărie şi zdrenţe; am fost crescută în ordine şi curăţenie şi nu puteam să mă schimb, oricare ar fi fost starea în care mă găseam aşa încât aceasta a fost pentru mine cea mai neplăcută travestire pe care am folosit-o vreodată. Mai întâi mi-am spus că treaba n-o să meargă, fiindcă toată lumea o să se ferească şi o să se teamă de înfăţişarea mea; şi mă gândeam că oamenii se uită la mine de parcă le-ar fi frică să mă apropii de ei, ca nu cumva să le iau ceva sau să se apropie ei, ca nu cumva să ia ceva de la mine. Prima dată când am ieşit din casă aşa, am hoinărit toată seara fără să fac nimic şi m-am întors acasă năduşită, plină de noroi şi frântă de oboseală. Totuşi am pornit-o şi în seara următoare şi am avut parte de o mică în-tâmplare, care era să mă coste scump. Cum stăteam lângă uşa unei cârciumi, trece un domn călare, coboară la uşă şi, vrând să intre înăuntru, cheamă pe unul din servitori să-i ţină calul. A zăbovit destul de mult în cârciumă şi, când servitorul l-a auzit pe stăpânu-său chemându-l, a crezut că-i supărat pe el. Văzându-mă în apropiere, m-a strigat.

— Ei, femeie, zice, ia ţine-mi puţin calul, până intru şi eu; când o ieşi conaşul, îţi dă ceva.

— Bine, zic eu; iau calul, pornesc cuminte cu el şi-l duc la îngrijitoarea mea.

Ar fi fost o pradă bună, pentru cineva care s-ar fi priceput ce să facă cu ea; dar n-a fost hoţ mai încurcat de un lucru furat decât eram eu atunci.

Când m-am întors acasă, îngrijitoarea mea a rămas cu gura căscată și nici una din noi nu știam ce să facem cu dobitocul. Să-l trimitem la grajd n-avea rost, fiindcă era sigur că va apare un anunț în *Gazeta* cu descrierea calului, așa încât n-am fi îndrăznit niciodată să ne ducem să-l luăm. Tot ce se putea face în această întâmplare nenorocoasă era să găzduim calul la un han și să trimitem vorbă printr-un comisionar la cârciumă cum că bidiviul pierdut în cutare zi se află la cutare han și că de acolo domnul îl poate ridica că biata femeie care-l ținuse îl plimbase pe străzi și, neștiind cum să-l ducă înapoi, îl lăsase acolo. Am fi putut aștepta până ce proprietarul ar fi dat anunțul și ar fi făgăduit o răsplată, dar nu ne încumetam să primim răsplata.

Așa încât asta era hoție și nu era hoție, fiindcă, de pe urma ei, nimeni n-a pierdut mare lucru și nimeni n-a câștigat nimic, iar mie mi se făcuse si ia s-o mai pornesc în zdrențe de cerșetoare; nu era bănos și, în afară de asta, era cu ghinion, iar eu adulmecam primejdia.

În timp ce umblam îmbrăcată așa, m-am înhăitat cu o banda de oameni de un soi mai rău decât cunoscusem vreodată, ba chiar mi-am vârât puțin nasul în treburile lor. Erau falsificatori de bani și mi-au făcut propuneri foarte ispititoare cât privește câștigul dar voiau să mă bage într-o treabă foarte primejdioasă, adică să mă pună să lucrez la turnatul banilor, cum spuneau ei, și aci, dac-aș fi fost prinsă, numai moartea mă aștepta și încă la stâlp cu alte cuvinte, aș fi fost arsă de vie la stâlp. Așa încât, deși la prima vedere nu păream decât o cerșetoare, iar ei mi-au făgăduit munți de aur și de argint dacă primesc, totuși nu le-a mers. E drept că, dac-aș fi fost cu adevărat o cerșetoare sau deznădăjduită ca în vremurile de început, poate că aș fi bătut palma; fiindcă la ce s-ar sinchisi de moarte cei care n-au din ce trăi? Dar acum nu asta era situația mea; cel puțin, nu eram gata să-mi pun pielea în joc în felul cum făceau alții afară de asta, numai la gândul de a fi arsă de vie la stâlp mi se strângea inima de spaimă, îmi îngheța sângele și mă treceau toate nădușelile în așa hal, de mă apuca tremuriciul.

Și astfel s-a terminat și cu îmbrăcămintea de cerșetoare. Totuși, deși nu-mi surâdea propunerea, nu le-am spus oamenilor nimic, ci m-am prefăcut încântată și le-am făgăduit să mă întâlnesc din nou cu ei. Dar nu

m-am încumetat să-i mai văd fiindcă, dacă i-aș fi văzut și n-aș fi primit, măcar că i-aș fi refuzat cu cele mai sfinte făgăduieli de a păstra taina, cred că n-ar fi lipsit mult să mă omoare, ca să fie siguri și să răsuflă ușurați, cum zic ei. Ce fel de ușurare e aia pot judeca cei ce știu cât de bine se simt oamenii care își omoară semenii ca să se ferească de primejdii.

Îndeletnicirea asta și hoția de cai nu erau pentru mine și-mi era ușor să iau hotărârea de a nu mă mai băga în treburile din acestea. Alta era calea mea și, măcar că și acolo erau destule primejdii, treaba mi se potrivea mai bine, fiindcă cerea mai multă iscusință și era mai ușor să scapi cu fața curată, când intrai în bucluc.

Tot în vremea aceea, mi s-au făcut mai multe propuneri de a intra într-o bandă de spărgători; dar și asta era o treabă în care n-aveam de gând să mă vâr, așa cum nu mă ispitea nici meseria de falsificator de monede.

Am primit să mă întovărășesc cu doi bărbați și o femeie a căror meserie era să intre prin șiretlic în casele oamenilor. Eram gata să mă încumet, dar ei erau trei și nu voiau să se despartă și nici eu nu voiam să fiu cu prea mulți în bandă așa încât nu m-am prins cu ei, iar ei au plătit scump la următoarea lor lovitură.

În cele din urmă, m-am întovărășit cu o femeie, care-mi istorisise de multe ori ce lovituri dăduse pe chei și ce strașnic îi mersese. Am mers cu ea și ne-am descurcat destul de bine. Într-o zi, ne-am amestecat printre niște olandezi la St. Catherine unde ne duceam, chipurile, ca să cumpărăm mărfuri debarcate pe sub mână. Am fost de vreo două-trei ori într-o casă unde am văzut belșug de mărfuri dosite, iar într-un rând tovarășa mea a șterpelit trei bucăți de mătase olandeză neagră, pe care a luat bani frumusei și m-am ales și eu cu partea mea. Dar, ori de câte ori am pornit-o singură, n-am izbutit să fac nimic, așa încât m-am lăsat păgubașă, fiindcă dădusem de atâtea ori pe acolo, încât oamenii începuseră să intre la bănuială.

Am rămas cam plouată și m-am hotărât să încerc altceva, căci nu eram învățată să mă întorc atât de des acasă cu mâinile goale drept care, a doua zi, m-am îmbrăcat elegant și am dat o raită prin celălalt capăt al orașului. Am trecut prin Strand, pe la Bursă, dar nu-mi trăsnea prin cap că

ar fi ceva de făcut pe acolo, când, deodată, văd zarvă mare, buluc de oameni, negustori și alții, care se strânseseră și se zgâiau la ceva ce să fie decât că o mare ducesă venise la Bursă și umbla zvonul că vine și regina. Eu m-am așezat chiar lângă o prăvălie, cu spatele la tejghea, ca și cum aș fi vrut să las mulțimea să treacă. Priveam țintă la un pachet de dantelă pe care negustoreasa îl arăta unor cucoane de lângă mine, când, deodată, slujnica și negustoreasa uitându-se curioase să vadă cine vine și în ce prăvălie intră, eu găsii mijlocul să strecur un pachet de dantele în buzunar și s-o șterg, așa încât femeia a plătit destul de scump faptul că a căscat gura după regină.

Am plecat din prăvălie ca și cum aș fi fost împinsă de mulțime și, amestecându-mă în înghesuială, am ieșit prin altă poartă a Bursei și am scăpat înainte să-și dea cineva seama de lipsa dantelei; și, fiindcă nu aveam poftă să fiu urmărită, am oprit o trăsură și m-am închis înăuntru. Nici n-apucasem să închid ușa trăsurii și o văd pe slujnica negustoresei cu vreo cinci sau șase femei după ea, fugind cu toate pe stradă și țipând de parcă și-ar fi ieșit din minți. Nu strigau: Opriți hoțul! fiindcă nu văzuseră pe nimeni fugind, dar am auzit cuvintele: "furat" și "dantelă" de vreo două-trei ori și o vedeam pe fetișoană frângându-și mâinile și fugind înapoi și încolo ca minată de spaimă. Vizitiul care mă luase tocmai se suia pe capră, dar încă nu-și găsisese locul și caii nu se urniseră. Eu stăteam ca pe ghimpi și scosesem pachetul de dantelă, gata să-i dau drumul prin ferestruica din fața mea, care se deschidea chiar în spatele vizitiului; dar, spre marea mea mulțumire, în mai puțin de un minut, vizitiul ajuns pe capră începu să-și îndemne caii, trăsură se urni, iar eu mi-am adus acasă chilipirul, care făcea aproape 20 de lire.

A doua zi, m-am gătit iarăși, dar cu alte haine și am luat-o pe aceeași drum dar, până în parcul St. James, nu s-a ivit nimic. Aici în parc, am văzut o mulțime de cucoane elegante plimbându-se pe o alee și, printre ele, o domnișoară nevârstnică de vreo doisprezece, treisprezece ani și alături de ea soră-sa, cum îmi închipuiam eu, care să tot fi avut nouă ani. Am băgat de seamă că cea mai răsărită purta un ceas de aur și un șirag frumos de perle, iar în urma lor mergea un valet în livrea; dar cum nu-i obiceiul ca valeții să însoțească domnișoarele pe acolo, am băgat de seamă că valetul

s-a oprit la intrarea în alee, iar sora cea mare i-a vorbit, poruncindu-i pesemne să se afle chiar în locul acela când s-or întoarce.

Când am auzit-o dând drumul valetului, m-am apropiat de el și l-am întrebat cine era domnișorica, ba chiar am început să pălăvrăgesc cu el, spunându-i cât de drăguță era copilița care o însoțea și ce distinsă și binecrescută pare să fie cea mare, o cuconiță în toată legea. Iar neghiobul mi-a spus numaidecât cine era anume fata cea mai mare a lui *Sir* Thomas M. din Essex mi-a spus că era foarte bogată, că maica-sa încă nu venise la oraș, iar că fata locuia la soția lui *Sir* William T. În casa din Suffolk Street și încă multe altele; că aduseseră cu ele o slujnică și o femeie care să le servească, că le stătea la dispoziție trăsură lui *Sir* Thomas, cu vizitiu cu tot și cu el; că domnișoara aceea era stăpână pe întreaga familie, aci ca și acasă și mi-a mai spus multe alte lucruri, destule pentru ce-mi trebuia mie.

Eram bine îmbrăcată și aveam și eu un ceas de aur ca și ea, așa încât m-am depărtat de valet și am pornit-o în rând cu domnișoara, după ce am așteptat mai întâi până ce a cotit o dată și a pornit-o iar înainte; am salutat-o numaidecât, spunându-i pe nume și dându-i titlul de *lady* Betty. Am întrebat-o ce vești mai are de la tatăl ei, când vine mama ei la oraș și cum o mai duce.

Îi vorbeam atât de familiar despre tot neamul, încât nici nu putea bănuî că nu-i cunosc pe toți de aproape. Am întrebat-o de ce iese la plimbare fără doamna Chime (așa o chema pe femeie) care să aibă grijă de domnișoara Judith adică soră-sa. După aceea, am început să flecăresc despre soră-sa, minunându-mă ce domnișoară drăguță era și am întrebat-o dacă știe franțuzește și mii de nimicuri din astea, când deodată apare garda și mulțimea aleargă să-l vadă pe rege trecând spre Parlament.

Domnișoarele au fugit și ele spre marginea aleii, iar eu i-am ajutat celei mai mari să se suie pe bordura gardului, ca să fie destul de înaltă și să poată vedea pe cea mică am ridicat-o eu. Între timp, am avut însă grijă să-i iau lui *lady* Betty ceasul cu o mișcare atât de ușoară, încât nici nu și-a dat seama de lipsa lui, până când s-a împrăștiat mulțimea, iar ea e a din nou în mijlocul aleii. Eu mi-am luat rămas bun în plină înghesuială și am spus, ca și cum aș fi fost grăbită:

— Dragă domnișoară Betty, ai grijă de surioara dumitale.

Părea că mulțimea mă împinge înainte și că eu aș mai fi vrut să rămân. În astfel de cazuri, vâlmășagul se risipește repede, iar locul se liberează de îndată ce a trecut regele. Dar, fiindcă în clipa când trece regele e totdeauna îmbulzeală și tărașoi, după ce mi-am făcut treaba cu cele două domnișoare, fără să dau greș, am luat-o la goană prin mulțime, ca și cum aș fi alergat să-l văd pe rege și am rămas în fruntea mulțimii, până ce am ajuns la capătul aleii. Regele a luat-o spre Horse Guards, iar eu am trecut înainte spre străduța care ducea până în capătul Haymarket-ului și acolo mi-am făcut cinste cu o trăsură și pe-aci ți-e drumul. Trebuie să mărturisesc că nu m-am ținut de cuvânt și n-am vizitat-o pe *lady* Betty.

Mi-a trecut prin minte să mă încumet a rămâne cu *lady* Betty până când va simți că-i lipsește ceasul, să fac și eu gură împreună cu ea, s-o bag în trăsură, să mă sui alături și s-o duc acasă, fiindcă părea că mă îndrăgește și se lăsase atât de bine păcălită, când îi vorbisem despre toate rubedeniile, de gândeam că mi-ar fi ușor să împing lucrurile mai departe și să pun mâna cel puțin pe șiragul de perle. Dar, socotind că, deși copila nu mă bănuiește, m-ar fi putut bănuși alții și că, dacă sunt cercetată, se descoperă totul, mi-am spus că e mai bine să mă mulțumesc cu ceea ce am obținut.

Mai târziu am aflat, din întâmplare, că atunci când și-a dat seama de lipsa ceasului, domnișoara a făcut tărașoi în oare și a trimis valetul să mă caute în sus și în jos, căci ea mă zugrăvise atât de bine încât omul a înțeles că e vorba de femeia care zăbovise flecărind cu el și punându-i atâtea întrebări; dar eu ajunsesem departe și scăpasem de urmărire încă înainte de a fi ajuns ea la valet și de a-i fi spus povestea.

După asta am mai dat o lovitură de un fel deosebit de tot ce făcusem vreodată și asta s-a întâmplat într-o casă de joc de lângă Covent Garden.

Vedeam oameni intrând și ieșind; am zăbovit multă vreme într-o fundătură cu o altă femeie lângă mine și, văzând un domn destul de distins urcând, i-am spus:

— Domnule, vă rog, femeile n-au voie să urce?

— Ba da, doamnă, zice el, și chiar să și joace, dacă le face plăcere.

— Asta și am de gând, domnule, zic eu.

Când a auzit, a zis că mă recomandă el, dacă vreau; așa încât am mers după el până la ușă, iar el a spus după ce s-a uitat înăuntru:

— Aici, doamnă, se află jucătorii, dacă vă încumetați.

M-am uitat înăuntru și am spus cu glas tare tovarășei mele:

— Nu-s decât bărbați și nu mă încumet.

La care, unul dintre domnii de acolo a strigat:

— Nu trebuie să vă fie teamă, doamnă, aici nu sunt decât jucători cinstiți, sunteți binevenită, puteți miza după plac.

Eu m-am apropiat un pic, m-am uitat și unul din ei mi-a adus un scaun pe care m-am așezat și am văzut cutia cu zaruri făcând înconjurul mesei după aceea, am spus tovarășei mele:

— Domnii ăștia joacă pe sume prea mari pentru noi, hai să mergem.

Oamenii de aci erau cu toții foarte politicoși, iar unul dintre ei mă încuraja spunând:

— Hai, doamnă, dacă vrei să te încumeți, ai încredere în mine. Răspund eu că n-o să ți se întâmple nimic.

— Sigur, domnule, am răspuns eu zâmbind, cred că domnii n-au să înșele o femeie. Dar tot mai șovăiam să mizez, deși am scos o pungă cu bani ca ei să vadă că nu-mi lipsesc gologanii.

După ce-am mai stat câțva timp în cumpănă, un domn îmi spuse glumind:

— Hai, doamnă, văd că ți-e frică să mizezi pentru dumneata; eu am avut totdeauna noroc cu cucoanele, mizează dumneata pentru mine, dacă nu vrei să mizezi pentru dumneata.

I-am spus:

— Domnule, nu mi-ar face plăcere să-ți pierd banii, deși, am adăugat, sunt și eu destul de norocoasă; dar domnii ăștia joacă pe sume așa de mari, încât nu îndrăznesc să-mi pun banii la bătaie.

— Bine, bine, zice el, uite zece guinee, pune-le pentru mine.

Atunci am luat banii și i-am pus pe masă, în timp ce el privea. Am pierdut guineele, câte una, câte două odată și când cutia cu zaruri a ajuns la domnul de alături, gentlemanul meu mi-a mai dat zece guinee și m-a îndemnat să pun de îndată pe masă cinci dintre ele, iar când domnul cu

cutia a aruncat zarurile, a câștigat cinci guinee. Când a văzut asta, omul a prins curaj și m-a îndemnat să iau cutia, ceea ce era o mare îndrăzneală; totuși, am păstrat cutia până ce i-am câștigat toți banii și m-am văzut cu o grămadă de guinee în poală. Norocul cel mare a fost că, atunci când aruncam zarurile, mizam numai pe câte una sau două guinee din cele pe care mi le-a dat el să joc, așa încât treaba a mers ușor.

Când m-am văzut aci, l-am poftit pe gentleman să ia tot aurul, căci era al lui; și l-am rugat să joace singur, spunând, chipurile, că nu pricep jocul destul de bine. El a râs și mi-a spus că, dacă am noroc, nu contează de pricep sau nu jocul, dar să nu mă las păgubașă. Totuși, a luat cele cincisprezece guinee pe care mi le dăduse la început și m-a poftit să joc cu restul. Eu am vrut să-i arăt câți bani aveam, dar el a spus:

— Nu, nu, nu-i număra, cred că ești de bună-credință, numărutul banilor aduce ghinion; și atunci eu am jucat mai departe.

Pricepeam jocul destul de bine, măcar că făceam pe proasta și am jucat cu chibzuială, ceea ce însemna că păstram în poală o grămăjoară frumușică din care mutam, din când în când, câte ceva în buzunare, dar în așa fel încât să fiu sigură că nu pot fi văzută.

Am jucat multă vreme și a fost cu noroc pentru domnul meu; ultima oară când mi-a ajuns cutia cu zaruri în mână, jocul era pe o sumă mare, dar și eu am aruncat cu îndrăzneala și am ținut cutia până ce am câștigat aproape optzeci de guinee, numai că, la ultima aruncătură, am pierdut mai mult de jumătate din ce câștigasem; atunci m-am ridicat, fiindcă mi-era teamă să nu pierd totul și am spus omului:

— Acuma, domnule, vă rog să jucați singur, cred că am făcut ce am putut pentru dumneavoastră.

El ținea morțiș să joc mai departe, dar se făcuse târziu și l-am rugat să mă ierte. Când i-am predat banii, i-am spus că acuma sper să-mi dea voie să număr, ca să văd cât câștigase și cât noroc îi purtasem. La numărătoare, au ieșit șaizeci și trei de guinee.

— Ei, zic eu, dacă n-ar fi fost aruncătura aia cu ghinion, ți-aș fi câștigat o sută de guinee. Și i-am dat toți banii, dar el n-a vrut să-i ia până ce nu m-a poftit să-mi vâr și eu mâna în ei și să iau ceva și pentru mine. Eu m-am împotrivit, hotărâtă să nu mă servesc singură; dacă avea de gând să fie

darnic, n-avea decât s-o facă cu mâna lui.

Ceilalți domni, văzând cum ne luptam, au strigat:

— Dă-i toți banii; dar eu am refuzat cu tărie.

Atunci unul a zis:

— Du-te naibii, Jack, împarte-i cu ea, nu știi că trebuie să tratezi doamnele pe picior de egalitate?

Pe scurt, omul a împărțit cu mine și eu m-am ales cu treizeci de guinee, în afară de cele patruzeci și trei furate pe ascuns, lucru de care mi-a părut rău, fiindcă omul s-a arătat atît de mărinimos.

Și așa am adus acasă șaptezeci și trei de guinee și i-am povestit bătrânei mele îngrijitoare ce norocoasă fusesem la joc. Totuși, ea m-a sfătuit să nu mă mai încumet iarăși, iar eu i-am urmat sfatul și n-am mai dat pe acolo niciodată, căci știam la fel de bine ca și ea că, dacă mă prindea patima jocului, puteam să pierd ce câștigasem și tot ce aveam pe deasupra.

Avusesem atâta noroc și mă îmbogățisem atît de tare împreună cu îngrijitoarea mea, care avea partea ei în tot ce câștigam eu, încât într-adevăr bătrâna începu să spună că ar fi bine să ne lăsăm de meserie, cât o duceam bine, și să ne mulțumim cu ce agonisiseam; dar nu știu ce soartă mă îndemna, fiindcă mă împotriveam acum sfatului ei, cum se împotrivise ea, când îi propusesem eu pe vremuri. Și așa, până una-alta, am părăsit gândul acesta, într-un ceas rău, și, ca să nu lungesc vorba, mă înrăisem și devenisem din cale afară de îndrăzneță ba de atâtea succese mi se dusesse faima ca nici unui hoț de teapa mea.

Uneori îmi îngăduiam să repet aceeași ispravă, de mai multe ori și, deși nu se obișnuiește așa ceva, totuși n-am dat greș dar, mai totdeauna, încercam lucruri noi și mă osteneam să apar sub înfățișări noi, ori de câte ori o porneam.

Era în piin sezon de petreceri și, fiindcă toți oamenii de soi plecaseră din oraș, Tunbridge și Epsom și alte locuri din astea erau pline de lume. Orașul se cam golise și cred că meseria noastră, ca și altele, se cam resimțea de acest lucru; așa încât, spre sfârșitul anului, m-am aciuat pe lângă o bandă care pleca în fiecare an la iarmarocul din Stourbridge și de

acolo la cel din Bury în Suffolk. Ne făgăduisem nouă înșine mai-ea și sarea, dar când văzui cum stau lucrurile m-am și scârbit; fiindcă, în afară de simpla hoție de buzunare, n-aveai cu ce să-ți pierzi timpul pe acolo; și chiar când puneai mina pe o pradă, nu era chiar atât de ușor s-o transporti și apoi, pentru treaba noastră, nu ni se iveau prilejuri atât de bogate ca la Londra din toată călătoria asta nu m-am ales decât cu un ceas de aur cules la iarmarocul din Bury și o bucată mică de pânză la Cambridge, ceea ce-mi dădu prilejul să-mi iau rămas bun de la locurile acelea. Am folosit o șiretenie veche, fiindcă socotisem că, într-o prăvălie de provincie, o să mai meargă, deși la Londra nu mai mergea.

În prăvălia unui pânzar, nu la târg, ci în orașul Cambridge, am cumpărat de vreo șapte lire pânză fină de Olanda și alte lucruri și am rugat să-mi fie trimise la cutare han, unde trăsesem în dimineața aceea, ca și cum aș fi avut de gând să înnoptez acolo.

Am poruncit pânzarului să-mi trimită totul la cutare oră, la hanul unde locuiam, spunându-i că-i voi plăti atunci. La ora hotărâtă, pânzarul a trimis marfa, iar eu am pus pe una din bandă la ușa odăii. Când slujnica hangiului l-a adus ia ușă pe băiat, un ucenic, aproape un bărbat, femeia pusă de mine i-a spus că stăpână-sa doarme, dar că, dacă lasă lucrurile și se întoarce peste un ceas, mă găsește trează și primește banii. Băiatul a lăsat fără împotrivire pachetul și a plecat, iar peste vreo jumătate de ceas femeia și cu mine am șters-o; chiar în seara aceea, am închiriat un cal și un om care să mă însoțească și m-am dus la Newmarket, unde mi-am oprit loc într-o diligență nu prea plină până la Bury St. Edmunds; aci, după cum spuneam, nu prea era rost să-mi văd de meseria mea; doar într-un mic teatru de provincie am șterpelit un ceas de la cingătoarea unei doamne, care nu era chiar afumată, ci numai un pic făcută, ceea ce mi-a ușurat mult munca.

Cu prada asta mică, am tulit-o la Ipswich și de acolo la Harwich, unde am tras la un han, ca și cum atunci aș fi picat venind din Olanda, neîndoindu-mă că voi face ceva afaceri printre străinii care debarcau aici; am descoperit însă că, în general, nu prea aveau lucruri de preț, în afară de ceea ce țineau în cufere și coșuri olandeze și acestea erau tot timpul păzite de valeții lor. Totuși, într-o seară, am scos frumușel un cufăr de felul ăsta din

odaia unde locuia stăpânul, fiindcă valetul dormea dus și bănuiesc ca era beat turtă.

Odaia în care locuiam eu era alături de a olandezului și, după ce am tras cu mare greutate coșcogeamite cufăr în camera mea, am ieșit în stradă să văd dacă nu găsesc vreun mijloc să-l scot din han. Am umblat destul de mult, dar nu vedeam cum aș putea să scot cufărul sau să car lucrurile dinăuntru, căci orașul era mic, iar eu cu desăvârșire străină. Și tocmai mă întorceam hotărâtă să-l pun la loc și să-l las unde-l găsisem, când aud un om strigând altora să se grăbească, fiindcă vasul e gata de plecare și trebuie să prindă fluxul. I-am spus omului:

— Pe care vas lucrezi dumneata?

— Pe barca de Ipswich, doamnă, zice.

— Când porniți? întreb eu.

— Chiar acum, doamnă, zice, vreți să mergeți într-acolo?

— Da, zic, dacă poți aștepta până-mi iau lucrurile.

— Unde sunt lucrurile dumneavoastră? întreabă el.

— La hanul cutare, zic eu.

— Bine, vin cu dumneavoastră, zice, foarte politico, și vi le car eu.

— Atunci hai, fac eu, și-l iau cu mine.

La han era mare zăpăceală, fiindcă tocmai venise cursa din Olanda, iar două trăsură cu pasageri din Londra, care trebuiau să se îmbarce pe alt vas tot spre Olanda, abia picaseră și ele, urmând să se înapoieze a doua zi cu pasagerii care tocmai debarcaseră. În învălmășeala asta, m-am apropiat eu de tejghea și mi-am plătit socoteala, spunând hangiței că găsisem loc într-o barcă.

Bărcile de soiul ăsta sunt de fapt vase încăpătoare, pentru transportul călătorilor de la Harwich la Londra și, deși sunt numite bărci, cum li se spune pe Tamisa unor vase mici cu unul sau doi vâslași, totuși pot transporta douăzeci de pasageri și zece până la cincisprezece tone de mărfuri, ba sunt în stare să înfrunte chiar marea. Aflasem toate astea, în ajun, când cercetasem pe ce căi pot ajunge la Londra.

Hangița a fost foarte politicoasă, mi-a luat banii pentru socoteală și, numaidecât după aceea, a fost chemată în altă parte, fiindcă în casă totul

era valvârtej. Așa încât eu am lăsat-o, m-am dus cu omul în odaia mea, i-am dat cufărul sau mai bine zis valiza, fiindcă nu era prea mare, după ce am înfășurat-o într-un șorț vechi și omul s-a dus de-a dreptul la vas, iar eu după el, fără ca nimeni să ne întrebe măcar un cuvânt. Cât despre valetul beat al olandezului, el tot mai dormea, iar stăpânul său se înveselea jos la masă, cu alți câțiva străini, așa încât eu am tuit-o la Ipswich și, cum afară era noapte, nimeni n-a știut altceva decât că am plecat spre Londra cu barca de Harwich, așa cum îi spuseseam hangitei.

La Ipswich m-au sâcâit vameșii, care mi-au oprit cufărul cum îi ziceau ei, vrând să-l deschidă și să-l cerceteze. Le spuneam că sunt gata să-l deschid, dar cheia e la soțul meu și el încă nu se întorsese din Harwich am spus așa pentru ca, dacă se va descoperi la cercetare că toate lucrurile dinăuntru sunt bărbătești mai degrabă decât femeiești, să nu li se pară oamenilor ciudat. Până la urmă, văzându-i hotărâți să deschidă cufărul, i-am lăsat să spargă broasca, adică s-o scoată, ceea ce nu era greu.

N-au găsit nimic din ceea ce căutau, deoarece cufărul mai fusese vămuit înainte, dar au descoperit câteva lucruri care mi-au făcut mie multă plăcere și, mai ales, un fișic cu galbeni franțuzești și câțiva ducați olandezi sau dolari de argint în rest, erau ca lucruri mai importante două peruci, lenjerie de corp, brice, săpun, parfumuri și alte lucruri trebuincioase unui domn, care au trecut toate drept ale soțului meu și cu asta am scăpat.

Se crăpase de ziuă, dar încă nu se luminase de-a binelea și eu nu știam ce cale să apuc căci nu mă îndoiam că dimineața voi fi urmărită și poate și prinsă cu mâța-n sac așa încât m-am gândit la noi măsuri. M-am dus, în văzul tuturor, la un han din oraș cu cufărul meu, cum îi spuneam, și, după ce am scos dinăuntru ce era de preț, m-am gândit că nu merită să-mi bat capul cu ciurucurile; totuși, l-am predat hangitei, spunându-i să-l păstreze cu grijă să mă întorc și am pornit-o pe stradă.

Când am pătruns în oraș, depărtându-mă mult de han, am dat de o bătrână care tocmai deschisese ușa casei și am început să pâlăvrălesc cu ea, punându-i tot felul de întrebări aiurite și fără nici o legătură cu scopul meu. Și așa, din vorbă în vorbă, am aflat de la ea cum era așezat orașul și că eu mă aflam pe o stradă care duce spre Hadley, în timp ce cutare stradă iese la mare, cealaltă se îndreaptă spre inima orașului și, în sfârșit, o alta spre

Colchester, adică spre șoseaua care ducea la Londra.

După ce am scos ce voiam de la bătrână, adică am aflat care-i șoseaua spre Londra, am luat-o la picior cât am putut mai iute; nu c-aș fi avut de gând s-o pornesc pe jos, fie la Londra, fie la Colchester, dar voiam s-o șterg fără zarvă din Ipswich.

Am umblat vreo două sau trei mile, când m-am întâlnit cu un om simplu de la țară, care se îndeletnicea cu o treabă gospodărească, nici eu nu știu cu ce. L-am pus tot felul de întrebări mai întâi, vrute și nevrute, fără să urmăresc nimic, dar, în cele din urmă, i-am spus că mergeam spre Londra, că diligența era plină și nu găsisem nici un loc și l-am întrebat dacă nu știe unde aș putea să închiriez un cal care să mă ducă iute și un om cinstit care să mă însoțească până la Colchester, ca să pot găsi acolo un loc în diligență. Țăranul cel de ispravă s-a uitat serios la mine și n-a scos o vorbă vreme de jumătate de minut, după care a zis, scărpinându-se în cap:

— Un cal, zici, până la Colchester, care să te ducă iute? Păi, cucoană, vai de păcatele mele, cu bani capeți cai câți vrei.

— Bine, omule, zic eu, se înțelege de la sine; doar nu m-am așteptat să capăt cai fără să plătesc.

— Păi, cucoană, zice, cât te gândești să plătești?

— Păi, zic eu iarăși, nu știu care-s prețurile în ținutul ăsta, fiindcă-s străină; dar dacă poți face rost de un cal, vezi să fie cât mai ieftin și-ți dau eu ceva pentru osteneală.

— ăsta-i târg cinstit, zice țăranul.

"Dac-ai ști tot, n-ai mai zice că-i așa cinstit", îmi spun eu în gând.

— Păi, cucoană, zice el, am un cal care trage vârtos și nu-i lucru mare să te însoțesc chiar eu, dacă nu ți-e cu supărare.

— Vrei? zic eu bine, cred că ești om cinstit dacă dumneata te prinzi, eu sunt bucuroasă și te plătesc după cum se cuvine.

— Uite, cucoană, zice, nu vreau să-ți cer prea mult; dacă te duc până la Colchester, te costă cinci șilingi pentru mine și cal, fiindcă o să-mi fie greu să mă înapoiez în astă noapte.

Pe scurt, l-am închiriat pe omul ăsta cumsecade cu calul lui cu tot; dar pe drum, ajungând într-un oraș (nu-mi amintesc numele dar știu că era

așezat pe o apă), m-am prefăcut că-mi este foarte rău și că nu pot merge mai departe în aceeași noapte, și am zis că, dacă vrea să rămână cu mine, care sunt străină prin locurile astea, îi plătesc din toată inima, pentru el și pentru cal.

Am făcut asta, știind că olandezii cu servitorii lor vor fi pe drum în ziua aceea, fie în diligente, fie în trăsură poștei și s-ar fi putut ca valetul cel beat sau altul care mă văzuse la Harwich să mă recunoască, așa încât m-am gândit că, în ziua cât voi rămâne eu pe loc vor trece ei.

Am rămas toată noaptea acolo, iar a doua zi de dimineață n-am pornit chiar cu noaptea-n cap, așa încât am ajuns la Colchester pe la zece. A fost o mare plăcere pentru mine să revăd orașul unde petrecusem atâtea zile frumoase și m-am interesat în fel și chip de bunii mei prieteni de odinioară, dar n-am putut afla mare lucru; erau fie morți, fie plecați. Fetele se măritaseră toate sau plecaseră la Londra bătrânul și bătrâna, binefăcătoarea mea de pe vremuri, muriseră; și ceea ce m-a tulburat cel mai tare, tânărul care fusese primul meu iubit și apoi cumnatul meu murise și el; lăsase doi fii, oameni în toată firea, care se mutaseră la Londra.

Am dat drumul țaranului și am rămas, fără să mă dau fn vileag, trei sau patru zile la Colchester, iar după aceea mi-am luat un loc într-o căruță, fiindcă nu cutezam să mă arăt în diligențele de Harwich. Dar n-ar fi trebuit să fiu atât de prevăzătoare, fiindcă nu era om în Harwich, în afară de hangiță, care să mă fi putut recunoaște și nici la ea n-avea rost să mă gândesc, ținând seama că, după graba de atunci, cum nu mă văzuse decât o singură dată și încă la flacăra lumânării, nu m-ar fi putut descoperi niciodată.

Eram acum înapoi la Londra și măcar că, din ultima lovitură, mă alesesem cu lucruri de preț, totuși nu mai aveam chef să bat drumurile de țară; și cred că nu m-aș mai fi încumetat să ies din oraș, nici chiar dacă m-aș fi ținut până la moarte de aceeași meserie. I-am istorisit îngrijitoarei călătoriile mele; ei i-a plăcut povestea drumului la Harwich și, vorbind între noi despre lucrurile astea, ea a băgat de seamă că un hoț, fiind un om care urmărește să tragă foioase din greșelile altuia, e cu neputință ca o făptură atât de isteată și prevăzătoare ca mine să nu găsească tot felul de prilejuri și prin urmare, socotea că una atât de meșteră în meserie nu poate da greș

oriunde s-ar duce.

Pe de altă parte, orice crâmpeli din povestea mea, dacă e judecat așa cum se cuvine, poate fi de folos oamenilor cinstiți și le poate da de gândit asupra felului cum trebuie să se păzească în fața neprevăzutului și să deschidă ochii mari, când au de-a face cu străini de orice teapă, fiindcă rar se întâmplă să nu dea de capcane în drumul lor. Firește, las pe seama bunului-simț și a judecății cititorului să tragă morala întregii mele istorii nu-mi stă mie bine să țin predici. Lasă să fie experiența unei făpturi ticăloase până în măduva oaselor, și nefericite pe deasupra, o comoară de învățăminte folositoare pentru cei ce mă citesc.

Mă apropii acum de un nou fel de viață; fiind înăsprită de un lung șir de nelegiuiri și de biruinți fără seamăn, nici nu mă gândeam, după cum spuneam, să mă las de o meserie, care, judecând după pilda altora, trebuia totuși să sfârșească în mizerie și suferință.

Ca să ajung la capătul unei vieți de ticăloșie, am pornit-o din nou în căutare de pradă. În seara de Crăciun a anului următor, trecând prin fața unui argintar din Forster Lane, am văzut o momeală într-adevăr ispititoare și căreia nu i se putea împotrivi una cu o meserie ca a mea: căci în prăvălie nu era nimeni, iar în vitrină și pe masa negustorului, despre care îmi închipuiam că lucrează într-un colț al prăvăliei, stăteau împrăștiate o mulțime de tacâmuri.

Am intrat cu îndrăzneală, gata să pun mâna pe niște tacâmuri, și aș fi putut să fac treaba asta și să fug în liniște, scă-pând cu obrazul curat, deoarece cei din prăvălie nici nu se sinchiseau; dar un binevoitor dintr-o casă de peste drum, care mă văzuse intrând în prăvălia goală, trece strada în goană și fără să mă întrebe cine sau ce sunt, mă înhață și începe să strige pe cei din casă.

Eu nu m-atinsesem încă de nimic și, zăbind pe cineva care se repede încoace, mi-a venit numaidecât în minte să izbesc tare cu piciorul în podea și să strig, chiar în clipa când omul mă înșfăcă.

Și cum totdeauna curajul cel mai mare l-am avut în cea mai mare primejdie, când a pus omul mâna pe mine, eu am început să spun sus și tare că intrasem să cumpăr o jumătate de duzină de linguri de argint; și, spre

norocul meu, argintarul ăsta era dintre cei care și vindea tacâmuri, pe lângă că le lucra pentru alți negustori. Omul a izbucnit în râs când m-a auzit, fiind foarte mândru de serviciul pe care i-l făcuse vecinului și o ținea morțiș că nu intrasem să cumpăr ci să fur, iar eu strigam de se adunase lumea și-i spuneam stăpânului prăvăliei, care fusese adus de alături, că-i degeaba tot tărahoiul, fiindcă nu aci se poate discuta cazul; omul acela îi tot dădea zor că intrasem cu gândul de a fura, dar lucrul trebuia dovedit și eu doream să ne ducem, fără multă vorbă, înaintea judecătorului, căci simțeam cum mă apucă furiile împotriva celui ce mă înhățase.

Stăpânul și stăpâna prăvăliei nu erau chiar atât de înverșunați ca omul de peste drum. Și stăpânul spuse:

— Cucoană, din partea mea se poate să fi pășit în prăvălie cu gând curat, dar pare-se că e primejdios să intri într-o prăvălie ca a mea, când vezi că nu-i nimeni înăuntru. Și nu pot să-l nedreptățesc în așa hal pe vecinul meu, care a fost atât de săritor față de mine, încât să nu recunosc că are și el dreptatea lui, deși, în definitiv, nu mi se pare că ai încercat să furi ceva. Zău că nu știu cum să mă descurc în treaba asta.

Eu îi tot dădeam ghes să meargă cu mine în fața judecătorului, spunând că, dacă se va dovedi ceva împotriva mea, chiar și o intenție numai, mă voi supune fără să crâcnesc, dar dacă nu, aștept despăgubiri.

În timp ce ne ciorovaiam astfel, în fața mulțimii strânse la ușă, apare *Sir T.B.*, consilier al orașului și judecător de pace și, când giuvaergiul a auzit de asta, a și rugat pe înălțimea-sa să intre și să judece cazul.

Ca să fiu dreaptă cu giuvaergiul, el a spus povestea cu multă nepărtinire și cumpătare, iar omul care venise peste mine și mă înhățase și-a spus-o pe a lui cu tot atâta înverșunare și patimă prostească, ceea ce nu mi-a stricat de loc. După aceea a venit rândul meu să vorbesc, iar eu am spus înălțimii-sale că sunt străină la Londra, fiindcă mă înapoiasem de curând din nord că locuiam în cutare loc și că, trecând pe stradă, intrasem în prăvălia argintarului ca să cumpăr o jumătate de duzină de linguri. Spre marele meu noroc, aveam o lingură veche de argint în buzunar pe care am scos-o și am spus că o purtam la mine ca să găsesc încă șase linguri noi la fel, potrivite cu alte câteva pe care le aveam la țară, că nevăzând pe nimeni în prăvălie am izbit cu piciorul în podea ca să mă audă cineva și că

am și strigat cu glas tare; e drept că se aflau tacâmuri împrăștiate primprejur, dar nimeni nu putea spune că m-aș fi atins de ceva că un om a intrat în fugă de pe stradă și m-a înhățat cu furie, chiar în clipa când îi strigam pe oamenii din casă; că, dacă într-adevăr s-ar fi gândit să-i facă vecinului său un serviciu, ar fi trebuit să rămână la oarecare depărtare și să urmărească în tăcere dacă mă ating de ceva sau nu și numai atunci m-ar fi prins asupra faptului.

— Asta-i adevărat, zice domnul consilier și, întorcându-se spre omul care mă înhățase, îl întreabă dacă-i adevărat că am izbit cu piciorul în podea.

Omul a răspuns că da, izbisem, dar s-ar fi putut să fi făcut asta, fiindcă venise el.

— Ba nu, zise consilierul, luându-l de scurt, acum te contrazici, fiindcă adineauri ziceai că stătea în prăvălie cu spatele la dumneata și nu te-a văzut, până ce n-ai pus mâna pe ea.

E adevărat că eu stăteam cu spatele puțin întors spre ușă, dar fiindcă în meseria mea trebuie să fii cu ochii-n patru, l-am surprins cu privirea când trecea strada, așa cum am spus mai înainte, deși el nu-și dăduse seama.

După ce a ascultat tot ce a fost de ascultat, consilierul și-a dat cu părerea, anume că vecinul greșește și că eu sunt nevinovată, iar argintarul a încuviințat și nevastă-sa la fel, așa încât mi s-a dat drumul; dar tocmai când mă pregăteam să plec, domnul consilier spune:

— Mai stai puțin, cucoană, de vreme ce doreai să cumperi linguri, nădăjduiesc că n-ai să-l lipsești pe prietenul meu de un mușteriu, numai pentru că s-a iscat o greșeală.

Eu am răspuns pe loc:

— Nu, domnule, voi cumpăra totuși lingurile, dacă mi le poate potrivi la lingura cea veche pe care am adus-o ca model.

Argintarul mi-a arătat câteva linguri de același fel. Le-a cântărit și făceau 35 de șilingi, așa încât am scos punga în care se aflau aproape douăzeci de guinee ca să-i plătesc, pentru că nu ieșeam niciodată fără o astfel de sumă la mine, căci nu se știe ce se poate întâmpla și lucrul s-a arătat folositor în alte dăți, ca și acum.

Când domnul consilier mi-a văzut banii, a spus:

— Doamnă, acum sunt pe deplin sigur că ai fost nedreptățită tocmai de aceea te-am îndemnat să cumperi lingurile și am așteptat până ce le-ai cumpărat fiindcă dacă n-ai fi avut bani ca să le plătești, aș fi bănuir că n-ai intrat în prăvălie cu gândul de a le cumpăra; căci cei ce umblă cu gândul de care ai fost învinuită nu prea au buzunarele pline de aur, cum vād că le ai dumneata.

Am răspuns zâmbind că, în cazul ăsta, datorez ceva din bunăvoința domniei-sale banilor mei, dar nădăjduiesc că și judecata pe care mi-o făcuse înainte avea temei. El spuse că da, dar că acum părerea iui era întărită, iar el era pe deplin încredințat că fusesem jignită pe nedrept. Și așa am scăpat cu obrazul curat dintr-o treabă care mă dusesese până la marginea prăpastiei.

Nici trei zile nu trecură și, fără să mă cumințesc de pe urma primejdiei prin care trecusem, am început, după obiceiul meu, să-mi vād mai departe de meseria pe care o îmbrățișasem de atâta vreme. M-am încumetat să intru într-o casă la care am văzut ușile deschise și m-am aprovizionat, crezând că nu mă vede nimeni, cu două bucăți de mătase înflorată, din cea fină care se numește brocart. Nu era o prăvălie și nici magazia vreunui negustor de țesături, ci arăta ca o casă de locuit și pare-se că era locuită de un om care vindea mărfurile luate de la țesători negustorilor, un fel de mijlocitor sau misit.

Ca să nu lungesc partea cea mai întunecată a acestei istorii, am fost luată cu asalt de două fetișcane, care au dat buzna peste mine cu gura căscată, tocmai în clipa când ieșeam pe ușă. Una dintre ele m-a împins înapoi în odaie, iar cealaltă a închis ușa. Le-aș fi spus eu câteva, dar n-am avut răgaz, fiindcă nici două zmeoaice n-ar fi putut să fie mai furioase; mi-au smuls hainele, m-au amenințat, au urlat de parc-ar fi vrut să mă ucidă; pe urmă a venit și stăpâna casei, în urma ei și stăpânul și toți erau furioși.

Am încercat să-l îmbunez pe stăpân, spunându-i că ușa era deschisă, că ispita fusese mare, că eram săracă și nenorocită și omul rabdă greu sărăcia; l-am rugat cu lacrimi în ochi să aibă milă de mine. Stăpâna casei s-a muiat și era gata să-mi dea drumul, ba chiar aproape că-l muiase și pe

bărbatu-său, dar fetișcanele acelea înfipite fugiseră, fără să fie trimise, după un comisar și, când l-a văzut, stăpânul i-a spus nevastei că acum nu mai e chip să dea înapoi, că trebuie să mă duc în fața judecătorului de pace, fiindcă, dacă mă lasă să plec, intră chiar el în încurcătură. Când am văzut comisarul, am înlemnit și credeam c-o să cad jos. Mi-am pierdut cunoștința și chiar cei din jurul meu credeau c-o să mor, iar femeia a început din nou să stăruie pentru mine, rugându-l pe bărbatu-său să-mi dea drumul, pentru că tot nu păgubiseră nimic. Eu m-am arătat gata să plătesc cele două bucăți, oricare le-ar fi fost prețul, deși nu rămăsesem cu ele și-i tot cădeam cu gura că, de vreme ce mărfurile i-au rămas și de pierdut nu pierduse nimic, ar fi o cruzime să mă trimită la moarte și să mă facă să plătesc cu sângele meu doar încercarea de-a fura. I-am băgat în cap și comisarului că nu spărsesem ușa, nici nu luasem nimic, iar când am arătat și în fața judecătorului că nu făcusem o spargere ca să intru, nici nu iuasem nimic cu mine, judecătorul era cât p-aci să-mi dea drumul; dar când cea dintâi dintre târăturile acelea obraznice, care mă opriseră, a spus că ieșeam pe ușa cu marfa, că ea m-a oprit și m-a împins înapoi, judecătorul m-a condamnat pe temeiul ăsta și am fost dusă la Newgate, locul acela îngrozitor! Îmi îngheață sângele în vine numai când îi rostesc numele; e locul unde atâția dintre tovarășii mei au fost închiși și de unde au pornit spre pomul fatal locul unde maică-mea a suferit atâta, unde am venit eu pe lume și de unde nu nădăjduiam să scap decât printr-o moarte rușinoasă; în sfârșit, locul unde eram de atâta vreme așteptată și de care mă ferisem timp îndelungat, cu atâta iscusință și atâta noroc.

Acum soarta mi-era pecetluită; e cu neputință să vă descriu spaima ce m-a cuprins când m-au băgat prima oară înăuntru și când mi-am aruncat privirile spre grozăviile din locul acela jalnic. Mă socoteam pierdută și nu mă mai gândeam decât la plecarea din lumea asta, ce avea să se petreacă în felul cel mai rușinos cu puțință zgomotul infernal, urletele, înjurăturile și țipetele, duhoarea și murdăria, toate lucrurile groaznice și copleșitoare pe care le vedeam acolo se uneau pentru a preface locul într-o icoană a iadului, un fel de intrare în iad.

Acum îmi aminteam cu remușcare că fusesem de nenumărate ori

prevenită, după cum am și spus mai înainte prevenită de mintea mea, de simțul propriei mele bunăstări și de primejdiile din care scăpasem să mă las de meserie cât mai merge bine, îmi aminteam cum mă împotravisem acestor semne și îmi înăspriam gândurile împotriva oricărei temeri, înțelegeam că fusesem împinsă spre această zi a nenorocirii de o soartă de neînălțurat și că acum aveam să-mi ispășesc prin ștreang toate păcatele; că aveam să-mi dau sângele spre împlinirea dreptății și că ajunsesem acum la capătul vieții și al ticăloșiei mele. Toate gândurile astea se abăteau peste mintea mea într-un chip nelămurit și mă lăsau copleșită de tristețe și deznădejde.

După aceea m-am căit din toată inima pentru viața mea trecută, dar căința asta nu-mi aducea nici mulțumire, nici pace, nu, nici urmă de așa ceva, pentru că, așa cum îmi spuneam mie însămi, mă căiam după ce mi se luase puțința de a mai păcătui. Jeleam, pare-se, nu fiindcă făptuisem atâtea nelegiuiri și pentru că păcătuisem împotriva lui Dumnezeu și a semenilor mei, ci fiindcă îmi primeam pedeapsa pentru tot ce făptuisem. Mă căiam, după cum îmi spuneam, nu fiindcă păcătuisem, ci fiindcă aveam să sufăr și gândul ăsta îmi răpea mângâierea căinței.

Câteva nopți și zile după ce am intrat în locul acela blestemat, n-am putut închide ochii și câtăva vreme aș fi fost bucuroasă să mor acolo, deși nici moartea n-o priveam așa cum s-ar fi cuvenit; într-adevăr, nimic nu putea să fie, pentru închipuirea mea, mai groaznic decât locul unde mă aflam, nimic mai respingător decât tovărășia în care mă aflam. O, în orice loc din lume, afară de Newgate, aș fi fost trimisă, m-aș fi socotit fericită.

Și apoi cum se mai bucurau nenorociții aceia înrăiți care ajunseseră aci înaintea mea! Ce! Doamna Moll Flanders a sosit în sfârșit la Newgate? Doamna Mary, doamna Molly și, curând nu mi-au mai spus decât pur și simplu Moll Flanders! Credeau că mă ajuta însuși diavolul, de domnisem atâta vreme, mă așteptau de mulți ani, ziceau, și, în sfârșit, iată că în sfârșit venisem! M-au împroșcat cu batjocura lor, mi-au urat bun venit în locul acela, mi-au dorit numai bucurie, m-au poftit să am inima ușoară, să nu mă las doborâtă, fiindcă nu era chiar atât de groaznic cum mă temeam eu că o să fie și altele de felul ăsta; după aceea, au cerut *brandy* și au băut în cinstea mea, dar mi-au trecut totul în socoteală, fiindcă ziceau că eu

tocmai "picasem", cum se spunea pe acolo, și cu siguranță că sunt plină de bani, în timp ce ei sunt lefteri.

Am întrebat-o pe una din liota asta de câtă vreme sta aici. Mi-a spus că de patru luni. Am întrebat-o cum i se păruse locul, când nimerise prima oară aici. Mi-a răspuns că la fel cum mi se părea și mie acum, groaznic și înspăimântător, un adevărat iad.

— Și acum tot așa cred, a adăugat, dar acum, m-am obișnuit și nu mă mai frământ.

— Pesemne, zic eu, că nu te așteaptă nici o primejdie?

— Aici te înșeli, zice, fiindcă sunt osândită, dar am declarat că aștept un copil, măcar că nu sunt mai însărcinată decât judecătorul care m-a judecat, și voi fi rechemată în sesiunea următoare.

"A fi rechemată" înseamnă pentru o femeie să reintre sub puterea judecății, după ce a fost amânată pentru sarcină și s-a dovedit că nu așteaptă copil sau, dacă aștepta, că a născut.

— Ei și, întreb eu, atunci cum poți să fii atât de liniștită?

— Păi, zice, n-am încotro; la ce ajută să fii trist? Dacă m-or spânzura, s-a sfârșit cu mine și pace.

Și începe să se învâртеască și să danseze, cântând acest cântec zămislit de duhul din Newgate:

"De frânghie când oi atârna

Clopotele-oi auzi cum vor suna

Și s-o sfârși cu biata Jenny..."

Amintesc de toate astea spre folosința oricărei femei care va cădea în aceeași nenorocire și va fi închisă în locul acela înspăimântător, ca să știe că timpul, nevoia și legătura cu nenorociții de aici te fac să te obișnuiești, că până la urmă te împaci cu ceea ce, la început, părea cea mai mare grozăvie din lume și ajungi să-ți recapeți în mijlocul acestei mizerii nerușinarea, veselia și voioșia din vremea când erai liber.

Nu pot spune cum fac unii că dracul acesta nu-i chiar atât de negru; căci, într-adevăr, cu nici o culoare nu poți zugrăvi și da viață aceluia loc și

nici un suflet nu-și poate închipui cu adevărat cum arată, în afară de cei ce au suferit înăuntru. Dar cum e cu putință ca iadul să devină, încetul cu încetul, o obișnuință cu care nu numai că te împaci, dar îți devine chiar plăcută, e un lucru de neînțeles pentru toți cei care au trecut prin câte am trecut eu.

Chiar în noaptea când am fost trimisă la Newgate, am dat de știre îngrijitoarei mele, care vă închipuiți că a fost uimită și a petrecut o noapte aproape la fel de proastă în afara zidurilor închisorii, cum am petrecut eu înăuntru.

În dimineața următoare, a venit să mă vadă; a făcut tot ce a putut ca să mă mângâie, dar a văzut ea că n-are nici un rost; totuși, așa cum spunea ea, să te lași doborâtă de povară înseamnă să sporești povara. Numai decît s-a pus pe lucru și a găsit mijloacele potrivite pentru a împiedica urmările de care ne temeam; mai întâi de toate, le-a găsit pe cele două fetișcane înverșunate care mă prinseseră cu mâța-n sac. S-a târguit cu ele, le-a pisat, le-a oferit bani; pe scurt, a încercat în fel și chip să împiedice acțiunea de urmărire a oferit uneia dintre fete 100 de lire ca să plece de la stăpână-sa și să nu depună mărturie împotriva mea, dar fata era atît de îndârjită, încât deși nu era decît o slujnică cu o leafă de 3 lire pe an sau așa ceva a refuzat și ar fi refuzat, cum credea îngrijitoarea mea, chiar dacă i s-ar fi dat 500 de lire. Pe urmă, a încercat cu cealaltă fată. Asta nu era chiar atît de nemiloasă ca prima, ba uneori era gata să se moaie, dar cea dintâi o ținea închisă și nu-i dădea voie îngrijitoarei mele nici să-i vorbească, ba chiar o amenința c-o s-o denunțe pentru încercare de mituire a martorilor.

După aceea, îngrijitoarea mea s-a dus la stăpân, adică la omul căruia îi furasem marfa și, mai ales, la nevastă-sa, căreia la început i se făcuse milă de mine. Pe femeie o găsi neschimbată, dar omul o ținea morțîș că trebuie să mă urmărească, fiindcă altfel pierde dreptul de a mai da pe cineva în judecată.

Îngrijitoarea mea i-a propus să găsească prieteni care să-i scoată plângerea din catastife, așa încât el să nu pățească nimic; dar nu era cu putință să-l convingă că poate trăi liniștit pe lumea asta altfel decît dându-mă pe mine în judecată. Așa încât trei martori aveau să depună mărturie împotriva mea stăpânul și cele două slujnice. Cu alte cuvinte,

eram la fel de sigură c-o să intru la apă cum eram acum că trăiesc și n-aveam altceva de făcut decât să mă gândesc la moarte. Și, cum spuneam mai înainte, pregătirea mea pentru moarte se făcea pe o temelie foarte șubredă, fiindcă toată căința de care eram în stare îmi părea că nu-i altceva decât urmarea fricii de moarte. Nici urmă de părere sinceră de rău pentru viața ticăloasă pe care o dusesem și care-mi cășunase atâta nenorocire sau pentru că-l supărasem pe creatorul meu, acel care avea acum să-mi devină dintr-o dată judecător.

Și am trăit, zile în șir, o viață de groază. Moartea îmi stătea în față, ca să zic așa, iar eu nu mă gândeam zi și noapte la nimic altceva decât la spânzurătoare, ștreanguri, duhuri rele și diavoli. Nu găsesc cuvinte să spun cât de sfâșiată eram între groaza morții și chinurile conștiinței, care mă mustra pentru viața mea păcătoasă din trecut.

Pastorul din Newgate a venit la mine și mi-a vorbit în felul lui obișnuit, dar toată sfințenia asta nu urmărea decât să scoată de la mine mărturisirea crimei, cum îi zicea el (măcar că nici nu știa pentru ce fusesem închisă), să mă facă să dau totul pe față și câte altele, fără de care, spunea el, Dumnezeu nu mă va ierta niciodată; și ca să mă aducă aici, își dădea atât de puțină osteneală, încât nu m-am ales cu nici o mângâiere de la el; și apoi mi-era atât de silă să-l văd pe bietul om, îndrumându-mă să mă spovedesc și să mă căiesc dimineața și îmbătându-se cu *brandy* la prânz, încât mi s-a făcut scârbă de el și, încetul cu încetul, și de meseria lui, așa încât l-am rugat să mă lase în pace.

Nu știu cum s-a întâmplat, dar datorită stăruinței neostenite a îngrijitoarei mele, n-am fost adusă la judecată în prima sesiune, adică în fața juriului celui mare de la Guildhall; mai aveam deci înaintea mea o lună sau cinci săptămâni și, fără îndoială, ar fi trebuit să privesc acest răstimp ca un prilej de a mă gândi la trecut și de a mă pregăti pentru ceea ce avea să urmeze. Ar fi trebuit să socotesc acest răstimp ca un răgaz dat mie pentru a mă căi și să-l fi folosit ca atare, dar nu-mi stătea în fire. Îmi părea rău, ca și înainte, că nimerisem la Newgate, dar dădeam puține semne de căință.

Dimpotrivă, după cum apa din văgăunile munților întărește și preface

În piatră locurile peste care pică, tot așa asupra mea statul laolaltă cu o bandă de ticăloși avu aceeași înrâurire ca și asupra celorlalți. M-am prefăcut în stană de piatră, mai întâi am devenit proastă și nesimțită, pe urmă o bestie fără gânduri și, în cele din urmă, turbată ca oricare dintre cei de aici; pe scurt, locurile acelea mi s-au părut atât de firești și de plăcute și m-am împăcat atât de bine cu ele, de parcă într-adevăr m-aș fi născut aici.

E greu să-ți închipui că firea noastră e în stare să decadă în așa hal, încât să socotească plăcut și bun ceea ce, de fapt, înseamnă cea mai groaznică mizerie. Aproape că nu cred să existe o situație mai proastă decât cea în care mă aflam. Ajunsesem la culmea nenorocirii pe care o poate atinge un om care e în viață, sănătos și având bani cu care să se descurce, așa cum aveam eu.

Mă apăsa povara unei vini destul de mari ca să strivească orice făptură cât de cât gânditoare și înzestrată cu simțul fericirii de pe această lume și al nenorocirii de pe lumea cealaltă. La început, mă încercaseră unele remușcări, dar căință nu simțisem de fel. Acum însă nu simțeam nici remușcări, nici căință. Eram învinuită de o nelegiuire, a cărei pedeapsă era moartea. Dovada era atât de sigură, încât nu mai exista pentru mine nici o putință să-mi tăgăduiesc vinovăția. Aveam renumele unei vechi răufăcătoare, așa încât nu mă puteam aștepta la nimic altceva decât la moarte și într-adevăr n-aveam nici o nădejde de scăpare: și totuși eram stăpânită de o ciudată amorțeală a sufletului. Nu eram tulburată, n-aveam temeri, n-aveam griji. Zguduirea surprinderii de la început trecuse; nici eu singură nu știu cum să spun că eram; simțurile, mintea, chiar și conștiința mi-erau adormite. Vreme de patruzeci de ani, drumul vieții mele fusese o împletire groaznică de ticăloșie, dezmăț, adulter, incest, minciună, hoție, pe scurt, încercasem totul în afară de omor și trădare, de la vârsta de optsprezece ani până la șaiszeci; și acum eram covârșită de amarul pedepsei și o moarte rușinoasă mă aștepta; și totuși nu-mi dădeam seama de starea mea, nu mă gândeam nici la cer, nici la iad, nimic decât doar o simplă înfiorare fugară, ca o înțepătură sau o durere prevestitoare, dar care trece numaidecât. N-aveam inimă să cer îndurare Domnului sau măcar să mă gândesc la ea. Și cu asta, cred că am zugrăvit, în câteva cuvinte, cea mai cruntă mizerie din câte pot exista pe pământ.

Toate gândurile mele de spaimă trecuseră, cu grozăvia locului mă obișnuisem și acum nu mă simțeam mai prost, când auzeam gălăgia și țipetele închisorii, decât se simțeau cei care țipau; pe scurt, devenisem o pușcăriașă la fel de păcătoasă și de nesuferită ca oricare alta mai mult chiar: de abia dacă mai păstram ceva din deprinderea buneii creșteri și a purtărilor alese pe care le vădise nu de mult vorbirea mea atât de desăvârșită era stricăciunea care pusese stăpânire pe mine, încât nu mai eram cea care fusesem, de parcă niciodată n-aș fi fost altfel decât cum eram acum.

În toiul acestei vieți înăsprite, am trăit o întâmplare neașteptată și mi-am reamintit puțin de ceea ce se numește mahnire, mahnire al cărei simț îl pierdusem. Într-o seară mi s-a spus că, în ajun, noaptea târziu, fuseseră aduși în închisoare trei hoți de drumul mare, care se dedaseră la jafuri, undeva, cred că pe Hounslow Heath, și fuseseră urmăriți până la Uxbridge de toți oamenii din ținut, iar aci fuseseră prinși, după o împotrivire vitejească, în care mulți oameni de prin partea locului fuseseră răniți și câțiva omorâți.

Nu-i de mirare că noi, cei închiși, eram dornici să-i vedem pe acești viteji clasa întâi, fiindcă se spunea că alții ca ei nu se mai văzuseră, cu atât mai mult cu cât era vorba ca, a doua zi dimineața, să fie mutați în partea dinspre curte, căci dăduseră bani directorului închisorii, ca să li se îngăduie să stea în locul acela mai bun. Așa încât, noi femeile ne-am așezat în drumul lor, ca să fim sigure c-o să-i vedem dar nu găsesc cuvinte să redau mirarea și uluirea mea, când am cunoscut în primul bărbat ce se arată pe soțul meu din Lancashire, acela cu care trăisem atât de bine la Dunstable, acela pe care-l văzusem mai târziu la Brickhill, când eram măritată cu ultimul meu bărbat, după cum am povestit.

Am amuțit când l-am văzut și nu știam nici ce să spun, nici ce să fac; el nu m-a recunoscut și asta a fost singura mea mângâiere; mi-am părăsit tovarășele, m-am ascuns, atât cât îți îngăduie locul acela îngrozitor să te ascunzi și am plâns cu foc multă vreme. "Făptură îngrozitoare, îmi spuneam, câți bieți oameni am nenorocit! Câți deznădăjduiți am dat pe mâna diavolului!" Puneam pe socoteala mea toate nenorocirile omului

acestuia. El îmi spusese doar la Chester că, din pricina căsătoriei cu mine, se ruinase și că averea lui era pierdută din cauza mea; numai crezându-mă pe mine bogată, îndrăznise să facă mai multe datorii decât era în stare să plătească; zicea c-o să intre în armată, c-o să poarte flintă, c-o să cumpere un cal și-o să dea o raită prin țară; și, deși eu nu-i spusese niciodată că am avere, prin urmare nu-l înșelasem de fapt, totuși îl lăsasem să creadă că am și, deci, fusesem prilejul dintru început al nenorocirii lui.

Întâmplarea asta neașteptată m-a cufundat mai adânc în gândurile mele și mi-a dat prilejul unor frământări mai aprige decât toate cele dinainte. Jeleam zi și noapte, mai ales pentru că auzisem că el era căpitanul bandei, și că făptuise atâtea jafuri; se zicea că Hind sau Whitney sau Fermierul de Aur erau niște neghiobi pe lângă el că va fi spânzurat cu siguranță, orice se va întâmpla; și că vor fi oameni cu droaia care să depună mărturie împotriva lui.

Eram copleșită de durere din pricina asta; cazul meu nici nu mă mai tulbura, gândindu-mă la al lui, iar remușcărilor mă covârșeau. Jeleam nenorocirea mea și decăderea lui în așa hal, încât nu mă mai bucura nimic din tot ce mă bucurase înainte și gândurile de la început cu privire la viața înspăimântătoare pe care o trăisem începeau să mă năpădească din nou; și o dată cu întoarcerea lor, se întoarse și groaza de locul acela și de viața din închisoare; pe scurt, mă schimbasem cu desăvârșire și devenisem altă ființă.

În timp ce eram apăsată de durere din pricina lui, a venit înștiințarea că, în sesiunea următoare, voi fi citată în fața juriului celui mare și că se va cere pentru mine pedeapsa cu moartea. Cum eram dinainte pleoștită, îndrăzneala pe care o dobândisem pieri și sentimentul vinovăției mă cuprinse din nou. Pe scurt, începui să gândesc și a gândi este un pas însemnat de la iad spre cer. Împietrirea aceea sufletească, de care am vorbit atâtea mai înainte, nu era decât o lipsă de gândire; cel care-și recapătă gândirea se recâștigă pe sine.

Cum spuneam, de îndată ce începui să cuget, primul gând care-mi trecu prin minte izbucni astfel: "Doamne! ce-o să se întâmple cu mine? Voi fi cu siguranță osândită și nu mă poate aștepta decât moartea! Prieteni n-am; ce să fac? Cu siguranță că voi fi osândită! Doamne, îndură-te de

mine! Ce-o să se aleagă de mine?" Veți spune că e un gând trist, acest prim gând care s-a stârnit în sufletul meu, după atâta amar de vreme, dar nici asta nu însemna mare lucru, căci era doar frica de ceea ce avea să urmeze; nici urmă de căință adevărată în toate astea. Totuși, eram îngrozitor de doborâtă și nemângâiată fără seamăn și, fiindcă n-aveam nici un prieten căruia să-i împărtășesc aceste gânduri fără nădejde, eram atât de apăsată, încât mă apucau tremurăturile și îmi pierdeam cunoștința de câteva ori pe zi. Am trimis după bătrâna mea îngrijitoare, iar ea, ca să fiu dreaptă, s-a purtat ca o prietenă credincioasă. A întors lumea pe dos ca să împiedice juriul cel mare să-mi judece cazul. S-a dus la câțiva din membrii juriului, le-a vorbit, s-a ostenit să-i înrăurească în favoarea mea, spunând că nu se furase nimic, nu se făcuse nici o spargere și așa mai departe, dar nimic n-a folosit; cele două fetișcane au depus jurământul, iar în fața juriului a ajuns învinuirea de hoție și spargere, adică furt și jaf.

Eu am căzut în nesimțire când mi s-a adus vestea și, după ce mi-am venit în fire, credeam c-o să mor sub povara ei. Îngrijitoarea mea s-a purtat ca o adevărată mamă îi era milă și plângea cu mine și pentru mine, dar de ajutat nu mă putea ajuta. Și, ca să-mi sporească mie spaima, umbla vorba prin toată închisoarea că voi fi osândită la moarte. Auzeam oamenii vorbind adesea despre asta și-i vedeam cum clatină din capete și spun că le pare tare rău și câte altele, cum se întâmplă prin închisori. Dar nimeni nu venea să-mi spună ce gândește, până când, în cele din urmă, un paznic s-a apropiat pe ascuns de mine și mi-a spus cu un oftat:

— Ei, doamnă Flanders, vineri vei fi judecată (era într-o miercuri) ce-ai de gând să faci?

Eu m-am făcut albă ca varul și am spus:

— Dumnezeu știe ce-am să fac, fiindcă eu nu știu.

— Păi, zice el, nu vreau să te amănesc; zic să te pregătești de moarte, pentru că mă tem că vei fi osândită; veche răufăcătoare cum ești, tare mă îndoiesc că ai să afli îndurare. Se zice, a adăugat, că pricina dumitale e foarte simplă și că martorii jură atât de înverșunat împotriva dumitale, încât nu va fi chip să scapi.

Înfipsese parcă un pumnal în inima mea și așa strivită de povară și,

multă vreme, n-am putut scoate o vorbă, fie ea bună sau rea. În cele din urmă, am izbucnit în lacrimi și am spus:

— Domnule, dar ce trebuie să fac?

— Ce să faci? zice el, trimite după un pastor și vorbește cu el; fiindcă, zău, doamnă Flanders, dacă n-ai prieteni foarte buni, nu mai ești de pe lumea asta.

Omul vorbea foarte sincer, dar pentru mine vorbele lui sunau tare aspru cel puțin așa mi se părea. M-a lăsat într-o stare de neînchipuită tulburare și, toată noaptea aceea, am stat trează. Și acum începu să-mi spun rugăciunea, ceea ce nu cred că mai făcusem de la moartea ultimului meu soț sau chiar mai de mult. Și zău că e bine zis că-mi spuneam rugăciunea, fiindcă eram atât de tulburată și cugetul mi-era atât de plin de spaimă, încât deși plângeam și repetam cuvintele obișnuite: „Doamne, îndură-te de mine”, totuși nu ajunsesem încă să pricep că sunt o păcătoasă nenorocită, așa cum eram de fapt, și să-mi mărturisesc păcatele lui Dumnezeu, cerându-mi iertare în numele lui Cristos. Eram covârșită de gândul la starea mea, de gândul că voi fi judecată și de siguranța că voi fi executată și de aceea am strigat toată noaptea: „Doamne! ce-o să se întâmple cu mine? Doamne! Ce să fac? Doamne, îndură-te de mine!” Și tot așa.

Sărmana mea îngrijitoare era tare abătută, tot atât de abătută ca și mine, iar căința ei era mai sinceră, deși ea n-avea de ce să se teamă că va fi osândită. Nu că n-ar fi meritat-o, la fel ca și mine, lucru pe care ea de altfel îl recunoștea; dar de mulți ani nu făcuse altceva decât să primească cele furate de mine și de alții și să ne dea ghes să furăm. Dar acum plângea și se învinovăța ca scoasă din minți, frângându-și mâinile și strigând că e pierdută, că blestemul cerului a căzut asupra ei, c-o să ajungă în iad, că fusese piață-reă pentru toți prietenii, că pe cutare și cutare ea îi dusesse la ștreang; și, când ajungea aici, număra vreo zece-unsprezece oameni, dintre care pe unii i-am pomenit și eu și care o sfârșiseră rău. Și zicea că pe mine ea mă nenorocise, fiindcă mă îmboldise să merg înainte, atunci când eu aș fi vrut să mă opresc. Aici eu îi tăiam vorba:

— Nu, mamă, să nu vorbești despre asta, fiindcă dumneata ai vrut să mă oprești, după ce am pus mâna pe banii negustorului de mățăsuri și

când m-am întors de la Harwich, dar eu n-am vrut să te ascult; prin urmare, nu ești de osândit; eu singură mi-am făcut-o, eu singură m-am adus în halul ăsta de mizerie. Și petreceam vorbind astfel ceasuri întregi.

Ei, dar nu era nimic de făcut; procesul își urma cursul și joi am fost dusă la Curtea cu juri și acolo am fost citată, cum se spune, iar procesul a fost hotărât pentru a doua zi. Când am fost citată, am declarat că nu sunt vinovată și bine am făcut, pentru că am fost învinuită de furt și spargere; adică am fost învinuită de a fi furat două bucăți de brocart în valoare de 46 de lire, marfă aparținând lui Anthony Johnson și de a fi pătruns prin spargere de ușă; dar reclamantul, știam prea bine, nu puteau susține că am spart ușa și nici măcar că am ridicat zăvorul.

Vineri am fost adusă în fața judecății. Eram atât de istovită de cât plânsesem în ultimele două-trei zile, încât în noaptea de joi am dormit mai bine decât m-aș fi așteptat și am dovedit mai mult curaj la judecată decât aș fi crezut cu putință.

După ce s-a început judecata și s-a citit actul de acuzație, am vrut să vorbesc, dar mi s-a spus că trebuie să fie ascultați mai întâi martorii și după aceea o să-mi vie și mie timpul să vorbesc. Martorii erau cele două fetișcane, niște cațe, într-adevăr, fiindcă deși ce spuneau era în linii mari adevărat, totuși au sărit peste cal, jurând că luasem marfa de-a binelea în stăpânire, că o ascunsesem sub haină, că mă pregăteam să plec cu ea, ba chiar că pășisem cu un picior peste prag când s-au arătat ele și că, după aceea, am pășit și cu celălalt, așa încât ieșisem în stradă cu marfa, înainte ca ele să mă fi prins, că de-abia pe urmă mă înhățaseră ele și găsiseră marfa la mine. În general, totul era adevărat; eu însă am stăruit că le mă opriseră înainte ca eu să fi pășit pragul. Dar lucrul nu cântărea prea greu în favoarea mea, fiindcă eu luasem marfa și aș fi plecat cu ea, dacă n-aș fi fost prinsă.

M-am apărat, spunând că eu nu furasem nimic și ei nu pierduseră nimic, că ușa era deschisă, iar eu intrasem cu gândul să cumpăr. Dacă, nevăzând pe nimeni, mă atinsesem de ceva, nu se putea trage concluzia că aveam de gând să fur; am spus că nu dusesem marfa mai departe de ușă, unde mă aflam; că o făcusem, numai fiindcă voiam să mă uit la ea în

lumină.

Curtea n-a vrut cu nici un chip să recunoască asta, ba chiar m-a luat în râs când am spus, că aveam de gând să cumpăr marfa, fiindcă aceea nu era prăvălie și nu se vindea nimic acolo cât despre faptul că am dus marfa la ușă ca s-o văd mai bine, fetele și-au bătut joc cu nerușinare de asta și au făcut tot felul de glume au spus Curții că m-am uitat bine la marfă, ba chiar mi-a plăcut, de vreme ce am împachetat-o și mă pregăteam să plec cu ea.

Pe scurt, am fost găsită vinovată de furt, dar de învinuirea de spargere am fost descărcată, ceea ce era slabă mângâiere pentru mine, fiindcă prima învinuire aducea sentința de moarte, așa că a doua nu putea aduce mai mult decât atât. În ziua următoare, am fost dusă să ascult groaznica sentință și când m-au întrebat ce am de spus spre ușurarea pedepsei, o clipă am rămas mută, dar cineva m-a îndemnat cu glas tare să vorbesc judecătorilor, pentru că ei ar putea să pună o vorbă bună pentru mine. Asta mi-a dat curaj și le-am spus că n-am nimic de adăugat care să oprească osânda, dar că aș avea multe de spus ca să câștig îndurarea Curții că nădăduiesc că vor trece cu vederea unele lucruri, ținând seama de împrejurări, că nu făcusem nici o spargere, că nu furasem nimic, că nimeni nu se alesese cu vreo pierdere; că omul căruia îi aparținea marfa dorise să am parte de îndurare (și spusese acest lucru cu toată sinceritatea) că, în cazul cel mai rău, era prima mea faptă de acest fel, fiindcă nu mai apărusem niciodată în fața unui tribunal; într-un cuvânt, am grăit cu mai mult curaj decât aș fi crezut că voi fi în stare, cu glas mișcător și parcă și cu lacrimi în ochi, dar nu chiar atâtea încât să mă împiedice de la vorbă și mi-am dat seama că ceilalți sunt mișcați până la lacrimi de spusele mele.

Judecătorii stăteau țepeni și muți, ascultându-mă cu bunăvoință și dându-mi timp să spun tot ce aveam de spus, dar, fiindcă n-au zis nici da, nici nu, s-a rostit sentința de moarte și pe mine m-a îngrozit ca moartea însăși. Eram zdrobită. Nu mai aveam curaj. Nu mai aveam limbă să vorbesc și nici ochi să privesc spre Dumnezeu sau spre oameni.

Sărmana mea îngrijitoare, care până atunci fusese sprijinul meu, era nemângâiată și avea acum ea nevoie de mângâieri; de atâta jale și turbare își ieșise din minți, ca o nebună din Bedlam. Nu era nemângâiată numai din pricina mea, ci o cuprinsese groaza la gândul vieții ei ticăloase, spre care

privea acum cu alți ochi decât mine, fiindcă ea se căia amarnic pentru păcatele ei și-i părea rău de nenorocirea întâmplată. A trimis după o față bisericească, un om serios, pios, blând și, cu ajutorul lui, s-a lăsat cu atâta sinceritate în voia pocăinței, încât cred la fel ca și pastorul că era o adevărată pocăită; ba mai mult, nu s-a pocăit numai atunci și în legătură cu împrejurarea asta, ci a ținut-o tot așa, după cum am aflat, până în ziua morții.

E mai ușor să-ți închipui decât să zugrăvești starea în care mă aflam acum. În fața mea nu era decât moartea; și cum n-aveam prieteni care să mă ajute, n-așteptam altceva decât să-mi găsesc numele trecut alături de alte cinci pe ordinul de execuție pentru vinerea următoare.

Între timp, nefericita mea îngrijitoare mi-a trimis un pastor, care m-a vizitat la cererea ei. El m-a îndemnat cu seriozitate să mă pocăiesc și să nu-mi mai bat joc de sufletul meu să nu mă mai amănesc cu nădejdea că voi trăi, fiindcă după câte știe el, n-aveam de ce să mai sper, ci să privesc fără prefăcătorie și cu tot sufletul spre Dumnezeu, cerând îndurare în numele lui Cristos. Și-a întărit vorbele cu citate potrivite din Sfânta Scriptură, în care cei mai mari păcătoși erau îndemnați să se căiască și să nu mai apuce pe căi rătăcite și, după toate astea, a îngenunchat și s-a rugat alături de mine.

De-abia acum dădeam pentru întâia oară semne de căință. Acum începeam să privesc cu groază îndărăt spre viața mea trecută și, fiindcă pătrundeam cu privirea în ceea ce e dincolo, lucrurile vieții începeau să-mi apară într-o lumină nouă și sub o înfățișare cu totul deosebită de cum îmi apăruseră înainte, așa cum cred că se întâmplă oricui în clipe din acestea. Părerile mele despre fericire, bucurie, durerile vieții erau acum cu totul schimbate și în mintea mea era loc numai pentru gânduri mult mai înalte decât tot ceea ce cunoscusem în viață, așa încât mi se părea cea mai mare prostie să pun greutate pe ceva, fie chiar și pe lucrul cel mai de preț din lumea asta.

Cuvântul "veșnicie" îmi apărea cu toate adaosurile lui ne-pătrunse și înțelegerea mea despre el se lărgise într-atât, încât nici nu știam cum să-i dau grai. Între altele, cât de lipsite de noimă îmi apăreau toate lucrurile

plăcute vreau să spun acelea ce treceau înainte drept plăcute acum când mă gândeam că, de dragul fleacurilor acestora josnice, ne pierdeam fericirea veșnică.

O dată cu astfel de gânduri mă cuprindeau, în chip firesc, spre muștrări de cuget pentru purtarea mea păcătoasă din trecut; căci pierdusem orice speranță de a fi fericită în veșnicia în care mă pregăteam să intru dimpotrivă, eram sortită tuturor nenorocirilor; și la asta se adăuga gândul groaznic că nenorocirea va fi veșnică.

Nu sunt în stare să dăscălesc pe nimeni, dar atât cât mă pricep, vreau să redau lucrurile întocmai cum mi-apăreau atunci, deși sunt departe de a da grai simțămintelor vii care îmi năpădeau sufletul în clipele acelea într-adevăr, acele simțăminte nu pot fi lămurite prin cuvinte, sau dacă pot fi, atunci nu sunt eu într-atâta stăpână pe cuvinte, încât să le pot împărtăși. E treaba fiecărui cititor chibzuit să gândească cu rost asupra lor, așa cum îl vor îndruma propriile lui împrejurări și, cândva, fiecare om poate simți ceva asemănător vreau să spun, să aibă o înțelegere mai limpede a lucrurilor viitoare decât a avut până atunci și o teamă mai adâncă în legătură cu propria sa răspundere.

Dar să mă întorc la povestea mea. Pastorul îmi dădea ghes să-i spun, în măsura în care socoteam de cuviință, cum stăteam eu cu credința în ceea ce va fi dincolo. Mi-a spus că n-a venit la mine ca un obișnuit al locului, a cărui treabă e să stoarcă mărturisiri de la pușcăriași, pentru ca să dea de urma altor răufăcători; că treaba lui este să mă îndemne să-i vorbesc atât de sincer, încât să-mi ușurez cugetul și să-i îngădui lui să-mi aducă mântuire, atât cât îi stă în puteri; și m-a încredințat că orice i-aș spune va închide în el ca pe o taină cunoscută numai de Dumnezeu și de mine; că nu dorește să afle nimic decât numai pentru a fi în stare să-mi dea un sfat bun și să se roage Domnului pentru mine.

Această purtare cinstită și prietenoasă a rupt zăgazurile patimilor mele. În felul ăsta, omul mi-a pătruns în suflet; iar eu i-am dezvăluit întreaga ticăloșie a vieții mele. Pe scurt, i-am făcut un rezumat al acestei istorii, i-am zugrăvit, ca într-o miniatură, purtarea mea pe un răstimp de cincizeci de ani.

Nu i-am ascuns nimic, iar el, în schimb, m-a sfătuit să mă căiesc

sincer, mi-a explicat ce înțelege el prin căință și, pe urmă, mi-a arătat ce nesfârșită e îndurarea hărăzită de cer păcătoșilor celor mai înverșunați, așa încât eu n-am mai putut rosti nici o vorbă de deznădejde sau de îndoială că mă voi mântui; asta a fost starea în care m-a lăsat după prima noapte.

A doua zi de dimineață, a venit din nou și m-a lămurit mai departe despre felul cum lucrează îndurarea divină; după el, nu trebuia să fac altceva decât să o doresc din toată inima și să fiu gata s-o primesc nu era nevoie decât de sinceră părere de rău și ură față de acele fapte, care abătuseră, pe bună dreptate, asupra mea răzbunarea cerească. Nu mă simt în stare să repet cuvântările minunate ale acestui om neobișnuit; tot ce pot face este să spun că a dat viață nouă inimii mele și m-a adus într-o stare pe care nu o cunoscusem niciodată înainte. Eram copleșită de rușine și durere la gândul vieții mele trecute și totuși plină de o bucurie tainică, uimitoare, la gândul că sunt cu adevărat pocăită și că primesc mângâierea cuvenită unei pocăite cu alte cuvinte plină de nădejdea iertării. Și atât de repede îmi umblau gândurile și atât de mare era înrâurirea lor asupra mea, încât mi se părea că, în clipa aceea, aș fi în stare să pășesc de bunăvoie spre osândă, fără nici o neliniște, încredințându-mi ca o pocăită ce eram sufletul întreg îndurării celei nesfârșite.

Pastorul cel bun era atât de mișcat, văzând ce înrâurire au cuvintele lui, încât a binecuvântat numele Domnului, care pogorâse asupra mea, și s-a hotărât să nu mă mai părăsească până în ultima clipă.

A durat nu mai puțin de douăsprezece zile de la primirea sentinței de către mai mulți dintre noi și până la venirea ordinului de execuție, cum i se spune, când am aflat și numele meu printre numele celor osândiți. Ce lovitură groaznică pentru nobilele mele hotărâri! Parcă m-a înjunghiat în inimă și, de două ori, una după alta, mi-am pierdut cunoștința, fără să fiu în stare să scot vreo vorbă. Pastorul cel de treabă era adânc mâhnit din pricina mea și a făcut tot ce i-a stat în putință ca să mă mângâie, cu aceleași cuvinte și cu aceeași vorbire mișcătoare de mai-nainte, iar în seara aceea nu s-a mișcat de lângă mine până ce nu l-au poftit paznicii să plece, dacă nu cumva voia să rămână închis cu mine peste noapte, ceea ce n-a vrut.

M-am mirat mult că nu l-am văzut toată ziua următoare, căci era ajunul zilei stabilite pentru execuție; și eram descurajată și abătută, ba n-a lipsit mult să mă prăbușesc din lipsa acelei mângâieri, pe care el în atâtea rânduri și cu atâta succes mi-o adusese, ori de câte ori venise. Am așteptat cu mare nerăbdare și cu mintea nespus de împovărată până la patru, când s-a arătat și el în odaia mea căci mi se făcuse hatârul, în schimbul banilor fiindcă acolo nu poți face nimic fără bani să nu stai în temnița celor osândiți, printre ceilalți prizonieri care așteptau moartea, ci să locuiesc singură, într-o odăiță murdară.

Mi-a zvâcnit inima de bucurie, încă înainte de a-l vedea, când i-am auzit glasul la ușă dar să judece oricine ce s-a petrecut în inima mea când, după ce în puține cuvinte și-a cerut iertare că nu venise, mi-a arătat că folosisese timpul acesta spre binele meu, că făcuse rost de la judecător de un raport favorabil cu privire la cazul meu și că, pe scurt, mi-adusese o amânare.

Mi-a împărtășit cu multă prevedere vestea pe care, dac-ar fi ascuns-o, ar fi fost de două ori crud cu mine. Și după cum mă lăsase înainte covârșită de durere, tot așa acum, mă copleși bucuria și am căzut într-un leșin mai primejdios decât primul, și n-a fost ușor să fiu readusă în simțiri.

După ce m-a îndemnat creștinește să nu alung din cugetul meu amintirea suferințelor trecute, din pricina bucuriei amânării, și mi-a spus că trebuie să plece ca să treacă amânarea în registre și s-o arate judecătorului, bunul pastor s-a ridicat și, înainte de a pleca, s-a rugat din tot sufletul lui Dumnezeu pentru mine, pentru ca pocăința mea să fie neprefăcută și sinceră și pentru ca reîntoarcerea mea la viață, cum a zis, să nu fie o reîntoarcere la nebuniile unei vieți pe care luasem atât de solemn hotărârea s-o părăsesc. M-am rugat și eu din toată inima alături de el și trebuie să spun că, în noaptea aceea, am fost mai adânc mișcată de îndurarea Domnului care-mi crușase viața și mai îngrozită de păcatele mele, tocmai din pricina acelei îndurări, decât fusesem vreodată în mijlocul suferințelor dinainte.

Toate astea pot fi socotite fără rost și prea depărtate de scopul acestei cărți; mă gândesc mai cu seamă că mulți dintre cei cărora le-a plăcut și pe care i-a distrat povestirea ticăloșiilor din viața mea s-ar putea să nu guste

partea asta, care e de fapt cea mai frumoasă, cea mai prielnică mie, cea mai bogată în învățăminte pentru alții. Totuși, nădăjduiesc că și aceștia îmi vor îngădui să-mi spun povestea până la capăt, care poveste ar fi altfel spre rușinea celor ce spun că nu le place căința tot atât cât le-a plăcut nelegiuirea și căroră le-ar plăcea ca istoria mea să fie o tragedie în lege, așa cum s-ar fi putut să fie.

Dar să spun mai departe. În dimineața următoare a avut loc în închisoare o scenă cu adevărat tristă. Am fost trezită dimineață de dangătul clopotului celui mare de la biserica Sf. Mormânt vestind ziua execuției. De îndată ce se porni să bată, strigăte groaznice se auziră din temnița celor osândiți, unde zăceau șase sărmame ființe ce trebuiau să fie executate în ziua aceea, una pentru o pentru o nelegiuire, alții pentru furt și doi pentru omor.

Au răsunat apoi strigăte nedeslușite prin toata clădirea, strigăte ce veneau de la cei închiși care-și arătau, fiecare în felul lui, jalea pentru sărmamele fapte sortite morții. Unii plâneau de jale, alții le strigau vorbe grosolane și le urau călătorie sprâncenată alții blestemau și-i afuriseau pe cei care-i aduseseră aci, mulți se înduioșau și câțiva, puțini, foarte puțini, se rugau pentru ei.

Mi-era greu să găsesc stăpânirea trebuincioasă pentru a binecuvânta soarta îndurătoare ce mă smulsese, cum ar veni, din ghearele pierzării. Stăteam, ca să spun așa, mută, copleșită de gândul acesta, fără să fiu în stare să dau glas simțămintelor din inima mea căci în asemenea împrejurări, simțămintele se învâlmășesc în așa hal, încât nu ești în stare nici măcar să le stăpânești desfășurarea.

În tot timpul cât bieții osândiți se pregăteau de moarte, iar capelanii, cum sunt numiți, aveau de lucru cu ei, îndemnându-i să-și primească osândă cu supunere va să zică în tot timpul ăsta, eu tremuram în așa hal, de parcă m-aș fi aflat în aceeași situație ca în ajun mă scuturam de parcă aș fi fost bolnavă de friguri, încât nici de vorbit nu puteam vorbi, iar de arătat, arătam ca o smintită. De îndată ce-au fost cu toții încărcați în căruțe și duși, lucru la care totuși n-am avut inimă să privesc va să zică, de îndată ce plecară, m-am pornit fără voia mea pe plâns, așa doar din slăbiciune, dar

plângeam atât de tare și m-a ținut atât de mult, încât nu știam ce să fac, căci nu mă puteam opri sau stăpâni, oricât aș fi vrut și mi-aș fi făcut curaj.

Criza asta de plâns m-a ținut aproape două ceasuri și cred că a durat până ce osândiții au ajuns pe lumea cealaltă, iar după aceea a urmat un fel de bucurie umilă, pocăită, gravă era o exaltare, un elan de recunoștință și asta a ținut aproape toată ziua.

Seara, pastorul cel cumsecade a venit din nou și mi-a spus vorbe frumoase, în felul lui obișnuit. M-a felicitat pentru că mai aveam un răgaz să mă căiesc, în timp ce destinul celor șase nenorociți era pecetluit, căci le era luată acum putința să-și mântuie sufletele m-a îndemnat să-mi păstrez în fața vieții aceleași sentimente pe care le avusesem când mă găseam în fața veșniciei; și, la urmă de tot, mi-a spus să nu socotesc că am scăpat, fiindcă amânarea nu însemna iertare, iar el nu putea răspunde pentru ce avea să se mai întâmple: totuși, mi se făcuse hatârul de a mi se da un răgaz mai lung și era treaba mea să mă folosesc de acest răgaz.

Cuvântarea asta a lăsat un fel de tristețe în mima mea, fiindcă înțelegeam că ma mai pot încă aștepta la un sfârșit nenorocit, lucru de care el însă nu era sigur totuși, în ziua aceea, nu i-am mai pus întrebări, fiindcă omul spusese că va face tot ce-i va sta în puteri ca să ducă lucrul la bun sfârșit și crede că va putea să facă asta, dar n-ar putea să-mi garanteze și urmările au arătat că avea dreptate să vorbească așa. Vreo două săptămâni după asta, m-a cuprins teama că voi fi trecută în ordinul următor de execuție și n-am scăpat decât cu mare greutate, până la urmă făcând o jalbă umilă, în care mă rugam să fiu deportată, într-atât de rău văzută eram și atât de hotărâtor fusese renumele meu de veche răufăcătoare; deși, în privința asta, nu mi se făcea dreptate, pentru că drept orice aș fi trecut în ochii judecătorului, după litera legii nu eram o veche răufăcătoare, căci nu fusesem niciodată înainte adusă în fața judecății așa încât judecătorul n-avea temei să mă socotească o veche răufăcătoare, măcar că magistratul orașului a binevoit să prezinte cazul meu cum i-a plăcut lui.

Acum eram, într-adevăr, sigură că am scăpat cu viață, dar asta în împrejurările grele ale condamnării la deportare, care luată în sine era într-adevăr o osândă grea, deși, judecând prin comparație, nu părea să fie; drept care nici nu vreau să vorbesc despre osânda mea și nici despre

alegerea în fața căreia am fost pusă. Cu toții suntem gata să alegem orice mai degrabă decât moartea, mai ales când gândul la ceea ce va veni după aceea e neliniștitor, cum era cazul cu mine.

Pastorul cel bun care, deși un străin pentru mine, se ostenise să capete amânarea, a jelit din toată inima. Trăgea nădejde, după cum spunea, să-mi sfârșesc zilele sub înrâurirea bunelor lui învățăminte, ca să nu uit de nenorocirile de odinioară, destrăbălându-mă în mijlocul liotei aceleia de nenorociți trimiși în surghiun, unde, spunea el, trebuie să am parte, în chip neobișnuit, de harul Domnului, ca să nu mă păcătoșesc din nou ca înainte.

N-am mai pomenit de mult de îngrijitoarea mea, care fusese greu bolnavă și tot atât de aproape de moarte, prin această boală, pe cât fusesem și eu datorită osândeii mele. Se pocăise tare și n-am mai pomenit de ea, fiindcă într-adevăr, în tot timpul ăsta, n-o văzusem de loc dar acum se însănătoșise și, putând să iasă din casă, veni să mă vadă.

I-am povestit despre situația mea și despre valurile de teamă și speranță care mă năpădiseră; i-am spus de ce scăpaseră și cu ce preț; și a fost de față când duhovnicul meu a dat grai temerii de a nu mă vedea cufundându-mă din nou în ticăloșie și înhăitându-mă cu nemernicii care sunt de obicei deportați. Într-adevăr, îmi făceam și eu gânduri în privința asta, pentru că știam ce lepădături plecau în surghiun și i-am spus îngrijitoarei că temerile bunului pastor nu erau fără temei.

— Bine, bine, făcu ea, dar nădăjduiesc că n-ai să te lași ispitită de pilde atât de îngrozitoare. Și de îndată ce ne părăsi pastorul, îmi spuse că nu trebuie să mă descurajez, fiindcă s-ar putea să se găsească pentru mine mijloace deosebite, lucru despre care-mi va vorbi mai târziu.

Am privit-o cu gravitate, mi s-a părut că e mai veselă decât fusese în ultima vreme și mi-au încolțit în minte mii de gânduri de salvare, dar pentru nimic în lume nu-mi puteam închipui pe ce cale se va întâmpla acest lucru sau ce mijloc ar fi cu putință; eram totuși prea curioasă ca s-o las să plece fără să mă lămurească și, măcar că nu avea nici un chef s-o facă, totuși, la stăruințele mele, mi-a răspuns în puține cuvinte, cam așa:

— Ai bani, nu-i așa? Te întreb eu, fetițo, ai cunoscut vreodată, în viața

ta, un om cu 100 de lire în buzunar care să fie deportat?

Eu am înțeles numaidecât, dar i-am răspuns că nu vedeam cum aş putea să nădăjduiesc ceva, altfel decât prin supunere la poruncă şi că, de vreme ce asprimea pedepsei era totuşi socotită un semn de îndurare, fără îndoială că mă voi supune întocmai. Ea n-a zis decât atât:

— O să încerc ce se poate face; şi cu asta a plecat.

După aceea am mai stat în închisoare vreo cincisprezece săptămâni. Nu ştiu ce rost a avut, dar la capătul acestui răstimp am fost îmbarcată pe o corabie de pe Tamisa şi, o dată cu mine, o bandă de treisprezece răufăcători dintre cei mai înrăiţi pe care i-a dat Newgate-ul în vremea mea şi zău că ar fi nevoie de o poveste mai lungă decât a mea ca să istorisesc halul de neruşinare, de îndrăzneală şi ticăloşie la care ajunseseră acei treisprezece oameni, ca şi felul cum s-au purtat în timpul călătoriei; despre toate astea însă am mărturii foarte vesele primite de la căpitanul vasului, mărturii scrise pe larg din porunca acestuia de către secundul său.

Poate că ar fi socotit neserios faptul să descriu toate întâmplările mărunte din acest răstimp al vieţii mele, adică între momentul când am primit ordinul de deportare şi cel al îmbarcării pe corabie de altfel, sunt prea aproape de sfârşitul istoriei mele ca să mai am răgaz şi pentru asta; totuşi nu trebuie să trec cu vederea ceva în legătură cu mine şi cu bărbatul meu din Lancashire.

După cum am spus mai înainte, el fusese dus din temniţa obişnuită în partea dinspre curte a închisorii, împreună cu trei dintre tovarăşii lui, căci puţin timp după aceea, s-a mai găsit unul care a fost aruncat lângă ei aici, nu ştiu din ce pricină, au fost ţinuţi fără a fi duşi la judecată, vreme de aproape trei luni. Se pare că găsiseră mijlocul de a mitui sau de a cumpăra câţiva martori şi acum era lipsă de mărturii ca să poată fi condamnaţi. După multe încurcături iscate din pricina asta, s-au găsit dovezi destule împotriva a doi dintre ei, care au şi fost duşi dar cu privire la ceilalţi doi şi, între ei, soţul meu din Lancashire, nu se hotărâse încă nimic. Exista, pare-se, câte un martor hotărât împotriva fiecăruia din ei, dar fiindcă legea cerea doi martori, nu se putea face nimic. Totuşi, nu voiau să le dea drumul, fiind siguri că, până la urmă, se vor ivi şi alte mărturii şi cu gândul ăsta, mi se pare că s-a dat de ştire cum că fuseseră prinşi cutare oameni şi

că oricine poate veni la închisoare să-i vadă.

M-am folosit de prilejul ăsta ca să-mi potolesc curiozitatea și am spus că fusesem jefuită în diligența de Dunstable și că vreau să-i văd pe cei doi hoți de drumul mare. Când am ajuns în curtea dinăuntru, m-am travestit și mi-am acoperit fața, așa încât nu se vedea mai nimic și nu se putea cunoaște cine sunt, iar la întoarcere am spus în gura mare că știu cine sunt prizonierii.

Îndată s-a răspândit vorba prin toată închisoarea că Moll Flanders va depune mărturie împotriva unuia dintre hoții de drumul mare și că, în felul ăsta, voi scăpa de deportare.

Oamenii au auzit și ei, și bărbatul meu a dorit numaidecât s-o vadă pe această doamnă Flanders, care-l cunoaște atât de bine, de e gata să depună mărturie împotriva lui prin urmare, mi s-a dat învoire să-l văd. M-am îmbrăcat elegant, atât -cât îmi îngăduiau cele mai bune haine pe care mă înduram să le port aici, și cu fața ascunsă într-o glugă, m-am dus în curtea interioară. La început omul mi-a vorbit puțin, dar m-a întrebat dacă-l cunosc. I-am spus:

— Da, foarte bine; dar după cum îmi ascundeam fața, tot astfel îmi prefăceam și glasul, așa încât n-a putut ghici cine sunt.

M-a întrebat unde-l văzusem și i-am răspuns că între Dunstable și Brickhill; apoi, întorcându-mă spre temnicer, care era de față, l-am întrebat dacă nu mi se îngăduie să vorbesc cu prizonierul între patru ochi. Omul a zis:

— Da, da, apoi s-a retras cuviincios.

De îndată ce plecă temnicerul, eu am închis ușa, mi-am azvârlit gluga și am spus izbucnind în lacrimi:

— Dragul meu, nu mă cunoști?

El a pălit și a rămas mut, ca un om lovit de trăsnet și, nefiind în stare să-și stăpânească uluirea, n-a spus decât atât:

— Dă-mi voie să mă așez; și, așezându-se la masă, și-a sprijinit capul în palmă apoi și-a ațintit ochii în pământ ca un neghiob.

Pe de altă parte, eu plângeam atât de tare, încât a trecut o bună bucată de timp înainte să ne putem vorbi; dar după ce m-am răcorit, am

repetat aceleași cuvinte:

— Dragul meu, nu mă recunoști? la care el a răspuns:

— Ba da.

Și iar n-a mai spus nimic câțeva vreme. După un timp, în care tot nu putea să-i treacă uimirea de la început, și-a ridicat ochii spre mine și a spus:

— Cum ai putut să fii atât de crudă?

Eu nu prea înțelegeam ce vrea să spună și am răspuns:

— Cum poți să mă numești crudă?

— Să vii să mă vezi într-un loc ca ăsta nu înseamnă oare să mă jignești? Eu nu te-am jefuit, cel puțin nu la drumul mare.

Mi-am dat seama după spusele lui că habar n-avea de starea nenorocită în care mă aflam; el credea că, știindu-l aci, venisem să-i imput că mă părăsise. Dar eu aveam prea multe pe inimă ca să mă supăr și i-am spus, în puține cuvinte, că era departe de mine gândul de a-l jigni, ci că, mai degrabă, venisem ca să ne mângâiem unul pe altul; că va crede cu ușurință că nu ăsta e gândul meu, când îi voi spune că mă aflu într-o situație mai proastă ca a lui, și asta în multe privințe. A părut îngrijorat când am spus că starea mea e mai proastă ca a lui și mi-a zis zâmbind ușor:

— Cum e cu puțință? Când mă vezi în lanțuri, și încă ia Newgate, și știi că doi dintre tovarășii mei au și fost executați, poți spune că situația ta e mai rea decât a mea?

— Ei, dragul meu, zic eu, ar fi o treabă lungă să mă apuc să-ți povestesc, și tu să asculți, istoria mea nenorocită; dar dacă vrei s-o auzi, ai să socotești și tu că situația mea e mai proastă ca a ta.

— Cum se poate una ca asta, când eu aștept să fiu osândit la moarte în prima sesiune?

— Da, zic eu, uite că se poate și află că eu am fost osândită acum trei sesiuni și sunt și acum sub puterea osândeii de moarte. Așa-i că stau mai prost ca tine?

Când a auzit asta, a tăcut iarăși de parc-ar fi amuțit și, după câteva clipe, a ridicat capul.

— Nenorocită pereche! zice. Cum e cu puțință?

Eu l-am luat de mână.

— Hai, dragul meu, zic, să ședem și să asemuim suferințele noastre. Sunt închisă aici și mă aflu într-o situație mult mai proastă ca a ta, așa încât când ți-oi istorisi amănuntele, n-o să-ți mai fie teamă că am venit să te jig-nesc.

Și ne-am așezat amândoi, iar eu i-am spus din povestea mea atât cât am socotit de cuviință; am întors-o la urmă în așa fel, încât el să creadă că ajunsese în neagră sărăcie și de aceea mă înhăitasem cu niște oameni care, vrând să-mi ușureze nenorocirile, mă împinseseră pe o cale necunoscută mie înainte. Am mai spus că, încercând să fur pe un negustor, fusesem prinsă, căci mă aflasem chiar în ușă și slujnica mă împinsese înăuntru; că nici nu spărsesem broasca, nici nu furasem nimic, dar, cu toate astea, fusesem socotită vinovată și osândită la moarte; dar că judecătorii, aflând despre împrejurările grele în care mă aflasem, obținuseră să fiu numai deportată.

I-am spus că cel mai mult pătimisem fiindcă, la închisoare, fusesem luată drept una Moll Flanders, o hoată vestită prin loviturile ei, despre care toată lumea auzise, dar pe care n-o văzuse nimeni dar, după cum știa și el, pe mine nu mă chema așa. Puneam totul în seama ghinionului, spunând că sub numele ăsta fusesem tratată ca o veche răufăcătoare, deși eram la prima faptă de acest fel care se cunoștea despre mine. I-am istorisit pe larg tot ce mi se întâmplase de la ultima noastră întâlnire, dar i-am spus că-l mai întâlnisem o dată, din ziua când credea el că ne văzusem ultima oară pe urmă, i-am povestit cum îl zărisem la Brickhill, cum era urmărit și cum, în urma declarației mele că-l cunosc și că e om cinstit, urmărirea fusese oprită iar comisarul plecase.

El a ascultat cu cea mai mare luare-aminte, zâmbind la anumite amănunte, fiindcă loviturile mele erau mult sub cele pe care le condusesese el; dar când ajunsei la întâmplarea din Little Brickhill, s-a mirat foarte:

— Va să zică tu erai aceea, draga mea, zise, care ai oprit mulțimea din Brickhill?

— Da, i-am răspuns, sigur că eu eram. Pe urmă i-am dat anumite amănunte care mă izbiseră în ziua aceea la el.

— Dacă-i așa, zise el, tu ai fost cea care mi-ai salvat atunci viața și mă bucur că ți-o datorez ție, căci acum vreau să-mi plătesc datoria și să te scap din situația în care te afli, măcar de m-ar costa și viața.

Eu n-am vrut cu nici un chip; primejdia era prea mare și nu făcea să-și pună pielea în joc pentru o viață care nu merita să fie salvată. El a spus că nu-i vorba de asta, fiindcă pentru el viața mea făcea cât o lume întreagă era o viață care îi dăduse lui viață nouă.

— Căci, spuse, până în clipa din urmă când am fost prins, nu m-am aflat niciodată în primejdie adevărată decât numai atunci.

Într-adevăr, în împrejurarea aceea, primejdia venea tocmai din siguranța lui că nu e urmărit pe drumul acela; căci ei plecaseră cu totul pe alt drum din Hockley și ajunseseră la Brickhill, trecând peste un ținut de hățișuri și fiind siguri că nu-i văzuse nimeni.

Și aci începu să depene povestea vieții lui, care ar putea să alcătuiască o istorie foarte ciudată și nespus de distractivă. Mi-a spus că ieșise la drumul mare cu vreo doisprezece ani înainte de a se însura cu mine; că femeia care-i spunea lui frate nu-i era rubedenie, ci era una din bandă, care păstra legătura cu ei, dar trăia tot timpul la oraș unde avea cunoștințe în lumea mare; că ea îi înștiința cu privire la oamenii care ieșeau din oraș, și, mulțumită ei, se aleseseră cu câteva prăzi de soi că ea socotea că-i pregătesc o avere mare, când mă adusesese la el dar, din întâmplare, se înșelase, lucru pentru care el nu-i putea purta pică că dacă eu aș fi avut avere, așa cum i se spusese, el era hotărât să se lase de drumul mare și să înceapă o viață nouă, fără să se arate însă în lume înainte de vreo amnistie generală sau înainte de a fi fost în stare să obțină cu bani grațierea lui, așa încât să fie cu desăvârșire liniștit dar, fiindcă lucrurile luaseră o altă întorsătură, fusese nevoit să se apuce iar de vechea lui meserie.

Mi-a povestit pe îndelete câteva din pățaniile lui și mai ales una, când a jefuit diligentele de West Chester lângă Lichfield și s-a ales cu o pradă grozavă după aceea mi-a povestit cum a jefuit cinci crescători de vite din vest, care se duceau să cumpere oi la bâlciul Burford din Wiltshire. Mi-a spus că în astea două rânduri, se alesese cu atâția bani, încât, dacă ar fi știut unde să mă găsească, cu siguranță că ar fi primit propunerea mea de a pleca împreună în Virginia sau de a ne statornici pe o plantație sau în

vreo colonie englezească din America.

Mi-a spus că-mi scrisese trei scrisori, pe care le adresase așa cum îl învățasem eu, dar că nu primise nici o veste de la mine. Știam că spune adevărul, dar cum scrisorile astea îmi picaseră în mână cât mai trăia ultimul meu bărbat, n-avusesem încotro și nu-i răspunsesem la ele, tocmai ca să-și închipuie el că se pierduseră.

Mi-a spus apoi că, descurajat astfel, și-a văzut mai departe de meseria lui, deși după ce pusese mâna pe atâția bani nu se mai arunca atât de orbește ca înainte în primejdie. După aceea, mi-a istorisit câteva întâlniri grele și nebunești pe care le avusese la drumul mare cu diferiți gentlemen, dintre cei care se despart din cale-afară de greu de banii lor și mi-a arătat câteva răni cu care se alesese; și zău că una sau două erau înspăimântătoare, mai ales una făcută de un glonte care-i sfârtecăse brațul și alta de o sabie care-i străpunsese trupul, dar fiindcă nu pătrunsese în măruntaie, omul se vindecă. Unul din tovarășii lui rămăsese atunci cu credință lângă el și-l ajutase ca un adevărat prieten să străbată călare cale de aproape optzeci de mile până ce se găsisse cine să-i pună brațul în nemișcare și pe urmă tot tovarășul lui îi adusese un chirurg, într-un oraș mare așezat departe de locul unde căpătase soțul meu rana. Omul spusese că ei sunt niște gentlemen care călătoresc spre Carlisle, că pe drum fuseseră atacați de tâlhari și ca unul dintre ei îl împușcase pe tovarășul lui în braț.

Toate astea, zicea, le potrivise prietenul lui atât de bine, încât nimeni nu-i bănuise de nimic și el avusese astfel răgaz să stea liniștit până ce se vindecă. Mi-a mai istorisit atâtea despre pățaniile lui, încât îmi vine greu să nu le povestesc, dar asta e povestea mea și nu a lui.

După aceea, l-am întrebat care e situația lui în momentul de față și la ce se aștepta când avea să ajungă în fața judecății. El mi-a răspuns că n-aveau dovezi împotriva lui căci din cele trei jafuri care li se puneau în seamă, el nu fusese, spre norocul lui, amestecat decât într-unul și că un singur martor fusese găsit pentru fapta asta, ceea ce nu era de ajuns dar era de așteptat că se vor ivi și alții și că atunci când mă văzuse mai întâi, crezuse că pentru asta venisem dar dacă nu se ivea nimeni care să depună împotriva lui, nădăjduia că-l va vedea pe drumul prinsese el de știre că, dacă

primește să fie deportat, scapă de judecată, dar cu nici un chip nu se putea gândi la una ca asta și i se părea mai ușor să se lase spânzurat.

Eu l-am certat pentru asta, mai întâi pentru că, dacă-l deportează, se pot găsi nenumărate căi pentru un gentleman ca el și un om atât de cutezător de a veni înapoi, ba chiar mijloace de a se întoarce încă înainte de a fi plecat. La vorbele astea a zâmbit, spunând că ultima cale îi surâde, fiindcă îl îngrozește gândul de a fi trimis pe vreo plantație, așa cum romanii își trimiteau sclavii să muncească în mine; că trecerea pe un alt tărâm i se pare mai ușor de îndurat cu ajutorul ștreangului și asta este părerea tuturor oamenilor de neam, împinși de nevoi să apuce drumul mare, căci spânzurătoarea înseamnă, cel puțin, sfârșitul tuturor mizeriilor din viața asta; cât despre ceea ce va urma, un om se poate pocăi, după părerea lui, tot atât de sincer în ultimele două săptămâni ale vieții, îndurând grozăviile temniței și ale gropii celor osândiți, ca și în pădurile și în sălbăticia Americii; că supunerea și munca grea sunt lucruri până la care nu se pot niciodată înjosi niște gentlemeni că asta nu-i decât un mijloc de a-l sili să se omoare singuri, ceea ce e mult mai groaznic și ca numai gândul la asta îl scoate din fire.

Eu m-am străduit cât am putut să-i mut gândul și m-am folosit de binecunoscutul mijloc retoric al femeilor adică de lacrimi. l-am spus că rușinea unei execuții publice este, fără îndoială, o povară mai grea asupra cugetului unui gentleman decât orice umilință care ar putea să-l întâmpine pe meleaguri străine, că dincolo are măcar puțința de a rămâne în viață, în timp ce aici totul este pierdut că pentru el e lucrul cel mai ușor din lume să se descurce cu căpitanul vasului, fiindcă ăștia sunt de obicei oameni de înțeleș și e un fleac, mai ales dacă-și face rost de ceva bani, să se răscumpere, după ce va fi ajuns în Virginia.

El m-a privit cu jind și eu am bănuir că n-are bani; dar mă înșelam căci altceva voia el să spună:

— Adineauri mi-ai dat să înțeleș, draga mea, a zis, că există o cale de a mă întoarce încă înainte de a fi plecat și eu am înțeleș că ar fi cu puțință să mă răscumpăr aici. Mai bine plătesc 200 de lire ca să nu plec, decât 100 de lire ca să mi se dea drumul, după ce am ajuns acolo.

— Spui asta, dragul meu, i-am răspuns, fiindcă nu cunoști locurile ace-

lea atât de bine cum le cunosc eu.

— Se poate, a spus el, dar cred totuși că, deși le cunoști, ai face și tu la fel, dacă n-ai avea, după cum mi-ai spus, o mamă acolo.

I-am răspuns că, în ceea ce o privește pe maică-mea, trebuie să fi răposat de mulți ani; cât despre alte rubedenii, pe care le-aș putea avea pe acolo, nu le cunosc, caci de când nenorocirile mă aduseseră în starea în care mă aflam de câțiva ani, nu mai păstrasem nici o legătură cu ele; și că-și poate închipui ușor că, în calitate de răufăcătoare deportată, aș avea parte de o primire rece, când aș călca prima oară pe la ele, așa încât eram hotărâtă să nu le văd, în caz că aș ajunge acolo; dar aveam totuși multe alte planuri, planuri care înlăturau tot ce era neplăcut, iar dacă el ar fi silit să plece, l-aș învăța fără greutate cum să facă pentru ca să n-ajungă niciodată slugă, cu atât mai mult cu cât înțelesesem că nu duce lipsă de bani și e știut că banul e singurul prieten în astfel de împrejurări.

El zâmbi și-mi răspunse că nu se lăudase a avea bani. Eu l-am luat de scurt, spunându-i că nu cred să fi înțeles din vorba mea că aștept să mă ajute el cu banii lui; că, pe de altă parte, deși nici eu n-aveam prea mulți, totuși nu duceam lipsă și, atâta timp cât aveam, eram gata să sporesc avutul lui și nu să-l micșorez, știind că, oricât ar fi avui, în caz de deportare, va avea nevoie de toți.

El mi-a răspuns la asta foarte drăgăstos. Mi-a spus că n-are mare lucru, dar că niciodată nu se va ascunde de mine, dacă eu voi avea nevoie, și m-a încredințat că nu la asta se gândise vorbind cum vorbise; ci doar că era frământat de ceea ce dădusem eu a înțelege; că știe el ce are de făcut aici, dar că, dacă va ajunge acolo, va fi omul cel mai neajutorat și cel mai nenorocit din lume.

I-am spus că se sperie de lucruri care n-au nimic înfricoșător în ele; că dacă are bani, după cum avusesem bucuria de a afla, nu numai că va scăpa de umilințele socotite a fi legate de deportare, dar va putea să înceapă viața pe temelii atât de noi, încât nu se poate să nu izbutească, chiar dacă nu dovedește mai mult decât priceperea obișnuită în astfel de împrejurări că-și amintește cu siguranță cum l-am îndemnat într-acolo cu ani în urmă, pentru ca să ne refacem averile pierdute. Iar acum, pentru a-l încredința de

temeinicia vorbelor mele și de priceperea mea desăvârșită în această metodă, ca și de credința mea desăvârșită în izbândă, îl rog să mă scape întâi pe mine de deportare și, după aceea, îl voi însoți de bunăvoie și în libertate și poate că voi aduce cu mine destui bani ca să-l mulțumesc și pe el. I-am spus că nu-i propun toate astea fiindcă, fără ajutorul lui, nu sunt în stare să trăiesc, ci fiindcă socotesc că nenorocirile amândurora au fost de ajuns ca să ne împace pe amândoi cu gândul de a părăsi această parte a lumii și de a trăi acolo unde nimeni nu ne mai poate imputa trecutul, unde nu va mai exista groaza de groapa osândiților, unde vom privi îndărăt spre toate nenorocirile trecute cu nespusă mulțumire, știind că dușmanii noștri ne-au dat cu totul uitării și că putem trăi ca oameni noi într-o lume nouă, căci nimeni nu va avea nimic cu noi, nici noi cu nimeni.

L-am încolțit cu atâtea argumente și am răspuns la împotrivirea lui înverșunată cu atâta temeinicie, încât omul m-a îmbrățișat, spunându-mi că i-am vorbit cu o sinceritate care l-a copleșit că-mi va urma sfatul și se va strădui să se supună soartei, cu speranța de a găsi mângâiere într-un sfătuitor atât de credincios și un atât de devotat tovarăș în nenorocire. Dar, totuși, mi-a amintit de ce pomenisem eu, anume că s-ar putea găsi o cale de a scăpa înainte de plecare și că ar putea exista mijlocul de a nu mai pleca de loc, ceea ce, spunea el, ar fi mult mai bine. I-am spus că o să vadă și o să fie pe deplin mulțumit, fiindcă voi încerca să fac tot ce-mi va sta în puteri și pe calea asta, dar că dacă nu voi izbuti, o să fie bine și altfel.

Ne-am despărțit după convorbirea asta lungă, cu dovezi de bunăvoință și dragoste, care cred că nu erau mai prejos de cele prilejuite de despărțirea noastră din Dunstable, dacă nu cumva le și întreceau și de abia acum înțelegeam eu limpede pricina pentru care n-a vrut el să mă ducă atunci până la Londra și pentru care mi-a spus la despărțire că e mai cuminte să nu vină cu mine, așa cum ar fi făcut, de n-ar fi stat lucrurile astfel.

Am mai amintit că istoria vieții lui ar fi alcătuit o poveste mult mai plăcută decât a mea; și cel mai straniu lucru din povestea asta este că, vreme de douăzeci și cinci de ani încheiați, omul s-a îndeletnicit cu o meserie atât de nebunească fără să fie prins niciodată și avusese parte de atâtea izbâanzi, încât uneori trăia în tihnă și cu cinste câte un an sau doi, în același

loc, ținând un valet care să-l servească, ba adesea se ducea prin cafenele și-i auzea pe cei jefuiți de el istorisind cum fuseseră jefuiți, vorbind despre locurile și împrejurările jafului, așa încât el îi recunoștea cu ușurință.

Pare-se că așa trăia în apropiere de Liverpool în timpul când, socotindu-mă bogată, avu nenorocul să mă ia de nevastă. Dacă eu aș fi avut averea la care se așteptase el, cred că într-adevăr s-ar fi statornicit și ar fi trăit ca un om cinstit.

Pe lângă atâtea ghinioane, avusese însă norocul să nu se afle chiar pe locul unde se petrecuse jaful pentru care fuseseră închiși, și nici unul dintre cei jefuiți nu putuse jura împotriva lui. Dar pare-se că atunci când a fost prins cu banda, un om din ținut, rău de gură, a cerut osândirea lui; și acum că se dăduse sfoară în țară, se mai așteptau și alte mărturii împotriva-i și asta era pricina pentru care-l țineau închis.

Totuși, propunerea de deportare se făcuse, după cum am înțeles eu, la stăruința unui om sus-pus, care-l îmboldea să primească; și, fiindcă era de așteptat că se vor ivi și alții care să depună împotriva lui, mi s-a părut că prietenul lui avea dreptate și mă țineam de el zi și noapte ca să nu mai amâne.

În cele din urmă, a primit cu mare greutate; dar, deoarece nu se citise încuviințarea de deportare în fața Curții și la cererea lui, așa cum era cazul meu, era greu să scape de îmbarcarea de bunăvoie, cum îi spusese eu că ar trebui să facă căci prietenul lui garantase că omul va pleca de bunăvoie și nu se va întoarce înainte de termen.

Greutatea asta mi-a răsturnat toate planurile, căci măsurile pe care le-am luat după aceea ca să mă eliberez pe mine nu puteau duce la nimic, decât dacă-l părăseam și-l lăsam să plece singur în America, iar el declara că decât asta mai bine spânzurătoarea.

Să mă întorc acum la povestea mea. Se apropia și pentru mine ceasul despărțirii; îngrijitoarea mea, care mi-a rămas până la urmă prietenă, încercase să mă scape, dar nu era chip decât cu cheltuieli prea mari pentru punga mea, ținând seama de faptul că, dacă nu mă gândeam să mă apuc de vechea mea meserie, a rămâne fără lețcaie era mai rău decât deportarea, pentru că acolo aveam din ce trăi și aici n-aveam. Pe de altă

parte, bunul meu duhovnic făcea ce putea pentru a împiedica deportarea dar i s-a răspuns că, în urma primei lui cereri, mi se acordase viața și, prin urmare, n-ar mai trebui să ceară nimic. Era vădit îndurerat de gândul acestei plecări, pentru că, îmi zicea, se temea că înrâurirea bună pe care o avusese gândul morții asupra mea, înrâurire sporită de învățămintele lui, se va pierde și evlaviosul pastor era nespus de îngrijorat din pricina asta.

Pe de altă parte, acum eu nu mai stăruiam atât de tare să rămân, dar îi ascundeam pastorului pricina, așa încât, până la urmă, omul a știut că plec cu nespusă silă și durere.

În luna februarie, am fost predată împreună cu alți treisprezece deținuți unui negustor care făcea negoț cu Virginia și apoi îmbarcată pe bordul unui vas ancorat la Deptford Reach. Ofițerul închisorii ne-a predat pe bord, iar căpitanul vasului i-a dat în schimb dovadă de primire.

În noaptea aceea, am fost băgați în cală și stăteam atât de înghesuiți de credeam c-o să ne înăbușim din lipsă de aer. În dimineața următoare, corabia a ridicat ancora și a coborât pe fluviu până într-un loc numit Bugby's Hole și asta în înțelegere cu negustorul, după cum ni s-a spus, ca să ni se ia orice mijloc de scăpare. Totuși, după ce vasul a ajuns acolo și a ancorat, ni s-a dat voie să ieșim pe punte, dar nu pe cea de sus, care era păstrată numai pentru folosul căpitanului și al călătorilor.

Când mi-am dat seama, după zgomotul pe care-l făceau oamenii deasupra capului meu și după mișcarea vasului, că o pornisem, am rămas uimită. Mă temeam că vom pleca fără a se îngădui prietenilor noștri să ne vadă; dar curând după aceea, când am văzut că ancorăm, m-am liniștit, fiindcă ni s-a dat de știre că a doua zi de dimineață vom fi liberi să ieșim pe punte și să ne vedem prietenii.

În noaptea aceea am dormit pe tare la fel ca ceilalți osândiți, dar pe urmă, cei care aveau ceva așternut au primit cămăruțe pentru dormit și un locșor pentru un cufăr sau o lădiță cu haine sau rufe (trebuie să adaug: dacă aveau, căci unii n-aveau nici cămăși, nici schimburi, fie ele de pânză sau de lână, ci numai ce era pe ei și nici măcar un ban, cu care să se descurce; totuși am văzut că și ăștia o duceau destul de bine pe vas, mai ales femeile, fiindcă ele primeau de la marinarii cărora le spălau rufele destui bani ca să-și cumpere tot ce le trebuie).

A doua zi de dimineață, când ni s-a dat voie să ieșim pe punte, am întrebat pe unul dintre ofițeri dacă mi se poate îngădui să trimit o scrisoare pe mal, ca să-mi înștiințez prietenii unde mă aflu și să mi se trimită câteva lucruri trebuincioase. S-a nimerit să vorbesc chiar cu șeful de echipaj, un om foarte politicos, curtenitor, care mi-a spus că mi se va îngădui tot ce doresc și ce mi se poate încuviința fără risc. I-am spus că altceva nu doresc, iar el mi-a răspuns că barca se duce la Londra o dată cu fluxul următor, iar el va da poruncă să mi se ia scrisoarea.

Prin urmare, când barca a fost gata de plecare, ofițerul a venit să-mi spună că pleacă și el cu barca și că, dacă scrisoarea mea e scrisă, se îngrijește el de ea. Eu îmi pregătisem dinainte pană, cerneală și hârtie și aveam o scrisoare gata scrisă către îngrijitoarea mea. Și am mai băgat în plic și una pentru tovarășul meu de odinioară, despre care nu i-am spus nici până la urmă îngrijitoarei că e bărbatul meu. În scrisoare, îi scriam îngrijitoarei unde se află vasul și stăruiam să-mi trimită lucrurile pe care mi le pregătise pentru marea călătorie.

O dată cu scrisoarea i-am dat șefului de echipaj și un șiling pentru purtătorul scrisorii, rugându-l să o trimită mai departe de îndată ce coboară pe mal, pentru ca să mai pot primi prin același om un răspuns și să aflu ce se întâmplă cu lucrurile mele.

— Căci, domnule, i-am spus, dacă vasul pornește înainte de le primesc, sunt pierdută.

Am avut grijă, atunci când i-am dat șilingul să-l las să vadă că sunt ceva mai bine înzestrată decât ceilalți prizonieri că am o pungă cu bani destui; și mi-am dat seama numaidecât că, de îndată ce i-a văzut, am avut parte de un tratament deosebit de cel pe care l-aș fi avut altfel; căci deși omul fusese într-adevăr binevoitor înainte, dintr-un soi de milă firească față de mine, o biată femeie în suferință, totuși, după aceea, a fost neobișnuit de politicos și mi-a făcut rost să fiu mai bine tratată pe vas decât aș fi fost altminteri. Lucrul se va vedea la momentul potrivit.

Omul a predat cinstit scrisoarea chiar în mâinile îngrijitoarei mele și mi-a adus răspunsul ei; și o dată cu răspunsul, mi-a înapoiat șilingul.

— Uite-ți șilingul, zice, fiindcă am predat chiar eu scrisoarea.

Eu nu știam ce să spun de mirată ce eram, dar după o tăcere am spus:

— Domnule, ești prea drăguț; ar fi fost firesc atunci să-ți plătești o trăsură.

— Nu, nu, face el, sunt plătit cu vârf și îndesat. Cine-i doamna aceea? E sora dumitale?

— Nu, domnule, am răspuns, nu e rudă cu mine, dar e o prietenă scumpă, e singura mea prietenă pe lumea asta.

— Da, zice el, există puțini prieteni de felul ăsta. Plânge după dumneata ca un copil.

— Da, zic eu iarăși, ar da, cred, 100 de lire ca să mă scape din situația asta groaznică.

— Adevărat? întreabă el. Cred că pentru jumătate din banii ăștia te-aș putea îndruma să scapi.

Cuvintele astea le-a rostit însă încet, ca să nu-l poată auzi nimeni.

— Vai, domnule, am spus eu, pesemne că o fi vorba de o scăpare de așa fel, încât dacă voi fi prinsă din nou, voi plăti cu viața.

— Ei, făcu el, odată scăpată de pe corabia asta, trebuie să ai singură grijă de dumneata în privința asta, nu-ți pot făgădui nimic. Și pentru moment ne-am oprit cu vorba aici.

Între timp, îngrijitoarea mea, credincioasă până-n ultima clipă, a trimis scrisoarea la închisoare bărbatului meu și a primit răspuns, iar a doua zi a venit chiar ea la mine, adu-cându-mi mai întâi un hamac, împreună cu tot ce ținea de el. Mi-a adus de asemenea un cufăraș dintre cele ce se fac pentru marinari, cu tot ce trebuia înăuntru și plin cu tot ce mi-aș fi putut dori; și, într-un colț al cufărului, unde se afla o despărțitură tainică, mi-am găsit grămăjoara de bani, adică atât cât mă hotărâsem să iau cu mine, căci am poruncit ca o parte din rezervă să rămână în țară și să mi se trimită după aceea în mărfuri dintre cele ce-mi vor fi trebuincioase, când mă voi statornici acolo fiindcă nu prea ai ce face cu banii în țara aceea, unde cu tutun poți cumpăra orice; de aceea nici n-are rost să pleci cu bani.

Situația mea însă era neobișnuită; nu se cădea să plec fără bani sau lucruri, dar pe de altă parte o biată osândită ce avea să fie vândută la debarcare ar fi atras luarea-aminte, dacă s-ar fi cărat cu un transport de mărfuri și poate că mărfurile i s-ar fi confiscat; așa încât am luat cu mine

numai o parte din rezerve, iar restul le-am lăsat pe seama îngrijitoarei mele.

Îngrijitoarea mea mi-ar mai fi adus multe alte lucruri, dar nu era chibzuit să apar prea înstărită, cel puțin nu înainte de a ști ce fel de om era căpitanul. Când s-a suit îngrijitoarea mea pe vas, am crezut c-o să moară i s-a strâns inima la vederea mea și la gândul c-o să se despartă de mine, în astfel de împrejurări; și a plâns atât de groaznic, încât multă vreme n-am putut vorbi cu ea.

Am folosit acest timp ca să citesc scrisoarea tovarășului meu de închisoare, care m-a lăsat rău nedumerită. Îmi spunea că-i va fi cu neputință să fie scos la timp pentru a pleca cu aceeași corabie și, culmea, se întreba dacă-i vor îngădui să plece cu vasul cu care voia el, deși se deporta de bunăvoie; spunea că-l vor sui într-o corabie, după alegerea lor, și că va fi dat în seama căpitanului, la fel ca și ceilalți osândiți așa încât nu mai spera cătuși de puțin să mă vadă înainte de vom ajunge în Virginia, ceea ce aproape că-l deznădăjduia; ținând seama, pe de altă parte, că eu s-ar fi putut să pier de vreun naufragiu sau de vreo molimă, se socotea cea mai nefericită făptură din lume.

Toate astea mă puneau grozav în încurcătură și nu știam ce cale să apuc. I-am spus îngrijitoarei povestea cu șeful de echipaj și ea a început să-mi dea ghes să mă înțeleg cu el; dar eu nici nu mă gândeam la una ca asta, înainte de a afla dacă bărbatul meu sau tovarășul meu de închisoare, cum îi spunea ea, va fi slobod să mă însoțească. Până la urmă, am fost silită să-i dezvălui femeii totul, în afară doar de faptul că el mi-era bărbat. I-am spus că mă înțelesesem lămurit cu el să plece, dacă i se va da voie să se îmbarce pe același vas și că descoperisem că omul are bani.

Pe urmă, i-am spus ce ne propusesem să facem când vom ajunge acolo, cum vom lucra pământul și ne vom statornici și, pe scurt, cum ne vom îmbogăți fără să mai încercăm vreo aventură; și, ca o mare taină, i-am spus că aveam să ne căsătorim, de îndată ce va fi și el pe bordul vasului.

Când a auzit asta, ea a încuviințat numaidecât din toată inima plecarea mea și, din clipa aceea, și-a pus în cap să mi-l scape și pe el la timp din închisoare, pentru ca să se poată îmbarca pe aceeași corabie cu

mine; lucru pe care, până la urmă, l-a izbutit, dar nu fără mari greutăți, nu fără să fie îndeplinite toate formele ce țin de imbarcarea unui osândit la deportare, ceea ce el nu era de fapt, fiindcă încă nu fusese judecat și de aceea lucrul îl și umilea nespus.

Și acum soarta ne era pecetluită și ne aflam amândoi pe bord, iar ținta noastră era într-adevăr Virginia, numai că ne îndreptam într-acolo în situația nedemnă de osândiți, sortiți să fie vânduți ca sclavi, eu pentru cinci ani, iar el cu garanția că nu se va mai întoarce toată viața lui în Anglia de aceea el era foarte abătut și dărâmat. Jignirea de a fi adus pe bord așa cum fusese, adică în chip de prizonier, l-a durut foarte tare; fiindcă la început i se spusese că se va deporta de bunăvoie, așa încât să poată umbla slobod ca un adevărat gentleman. E drept că nu exista poruncă să fie vândut când va ajunge acolo, așa cum era cazul cu noi ceilalți, și de aceea a și fost silit să-i plătească pentru călătorie căpitanului, ceea ce noi nu trebuia să facem. Cât despre rest, bietul om era neștiutor ca un copil și trebuia să i se spună tot timpul ce are de făcut.

Iar eu am stat în nesiguranță vreme de trei săptămâni încheiate, neștiind dacă bărbatul meu va veni cu mine sau nu și deci, neputându-mă hotărî cum și în ce fel să primesc propunerea acelui ofițer de treabă, lucru care i-a părut omului cam ciudat.

La capătul acestui răstimp, ce să vezi? Bărbatu-meu se arată pe bord. Privea în jur cu amărăciune și descurajare, inima lui cea mare era plină de mânie și dispreț, fiindcă fusese târât de trei gealați din Newgate și azvârlit pe corabie ca un osândit, când el nici măcar n-apucase să fie judecat. S-a plâns în dreapta și în stânga prin prietenii lui, căci avea, pare-se, interes s-o facă; dar aceștia fuseseră împiedicați în demersurile lor. Li se spusese că omul avusese parte de destule hatâruri, mai ales că, în urmă, de când i se îngăduise deportarea, se primiseră astfel de rapoarte cu privire la el, încât ar face bine să se socotească norocos că nu fusese pus din nou sub urmărire. Răspunsul ăsta l-a mai domolit, fiindcă știa el prea bine ce s-ar fi putut întâmpla și la ce s-ar fi putut aștepta vedea el acum ce cuminte fusese sfatul care-l făcuse să primească deportarea. După ce i-a mai trecut necazul împotriva acestor porci de câini, cum le spunea el, a început să se liniștească și să se înveselească și când i-am spus cât mă bucur să-l știu

scăpat din mâinile lor, m-a luat în brațe și a recunoscut, cu multă duioșie, că-i dădusem cel mai bun sfat cu putință.

— Draga mea, a spus, tu mi-ai scăpat de două ori viața; de aici înainte ție îți va fi închinată și o să-ți urmez totdeauna sfatul.

Prima noastră grijă a fost să vedem cum stăm cu gologanii. El a fost foarte cinstit cu mine și mi-a spus că stătea destul de bine cu banii la intrarea în închisoare, dar că trăind acolo ca un gentleman și, mai ales, încercând să-și facă prieteni și să-și aranjeze procesul cheltuise mult; pe scurt, rămăsese cu 108 lire, în aur, pe care le avea la el.

Eu i-am dat socoteală cu aceeași sinceritate, vreau să zic despre banii pe care-i aveam la mine; căci eram hotărâtă ca, orice s-ar întâmpla, să nu mă ating de ceea ce lăsasem în țară ca rezervă; în cazul că aș fi murit, ceea ce aveam la mine ar fi fost de ajuns pentru el, iar ceea ce rămăsese în seama îngrijitoarei mele urma să fie al ei, căci merita pe deplin acest lucru.

Eu aveam la mine 246 de lire și ceva șilingi; așa încât împreună aveam 354 de lire, dar de când lumea nu s-au adunat laolaltă bani strânși prin mijloace mai păcătoase.

Marea noastră nenorocire era că n-aveam asupra noastră decât bani, o marfă care n-aduce profit pe plantații. Cred, într-adevăr, că banii lui erau tot ce-i mai rămăsese pe lume, așa cum îmi spusese dar eu, în afară de cele 700-800 de lire depuse la bancă atunci când dăduse nenorocirea peste mine, și o prietenă credincioasă cum nu mai era alta pe lume, pricepută să gospodărească bani și care nu se încurca în principii, mai aveam încă 300 de lire lăsate ei pe mână, în păstrare, după cum am spus; în afară de asta aveam la mine o seamă de lucruri de preț și, mai ales, două ceasuri de aur, puțină argintărie și câteva inele toate de furat. Cu această avere și aflându-mă în cel de-al șazeci și unulea an al vieții mele, m-am aventurat spre o lume nouă, fie-mi îngăduit să-i zic așa, ca o sărmană osândită, deportată, după ce scăpasem de spânzurătoare. Aveam haine sărăcicioase și de rând, dar nu zdrențuite, nici murdare și nimeni de pe vas nu știa că aveam vreun lucru de preț la mine.

Totuși, fiindcă aveam o mulțime de haine foarte bune și rufărie din belșug, poruncisem să-mi fie împachetate în două lăzi mari și încărcate pe

bord, nu ca lucruri de ale mele ci ca mărfuri trimise în Virginia pe numele meu cel adevărat iar chitanțele de încărcare le aveam în buzunar; în lăzile astea se aflau argintăria și ceasurile și tot ce aveam de preț, în afară de bani, pe care-i țineam separat, într-o deschizătură tainică din cufărul meu, ce nu putea fi găsită sau deschisă, dacă ar fi fost descoperită, decât după ce cufărul ar fi fost făcut bucățele.

Corabia începea acum să se umple; s-au îmbarcat și câțiva călători care nu erau osândiți, și acestora li s-au rezervat locuri în cabina cea mare și în alte părți ale vasului, în timp ce noi osândiții eram azvârliți jos, nici eu nu știu pe unde. Dar când a sosit și bărbatu-meu pe corabie, am vorbit cu șeful de echipaj care-mi dăduse de la început semne de prietenie. I-am spus că mă servise de mai multe ori, iar eu nu-l răsplătisem cum se cuvine și, spunând asta, i-am pus o guinee în mână. I-am spus că sosise pe bord și soțul meu, că deși acum eram loviți de nenorocire, totuși fusesem alt soi de oameni decât nenorociții în ceata cărora venisem și doream să știu, dacă nu cumva căpitanul ar putea fi înduplecat să ne facă oarecare înlesniri pe vas, în schimbul cărora noi l-am răsplăti după cum va crede dumnealui de cuviință, iar pe el, șeful de echipaj, l-am cinsti pentru osteneala de a ne fi mijlocit toate astea. El a luat guineea cu mare mulțumire, după cum mi s-a părut mie, și mi-a făgăduit tot ajutorul lui.

După aceea, mi-a spus că, în ce privește căpitanul, unul dintre oamenii cei mai de treabă din lume, nu se îndoiește că se va lăsa ușor convins să ne facă înlesnirile pe care le dorim și, ca să mă liniștească, mi-a spus că la fluxul următor se duce la el anume ca să-i vorbească despre asta. A doua zi de dimineață, după ce am dormit ceva mai târziu decât de obicei, l-am văzut, de îndată ce m-am trezit și am început să mă uit afară pe punte. Își vedea de treabă printre oamenii săi. M-am cam întristat când l-am văzut acolo și m-am îndreptat către el; omul m-a zărit și a venit spre mine, dar eu, nelăsându-l să vorbească el mai întâi, i-am spus zâmbind:

— Mă tem, domnule, că m-ai uitat, fiindcă te văd foarte prins.

El mi-a răspuns numaidecât:

— Vino cu mine și ai să vezi.

M-a luat în cabina mare și acolo ședea un domn bine, care scria cu un teanc de hârtii în față.

— Uite-o, spuse șeful de echipaj către cel care scria, pe doamna, despre care ți-a vorbit căpitanul. Și zise, întorcându-se spre mine: Sunt atât de departe de a fi uitat de dumneata, încât am fost până la locuința căpitanului și i-am repetat întocmai cele ce mi-ai spus cu privire la dorința de a avea parte, dumneata și soțul dumitale, de unele înlesniri; iar căpitanul l-a trimis pe domnul acesta, care e secundul vasului, anume ca să-ți arate tot ce trebuie și să-ți facă rost de toate înlesnirile dorite și m-a mai rugat să te încredințez că nu vei fi privită așa cum te-ai fi așteptat, ci cu respectul de care au parte și ceilalți călători.

După aceea mi-a vorbit secundul și, nedându-mi răgaz să mulțumesc șefului de echipaj, a întărit spusele acestuia și a adăugat că era plăcerea căpitanului de a se arăta binevoitor și milos, mai ales față de cei asupra cărora se abătuseră nenorociri; și, spunând așa, mi-a arătat câteva cabine, unele despărțite chiar din cabina mare, altele aparte, dincolo de locul cârmaciului, dar răspunzând în cabina mare și făcute anume pentru călători și mi-a dat voie să aleg după voie. Eu am ales cabina de lângă cârmă, în care era loc destul să ne așezăm cufărul și lăzile, ba mai era și o masă pe care puteam să mâncăm.

După aceea, secundul a adăugat că șeful de echipaj vorbise căpitanului atât de frumos despre mine și despre soțul meu, încât primise poruncă să ne spună că vom lua masa cu el, dacă socoteam cu cale, în tot timpul călătoriei, așa cum făceau călătorii că, dacă voiam, puteam să ne aducem ceva hrană proaspătă; sau dacă nu, puteam folosi proviziile obișnuite, pe care aveam să le împărțim cu el. Erau vești foarte înviorătoare pentru mine, după atâtea greutăți și necazuri. L-am mulțumit, spunându-i că ar fi bine să ne înțelegem chiar cu căpitanul și i-am cerut voie să-i împărtășesc vestea și soțului meu, care nu se simțea bine și încă nu ieșise din cabină. Drept care m-am dus la el, iar soțul meu care mai era încă foarte abătut de jignirea ce i se făcuse (așa zicea el) și încă nu-și venise în fire, se învioră într-atât când auzi de primirea ce ni se va face pe vas, încât părea alt om iar pe față i se citea o nouă vlagă și un nou curaj. Într-atât este de adevărat că atunci când se lasă doborâte de durere, sufletele cele mai mari cad pradă celei mai crunte deznădejdi.

După un scurt răgaz, în care-și veni în fire, bărbatul meu urcă, împreună cu mine și-i mulțumi secundului pentru bunăvoința ce ne-o arătase și, tot prin el, trimise și căpitanului mulțumirile cuvenite, arătându-se gata să plătească înainte costul călătoriei și toate înlesnirile primite. Secundul i-a răspuns că, în după-amiaza aceea, căpitanul va fi pe bord și deci va putea să-i împărtășească chiar el toate acestea. Și într-adevăr, în după-amiaza aceea, căpitanul se arătă, iar noi ne dădurăm seama că e omul curtenitor și îndatoritor, pe care ni-l zugrăvisse șeful de echipaj. Căpitanul s-a arătat atât de încântat de purtările bărbatului meu încât, fără multă vorbă, nu ne-a lăsat să păstrăm cabina aleasă de noi, ci ne-a dat una care, cum spuneam, dădea în cabina cea mare.

Și omul nu cerea mare lucru și nici nu se arăta hulpav și dornic să ne jupoaie, căci toată călătoria și masa ne-au costat cincisprezece guinee și tot în prețul ăsta am mâncat la masa căpitanului și am petrecut bine.

Căpitanul dormea în cealaltă parte a cabinei mari, căci își dăduse "foișorul" cum îi zicea el, unui plantator bogat, cu soția lui și cei trei copii, care mâncau separat. Mai erau câțiva călători obișnuiți, în partea cârmei cât despre vechii noștri tovarăși, aceștia erau ținuți în cală și urcau foarte rar pe punte.

Nu m-am putut stăpâni să nu-i împărtășesc îngrijitoarei mele vești despre tot ce ni se întâmplase; era drept ca ea, care avea atâta grijă de mine, să afle despre norocul meu. În afară de asta, aveam nevoie de ajutorul ei, ca să-mi facă rost de câteva lucruri trebuincioase pe care înainte mă sfiam să arăt că le am acum însă aveam o cabină și loc unde să mi le țin, încât am comandat o mulțime de bunătăți, care să ne îndulcescă drumul, ca de pildă: *brandy*, zahăr, lămâi și altele. Ne gândeam să facem *punch* și să-l ospătam pe binefăcătorul nostru, căpitanul; am mai cerut nenumărate lucruri de băut și de mâncat de asemenea un pat mai mare și așternut pe măsură; pe scurt, eram hotărâți să nu ducem lipsă de nimic.

Dar nu făcusem încă rost de nimic care să ne folosească atunci când vom ajunge și vom începe să ne numim plantatori; iar eu eram departe de a fi neștiutoare cât privește cele trebuincioase în astfel de împrejurări mai ales, tot soiul de unelte pentru munca plantatorului și pentru clădit; tot felul de mobile, pe care, dacă le-am fi cumpărat acolo, la țară, ne-ar fi costat cu

siguranță dublu.

Am stat de vorbă în privința asta cu îngrijitoarea mea, iar ea l-a căutat pe căpitan și i-a împărtășit speranța că nefericiții ei de veri, cum ne spunea nouă, vor găsi o cale de a-și recăpăta libertatea, când vor ajunge dincolo, și așa a început să pomenească despre mijloace și condiții, lucruri despre care va mai fi vorba la locul potrivit; și după ce l-a iscodit astfel pe căpitan, i-a dat să înțeleagă că, deși ne imbarcasem în împrejurări nefericite, totuși nu eram atât de lipsiți de cele trebuincioase încât să nu ne putem apuca de lucru acolo, ba chiar i-a spus că eram hotărâți să ne statornicim și să trăim ca plantatori. Căpitanul a făgăduit tot ajutorul lui, i-a spus pe ce cale te poți apuca de astfel de treburi și cât este de ușor, ba chiar sigur ca niște oameni harnici să-și refacă averea în felul ăsta.

— Doamnă, zice, nu-i nici o rușine ca un om să fie trimis în țara aceea, chiar în împrejurări mai proaste decât cele în care văd că se află verii dumitale, dacă oamenii se apucă de treabă, cu cap, când ajung acolo.

Pe urmă ea l-a întrebat ce lucruri ar fi potrivite să ducem cu noi, iar el, ca un cunoscător, i-a spus așa:

— Doamnă, verii dumitale trebuie să găsească întâi pe cineva care să-i cumpere ca servitori, așa cum glăsuiește regula deportării și, pe urmă, în numele omului care i-a cumpărat, pot face ce vor; fie să cumpere o plantație cultivată dinainte, fie să cumpere pământul de la cârmuire și să înceapă ei să lucreze unde le place și amândouă lucrurile se pot face.

Ea i-a cerut ajutorul pentru primul fel de înjghebare, iar el i-a făgăduit că o să ia totul asupra sa și, într-adevăr, și-a ținut cu credință făgăduiala. Cât despre rest, a făgăduit că ne va pune în legătură cu oameni, care ne pot da sfatul cel mai bun fără a ne sili să-l urmăm, ceea ce era mai mult decât ne puteam dori.

După aceea, ea l-a întrebat dacă n-ar fi bine să ne înzestreze cu unelte și materiale trebuincioase plantatorilor, iar el a zis:

— Sigur, neapărat.

Iar ea i-a cerut ajutorul pentru treaba asta și a spus că ne va face rost de toate cele trebuincioase, fără să se uite la cheltuială. Drept care, el i-a dat o listă cu cele trebuincioase unui plantator, care se ridica, după

socoteala lui, la vreo optzeci sau o sută de lire. Pe scurt, femeia s-a apucat să cumpere totul cu atâta pricepere, de parcă ar fi fost o veche negustoreasă din Virginia. Numai că, la cererea mea, a cumpărat cam de două ori mai mult din fiecare lucru trecut în listă.

Toate astea le-a încărcat pe bord pe numele ei, a scos o chitanță de încărcare pentru ele, a trecut-o pe numele lui bărbatu-meu și a asigurat apoi încărcătura pe numele ei așa încât orice s-ar fi întâmplat, orice nenorocire s-ar fi abătut asupra noastră, noi eram la adăpost.

Ar fi trebuit să vă spun că bărbatu-meu i-a încredințat ei toată averea lui de 108 lire pe care o purta la dânsul, după cum am mai spus, pentru ca ea s-o investească, iar eu i-am dat, la rândul meu, o sumă frumușică pe deasupra; așa încât n-am intrat de fel în rezerva pe care o lăsasem în seama ei, fiindcă după toate cheltuielile astea tot mai aveam aproape 200 de lire în bani, ceea ce era mai mult decât îndestulător pentru țelul nostru.

În aceste împrejurări, veseli, ba chiar foarte voioși de a ne vedea chivernisiți atât de bine, am ridicat ancora din Bugby's Hole spre Gravesend, unde corabia a mai zăbovit vreo zece zile și unde căpitanul s-a mutat de-a binelea pe bord. Aci căpitanul s-a dovedit față de noi de-o bunăvoință la care zău că nu ne puteam aștepta, anume ne-a lăsat să coborâm pe țărm ca să mai luăm aer, după ce ne-am dat cuvântul că nu vom fugi, ci că ne vom întoarce iarăși cuminți pe bordul corăbiei. Aceasta era o asemenea dovadă de încredere, încât bărbatu-meu se simți copleșit și îi spuse cu recunoștință că, deoarece nu va putea în nici un fel să răsplătească cum se cuvine o atare bunăvoință, nu se poate gândi s-o primească și nici nu i-ar tihni să știe că, din pricina lui, căpitanul riscă atât. După un rchim de politețuri, i-am dat soțului meu o pungă cu optzeci de guinee și el i-a pus-o căpitanului în mână.

— Iată, căpitane, a zis, ceva care să te asigure în parte, de credința noastră; dacă ne purtăm necinstit cu dumneata în orice privință, a dumitale să fie. Și după asta, am coborât pe țărm.

Într-adevăr, căpitanul avea de ce să fie sigur că suntem hotărâți să plecăm; după ce adunasem atâtea lucruri ca să ne statornicim acolo, n-ar fi fost chibzuit să rămânem în Anglia, punându-ne și viețile în primejdie, fiindcă asta ar fi însemnat. Pe scurt, am coborât cu toții pe mal împreună

cu căpitanul, am cinat împreună la Gravesend, ne-am înveselit, am petrecut toată noaptea, am dormit tot în locul unde am cinat și ne-am întors frumos pe bord, împreună cu el, a doua zi de dimineață. Am adus cu noi zece duzini de sticle cu bere bună, niște vin, păsări și alte lucruri din astea, despre care știam că nu strică pe corabie.

În tot timpul ăsta, îngrijitoarea mea era mereu cu noi și ne-a însoțit până la Downs, împreună cu nevasta căpitanului, cu care a plecat după aceea înapoi. N-am jelit când m-am despărțit de mama mea, așa cum am jelit când m-am despărțit de ea și de atunci n-am mai văzut-o niciodată. A treia zi, după sosirea la Downs, am avut un vânt bun de răsărit și am pornit de acolo în ziua de zece aprilie. Nu ne-am mai oprit nicăieri, până când am fost împinși pe coasta Irlandei de un vânt puternic și atunci corabia a ancorat într-un golf mic, lângă un râu de al cărui nume nu-mi amintesc, dar oamenii ziceau că apele lui coboară de la Limerick și că e râul cel mai mare din Irlanda.

Și, fiindcă aici vremea proastă ne-a oprit câțeva vreme, căpitanul, care rămăsese același om drăguț și vesel de la început, ne-a luat din nou pe amândoi pe țărm cu el. O făcea acum în semn de bunăvoință față de bărbatu-meu, care suferea din pricina mării, mai ales când sufla vântul atât de tare. Și iar am cumpărat din belșug hrană proaspătă, carne de vacă, de porc, de oaie și păsări, iar căpitanul a așteptat până ce s-au pus la sărat vreo cinci-șase putini de carne, ca să asigure astfel cu provizii vasul pentru mai multă vreme. După nici cinci zile, vremea s-a liniștit și, stârnindu-se un vânt prielnic, am ridicat pânzele din nou, iar după patruzeci și două de zile am debarcat cu bine pe coasta Virginiei.

Când ne-am apropiat de țărm, căpitanul m-a chemat la el și mi-a spus că înțelesese din cuvintele mele că am rude prin locurile astea și că, deoarece mai fusesem pe aici, își închipuie că îmi sunt cunoscute obiceiurile în legătură cu debarcarea celor osândiți la deportare. I-am spus că nu; și că în ceea ce privește rubedeniile mele din locurile acelea, putea fi sigur că nu mă voi arăta nici uneia, cât timp voi fi prizonieră, iar în ce privește restul, ne lăsăm cu totul pe seama lui și a ajutorului pe care avusese bunăvoința să ni-l făgăduiască. Mi-a spus, că trebuie să găsesc pe

cineva în locurile acelea, care să vină să mă cumpere ca slugă și care să răspundă de mine față de guvernatorul țării, dacă acesta îi va cere socoteală. I-am spus c-o să fac așa cum mă învață el așa încât el a adus un plantator cu care a început, chipurile, să se târguiască pentru cumpărarea mea ca slugă, căci bărbatul meu nu trebuia să fie vândut. Și așa am fost vândută de formă și am plecat pe țărm cu plantatorul. Căpitanul ne-a însoțit, ne-a dus până la o casă, nu știu dacă trebuie să-i spun cârciumă sau nu, și aici ni s-a dat câte o ceașcă cu *punch* făcut din rom și altele și ne-am înveselit foarte. După câțva timp, plantatorul mi-a dat o hârtie de slobozenie și o adeverință că l-am servit cu credință și, încă de a doua zi, am fost liberă să mă duc încotro îmi place.

Pentru acest serviciu, căpitanul mi-a cerut șase mii de funți de tutun, pe care spunea că i le datorează armatorului lui și noi le-am cumpărat numaidecât și i-am dăruit pe deasupra douăzeci de guinee, cu care el s-a arătat mai mult decât mulțumit.

N-are rost, din mai multe pricini, să spun amănunțit în care parte din colonia Virginia ne-am statornicit ajunge să pomenesc că am intrat pe fluviul cel mare Potomac, fiindcă vasul mergea într-acolo pe acolo aveam de gând la început să ne așezăm, dar în urmă ne-am schimbat părerea.

Primul lucru pe care l-am făcut, după ce am coborât toate lucrurile pe țărm și le-am pus într-o magazie închiriată împreună cu locuința în micul cătun sau sat unde am debarcat, zic, primul lucru pe care l-am făcut a fost să întreb de maică-mea și de fratele meu (nenorocitul pe care l-am luat de soț, după cum am povestit pe-ndelete). De la prima cercetare, am aflat că maică-mea murise; că fratele sau bărbatul meu trăia și, ceea ce era mai neplăcut, am aflat că se 'mutase de pe plantația unde locuisem eu și că acum trăia împreună cu unul din fiii săi pe o plantație, chiar în locul unde debarcasem și închiriasem noi magazia.

La început am rămas cam uimită, dar după ce m-am încredințat că nu mă poate recunoaște, nu numai că m-am liniștit de-a binelea, dar am și simțit imboldul de-a-l vedea, dacă era cu putință fără ca el să mă vadă pe mine. Cu scopul ăsta, am întrebat în dreapta și în stânga până ce-am aflat unde-i plantația lui și, însoțită de o femeie din partea locului, pe care o luasem ca să mă ajute, femeie cu ziua cum se spune la noi, am pornit să

cutreier ținutul, ca și cum n-aș fi avut alt gând decât să cunosc locurile și să mă uit în jur. Până la urmă, m-am apropiat atât de tare, încât i-am văzut și casa. Am întrebat femeia a cui e plantația mi-a răspuns că-i al unuia și, căutând în juru-i cu privirea, mi-a zis:

— Uite-l pe proprietarul plantației împreună cu taică-său.

— Cum le zice pe numele de botez? întreb eu.

— Nu știu, zice, cum îl cheamă pe bătrân, dar lui fiu-său îi zice Humphry și cred, zice, că și pe taică-său tot așa îl cheamă.

Vă închipuiți, dacă puteți, ce amestec de bucurie și spaimă a pus stăpânire pe gândurile mele în clipa aceea, căci am înțeles numaidecât, după omul pe care mi l-a arătat femeia și care era frate-meu, că băiatul nu era altul decât fiul meu. Nu purtam mască, dar mi-am tras gluga peste față ca să fiu sigură că, după peste douăzeci de ani și neașteptându-se să mă vadă pe meleagurile acelea, n-o să mă poată recunoaște. Dar nici nu era nevoie de atâta prevedere, fiindcă omul nu mai vedea limpede din pricina unei boli de ochi și de-abia era în stare să găsească drumul și să se ferească de a intra într-un copac sau într-un șanț. Când s-au apropiat de noi, am spus:

— Pe dumneata te cunoaște, doamnă Owen? (așa i se spunea femeii).

— Da, spuse ea, dacă mă aude vorbind, mă recunoaște; dar de văzut nu vede destul de bine ca să mă recunoască pe mine sau pe oricine o fi și mi-a spus povestea cu vederea lui, cum v-am spus-o și eu.

Asta m-a făcut să mă simt în siguranță și mi-am dat gluga pe spate, lăsându-i să treacă pe lângă mine. E un lucru groaznic pentru o mamă să-și vadă fiul, cu chipul unui tânăr frumos, chipeș, înfloritor și să nu îndrăznească să i se dezvăluie sau să-l recunoască. Le poftesc pe toate mamele cu copii care citesc aceasta să se gândească și să-și închipuie cu ce strângere de inimă m-am stăpânit cum tânjea sufletul în mine să-l îmbrățișez, să plâng pe umărul lui; cum mi se părea că mi se răsucesc măruntaiele, că-mi tremură mădulele, dar nu știam ce să fac, tot așa după cum acum nu știu cum să dau grai acelor chinuri! După ce s-a depărtat, am rămas tremurând, cu privirea ațintită, uitându-mă după el, până nu l-am mai văzut după aceea m-am așezat pe iarbă, pe un loc pe care mi-l alesesem dinainte și,

prefăcându-mă că mă întind ca să mă odihnesc, m-am întors cu spatele la femeie și am plâns cu fața în jos, sărutând pământul pe care pășise el.

N-am putut să-mi ascund atât de bine tulburarea, încât femeia aceea să nu-și dea seama de nimic. Credea că nu mă simt bine și am fost silită să mă prefac că-i adevărat atunci ea m-a îndemnat să mă ridic, căci pământul fiind jilav era primejdios să stau pe jos, iar eu am ascultat-o și ne-am depărtat.

Pe drumul de întoarcere, tot vorbind despre domnul acela și fiul lui, s-a ivit un nou prilej de întristare pentru mine. Femeia a început, ca și cum ar fi vrut să mă înveselească cu o poveste:

— Se vorbesc lucruri foarte ciudate prin vecini, în locurile unde a trăit înainte domnul ăsta.

— Ce anume? zic eu.

— Păi, zice ea, în tinerețea lui, bătrânul a fost în Anglia și s-a îndrăgostit acolo de o fată tânără, una dintre femeile cele mai frumoase din câte s-au pomenit pe-aici; s-a însurat cu ea și a adus-o la maică-sa, care pe atunci mai trăia. A trăit câțiva ani cu ea pe aici și a avut câțiva copii, dintre care unul e tânărul care-l însoțea acum; dar, după câțva timp, bătrâna, mama lui, povestind lucruri ce o priveau pe ea, de pe timpul cât fusese în Anglia, care lucruri nu erau prea curate, noră-sa a început să se mire și să se tulbure; pe scurt, când au cercetat lucrurile mai în adâncime, a apărut, fără putință de tăgadă, că ea, bătrâna, era mama noră-si și că prin urmare fiu-său era fratele neveste-si, lucru care a îngrozit familia și i-a tulburat într-atât, încât aproape că și-au ieșit din minți din pricina asta. Femeia cea tânără n-a mai vrut să trăiască cu bărbatu-său, el a umblat câțeva vreme ca smintit și, în cele din urmă, cea tânără a plecat în Anglia și de atunci nu s-a mai auzit de ea.

E ușor de ghicit că povestea asta m-a tulburat în chip neobișnuit, dar mi-e cu neputință să-mi zugrăvesc tulburarea. Mă prefăceam mirată de poveste și-i puneam femeii mii de întrebări, cerând amănunte pe care vedeam că le cunoaște de-a fir a păr. În cele din urmă, am întrebat-o ce s-a întâmplat cu familia, când a murit doamna cea bătrână, adică maică-mea și ce a rămas de pe urma ei căci maică-mea îmi făgăduise solemn că, înainte de a muri, se va gândi la mine și va rândui lucrurile astfel încât, dacă voi fi

În viață, să ajung într-un fel sau altul să am parte de moștenire, fără ca fiu-său, fratele și soțul meu, să aibă putere să mă împiedice. Femeia mi-a răspuns că nu știe prea bine cum fusese totul rânduit, dar i se spusese că maică-mea lăsase niște bani, care proveneau din ipotecarea plantației în folosul fetei ei, dacă vreodată se va afla de ea, fie în Anglia sau pe alte meleaguri, iar garant rămăsese tocmai acel fiu, pe care îl văzusem alături de taică-său.

Veștile astea erau prea bune pentru mine ca să le trec cu vederea și vă închipuiți că m-au năpădit mii de gânduri despre calea pe care trebuie s-o apuc, despre felul cum trebuie să mă dezvălui sau dacă e bine să dezvălui totul.

Era un nod pe care nu mă pricepeam să-l desfac și nici nu știam măcar cum să încep. Trăiam sub o apăsare, zi și noapte. Nu mai puteam nici să dorm, nici să vorbesc, așa încât bărbatu-meu a băgat de seamă s-a întrebat ce m-o fi durând și s-a străduit să mă înveselească, dar nimic nu-mi ajuta. Mă îndemna să-i spun ce mă tulbură, dar eu amânam mereu, până când, ca să scap de cicălelile lui, am fost silită să nascocesc o poveste, care nu era lipsită de un miez de adevăr. I-am spus că sunt tulburată, fiindcă descoperisem că trebuie să ne mutăm și să ne schimbăm planurile de statornicire, căci îmi dădeam seama că voi fi recunoscută dacă vom rămâne prin locurile astea i-am spus că, după moartea mamei, câteva rude de-ale mele se așezaseră în ținutul unde ne aflam noi acum și că trebuie fie să mă descopăr, ceea ce în împrejurările de față n-ar fi chibzuit din mai multe pricini, fie să ne mutăm; că nici eu nu știam ce să fac și asta era cauza tristeții mele.

El a fost de părerea mea, cum că nu e cuminte să mă fac cunoscută, în împrejurările în care venisem, și, prin urmare, mi-a spus că e gata să se mute în orice parte a țării și chiar în altă țară, dacă socot eu de cuviință. Dar acum se ivea altă greutate: anume dacă mă mutam în altă colonie, nu mai aveam cum să pornesc cercetările pentru a pune mâna pe ce-mi lăsase maică-mea. Dar nici vorbă nu putea fi să-i dezvălui soțului meu de acum taina căsătoriei mele de odinioară. Nu era o istorie ce se putea spune și nici nu puteam să-mi închipui care ar fi fost urmările acestei dezvăluiri mai ales

nu era cu putință să nu se împrăștie zvonul prin tot ținutul și să nu afle toți cine eram și ce eram acum.

Frământarea asta a mai durat multă vreme și l-a neliniștit tare pe bărbatu-meu fiindcă el credea că nu sunt sinceră cu el și nu-i dezvălui tot ce mă doare; și-mi spunea adesea că se întreabă cu mirare ce-o fi făcut el de nu-i încredințez orice, mai ales ceea ce mă face să sufăr și să mă întristez. Adevărul e că ar fi trebuit să-i încredințez orice, căci nu cunoscusem bărbat mai vrednic de încredere; dar lucrul ăsta nu știam cum să-l dezvălui și cum n-aveam pe nimeni față de care să-mi ușurez sufletul măcar în parte, povara era prea grea pentru cugetul meu; n-au decât să spună unii cât le-o plăcea că femeile nu-s în stare să păstreze o taină, dar viața mea e pentru mine dovada cea mai hotărâtă că nu-i așa totuși, fie că-i vorba de femei sau de bărbați, o taină trebuie oricând s-o destăinuiești unui om de încredere, unui prieten apropiat, căruia să-i poți împărtăși bucuria sau durerea, oricare ar fi, căci altfel povara e îndoită și uneori nici n-o mai poți îndura; și pentru adevărul spuselor mele cer oamenilor să depună mărturie.

Din această pricină s-a întâmplat adesea ca atât bărbați cât și femei, și încă bărbați dintre cei mai înzestrați în alte privințe, să se arate slabi în privința asta și să nu fie în stare să poarte povara unei bucurii sau a unei dureri tainice, ci să fie siliți s-o împărtășească, uneori numai ca să se ușureze și să-și elibereze cugetul, apăsător de povară. Și asta nu e nicidecum semn de nesăbuintă, ci urmarea firească a lucrului; căci dacă oamenii aceștia s-ar fi luptat mai mult timp cu povara, cu siguranță că ar fi vorbit în somn și ar fi trădat taina, oricât ar fi fost ea de grozavă, fără să țină seama de omul față de care o dau la iveală. Nevoia aceasta firească are uneori o înrâurire atât de puternică asupra cugetelor unor oameni vinovați de nelegiuiri feroase, ca de pildă un omor înfăptuit pe ascuns, încât ei s-au văzut siliți să dezvăluie totul, măcar că urmarea a fost pieirea lor. Acum, deși e adevărat că gloria acestor dezvăluiri și destăinuiri trebuie s-o aibă dreptatea cerească, totuși e sigur că pronia divină, care lucrează de obicei mână în mână cu natura, se folosește de fapte firești pentru a produce urmări nemaipomenite.

Aș putea să dau multe pilde însemnate spre întărirea celor de mai sus, pilde adunate din convorbirile mele lungi cu răufăcătorii. Am cunoscut unul,

În vremea când eram închisă la Newgate, unul dintre cei ce erau numiți păsări de noapte. Nu știu ce cuvânt se întrebuițează acum pentru asta. Pot însă să vă spun că el se învărtise să plece din închisoare în fiecare noapte și atunci își făcea poznele, dând de lucru pentru a doua zi acelor oameni preacinstiți ce se numesc prinzători de hoți și care înapoiază, în schimbul unei recompense, ceea ce au furat în ajun. Despre omul acesta se știa sigur că va spune în somn tot ce făcuse, până la ultimul pas, că va mărturisi ce furase și de unde, ca și cum ar fi făgăduit să mărturisească, treaz fiind. De aceea el era nevoit, după ce se întorcea din hoinăreala de noapte, să se încuie sau să fie încuiat de unul din paznicii care-l avea în grijă, pentru ca nimeni să nu-l poată auzi; pe de altă parte, după ce turna toate amănuntele și-și istorisea pe larg isprăvile și izbânzile oricărui tovarăș sau frate într-un hoție sau chiar și patronilor săi, cum ar fi mai potrivit să le spun, totul era în ordine și omul dormea la fel de liniștit ca oricare altul.

Deoarece supun cititorilor această istorie a vieții mele de dragul moralei înțelepte ce se desprinde din fiecare părticică, pentru ca ea să poată folosi drept învățătură, mijloc de prevedere și îndreptare oricărui cititor, nădăjduiesc că cele spuse mai înainte nu vor trece drept un ocol fără rost, căci ele privesc pe unii oameni care sunt nevoiți să dea pe față cele mai mari taine, fie ale lor, fie ale altora.

Apăsată de această povară, mă zbăteam în împrejurările pe care le-am pomenit și n-am găsit ușurare decât când am dezvăluit soțului meu atât cât credeam eu că e trebuincios ca să-l conving că trebuie să ne gândim a ne statornici în altă parte a lumii; și următoarea întrebare ce se afla în fața noastră era înspre care dintre așezările englezești să ne îndreptăm. Bărbatul meu era străin de tot în țara asta și nici măcar n-avea idee despre situația geografică a diferitelor locuri; iar eu care, până ce am scris rândurile astea, nici nu știam ce înseamnă cuvântul geografie, n-aveam decât cunoștințe generale, prinse din convorbirile lungi cu oamenii care veneau sau plecau spre alte locuri; dar atâta știam că Maryland, Pennsylvannia, East și West Jersey, New York și New England se aflau toate la miazănoapte de Virginia și că, prin urmare, erau toate ținuturi cu climă mai rece din pricina asta, nici nu mă ispiteau. Căci fiind din fire iubitoare de

vreme călduroasă, acum că înaintam în vârstă, mă feream și mai tare de frig. De aceea mă gândeam să mă mut în Carolina, care este cea mai sudică dintre coloniile englezești de pe continent; și într-acolo am propus să plecăm, cu atât mai mult cu cât de acolo puteam ușor să mă întorc, oricând aș fi găsit cu cale să cercetez ce s-a întâmplat cu lucrurile maică-mi și să le cer.

După ce am luat această hotărâre, am propus soțului meu să ne luăm toate lucrurile, să plecăm din locul unde ne găseam și să ne statornicim în Carolina soțul meu a încuviințat cu ușurință prima parte, anume că nu era potrivit să rămânem pe loc, căci eu îl încredințasem că aici vom fi recunoscuți restul i l-am ascuns.

Dar acum altă greutate îmi stătea în cale. Lucrul cel mai de căpetenie îmi apăsa tot mai mult cugetul și nu puteam să mă gândesc a pleca din acel ținut, fără să fac, într-un fel sau altul, o cercetare cu privire la ce-mi lăsase maică-mea moștenire; și nu eram în stare să îndur liniștită gândul că plec, fără să mă dau pe față fostului meu bărbat (fratelui meu) sau copilului meu, fiul lui; numai că tare bucuroasă aș fi făcut treaba asta, fără ca noul meu soț să ia cunoștință de ei, și fără ca ei să ia cunoștință de el.

Mi-am bătut capul în fel și chip cum să duc la îndeplinire treaba asta. L-aș fi trimis cu plăcere pe bărbatu-meu înainte, în Carolina și aș fi venit în urma lui, dar lucrul nu se putea pune în fapt; el nu voia să se urnească fără mine, fiindcă nu cunoștea meleagurile și nici mijloacele de a ne statornici în vreun loc. Pe urmă, m-am gândit să plecăm la început amândoi împreună și, după ce ne vom fi așezat, să mă întorc eu înapoi în Virginia, dar știam că nici așa n-o să se despartă vreodată de mine și n-o să rămână singur. Lucrurile erau simple omul era crescut ca un gentleman și nu numai că nu cunoștea locurile, dar era și nepăsător. Așa încât, după ce ne vom fi statornicit, omul mai degrabă avea să se ducă în pădure cu pușca, după vânat, ceea ce este aici îndeletnicirea obișnuită a indienilor; vreau să spun că mai degrabă avea să facă asta decât să-și vadă de treaba obișnuită de pe plantație.

Toate astea erau piedici de neînvins și, după câte îmi dădeam seama, nu era nimic de făcut în această privință. Nu puteam scăpa de dorința care-mi apăsa cugetul, anume de a mă arăta vechiului meu soț, cu atât mai

mult cu cât mă bătea gândul că, dacă nu fac asta cât mai este el în viață, în zadar mă voi strădui după aceea să-l încredințez pe fiul meu că eu sunt femeia cu pricina, că eu sunt mama lui, așa încât voi pierde atât mângâierea și ajutorul pe care mi le putea aduce această rudenie, cât și moștenirea maică-mi; și totuși, pe de altă parte, nu mi se părea chibzuit să dau în vileag situația mea, cu alte cuvinte că aveam un bărbat și că ajunsesem aici ca pușcăriașă deportată; din amândouă aceste pricini, era neapărat nevoie să plec din locurile acelea și să mă întorc din nou, ca din alt loc și în alt chip.

Făcându-mi aceste socoteli, îi tot spuneam lui bărbatu-meu că eram siliți să nu ne statornicim pe fluviul Potomac, fiindcă în curând vom fi descoperiți; în timp ce, dacă ne mutăm în orice alt loc din lume, ne putem reîntoarce cu un nume tot atât de bun ca orice familie ce ar întemeia o plantație că, fiindcă cei din partea locului se bucurau totdeauna când se așezau printre ei familii cu oarecare avere, venite pentru a lucra pe plantații, e sigur că vom avea parte de o primire bună, fără să existe primejdia ca situația noastră să fie dată în vileag.

I-am mai spus că, având ceva rubedenii în locurile unde ne aflam dar neîndrăznind să mă arăt lor, pentru că atunci s-ar fi aflat curând cu ce prilej ajunsesem acolo, ceea ce m-ar fi dat cu totul de gol, aveam temei să cred că maică-mea, care-și dăduse sfârșitul în ținutul acesta, îmi lăsase vreo moștenire și nu chiar ceva de lepădat; socoteam că ar fi cu cale să cercetez lucrurile, dar nu puteam face asta, ferindu-mă de ochii lumii, decât după ce vom fi plecat de aici; atunci, oriunde ne vom fi statornicit, mă voi putea întoarce, chipurile, să-mi văd fratele și nepoții, voi putea să mă arăt în lume, să cer ce mi se cuvine, să fiu primită cu cinste și, în același timp, să-mi fac dreptate în timp ce, dacă încercam să fac toate astea acum, nu mă puteam aștepta decât la necazuri, ca, de pildă, să-mi iau partea cu forța, să mi se dea ce-i al meu cu silă și blestem și câte alte jigniri, pe care el poate că n-o să le îndure că dacă voi fi silită să aduc dovezi legale cum că sunt într-adevăr fiica ei, s-ar putea să intru în încurcătură, să trebuiască să mă adresez în Anglia și, cine știe, poate că până la urmă voi da greș și voi pierde. Cu astfel de argumente și dezvăluindu-i soțului meu taina, în

măsura în care trebuia ei s-o afle, l-am hotărât să plecăm și să ne căutăm așezarea în altă colonie și, de la început, ne-am oprit asupra Carolinei.

Ne-am apucat, prin urmare, să întrebăm ce vase pleacă spre Carolina și, în scurt timp, am aflat că, de cealaltă parte a golfului, cum se spunea pe aici, și anume la Maryland, se afla o corabie, care sosise din Carolina încărcată cu orez și alte mărfuri și se întorcea înapoi. Când am primit vestea asta, am închiriat o șalupă pentru lucrurile noastre și luându-ne, chipurile, un ultim rămas bun de la Potomac River, am trecut dincolo la Maryland cu toată încărcătura.

A fost o călătorie lungă și neplăcută, iar bărbatu-meu zicea că era mai rea decât călătoria din Anglia încoace, fiindcă vremea era proastă, apa furtunoasă, iar vasul mic și lipsit de înlesniri. În afară de asta, noi ne aflam la o sută de mile în sus pe Potomac, într-un ținut numit Westmorland și cum apa asta e fără îndoială cea mai mare din Virginia, ba chiar am auzit spunându-se că e cea mai mare apă din lume care se varsă în altă apă curgătoare și nu în mare de-a dreptul, am avut parte de vreme foarte rea și am trecut adesea prin mari primejdii. Măcar că i se spune râu, Potomacul e adesea atât de lat, încât atunci când ne aflam în mijloc nu vedeam pământ nici într-o parte, nici în alta, pe o distanță de multe leghe. După aceea a trebuit să străbatem golful cel mare Chesapeake, care, în locul unde se varsă Potomacul, e lat de aproape treizeci de mile, așa încât călătoria noastră s-a întins pe două sute de mile încheiate și asta într-o biată șalupă nenorocită, în care ne băgasem toate comorile. Dacă ni s-ar fi întâmplat ceva, am fi putut să rămânem niște nenorociți; asta presupunând că ne-am fi pierdut numai averea și am fi rămas cu viață, dar goi și săraci, în niște locuri sălbatice și străine, neavând un singur prieten sau măcar o singură cunoștință în toată partea asta a lumii. Și acum, când primejdia a trecut, mă cuprinde groaza numai când mă gândesc la ea.

Ei și am ajuns la capătul călătoriei, după cinci zile; cred că locul se cheama Philip's Point și, ce să vezi, când am ajuns acolo, corabia care trebuia să plece în Carolina terminase de încărcat și ridicase ancora numai cu trei zile înainte. Vă închipuiți cât eram de dezamăgiți totuși eu, care nu mă lăsam descurajată de nimic, i-am spus bărbatului meu că, de vreme ce tot nu puteam să ajungem în Carolina, iar ținutul unde ne aflam era bun și rodnic, să

vedem dacă nu găsim ceva potrivit pe loc, iar dacă el e mulțumit ne putem statornici aici.

Am debarcat numaidecât; pe țărm însă n-am găsit nimic potrivit, nici pentru noi, nici pentru a ne pune lucrurile la adăpost; dar un *quaker* foarte cinstit, peste care am dat acolo, ne-a îndreptat spre un loc așezat la vreo șaizeci de mile depărtare spre est, adică ceva mai aproape de gura golfului, unde zicea că locuiește și el și unde vom afla înlesniri, fie pentru a ne apuca de plantat, fie pentru a aștepta să găsim un pământ potrivit pentru plantații și omul ne-a poftit cu atâta voie bună, încât am primit să mergem, iar *quakerul* ne-a însoțit chiar el.

În locul acela, ne-am cumpărat două slugi, anume o englezoaică de curând debarcată, de pe un vas sosit din Liverpool, și un negru, ceea ce e neapărat trebuincios pentru cine are de gând să se statornicească pe meleagurile acelea. *Quakerul* cel cinstit ne-a fost de mare ajutor și, când am ajuns la locul propus de el, ne-a găsit o magazie pentru lucruri, cât și o locuință pentru noi și pentru servitori; și cam vreo două luni după aceea, prin îndrumarea lui, am căpătat o bucată mare de pământ de la cârmuire, ca să întemeiem o plantație. Și așa am părăsit cu totul gândul de a pleca în Carolina, căci aici fusesem bine primiți și înzestrați cu locuință potrivită până ce vom fi desțelenit pământ destul, vom fi adunat materiale și vom fi pregătit cele trebuincioase ca să ne clădim o casă. Toate astea le-am îndeplinit sub îndrumarea *quakerului* așa încât până într-un an ne-am văzut cu cincizeci de acri de pământ desțelenit, o parte din el îngrădit, o parte, deși nu prea mare, plantat cu tutun; în afară de asta, aveam loc de grădină și roade destule ca să ne hrănim servitorii cu rădăci-noase, zarzavaturi și pâine.

Și atunci l-am convins pe bărbatu-meu să mă lase să trec din nou golful să-mi caut prietenii. Acum era mai ușor să-l fac să încuviințeze, fiindcă avea cu ce să-și umple timpul, chiar și în afară de pușca cu care se distra, ducându-se la ceea ce se numește aici vânătoare, o adevărată desfătare pentru el. Și zău că ne uitam adesea unul la altul, uneori cu multă plăcere, gândindu-ne că e mult mai bine așa, nu numai decât la Newgate, dar chiar decât în cele mai fericite momente pe care le apucasem în timpul

cât ne îndeletnicisem amândoi cu meseria aceea ticăloasă.

Treburile noastre mergeau strună; cumpărasem de la proprietarii coloniei cu 35 de lire, plătite în bani gheață, atât pământ cât ne-ar fi fost de ajuns pentru toată viața noastră cât despre copii, despre asta nu mai putea fi vorba.

Dar norocul nostru nu s-a oprit aici. Am trecut golful cum spuneam, și am ajuns în locurile unde trăia frate-meu, fostul meu bărbat dar nu m-am dus în satul unde locuisem mai înainte, ci urmând apa unui alt râu, la răsărit de râul Potomac și numit Rappahannoc, am ajuns în spatele plantației lui, care era foarte întinsă. Un braț navigabil de râu, care se vărsa în Rappahannoc, m-a adus până foarte aproape.

Eram hotărâtă să apar pe neașteptate în fața fratelui (soțului) meu și să-i spun cine sunt; dar neștiind în ce ape se scaldă el, sau mai degrabă, cât de tare o să-l scoată din fire o vizită atât de neașteptată, m-am gândit să-i scriu mai întâi o scrisoare, ca să-l înștiințez cine sunt și să-i spun că nu venisem ca să-l supăr cu privire la vechea noastră legătură, despre care nădăjduiam că uitase de tot. Voiam să-i spun că mă adresez lui ca o soră unui frate, rugându-l să mă sprijine în legătură cu moștenirea pe care o lăsase mama cu limbă de moarte, spre ajutorarea mea, moștenire cu privire la care eram sigură că el îmi va face dreptate, ținând seama mai ales de faptul că venisem de departe ca s-o caut.

Am mai adăugat câteva cuvinte duioase și drăguțe cu privire la băiatul pe care îl știe a fi copilul meu și am spus că, nefiind vinovată cu nimic pentru că mă măritasem cu fratele meu, după cum nici el nu era vinovat că mă luase pe mine căci nici unul din noi nu știam pe atunci că ne înrudim nădăjduiam că-mi va îndeplini dorința cea mai arzătoare, aceea de a-mi vedea măcar o dată singurul meu copil și de a-mi dovedi slăbiciunea de mamă, căci păstrasem o dragoste pătimasă pentru acela care nu păstra nici o amintire de nici un fel despre mine.

Îmi închipuiam că de îndată ce va primi scrisoarea, o va da să i-o citească fiului său, el având, după câte știam, ochii atât de slabi, încât nu putea citi; dar s-a brodit mai bine, fiindcă el având vederea slabă, îi dădea voie fiului său să deschidă toate scrisorile ce veneau pe numele lui. Bătrânul fiind plecat de acasă sau nefiind de față când sosi trimisul meu,

scrisoarea căzu de-a dreptul în mâinile băiatului, care o deschise și o citi.

După câteva clipe l-a chemat pe omul trimis de mine și l-a întrebat unde se află doamna care i-a dat scrisoarea. Omul i-a dat numele locului, care se afla la o depărtare de șapte mile; tânărul l-a rugat să mai stea și, poruncind să se pregătească un cal și doi servitori, a pornit-o spre mine împreună cu solul meu. Să judece oricine uimirea mea, când solul se întoarse spunându-mi că bătrânul nu era acasă, dar că el venise însoțit de fiul acestuia, care se îndrepta acum spre mine. Eram de-a dreptul încurcată, fiindcă habar n-aveam dacă băiatul vine cu gânduri de pace sau de război și nici nu știam cum să mă port; prea mult timp de gândire n-am avut, căci fiu-meu era pe urmele solului și, intrând în casa unde stăteam eu, a întrebat ceva pe omul de la ușă. Bănuiesc, fiindcă de auzit n-am auzit, că a întrebat care era doamna cu pricina, iar solul meu a răspuns: "Aceasta este, domnule!" după care băiatul vine glonț la mine, mă sărută, mă ia în brațe, mă îmbrățișează cu atâta foc, că nici o vorbă nu mai poate scoate, dar eu simțeam cum i se zbate pieptul ca unui copil, care plânge în hohote, dar nu poate țipa.

Nu găsesc cuvinte să zugrăvesc bucuria care mi-a cuprins sufletul, când mi-am dat seama, fiindcă nu era greu să-ți dai seama, că băiatul venise nu ca un străin ci ca un fiu la mama lui, ba încă un fiu care nu știuse niciodată ce înseamnă să ai o mamă pe scurt, am plâns unul pe umărul celuilalt multă vreme, până când, într-un târziu, a izbucnit el cel dintâi.

— Scumpă mamă, zice, mai ești încă în viață? N-am nădăjdut niciodată să te văd la față.

Cât despre mine, eu multă vreme n-am fost în stare să scot un cuvânt.

După ce ne-am mai venit puțin în fire amândoi și ne-am simțit în stare să vorbim, el mi-a povestit cum stau lucrurile. Mi-a spus că nu-i arătase lui taică-său scrisoarea și nici nu-i spusese nimic despre ea; că moștenirea pe care mi-o lăsase bunică-sa se afla în mâiniile lui și că el îmi va face dreptate, spre deplina mea mulțumire; că, în ceea ce-l privește pe taică-său, era un om nevolnic și la minte și la trup că era arțăgos și pătimaș, aproape orb și fără puteri și băiatul se întreba dacă bătrânul ar ști cum să se descurce într-o treabă atât de gingașă ca asta de aceea venise

chiar el, atât pentru a-și potoli dorința de a mă vedea, pe care n-o putuse stăpâni, cât și pentru a-mi da puțința de a judeca singură, după ce voi fi aflat cum stau lucrurile, dacă trebuie să mă arăt sau nu tatălui său.

Toate astea erau înșirate cu atâta socoteală și înțelepciune, încât mi-am dat seama că fiu-meu e un om cu cap și n-are nevoie de îndrumarea mea. I-am spus că nu mă miră să aud că taică-său ajunsese în halul descris, fiindcă încă înainte de plecasem eu, nu era întreg la cap și boala lui se trăgea mai ales din faptul că nu mă putuse convinge pe mine să trăiesc cu el ca nevastă și bărbat, după ce aflasem că e fratele meu i-am spus că, de vreme ce el știe mai bine decât mine în ce stare se află acum taică-său, îl voi sprijini cu dragă inimă în toate măsurile pe care le va lua, că nu țineam chiar atât să-l văd pe bătrân, acum că îl văzusem pe el mai întâi și că nici n-ar fi putut să-mi dea o știre mai bună decât că moștenirea bunicii îi fusese încredințată lui; nici nu mă îndoiam că el îmi va face, așa cum spusese, dreptate, știind acum cine sunt eu. Pe urmă am întrebat de câtă vreme murise mama și unde își dăduse sufletul și i-am dat atâtea amănunte despre familie, încât băiatului nu i-a mai rămas loc să se îndoiască că eram cu adevărat mama lui.

Pe urmă, fiu-meu m-a întrebat unde locuiesc și cum îmi rânduiesem viața. I-am spus că locuiesc în partea cealaltă a golfului, adică în Maryland, pe plantația unui prieten al meu, care venise din Anglia pe același vas cu mine, fiindcă pe partea astălaltă a golfului n-aveam locuință. Ei mi-a propus să viu în casa lui și să locuiesc împreună cu el, dacă-mi place, cât oi mai trăi; cât despre taică-său, acesta nu mai recunoaște pe nimeni, așa încât nici vorbă nu putea fi să ghicească cine sunt. Am rămas puțin pe gânduri și i-am spus că, deși nu era ușor pentru mine să trăiesc la o depărtare atât de mare de copilul meu, totuși n-aș putea spune că m-aș simți foarte bine locuind în casa bătrânului și avându-l tot timpul înaintea ochilor pe nefericitul acela, care dăduse pe vremuri o lovitură atât de dureroasă tihnei mele că, deși aș fi fost bucuroasă să am parte de tovărășia lui (a fiului meu) și să trăiesc cât mai aproape de el, totuși nu pot să suport gândul de a sta într-o casă, unde aș tremura tot timpul de teamă să nu mă trădez prin vorbă și unde n-aș putea să mă opresc de a rosti, vorbind cu el, fiul meu, unele cuvinte, care ar putea da totul pe față, ceea ce ar fi foarte nepotrivit.

El a recunoscut că, în privința asta, am dreptate.

— Dar atunci, scumpă mamă, mi-a spus, ai să locuiești cât se poate mai aproape de mine. Și m-a luat călare pe o plantație vecină, unde aș fi putut trăi tot atât de bine ca și pe a lui. După ce m-a lăsat acolo, băiatul a plecat spre casă, spunându-mi că vom sta de vorbă despre treaba cea mai importantă, a doua zi și zicându-mi mătușă, dădu poruncă oamenilor de acolo pare-se arendașii lui să se poarte cât se poate de respectuos cu mine. Vreo două ore după plecarea lui, mi-a trimis o slujnică și un băiat negru, ca să mă servească și prin ei mi-a trimis o cină gata pregătită; și astfel mă simțeam ca într-o lume nouă și aproape că-mi părea rău că-l adusesem cu mine din Anglia pe bărbatul meu din Lancashire.

Totuși, simțământul acesta nu venea din fundul inimii, fiindcă îl iubeam pe soțul meu mai mult decât îl iubisem vreodată și în treacăt fie spus era mai vrednic ca oricare bărbat de iubirea asta.

A doua zi de dimineață, aproape îndată după ce mă trezii, fiul meu veni din nou să mă vadă. După ce vorbirăm puțin, a scos o pungă din piele de căprioară cu cincizeci și cinci de pistoli spanioli înăuntru și mi-a dat-o, spunându-mi că asta e pentru a face față cheltuielilor călătoriei din Anglia, pentru că deși nu era treaba lui să se amestece, totuși era de datoria lui să-și închipuie că nu adusesem prea mulți bani cu mine, căci nu era obiceiul să vii în țara aceea cu bani mulți. După aceea a scos testamentul bunică-si și mi l-a citit de la un capăt la altul. Din testament reieșea că ea îmi lăsase o plantație pe râul York împreună cu servitorimea și turmele ce se aflau pe ea și că o încredințase acestui fiu al meu ca să-mi fie mie de folosință, de îndată ce el va auzi de mine, apoi urmașilor mei, dacă am copii, și, în lipsă de moștenitori, oricui voi crede eu de cuviință să o las moștenire; iar venitul plantației era lăsat numitului meu fiu, până când se va afla de mine; iar dacă eu nu voi mai fi în viață, să-i rămână lui și moștenitorilor lui.

Plantația aceasta, deși așezată destul de departe, zicea băiatul că n-o dase în arendă și o gospodărea cu ajutorul unui administrator, la fel ca și o altă plantație alăturată, care era a lui taică-său; iar el se ducea acolo când și când, de trei sau patru ori pe an. L-am întrebat cât crede el că face plan-

tația. Mi-a răspuns că dacă o arendez pot căpăta 60 de lire pe an, dar dacă locuiesc eu acolo atunci merită mult mai mult și el crede că-mi va aduce vreo 150 de lire pe an. Având însă în vedere că eu mă voi statornici în cealaltă parte a golfului sau poate mă gândesc să mă întorc în Anglia, dacă-i îngădui lui să fie administratorul meu, o s-o gospodărească pentru mine așa cum făcuse și pentru el și nădăduia că va fi în stare să-mi trimită tutun strâns de pe plantație în valoare de 100 de lire pe an și poate chiar mai mult.

Toate astea erau vești ciudate, erau lucruri cu care nu fusesem obișnuită și într-adevăr, gândul meu începea să se îndrepte cu mai multă seriozitate și recunoștință ca niciodată către pronia divină ce îndeplinise astfel de minuni pentru mine, care fusesem poate cea mai mare minune de păcătoșenie din câte au fost răbdate să trăiască pe lume. Și trebuie să spun din nou că, nu numai cu acest prilej, ci oricând mă cuprindea recunoștința, ticăloșia mea trecută și viața mea păcătoasă nu mi se păreau niciodată în mijlocul muștrărilor ce mă cuprindeau atât de monstruoase, și nu le uram cu atâta înverșunare ca atunci când simțeam cum pronia divină este mărinimoasă cu mine, în timp ce eu îi răspundeam cu atâta josnicie.

Dar îl las pe cititor să adâncească singur aceste gânduri, de vreme ce, fără îndoială, le va vedea temeiul iar eu mă întorc la fapte. Purtarea duioasă a fiului meu și dărnicia lui mi-au stors lacrimi, aproape tot timpul cât mi-a vorbit. Într-adevăr nu puteam scoate un cuvânt decât între două izbucniri totuși, până la urmă mi-am dat drumul, spunând cu uimire cât sunt de fericită că ceea ce mi-a rămas este încredințat pe mâna fiului meu iar în privința moștenirii, n-aveam alt copil pe lume decât pe el, iar de mă voi mărita, trecusem de vârstă când o femeie mai poate naște. Și, prin urmare, îl rugam să facă un zapis, pe care eu îl voi semna și, prin care, după moartea mea, îi lăsam totul moștenire lui și urmașilor săi; în treacăt, l-am întrebat zâmbind cum se face c-a rămas atâta vreme holtei. Mi-a răspuns numaidecât și cu bunăvoință că, deoarece în Virginia nu era belșug de neveste și fiindcă eu spuneam că mă voi întoarce în Anglia, mă roagă să-i trimit o nevestă din Londra.

Asta am vorbit în prima zi, cea mai plăcută zi ce mi-a fost hărăzit să trăiesc în viață, zi care mi-a dat cea mai deplină mulțumire. După asta,

băiatul venea să mă vadă zilnic, își petrecea o bună parte din timp cu mine, ba chiar m-a dus pe la casele câtorva prieteni, unde am fost primită cu mare respect. De asemenea, am prânzit de câteva ori acasă la el, iar el a avut grijă să-l îndepărteze pe taică-său, cel pe jumătate mort, astfel încât nu l-am văzut niciodată și nici el pe mine. I-am dat în dar băiatului tot ce aveam mai de preț, adică unul din ceasurile de aur dintre cele două pe care, cum spuneam, le păstram în cufărul meu. Pe acesta îl aveam din întâmplare la mine și i l-am dăruit la cea de-a treia vizită. I-am spus că n-am nimic de preț să-i dăruiesc în afară de asta și că doresc să-l sărute din când în când de dragul meu. Firește, nu i-am destăinuit că-l furasem de la o doamnă, la o adunare religioasă din Londra. Asta, în trecut fie spus.

El a stat puțin în cumpănă, ca și cum s-ar fi îndoit dacă trebuie să-l primească sau nu. Dar eu am stăruit și l-am făcut să-l primească și zău că nu prețuia mult mai puțin decât punga lui de piele, plină cu aur spaniol; asta dacă socotim ca la Londra, fiindcă aici merita de două ori pe atât. În cele din urmă, a primit, a sărutat ceasul, și a spus că se îndatorează astfel pentru toată viața față de mine.

Câteva zile mai târziu, a adus actele de danie și un notar, iar eu am semnat hârtiile de bunăvoie și i le-am dat, sărutându-l de sute de ori; și cred că niciodată nu s-a încheiat un astfel de târg între o mamă și fiul ei respectuos cu mai multă dragoste. A doua zi, mi-a adus o hârtie cu semnătura și pecetea lui, prin care se obliga să gospodărească plantația în numele meu și să-mi predea venitul oriunde m-aș afla și afară de asta lua asupra-și să ridice acest venit până la 100 de lire pe an. După aceea, mi-a spus că, deoarece venisem înainte de strângerea recoltei, aveam dreptul la venitul din anul acela și mi-a plătit 100 de lire în monede spaniole de opt, rugându-mă să-i dau o chitanță pe anul acela, care se sfârșea la Crăciunul următor asta se întâmpla spre finele lui august.

Am zăbovit în locurile acelea peste cinci săptămâni și nici atunci nu mi-a fost ușor să plec. Ba băiatul voia să vie cu mine dincolo de golf, dar eu nu voiam să-l las nici în ruptul capului. Totuși, m-a trimis pe o șalupă de-a lui, construită ca un iaht și care-i folosea lui și pentru distracție și pentru treburi. Asta am primit și astfel, după ce și-a făcut cu vârf și îndesat datoria

și și-a arătat dragostea, m-a lăsat să plec, iar eu am ajuns teafără, după două zile, la prietenul meu *quakerul*.

Am adus cu mine, pentru munca de pe plantație, trei cai cu hamuri și sei, câțiva porci, două vaci și mii de alte lucruri, daruri ale celui mai bun și mai drăgăstos copil de care a avut vreodată parte o mamă. I-am istorisit bărbatului meu toate amănuntele călătoriei, atât doar că fiului meu i-am spus văr; și cel dintâi lucru pe care i l-am spus a fost că mi-am pierdut ceasul, întâmplare pe care el a privit-o ca pe o nenorocire, dar, după aceea i-am spus ce drăguț a fost vărul meu, fiindcă mi-a păstrat plantația lăsată moștenire de mama, cu nădejdea că odată și odată va afla de mine pe urmă i-am spus. că l-am lăsat să-mi gospodărească plantația și că el îmi va da socoteală întocmai de venitul ei apoi am scos cele 100 de lire de argint, venitul primului an și pe urmă, arătându-i punga de piele de căprioară cu pistolii, zic:

— Uite, dragul meu, ceasul de aur!

Iar el îmi răspunde:

— Așa călăuzește cerul în bunătatea sa toate mințile înțelepte, acolo unde inima e atinsă de har!

Apoi ridicându-și amândouă mâinile, a spus beat de bucurie:

— Cum răsplătește Dumnezeu, zice, pe un câine nerecunoscător ca mine!

Atunci eu i-am înșirat ce mai adusesem în șalupă adică trei cai, porcii, vacile și alte lucruri pentru plantație; și mirarea lui sporea iar inima i se umplea de recunoștință; și cred că din clipa aceea a fost cel mai sincer dintre pocăiți și cel mai temeinic convertit dintre toți cei pe care, în bunătatea lui, Dumnezeu i-a întors de pe drumul desfrâului, hoției, tâlhăriei. Aș putea să umplu o istorie mai lungă decât asta cu dovezi despre acest adevăr, dar mă tem că partea aceasta nu va fi la fel de distractivă ca cea ticăloasă.

Și apoi asta trebuie să fie povestea mea, nu a soțului meu. De aceea mă întorc la ceea ce mă privește pe mine. Am lucrat mai departe pe plantație și am gospodărit-o cu ajutorul și sub îndrumarea prietenilor de prin locurile acelea, mai ales a cinstului *quaker*, care s-a dovedit un prieten credincios, mărinimos și statornic; și ne-a mers din plin, pentru că

pornind la drum cu un fond frumușel, sporit cum am spus de cele 150 de lire în bani, am mărit numărul servitorilor, ne-am clădit o casă foarte bună și deșteleneam, în fiecare an, o bucată mare de pământ. În cel de-al doilea an, am scris îngrijitoarei mele, împărtășindu-i bucuria izbânzii și spunându-i cum să investească banii pe care-i lăsasem, adică cele 250 de lire de care am pomenit mai înainte am rugat-o să ni-i trimită în mărfuri, ceea ce ea a îndeplinit cu bunăvoința și credința ei obișnuite și lucrurile au ajuns toate în bună stare până la noi.

Se aflau printre ele tot felul de haine pentru bărbatul meu și pentru mine și am avut o grijă deosebită să-i cumpăr ceea ce știam că-i face plăcere să aibă, de pildă: două peruci lungi, două săbii cu mâner de argint, trei sau patru puști de vânătoare, o șa frumoasă cu tocuri de pistoale și niște pistoale foarte frumoase, o pelerină purpurie, într-un cuvânt tot ce-mi închipuiam că o să-l îndatoreze și o să-l facă să arate ca un gentleman ce era. Am mai comandat o mulțime de lucruri, de care aveam nevoie pentru casă și rufărie pentru amândoi. Cât despre mine, eu aveam nevoie de foarte puține haine sau rufe, pentru că eram dinainte bine înzestrată. Restul încărcăturii cuprindea tot felul de obiecte de fier, apoi hamuri pentru cai, unelte, haine pentru servitori, țesături de lână, stofe, saiale, ciorapi, încălțăminte, pălării și alte lucruri pe care le poartă servitorii de asemenea haine de gata, spre folosul slugilor; toate acestea le cerusem după sfatul quakerului; întreaga încărcătură a sosit cu bine, fără pagubă, împreună cu trei slujnice, niște fetișcane vesele, pe care mi le dibuise îngrijitoarea mea, destul de potrivite pentru locurile acelea și munca pe care voiam să le-o dăm. Una dintre ele s-a întâmplat că a venit dublă, fiindcă un marinar de pe corabie o lăsase însărcinată înainte ca vasul să fi ajuns la Gravesend, după cum a mărturisit pe urmă. Și ne-a născut un băiat voinic, vreo șapte luni după debarcare.

Vă puteți închipui că bărbatul meu a fost cam mirat la sosirea acestui transport din Anglia; și într-o zi mi-a spus, după ce a văzut totul în amănunțime:

— Draga mea, ce înseamnă toate astea? Mă tem că ai să te înfunzi în datorii. Cum o să fim în stare să le plătim?

Am zâmbit, spunându-i că totul fusese plătit și, după aceea, i-am mărturisit că neștiind ce ne așteaptă în această călătorie și gândindu-mă la tot ce ni s-ar putea întâmpla în situația noastră, nu luasem toți banii la mine, că lăsasem atâta și atâta în mână prietenei mele, care bani cerusem să-mi fie trimiși acum când ne aflam în siguranță și statorniciți pentru un anumit fel de viață, după cum putea să vadă și el.

El a rămas uluit și a început să numere pe degete fără să spună nimic. În cele din urmă, a început așa:

— Stai, să vedem, zice, tot socotind pe degete și ridicând mai întâi degetul gros: Va să zică mai întâi 246 de lire în bani, pe urmă cele două ceasuri de aur, inelele cu diamant și tacâmurile, zice ridicând arătătorul. Pe urmă a ridicat degetul următor: Asta-i plantația de pe York River, 100 de lire pe an, pe urmă cele 150 de lire în bani, pe urmă șalupa plină cu cai, vaci, porci și alte rezerve. Și începe iarăși cu degetul gros: Acuma, zice, un transport care costă 250 de lire în Anglia, iar aici face de două ori pe atât.

— Bine, zic eu, ce vrei să spui cu asta?

— Ce vreau să spun? zice. Păi cine mai poate spune c-am fost înșelat când m-am însurat în Lancashire? Cred că am luat o bogătașă și încă o bogătașă de soi bun, zice.

Într-un cuvânt, o duceam grozav acum și, cu fiecare an, averea noastră sporea, fiindcă în mâinile noastre plantația cea nouă creștea pe nesimțite și, în cei opt ani cât am trăit acolo, am ajuns la atâta prosperitate, încât am putut scoate 300 de lire sterline pe an; vreau să zic că atât ar fi valorat în Anglia.

După ce am petrecut un an acasă, am trecut iarăși golful ca să-mi văd fiul și să încasez venitul altui an de pe plantație; și, chiar în clipa când am debarcat, am aflat cu mirare că fostul meu bărbat murise și nu trecuseră nici paisprezece zile de la înmormântare. Mărturisesc că vestea nu era rea, fiindcă acum mă puteam arăta așa cum eram, adică în chip de femeie măritată așa încât i-am spus fiului meu înainte de plecare că am de gând să mă mărit cu un gentleman de pe plantația vecină cu a mea și că, deși după lege eram slobodă să mă mărit, fiind liberă de orice legătură dinainte, mă temeam ca nu cumva povestea cea veche să iasă la iveală și să-l tulbure pe bărbatul meu. Fiul meu, drăguț, respectuos și îndatoritor ca totdeauna,

m-a primit în casa lui, mi-a plătit cele 100 de lire și m-a trimis din nou acasă încărcată cu daruri.

Câtva timp după aceea, l-am înștiințat pe fiul meu că mă căsătoresc și l-am poftit la noi, iar bărbatul meu i-a scris o scrisoare foarte îndatoritoare, poftindu-l să vină să-l vadă drept care, câteva luni mai târziu, băiatul a venit și s-a nimerit să fie acolo tocmai când a sosit și transportul din Anglia, despre care l-am lăsat să creadă că ține de averea bărbatului meu, nu de a mea.

Trebuie să amintesc că, la moartea sărmanului meu frate (soț), i-am spus bărbatului meu toată istoria și i-am mărturisit că văru-meu, cum îi spuneam înainte, e fiul meu din acea căsătorie nepotrivită. El a luat lucrurile foarte ușor și mi-a spus că tot așa le-ar fi luat, dacă bătrânul, cum îi ziceam noi, ar mai fi fost în viață.

— Căci, zice el, n-a fost nici vina ta, nici a lui, a fost o greșeală ce nu putea fi împiedicată. Îi imputa numai bătrânului că mi-a cerut s-o ascund și să trăiesc mai departe cu el ca soție, după ce aflasem că-mi este frate; asta, spunea, a fost urât. Și așa toate greutățile mărunte s-au netezit și am trăit împreună în cea mai mare tihnă și înțelegere ce se pot închipui. Acum suntem bătrâni m-am întors în Anglia la aproape șaptezeci de ani, soțul meu având șaizeci și opt, după ce am depășit anii pentru care am fost osândită. Și, cu toate oboselile și mizeriile prin care am trecut amândoi, suntem sănătoși și cu inima ușoară. Soțul meu a mai rămas în Virginia ca să încheie socotelile și, la început, mă gândeam să mă întorc și eu la el, dar, la dorința lui, mi-am schimbat gândul și a venit și el în Anglia, unde suntem hotărâți să ne petrecem restul zilelor, căindu-ne sincer pentru viața ticăloasă pe care am dus-o.

Scrisă în anul 1683